Skaitmenino
Katalikų Biblioteka
katbib.lt

ŠV. LUKO EVANGELIJA

Apie šią evangeliją apskritai

1. Vardas Lukas tikriausiai trumpinimu padarytas iš vardo Lukanas. Iš šv. Povilo žodžių (Kol 4, 11. 14) galima suprasti, kad Lukas buvo gydytojas, kilęs iš pagonių. Apaštalas jį deda į skaičių tų savo palydovų, kurie buvo gimę nežydais. Tokią jo kilmę gali patvirtinti jo žinojimas taisyklingesnės graikų kalbos. Randamus pas jį ebrajizmus labai pigu išaiškinti tuo, kad jis turėjo naudotis ebrajiškais šaltiniais, skaitė Aleksandriečių verstą Sen. Testamentą, turėjo nuolatinių santykių su apaštalais ir kitais krikščionimis iš žydų tarpo, kurie, be to, galėjo labai gerai jį supažindinti su žydų įpročiais. Senovės Bažnyčios rašytojai, paprastai, sako, kad šv. Lukas buvęs antijokietis. Kad Lukas užsiėmimu buvęs gydytojas, tai rodo mums ne tik senovės liudytojai ir šv. Povilo žodžiai, bet tai aiškėja ir iš jo paties išsireiškimų trečioje evangelijoje: minėdamas Išganytojo stebuklus, pagydytas ligas, jis vartoja tinkamesnius dalykui aptarti žodžius, vadinamuosius teknikinius terminus. Savo prakalboje į evangeliją (1, 1—3) šv. Lukas duoda aiškiai suprasti, kad jis nebuvo betarpinis Jėzaus Kristaus mokinys: jis žada papasakoti dalykus ne taip, kaip jis pats juos buvo matęs, bet taip, kaip buvo patyręs iš kitų mačiusiųjų ir girdėjusių Išganytoją liudytojų. Tikrai nežinoma, kuriuo laiku ir kokiose aplinkybėse šv. Lukas priėmė Kristaus mokslą. Labai galimas dalykas, kad tai įvyko gana anksti, gal jau pirmiesiems Evangelijos skelbėjams apsilankius Antijokijoje (Apd 11, 19—30). Čia jis tikriausiai susipažino su šv. Povilu, kurio vėliau buvo palydovas ir padėjėjas apaštališkuose darbuose. Iš paties Luko parašytų Apaštalų Darbų pasirodo, kad jis susitiko su pagonių Apaštalu Troadoje, lydėjo jį iki Pilypų Makedonijoje ir dalyvavo to miesto bažnyčios įkūrime. Kadangi jis tuo tarpu nelydėjo šv. Povilo toliau, tai manoma, kad jis pasilikęs Pilypuose sustiprinti ir padidinti atsiradusios krikščionių bendruomenės. Penkeriems ar šešeriems metams praslinkus, kada šv. Povilas vėl atsirado Pilypuose, nešdamas į Jeruzalę surinktas Makedonijoje išmaldas, Lukas vėl prie jo prisidėjo ir keliavo drauge per Troadą, Efezą ir kitas vietas į Palestiną. Draug su juo atvyko į Kesariją ir Jeruzalę, matė, kas tenai tuo laiku atsitiko šv. Povilui, buvo vėl Kesarijoje, kada čia pagonių Apaštalas buvo laikomas kalėjime, lydėjo jį vežamą į Romą ir pasiliko su juo dar kurį laiką Romoje. Gal tuo metu jis parašė savo evangeliją ir Apaštalų Darbus. Kada

šv. Povilas buvo suimtas antrą kartą ir atvežtas Romon, Lukas vėl buvo čia draug su juo. Kur darbavosi Lukas vėliau, mirus šv. Povilui, ir kaip jis pabaigė savo gyvenimą, tikrų žinių nėra. Katalikų Bažnyčia yra paskyrusi paminėti šv. Lukui, kaip kentėtojui, spalių 18 d.

Kai kurie senovės rašytojai sako, kad Lukas buvęs gabus dailininkas ir pasavina jam vieną Jėzaus Kristaus ir keletą švenč. Panos paveikslų. Bet visi tie paveikslai tikriausiai yra atsiradę ne seniau, kaip penktame šimtmetyje, ir nėra jokių įrodymų, kad jie būtų šv. Luko padaryti.

2. Seniausios graikiškos ir lotyniškos trečiosios evangelijos antraštės pasavina ją šv. Lukui. Apie jos autentiškumą iki šiandien net pažangiausi kritika didelių abejonių nekelia. Jau pirmojo šimtmečio pabaigoje ir antrojo pradžioje šv. Klemenso Romėno, Polikarpo raštuose ir Ermo Ganytojuje galima rasti aliuzijų į Luko evangelijos žodžius. Antrajam šimtmečiui baigiantis, ji buvo jau plačiai žinoma ir vartojama, kaip tai pasirodo ypač iš šv. Justino žodžių ir net iš klaidžiatikių: Marcijono, Valentino ir pagonies Celso žodžių. Taip pat antrajam šimtmečiui baigiantis, randame aiškių liudijimų, kad trečiosios evangelijos autorius buvo šv. Povilo mokytinis ir palydovas šv. Lukas. Muratorio kanonas, šv. Ireniejus, Tertulijonas, Klemensas Aleksandrietis, Origenas ir daugybė kitų vėlesniųjų, sakydami, kad trečiosios evangelijos autorius buvo šv. Lukas, taip išreiškia ne savo pačių nuomonę tame dalyke, bet tik konstatuoja visiems žinomą iš senesnio padavimo faktą.

Kai kurie kritikai norėtų išmesti iš šv. Luko evangelijos dvi eilutes, kuriose kalbama apie kruviną Kristaus prakaitą (Lk 22, 43. 44). Jie remiasi keletu gana senų evangelijos rankraščių, kuriuose tų eilučių arba visai nėra, arba jos pažymėtos kaip abejotinos. Bet beveik visi kiti svarbiausieji kodeksai tas eilutes turi. Jos buvo žinomos jau antrojo šimtmečio rašytojams: šv. Justinui, Ireniejui, Ipolitui ir kitiems, lygiai, kaip visa evangelija. Išleidimą tų dviejų eilučių keliuose kodeksuose aiškinama kai kurių krikščionių baime, kad tas kruvino prakaito paminėjimas nebūtų kartais Kristaus pažeminimas.

3. Nors, apskritai sakant, pasakojamieji dalykai trečioje evangelijoje beveik tie patys, kaip ir kitose sinopsinėse evangelijose, tačiau jų sutvarkyme šv. Lukas laikėsi truputį kitokios eilės. Jo eilė kronologinė. Evangelijos prakalboje jis pats žada jos laikytis. Pačioje evangelijoje jis dažnai nurodo įvykių kronologiją. Pasakojamus įvykius jis riša su Romos valstybės, Palestinos ir Sirijos istorija.

Šv. Luko evangelija prasideda pratartimi (1, 1—4), kurioje autorius pasisako apie savo sumanymą, žinių šaltinius, kam evangelija skiriama ir kuriuo tikslu rašoma. Pačią evangeliją galima paskirstyti į keturias dalis, kurios apima keturis Jėzaus Kristaus gyvenimo laikotarpius. Pirmoje dalyje (1, 5—4, 13) kalbama apie Jėzaus Kristaus kūdikystę ir prisirengimą prie viešojo veikimo; antroje (4, 14—9, 50) — apie jo veikimą Galiliejoje; trečioji dalis (9, 51—19, 28) apima ilgą Išganytojo kelionę Jeruzalės link ir ketvirtoji

(19, 29—24, 53) susideda iš pasakojimo apie Jėzaus Kristaus kančią ir prisikėlimą.

4. Šv. Luko evangelija, kaip pasirodo iš jo pratarties, pavedama Teofiliui. Kas buvo Teofilis, tikrų žinių nėra. Pats vardas graikų kalboje galėtų reikšti kiekvieną krikščionį, kurs myli Dievą ir yra Dievo mylimas; tačiau autorius, matomai, neturėjo galvoje krikščionies apskritai, tik vieną iš jų, kurs gal buvo žymesnis jo mokytinis iš pagonių tarpo, priėmęs Kristaus mokslą. Nors evangelija pavedama Teofiliui, bet ji skiriama ir daug platesniam skaitytojų būriui. Autorius, ją rašydamas, norėjo patenkinti dvasinius reikalus visų tų, kurie buvo tokioje pat būklėje kaip ir Teofilis. Jie buvo ne žydai. Lukas nemano, kad jiems būtų žinoma Palestinos kalba, įpročiai, vietos. Jis pats nemini nė vieno aramajiško ar ebrajiško žodžio, paaiškina minimus evangelijoje žydų įpročius, vietas vadina graikiškais vardais. Jėzų jis parodo, kaip viso pasaulio Išganytoją, o ne kaip vienos žydų tautos laukiamą Mesiją. Teofilis ir kiti evangelijos skaitytojai buvo pagonys, bet pagonys priėmusieji Kristaus mokslą. Lukas, Povilo mokytinis, be abejonės, turėjo galvoje savo mokytojo įsteigtas bažnyčias, kurių dauguma susidėjo iš buvusiųjų pagonių ir tik mažuma iš žydų. Evangelijoje jis truputį sušvelnina išsireiškimus, kurie galėtų šiek tiek įžeisti pagonių jausmus; iš palyginimų jis duoda tuos, kurie galėjo sukelti pagonyse daugiau pasitikėjimo, ir jis rodo jiems Jėzų Kristų, kaip visos žmonijos Išganytoją. Bet jis nenori išskirti iš savo skaitytojų tarpo krikščionių iš žydų, nes jis pats sako, kad evangelijos skelbimas turėjo prasidėti nuo žydų, kad Išganytojas verkė, žiūrėdamas į Jeruzalę ir pramatydamas Izraėlio vaikų atkaklumą.

5. Savo evangelijos tikslą šv. Lukas pats pasako jos pratartyje: *Kadangi jau daugelis mėgino sustatyti pasakojimą apie įvykusius mūsų tarpe dalykus, taip kaip mums yra padavę tie, kurie nuo pat pradžios patys matė ir buvo žodžio tarnai, tai ir aš, rūpestingai ištyręs visa nuo pat pradžios, panorėjau iš eilės parašyti tau, geriausis Teofile, kad tu pažintumei tikrumą tų dalykų, kurių esi išmokytas.* Visų pirma autorius norėjo surinkti visas žinias apie tai, *ką Jėzus darė ir mokė nuo pat pradžios iki tai dienai, kurią jis buvo paimtas į dangų* (Apd 1, 1). Tas žinias jis ištyrė, atsiklausdamas liudytojų, kurie buvo matę dalykus savo akimis, jas sustatė ir surašė taip, kad jo pasakojimas buvo vertas pasitikėjimo. Kad istoriškas jo knygos tikslumas negalėtų kelti abejonių, kurį laiką pasaulinėje istorijoje atitinka Jėzaus Kristaus gyvenimas, jis pažymi, kuriais metais Jėzus gimė ir pradėjo Evangelijos skelbimo darbą. Be to, rašydamas istoriją, šv. Lukas taip pat norėjo, kad Teofilis ir kiti jo skaitytojai įsigytų daugiau tikrumo apie tą mokslą, kurs jiems jau buvo suteiktas, gyvu žodžiu skelbiant. Todėl jis turėjo ir dogmatinį tikslą. Jis nedaro pats išvadų iš savo pasakojimo: patys faktai turi kalbėti, jis tik paduoda juos ištikimai. Tie gi Luko pasakojamieji faktai sako, kad Jėzus buvo Dievo Sūnus, kad jis nužengė iš dangaus visų žmonių išgelbėti, kad jis, iš tikrųjų, yra ir „šviesa *pago-*

nims apšviesti ir savo *tautos, Izraėlio, garbė*", kad žmonijai išgelbėjimas nupelnytas Jėzaus Kristaus mirtimi, o to išgelbėjimo laidas yra prisikėlimas iš numirusiųjų. Išgelbėjimą žmonės laimės per tikėjimą ir atgailą, bet ne įstatymo darbais; didžiausiems nusidėjėliams nėra uždarytas į jį kelias, nes Išganytojas buvo atėjęs jiems dovanoti kalčių; išganymui laimėti nereikia žemiškos galybės, turtų ir net nereikia į juos ristis, nes Jėzus Kristus ypačiai pamilo beturčius; tą išganymą, per atgailą ir nuodėmių atleidimą, Jėzus Kristus liepė savo apaštalams skelbti visoms tautoms, pradedant nuo Jeruzalės.

6. Visai tikrų žinių apie tai, kada šv. Lukas parašė savo evangeliją, nėra. Jau pirmoje Apaštalų Darbų eil. šv. Lukas mini savo parašytą evangeliją. Apaštalų gi Darbus jis tikriausiai parašė ne vėliau, kaip 64 metais, baigiantis antriems šv. Povilo nelaisvės metams Romoje, bet tai nelaisvei dar nepasibaigus. Nes jei būtų rašęs juos vėliau, šv. Povilui mirus, ar bent jam jau atgavus laisvę, jis, be abejo, nebūtų galėjęs tų dalykų nepaminėti: jie būtų buvę tinkamiausi jo veikalo pabaiga. Taigi, evangelija turėjo būti parašyta prieš 64 metus, anot daugelio nuomonės, 63 metais. Kadangi Lukas buvo atkeliavęs drauge su šv. Povilu Romon ir čia kurį laiką pasiliko, todėl spėjama, kad šv. Luko evangelija parašyta Romoje. Kiti evangelijos tyrinėtojai mini dar ir kitas jos atsiradimo vietas: Akhają, Kesariją ir kt.

ŠVENTOJI JĖZAUS KRISTAUS EVANGELIJA PAGAL LUKĄ

1. [1] Kadangi jau daugelis mėgi-
no sustatyti pasakojimą apie įvy-
kusius mūsų tarpe dalykus, [2] taip
kaip mums yra padavę tie, kurie
nuo pat pradžios patys matė ir bu-
vo žodžio tarnai, [3] tai ir aš, rū-
pestingai ištyręs visa nuo pat pra-

SANCTUM IESU CHRISTI EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM

1. [1] Quoniam quidem multi co-
nati sunt ordinare narrationem,
quae in nobis completae sunt, re-
rum: [2] sicut tradiderunt nobis, Io 15, 27
qui ab initio ipsi viderunt, et mi-
nistri fuerunt sermonis: [3] visum
est et mihi, assecuto omnia a prin-

Pratartis, 1, 1—4.

Pratartyje šv. Lukas pasisako savo sumanymą rašyti evangeliją, nurodo žinių šaltinius, tvarką, kurios laikysis rašydamas, kam ją skiria ir kuriuo tikslu rašo.

(1, 1) *Daugelis...* Kas buvo tie daugelis, aiškiai nepasakyta. Nežinia taip pat, kiek jų galėjo būti. Šios evangelijos autorius Lukas stato savo darbą šalia darbo tų daugelio. Jų bandymas rašyti tam tikra prasme paskatino rašyti ir jį. *Daugelis* rašė dalykus, kuriuos žinojo iš padavimo; tas padavimas ėjo iš tų, *kurie nuo pat pradžios patys matė ir buvo žodžio tarnai,* todėl buvo tiesioginiai Jėzaus Kristaus mokytiniai ir apaštalai. Tie *daugelis,* matomai, nebuvo tiesioginiai Kristaus mokytiniai. Toks, kaip jie, buvo ir šv. Lukas. To, ką jis rašys, jis pats nematė. Savo žinias, gautas taip pat iš padavimo, jis patikrino, *rūpestingai visa nuo pat pradžios ištyręs.* Todėl *daugeliu* čia turi būti pavadinta tie pirmieji gimstančios Kristaus Bažnyčios rašytojai, kurie dar prieš Luką bandė papasakoti Jėzaus Kristaus istoriją. Kadangi tie *daugelis* ėmė savo žinias iš padavimų (2 e.), tai jų tarpe nereiktų jieškoti Mato, kurs buvo Kristaus apaštalas ir ką rašė savo evangelijoje, pats buvo matęs. Mato evangelija turėjo būti žinoma Lukui, bet jos jis tiesioginiai nemini; gal turi ją galvoje, kai sako, kad visa ištyręs nuo pat pradžios. Tirdamas visa, jis galėjo skaityti ir apaštalo parašytą evangeliją. Morkus su savo evangelija gal galėtų būti apimtas posakiu: *daugelis mėgino...,* nes Morkus nebuvo tiesioginis Kristaus mokytinis. Tų *daugelio* sumanymas rašyti buvo geras, bet jų raštai buvo užmiršti ir dingo. Atsirado 4 kanoniškos evangelijos. — *Įvykusius...:* dalykus, kurie viešai ir aiškiai įvyko tikinčiųjų tarpe. — (2) *Yra padavę...:* gyvu žodžiu papasakoję. — *Nuo pat pradžios:* nuo pradžios viešojo Jėzaus Kristaus veikimo. — *Patys matė:* evangelijos įvykius, Išganytojo mokslą. — *Žodžio tarnai:* apaštalai ir kiti tiesioginiai Jėzaus mokytiniai, kurie pirmieji skelbė Evangeliją. Iš Luko žodžių reikia suprasti, kad jis pats nebuvo toks tiesioginis Jėzaus Kristaus mokytinis. — (3) *Rūpestingai...* Kad šv. Lukas rūpestingai tyrinėjo Jėzaus Kristaus gyvenimą ir norėjo jį apra-

cipio diligenter, ex ordine tibi scri-
bere, optime Theophile, 4 ut cog-
noscas eorum verborum, de qui-
bus eruditus es, veritatem.
1 Par 24, 10 5 Fuit in diebus Herodis, regis
Iudaeae, sacerdos quidam nomine
Zacharias de vice Abia, et uxor
illius de filiabus Aaron, et no-
men eius Elisabeth. 6 Erant autem

džios, panorėjau iš eilės parašyti
tau, geriausis Teofile, 4 kad tu pa-
žintumei tikrumą tų dalykų, ku-
rių esi išmokytas.
5 Judiejos karaliaus Erodo die-
nomis buvo vienas kunigas, vardu
Zakarijas, iš Abijo skyriaus. Jo
žmona buvo iš Aarono dukterų,
vardu Elžbieta. 6 Juodu abu buvo

šyti, prie to darbo jį paragino ir jam padėjo šv. Dvasios įkvėpimas. — *Nuo pat pradžios...* Lukas papasakos ne tik apie Jėzaus Kristaus gimimą, bet ir apie Jono Krikštytojo pradėjimą. — *Iš eilės:* rašydamas dalykus laiko eilėje, kronologiškai. — *Geriausis Teofile.* Artimesnių žinių apie Teofilį nėra. Jis, tur būt, buvo plačiai žinomas, garbingas žmogus (žr. aug. 295 p.). — (4) *Kad tu...* Luko tikslas buvo sustiprinti Teofilio ir kitų, kurie turėjo skaityti jo veikalą, tikėjimą.

I. *Jėzaus kūdikystė ir pasirengimas viešajam gyvenimui, 1, 5—4, 13*

1. *Jono Krikštytojo gimimo apreiškimas, 1, 5—25*

Pirmoji šv. Luko evangelijos dalis, apimanti Jėzaus kūdikystę ir pasirengimą viešajam veikimui, prasideda pasakojimu apie Jono Krikštytojo gimimo apreiškimą.

(5) *Judiejos...* Paskutinėje Senojo Testamento pranašystėje kalbama apie atsiuntimą Mesijo pirmatako (Mal 3, 1). Lukas pradeda savo pasakojimą nuo jos įvykdymo. Žinias apie Jono Krikštytojo gimimą Lukas tikriausiai buvo gavęs iš švenčiausios Jėzaus motinos, apie kurią toliau jis nekartą sako, kad ji laikydavusi ir svarstydavusi savo širdyje įvykius, liečiančius jos Sūnų. To gimimo istorija suteikia Jono liudijimui apie Kristų daugiau svarbos ir kelia aikštėn Viešpaties kilnumą. Kadangi Mesijas turėjo būti ne tik karalius, bet ir kunigas (Ps 109, 4; Zak 6, 13), tai pritiko, kad, kaip jis pats buvo didžiausi garbė karališkai šeimai, taip per jo pirmataką būtų pagerbta kunigų giminė, ir kad Kristaus kunigystė, kuri atima pasaulio nuodėmes, būtų paskelbta kunigo. Judiejos vardas pas Luką yra vartojamas dvejopa prasme. Siauresne prasme jis reiškia žydų šalį, o platesne — Palestiną apskritai. Čia jis imamas platesne prasme, nes Erodas be tikrosios Judiejos valdė dar Trakonities, Bataniejos ir kitas šalis. — *Erodo.* Žydai nebeturėjo karaliaus iš savo tautos; iš Judo giminės buvo atimta karališkoji lazda. Erodas buvo edomietis, taigi Ezavo ainis (plg. Mt 2, 1). Todėl ir Mesijas turėjo jau ateiti ir atėjo. — *Dienomis:* karaliaujant Erodui. Tas ebrajizmas, kaip ir kiti, gana dažnai sutinkami šitoje evangelijoje, parodo, kad Lukas laikėsi net kalbėjimo būdo tų, iš kurių ėmė žinias. Paminėjimu Erodo karaliavimo nurodoma įvykio laikas. Erodas buvo paskirtas žydų karaliumi Romos senato 714 Romos metais, maždaug 40 metų pirm Kristaus gimimo. — *Vienas kunigas:* Jis nebuvo vyriausis kunigas, tik vienas iš daugelio paprastų kunigų. Visi žydų kunigai buvo padalyti į 24 skyrius, kurių aštuntasis buvo Abijo (žr. 1 Kron 24, 3—10). Kiekvienas skyrius tarnaudavo šventykloje savo savaitę nuo subatos iki subatai. Iš Babilono nelaisvės sugrįžo tik 4 kunigų giminės, bet ir jos buvo padalytos į 24 skyrius, paliekant jiems senovinius vardus. — *Zakarijas.* Tas vardas žydų kalboje reiškia: Viešpats atsimena. — *Iš Aarono...* Ir Elžbieta buvo iš kunigų giminės. Jos vardas žydų kalboje reiškia: Dievas padarė priesaiką. — (6) *Teisūs:* šventi. — *Dievo akivaizdoje:* elgėsi taip, kaip

teisūs Dievo akivaizdoje ir elgėsi
nepeiktinai pagal visus Viešpaties
įsakymus ir įstatus. 7 Tačiau juo=
du neturėjo vaikų, nes Elžbieta
buvo nevaisinga, ir abudu buvo
pasenusiu. 8 Kada jis savo sky=
riaus eilėje ėjo kunigo priedermes
Dievo akivaizdoje, 9 atsitiko, kad,
pagal kunigystės paprotį, per bur=
tą jam teko, įėjus į Viešpaties
šventyklą, aukoti smilkalus. 10 Vi=
sa žmonių daugybė stovėjo lauke,
melsdamiesi smilkymo valandą.
11 Tuomet jam pasirodė Viešpa=
ties angelas, stovėdamas smilkalų
altoriaus dešinėje. 12 Pamatęs jį,
Zakarijas nusigando, ir jį apėmė
baimė. 13 Bet angelas jam tarė:
Nebijok, Zakarijau, nes tavo mal=
da išklausyta; tavo žmona Elžbie=
ta pagimdys tau sūnų; tu praminsi

iusti ambo ante Deum, incedentes
in omnibus mandatis, et iustifica=
tionibus Domini sine querela, 7 et
non erat illis filius eo quod esset
Elisabeth sterilis, et ambo proces=
sissent in diebus suis. 8 Factum
est autem, cum sacerdotio funge=
retur in ordine vicis suae ante
Deum, 9 secundum consuetudinem
sacerdotii, sorte exiit ut incensum
poneret, ingressus in templum
Domini: 10 et omnis multitudo po= Ex 30, 7;
puli erat orans foris hora incensi. Lv 16, 17
11 Apparuit autem illi Angelus Do=
mini, stans a dextris altaris incen=
si. 12 Et Zacharias turbatus est vi=
dens, et timor irruit super eum.
13 Ait autem ad illum Angelus:
Ne timeas Zacharia, quoniam
exaudita est deprecatio tua: et
uxor tua Elisabeth pariet tibi fi=

reikalavo Dievo valia. — *Elgėsi...:* taip laikėsi ir atskirų žydų įstatymų nurodymų ir viso įstatymo, kad nebuvo verti papeikimo nei pas Dievą, nei pas žmones. — (7) *Tačiau...* Vienas šešėlis, skausmas, drumstė laimingą Zakarijo ir Elžbietos gyvenimą: juodu buvo bevaikiai. Senajame Testamente tai buvo nemaža nelaimė ir buvo laikoma Dievo bausmės ženklu, nes Dievo pažadėjimu nė viena Izraėlio šeima neturėjo išmirti, nemačius Mesijo (5 Moz 7, 14). Tą aplinkybę evangelija mini dėl to, kad labiau iškeltų aikštėn tuojau aprašomą stebuklą. — (8. 9) *Kada jis...* Kada Zakarijas su kitais Abijo skyriaus kunigais tarnavo savo savaitėje šventykloje, vieną dieną jam burtu (bažnytinės pareigos buvo dalijamos tarp kunigų burtais) teko pareiga atnašauti Dievui, įnešus į šventyklos vidų, ant smilkalų altoriaus smilkalus. Toks smilkalų deginimas buvo daromas kiekvieną rytą ir vakarą. — (10) *Visa.* Kadangi dalyvaujančių pamaldose žmonių buvo susirinkę daug, tai galima manyti, kad Angelo apsireiškimas įvyko subatoje, vakarinių pamaldų metu. — *Lauke:* šventoriuje, ties šventykla, nes į šventyklos vidų, į vadinamąją jos šventąją dalį, buvo leidžiama įeiti tik tiems kunigams, kurie turėjo atlikti ten kunigo pareigas. — (11) *Angelas:* Gabriėlis (plg. 19 e.). Jonas savo pradėjimu turi būti panašus į Išganytoją tiek, kiek Dievo nutarimu yra skirta. — *Dešinėje:* garbingesnėje, laimę žadančioje pusėje. — (12) *Nusigando...* Dangiškas apsireiškimas sukelia baimės, kaip Dan 10, 8; Ez 2, 1. Pas žydus buvo įsitikinimas, kad kas pamatys Dievą ar dangaus dvasią, tas turi mirti. (Iš 33, 20 ir kt.). — (13) *Nebijok...* Angelas tuojau nuramina Zakariją ir skelbia jam paguodos pilną žinią. — *Tavo malda...* Ko Zakarijas meldė Viešpatį, ne visų vienaip aiškinama. Jei sūnaus, tai abejonės nėra, kad Zakarijas buvo jo maldavęs ankstyvesniais savo gyvenimo metais. Kad jis būtų dabar jo maldavęs, nelabai tikėtinas dalykas, nes jis nesitikėjo jo susilaukti antgamtiniu būdu. Be to, dabar maldaudamas, nebūtų kėlęs abejonių dėl Angelo paskelbimo. Kai kurie šv. tėvai mano, kad Zakarijas tą valandą maldavo viso Izraėlio paguodos, Mesijo atėjimo. — *Jonas.* Tas vardas žydų kalboje reiš=

lium, et vocabis nomen eius Ioan-
nem: 14 et erit gaudium tibi, et
exultatio, et multi in nativitate eius
Nm 6, 3; gaudebunt: 15 erit enim magnus
Jdc 13, 40; coram Domino: et vinum, et si-
1 Sm 1, 11 ceram non bibet, et Spiritu sancto
replebitur adhuc ex utero matris
suae: 16 et multos filiorum Israel
convertet ad Dominum Deum ip-
Mt 17, 12 s; sorum: 17 et ipse praecedet ante il-
11, 14; lum in spiritu, et virtute Eliae:
Mal 4, 6 ut convertat corda patrum in fi-
lios, et incredulos ad prudentiam
iustorum, parare Domino plebem
Gn 18, 11 perfectam. 18 Et dixit Zacharias
ad Angelum: Unde hoc sciam?
ego enim sum senex, et uxor mea
Dn 8, 16; processit in diebus suis. 19 Et res-
9, 22; pondens Angelus dixit ei: Ego
Hbr 1, 14 sum Gabriel, qui asto ante Deum:

jį vardu Jonas. 14 Iš jo bus tau
džiaugsmo ir linksmybės, ir dau-
gelis džiaugsis jo gimimu. 15 Nes
jis bus didis Viešpaties akivaiz-
doje. Jis negers vyno ir svaigi-
nančio gėrimo; dar savo motinos
įsčioje jis bus pilnas šventosios
Dvasios; 16 jis pargrąžins daug Iz-
raėlio vaikų į Viešpatį, jų Dievą.
17 Jis eis pirma jo su Elijo dvasia
ir galybe apgręžti tėvų širdžių į
vaikus, netikinčiųjų į teisiųjų iš-
mintį, prirengti Viešpačiui tobu-
los tautos. 18 Tuomet Zakarijas
tarė angelui: Iš kur aš tai žinosiu?
Nes aš senas ir mano žmona se-
nyva. 19 Atsakydamas angelas jam
tarė: Aš Gabriėlis, kurs stoviu
Dievo akivaizdoje. Aš esu siųs-
stas kalbėti tau ir tau paskelbti tos

---

kia: Dievas suteikia malonę. — (14) *Iš jo bus...* Zakarijas gaus daugiau, negu tikėjosi. Jam, gimsiančiam kūdikiui, pats Dievas parenka vardą. Iš to kūdikio bus džiaugsmo ne tik pačiam tėvui, džiaugsis ne tik giminės (58. 66 e.), bet ir visas Izraėlis. Kodėl džiaugsis, pasakoma toliau. — (15) *Didis...* Jo didenybė bus tikra, nes pats Dievas ją patvirtins. — *Jis negers...* Atgailą darančio žmogaus gyvenimu Jonas rengsis savo pasiuntinystei. Ką žydai, padarę nazirato įžadą, darydavo per trumpą laiką, Jonas tai darys per visą savo gyvenimą (plg. 4 Moz 6, 3). — *Jis bus pilnas...* Pašvenčiamoji Dievo malonė bus suteikta dar negimusiam Jonui ir pasiliks jame per visą gyvenimą. Dauguma šv. tėvų ir teologų šiuos žodžius supranta, kaip gimtosios nuodėmės atleidimą. — (16) *Jis pargrąžins...* Nurodoma Jono pareigos. Jos aprašomos iš pranašo Malakijo paimtais žodžiais (Mal 3, 1; 4, 6). Jonas turi atitraukti žmones nuo nuodėmių kelio, raginti juos atgailoti ir dievobaimingai gyventi. — (17) *Pirma jo,* t. y., pirma Viešpaties Dievo (16 e.), nes tokios prasmės reikalauja kontekstas. Bet tas, kuris turi ateiti ir kurio laukiama, yra Mesijas, ir Jonas evangelijoje aprašomas kaip Mesijo pirmatakas. Todėl šitoje vietoje Kristus vadinamas Viešpačiu Dievu. — *Su Elijo...* Jonas turės tokią pat, kaip Elijas, dvasią ir stiprybę, rūpestingumą Dievo įstatymais ir karštą uolumą. — *Apgręžti...:* kad vaikai turėtų tokiuos jausmus, kaip tėvai, kad vieni nuo kitų nesiskirtų ir kad, kaip dvasioje džiaugėsi Abraomas dėl ateisiančio Mesijo, taip džiaugtųsi ir jie. — *Netikinčiųjų:* neklusniųjų, tų, kurie nesilaiko Dievo įstatymo. — *Tobulos tautos:* pasiryžimas priimti, ką Mesijas jai atneša, ir daryti, ko jis reikalauja. — (18) *Iš kur...* Pažado atitesėjimas Zakarijui rodosi negalimas, todėl jis nenori tikėti ir reikalauja ženklo, kuriuo pažadas būtų patvirtintas. — (19) *Aš Gabriėlis...* Kadangi savo atsakyme Zakarijas žiūrėjo tik į patį pažadą, nekreipdamas dėmesio į tą, kurs žada, todėl Angelas primena jam save, kas jis esąs, ir kad jo žodžiams reikėjo tikėti. Gabriėlis jau Senajame Testamente paskelbė pranašui Daniė-

linksmos žinios. 20 Štai tu būsi
nebylys ir negalėsi kalbėti iki die-
nai, kurią tai įvyks, kadangi tu ne-
tikėjai mano žodžiams, kurie įvyks
savo metu. 21 Tuo tarpu žmonės
laukė Zakarijo ir stebėjosi, kad
jis taip ilgai užtrunka šventykloje.
22 Pagaliau išėjęs jis negalėjo jiems
kalbėti. Tuomet jie suprato, kad
jis turėjo matyti šventykloje re-
gėjimą. Jis aiškinosi jiems žen-
klais ir pasiliko nebylys. 23 Jo tar-
nystės dienoms pasibaigus, jis par-
ėjo į savo namus. 24 Po šitų die-
nų jo žmona Elžbieta pradėjo ir
slėpėsi per penkis mėnesius, saky-
dama: 25 Taip man Viešpats pa-
darė, šiomis dienomis pažvelgda-
mas į mane, kad atimtų nuo ma-
nęs mano panieką žmonių tarpe.

et missus sum loqui ad te, et haec
tibi evangelizare. 20 Et ecce eris
tacens, et non poteris loqui usque
in diem, quo haec fiant, pro eo
quod non credidisti verbis meis,
quae implebuntur in tempore suo.
21 Et erat plebs expectans Zacha-
riam: et mirabantur quod tarda-
ret ipse in templo. 22 Egressus au-
tem non poterat loqui ad illos,
et cognoverunt quod visionem vi-
disset in templo. Et ipse erat in-
nuens illis, et permansit mutus.
23 Et factum est, ut impleti sunt
dies officii eius abiit in domum
suam: 24 post hos autem dies con-
cepit Elisabeth uxor eius, et occul-
tabat se mensibus quinque, dicens:
25 Quia sic fecit mihi Dominus in Gn 30, 23
diebus, quibus respexit auferre
opprobrium meum inter homines.

---

liui Kristaus atėjimo laiką. Dan 8, 16; 9, 21. — (20) *Tu būsi...* Toks bus ženklas, bet drauge ir bausmė už netikėjimą. Bet kodėl Senajame Testamente buvo leista reikalauti ženklo Abraomui, Gedeonui? Marija taip pat klausė, kaip tai įvyks (34 e.). Bet Marija neabejojo, kad įvyks, tik klausė, kokiuo būdu įvyks, nes ją rišo padarytas amžinosios nekaltybės įžadas. O Zakarijas savo apreiškimą gavo visai kitokiose aplinkybėse, negu Senojo Testamento asmenys. Iškilmingą valandą šventykloje skelbė jam Angelas, kurio pasirodymo jis buvo net pabūgęs; jis skelbė jam iš dangaus atneštą žinią. Jis, kaip kunigas, turėjo žinoti, kad Abraomas ir Sara buvo susilaukę sūnaus žiloje senatvėje. Todėl jo netikėjimas negalėjo būti laisvas nuo kaltės. — (21) *Laukė...* Smilkalų aukojimo apeiga buvo trumpa ir ją atliekąs kunigas šventyklos viduje, paprastai, pasilikdavo labai trumpai; bet pašnekesys su Angelu tą pasilikimą prailgino; žmonės gi, pagal kai kuriuos aiškintojus, laukė dar nuo Zakarijo palaiminimo (plg. 4 Moz 6, 23). Jų nustebimas dar padidėjo, kai išėjęs Zakarijas negalėjo nieko pasakyti. — (22) *Jie suprato:* iš ilgesnio pasilikimo šventykloje, iš negalėjimo kalbėti ir gal iš Zakarijo veido. — (23) *Į savo namus:* kurie buvo ne Jeruzalėje. — (24) *Jo žmona...* Apie gautą apreiškimą Zakarijas turėjo kokiuo nors būdu duoti žinią savo žmonai, nes ir ji žinojo, kaip kūdikis turi būti pramintas (63 e.). Kad ir ji būtų gavusi atskirą apreiškimą, nėra jokių nurodymų. — *Slėpėsi...:* nesirodė žmonėms ir neskelbė jiems savo paslapties, kol buvo galima, pati viena dėkodama Viešpačiui už suteiktą malonę. Šeštame mėnesyje ją aplankė Marija. — (25) *Pažvelgdamas...* Sakoma, kad Dievas į mus pažvelgia, kai suteikia kokią nors ypatingą malonę. — *Mano panieką...* Žr. aug. 7 e.

2. Jėzaus gimimo apreiškimas ir Elžbietos aplankymas, 1, 26—56

Dievo siųstas angelas Gabriėlis apreiškia Marijai Dievo Sūnaus įsikūnijimą (26—38). Marija, gavus apreiškimą, lanko Elžbietą (39—45) ir gie-

[26] In mense autem sexto, missus
est Angelus Gabriel a Deo in ci-
vitatem Galilaeae, cui nomen Na-
Lc 2, 5; zareth, [27] ad Virginem desponsa-
Mt 1, 16 ss tam viro, cui nomen erat Ioseph,
de domo David, et nomen virginis
Idc 5, 24 Maria. [28] Et ingressus Angelus ad
eam dixit: Ave gratia plena: Do-
minus tecum: Benedicta tu in mu-
lieribus. [29] Quae cum audisset,
turbata est in sermone eius, et co-
gitabat qualis esset ista salutatio.
[30] Et ait Angelus ei: Ne timeas
Maria, invenisti enim gratiam
Is 7, 14; apud Deum: [31] ecce concipies in
Idc 13, 3; Mt 1, 21 ss utero, et paries filium, et vocabis

[26] Šeštame mėnesyje angelas
Gabriėlis buvo Dievo siųstas į
Galiliejos miestą, kurs vadinamas
Nazaretas, [27] pas mergaitę, paža-
dėtą vyrui, vardu Juozapui, iš Do-
vîdo namų; o mergaitės vardas
buvo Marija. [28] Angelas, atėjęs
pas ją, tarė: Sveika, malonės pil-
noji, Viešpats su tavimi; pagirta
tu tarp moterų. [29] Ji, tai išgirdusi,
nusigando jo žodžių ir manė sau,
koks čia yra tas pasveikinimas.
[30] Angelas jai tarė: Nebijok, Ma-
rija, nes tu radai malonės pas
Dievą. [31] Štai pradėsi įsčioje ir
pagimdysi sūnų ir praminsi jį var-

smės žodžiais išreiškia savo dėkingumą Dievui už jai suteiktą malonę (46—56).

(26) *Šeštame mėnesyje:* skaitant nuo to laiko, kai buvo paskelbtas Zakarijui Jono gimimas (žr. aug. 24 e.). — *Angelas...* Aprašomo atsitikimo svarbumas pabrėžiamas paminėjimu, kas siunčia, ką siunčia ir kur arba kuriuo tikslu siunčia. Dievas siunčia savo angelą pas Mariją pranešti jai apie atitesėjimą seniai duotų pažadų apie Išganytoją. — *Nazaretas.* Tas nedidelis miestelis buvo pietinėje Galiliejoje, į vakarus nuo Tiberijados ežero. Plg. Mt 2, 24. — (27) *Pas mergaitę.* Evangelistas čia labai aiškiai pabrėžia Marijos mergystę, minėdamas ją net du kartu toje pačioje eilutėje. Juk Marija tada buvo Juozapo sužieduotinė; jų vestuvės turėjo įvykti vėliau. Plg. Mt 1, 43. — *Iš Dovîdo namų.* Nors tie žodžiai, žiūrint gramatikos taisyklių, rodosi, pasakyti apie Juozapą, tačiau jie priklauso ir Marijai ir čia tikriausiai tik jai vienai, nes Juozapo kilmė aprašoma žemiau; šitoje gi vietoje kalbama vien apie Mariją (plg. taip pat Luko dedamas žinias apie Elžbietą 1, 5, Oną 2, 36). — (28) *Atėjęs pas ją:* įėjęs regimame žmogaus pavidale į kambarį, kuriame buvo Marija. — *Sveika.* Angelas, atsiliepdamas į Mariją aramajiškai, čia turėjo ištarti žodžius: *šalom lakh,* ramybė tau. Tuo pasveikinimo žodžiu buvo išreiškiama palankumas ir linkėjimas džiaugsmo bei ramybės. — *Malonės pilnoji.* Šis išsireiškimas čia pavaduoja sveikinamosios vardą. Juo nurodoma, kaip Marija iš anksto buvo parengta, kad galėtų tapti verta Dievo Sūnaus buveinė. Jai buvo suteikta kuo apsčiausiai malonių anksčiau, negu joje buvo pradėtas Jėzus. — *Viešpats su tavimi:* Viešpats pasilieka su tavimi, teikdamas tau ypatingų gausiausių savo dovanų, laiko tave savo malonėje ir ypatingoje globoje. — *Pagirta tu:* Viešpats suteikė tau didesnį palaiminimą, negu visoms kitoms moterims; tu viena visai laisva nuo prakeikimo, kurs, pradedant Ieva, slėgia visas moteris. Kai kuriuose senovės rankraščiuose tų žodžių šitoje vietoje nėra, todėl kai kurie aiškintojai spėja, būk jie į čia yra atkelti iš 42 eil. — (29) *Nusigando...* Nepaprastas didžiausis pagyrimas, angelo paskelbtas nuolankiausiai Marijai, sukelia joje baimės. Ji pradeda svarstyti, ką toks pasveikinimas turi reikšti. Angelas tuojau ją nuramina. — (30) *Tu radai malonės:* tu ypatingu būdu patikai Dievui, ir Jis suteikia tau didžiausią malonę. Ta gi malonė bus: — (31) *Pradėsi įsčioje...* Plg. Mt 1, 21. Tais žodžiais aiškiai daroma aliuzija į Iz 7, 14 pranašystę, kuria buvo paskelbta, kad Me-

du JĖZUS. 32 Jis bus didis ir bus
vadinamas Augščiausiojo Sūnumi,
Viešpats Dievas duos jam jo tėvo
Dovîdo sostą: jis karaliaus Jokū-
bo namuose per amžius, 33 ir jo
karaliavimui nebus galo. 34 Tuo-
met Marija tarė angelui: kaip tai
įvyks, kadangi aš nepažįstu vyro?
35 Angelas atsakė ir jai tarė: Šven-
toji Dvasia nužengs ant tavęs, ir
Augščiausiojo galybė apdengs ta-
ve savo šešėliu; todėl ir Šventasis,
kurs gims iš tavęs, vadinsis Dievo
Sūnumi. 36 Štai tavo giminaitė
Elžbieta, ir ji pradėjo sūnų savo
senatvėje, ir šitas mėnuo yra šeš-
tas tai, kuri vadinama nevaisinga,
37 nes nėra dalyko negalimo Die-

nomen eius IESUM. 32 hic erit Dn 7, 14. 27;
magnus, et Filius Altissimi voca- Mch 4, 7
bitur, et dabit illi Dominus Deus
sedem David patris eius: et regna-
bit in domo Iacob in aeternum,
33 et regni eius non erit finis.
34 Dixit autem Maria ad Ange-
lum: Quomodo fiet istud, quo-
niam virum non cognosco? 35 Et re- Mt 1, 18 ss
spondens Angelus dixit ei: Spiritus
sanctus superveniet in te, et virtus
Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque
et quod nascetur ex te Sanctum,
vocabitur Filius Dei. 36 Et ecce Eli-
sabeth cognata tua, et ipsa conce-
pit filium in senectute sua: et hic
mensis sextus est illi, quae voca-
tur sterilis: 37 quia non erit impos- Gn 18, 14

---

sijas turėjo gimti iš mergaitės. — (32) *Bus didis:* taip, kaip Jonas Krikštytojas (15 e.), tik jo didenybė bus be palyginimo žymesnė. — *Bus vadinamas...:* ne tik bus Augščiausiojo, pasaulio Sutvėrėjo, danguje gyvenančiojo Dievo Sūnus, bet ir kaip toks bus pažintas. — *Duos jam...:* Jėzus bus taip pat Dovîdo sūnus ir tėvonis taip, kaip buvo žadėta Senajame Testamente 2 Kar 7, 12. 13; Iz 9, 7; Mik 4, 7; Dan 7, 14. 27 ir k. — *Jokūbo namuose.* Žydai turėjo būti pirmieji Mesijo karalystės valdiniai, bet ne jais ta karalystė turėjo baigtis. Plg. Ps 71, 2 ir k. — (34) *Kaip tai įvyks.* Marija neabejoja, kad įvyks, ką angelas jai skelbė, tik ji nori žinoti, kaip įvyks, kaip bus sutaikinta jai pažadėtoji motinystė su jos apsiėmimu nepažinti vyro. Marija neatsisako būti motina, tik nurodo kliūtį, sutinkamą tame kelyje. Šv. tėvai ir kiti katalikai aiškintojai nuo seniausių laikų suprato, kad ta kliūtimi buvo Marijos padarytas amžinosios mergystės įžadas, jos pasiryžimas, susitarus su savo sužieduotiniu, vėliau vyru, ir moterystėje gyventi kaip mergaitė. Jei tos kliūties nebūtų buvę, tai Marija, Juozapui jau pažadėta, be jokio klausimo būtų supratusi angelo žodžius kaip įsakymą gyventi moterystėje, pildant visas ištekėjusios moters pareigas. — (35) *Šventoji Dvasia...* Angelas paaiškina Marijai, kad ji pagimdysianti antgamtiniu būdu. Šventoji Dvasia jau buvo Marijoje, bet sakoma, kad ji ateis, nes apsireikš nauju veiksmu, padarys joje negirdėtą pasaulio istorijoje stebuklą. Tas naujas buvimas Šventosios Dvasios Marijoje toliau paaiškinamas simboliu debesies, kuriame Dievas ypatingu būdu apreikšdavo savo pribuvimą sandoros padangtėje (žr. 2 Moz 40, 32). Taigi, Marija bus lyg antroji sandoros skrynia, kurioje pasiliks Viešpats. — *Todėl...* Kadangi jo pradėjimas ir gimimas yra toks stebuklas, tai jis bus pažintas ir pripažintas kaip Dievo Sūnus. Tik Dievo Sūnui teko toks gimimas ir joks kitoks jam netiko. Marija turėjo būti Dievo Motina tikriausia to žodžio prasme. — (36) *Giminaitė.* Kokia buvo giminystė tarp Marijos ir Elžbietos, nežinoma. Senovėje kai kurie spėjo, kad Marijos motina buvusi Elžbietos sesuo. — *Ji pradėjo...* Taip Marijai duodama dar paaiškinimas ir ženklas, iš kurio ji gali pažinti, kad Dievo visagalybe ji bus Mesijo motina, pasilikdama mergaitė. Kaip Dievas galėjo padaryti, kad nebeturėjusi jokios vilties nevaisinga moteriškė stebuklingai pagimdytų kū-

sibile apud Deum omne verbum.
Lc 1, 45 38 Dixit autem Maria: Ecce ancilla
Domini, fiat mihi secundum ver-
bum tuum. Et discessit ab illa
Angelus.
39 Exurgens autem Maria in die-
bus illis abiit in montana cum fes-
tinatione, in civitatem Iuda: 40 in-
Lc 1, 15. 80 travit in domum Zachariae, et sa-
lutavit Elisabeth. 41 Et factum est,
ut audivit salutationem Mariae
Elisabeth, exultavit infans in utero
Idc 5, 24; eius: et repleta est Spiritu sancto
Idt 13, 23 Elisabeth: 42 et exclamavit voce
magna, et dixit: Benedicta tu in-
ter mulieres, et benedictus fructus
ventris tui. 43 Et unde hoc mihi
Io 3, 29 ut veniat mater Domini mei ad
me? 44 Ecce enim ut facta est vox

vui. 38 O Marija tarė: Štai aš Vieš-
paties tarnaitė, tebūnie man taip,
kaip tu pasakei. Po to angelas
atstojo nuo jos.
39 Tomis dienomis Marija, atsi-
kėlus, išėjo skubiai į kalnus į Judo
miestą. 40 Ji įėjo į Zakarijo na-
mus ir pasveikino Elžbietą. 41 Ir
atsitiko, kad kaip tik Elžbieta iš-
girdo Marijos pasveikinimą, kūdi-
kis linksmai šokterėjo jos įsčioje,
ir Elžbieta pasidarė pilna švento-
sios Dvasios. 42 Ji sušuko dideliu
balsu ir tarė: Pagirta tu tarp mo-
terų ir pagirtas tavo įsčios vaisius.
43 Ir iš kur man tai, kad mano
Viešpaties motina ateina pas ma-
ne? 44 Nes štai, kaip tik tavo pa-
sveikinimo balsas pasiekė mano

---

dikį, taip gali duoti sūnų mergaitei. — (38) *Aš Viešpaties...* Marija su didžiausiu nuolankumu pasiduoda Dievo valiai. Ji ne tik tiki, bet ir trokšta, kad tai, kas buvo angelo pasakyta, įvyktų. Aiškintojai klausia, kodėl Dievas norėjo Marijos sutikimo, ir atsako: buvo daroma lyg kokia šventa moterystė tarp Dievo Sūnaus ir žmogaus prigimties, todėl priderėjo, kad ta, kuri buvo šv. Dvasios sužieduotinė ir atstovavo žmogaus prigimčiai, taip pat ir Bažnyčiai, duotų savo sutikimą. Kaip kitados Jievos pasidavimas piktajai dvasiai įvedė į pasaulį nuodėmę, taip turėjo būti įvykdytas ir atpirkimas ne be Marijos sutikimo. — (39) *Tomis dienomis:* gal ne tuoj po angelo paskelbimo, bet neilgai trukus. — *Išėjo skubiai.* Iš paskubumo galima spėti, kad Mariją su jos giminaite Elžbieta rišo labai prietelingi santykiai. Marija džiaugėsi, gavus žinią apie Elžbietos pradėjimą, ir skubėjo išreikšti jai tą džiaugsmą asmeniškai. Marija tikriausiai keliavo viena, nors jos kelionė turėjo būti gana ilga, gal nemažiau 4 dienų, bet šv. Juozapas jos toje kelionėje nelydėjo (plg. Mt 1, 19). — *Į kalnus...* Taip buvo vadinama kalnuota šalis į pietus nuo Jeruzalės. — *Į Judo miestą...* Kaip buvo vadinama tas miestas, nepasakyta. Vienas senovinis padavimas mini vietą, dabar vadinamą A i n-K a r i m, nelabai toli į pietus nuo Jeruzalės. Kai kurie aiškintojai spėja, kad tekste vietoje miesto vardo, gal Jutos (plg. Joz 15, 55; 21, 16), vėliau atsiradęs dabar skaitomas žodis *Judo.* — (41) *Kūdikis...* Įsikūnijęs Žodis suteikia savo pirmąsias malones per Mariją. Elžbieta ir jos sūnus pasidaro pilni šv. Dvasios. Jonas pažįsta Išganytoją, (rasi, gaudamas tai trumpai valandėlei pilną protą) ir jo apdovanojamas pašvenčiamąja malone taip, kaip buvo paskelbta augščiau, 15 e. — (42) *Pagirta...* Elžbieta pradeda sveikinti Mariją tais pačiais žodžiais, kaip ir angelas 28 e. — *Pagirtas:* laisvas nuo žmonių giminės prakeikimo ir taip gausiai aprūpintas dangiškomis dovanomis, kad ir mes imame iš jų pilnybės. — (43) *Iš kur man tai...* Elžbieta su dideliu nuolankumu stebisi laime, kad galinti priimti pas save apsilankančią Mariją, kurioje ji, šv. Dvasios apšviesta, mato savo Viešpaties motiną. Taigi, ji išpažįsta, kad Marija yra Dievo Motina tikra to žodžio prasme, ir (44) ta aplinkybė buvo priežastis džiaugsmingo krustelėjimo jos įsčioje buvu-

ausis, šokterėjo iš džiaugsmo kū-
dikis mano įsčioje. [45] Palaiminta
tu, kuri įtikėjai, nes tai, kas Vieš-
paties tau pasakyta, įvyks. [46] O
Marija tarė:
Mano siela garbina Viešpatį,
[47] ir mano dvasia džiaugiasi Die-
vuje, mano Išganytojuje. [48] Nes
jis pažvelgė į savo tarnaitės žemu-
mą. Štai, nuo dabar visos kartos
vadins mane palaiminta. [49] Nes
didelių dalykų padarė man Galin-
gasis, kurio vardas šventas. [50] Jo
gailestingumas iš kartos į kartą
tiems, kurie jo bijo. [51] Jis parodo

salutationis tuae in auribus meis,
exultavit in gaudio infans in ute- Lc 1, 48;
ro meo. [45] et beata, quae credidisti, 11, 27 s.
quoniam perficientur ea, quae dic-
ta sunt tibi a Domino. [46] Et ait
Maria: Magnificat anima mea Do- Hab 3, 18
minum: [47] et exultavit spiritus
meus in Deo salutari meo. [48] Quia 1 Sm 1, 11;
respexit humilitatem ancillae suae: Ps 112, 5 s; Lc 11, 27
ecce enim ex hoc beatam me di- Gn 30, 13;
cent omnes generationes. [49] Quia Idt 13, 23—31
fecit mihi magna qui potens est: Ps 110, 9
et sanctum nomen eius. [50] Et mi- Ps 102, 13. 17
sericordia eius a progenie in pro-
genies timentibus eum. [51] Fecit Ps 32, 10; 88, 11; 2 Sm 22, 28; Is 51, 9

sio kūdikio, kurs jau tą valandą, lyg pradėdamas eiti Mesijo pirmatako pareigas, skelbė jo įsikūnijimą. — (45) *Palaiminta tu*... Gr. t. ir kai kurie Italės bei Vulgatos rankraščiai: palaiminta ta, kuri tikėjo. Taip čia Elžbieta giria greitą Marijos tikėjimą angelo žodžiams. — *Tau pasakyta:* apie stebuklingą gimimą ir gimusio Sūnaus kilnumą. — (46) *Marija tarė.* Giliai sujaudinta Elžbietos pagarbos pareiškimu, dabar Marija išlieja savo jausmus ir mintis džiaugsmo giesme „Magnificat". Marija, kurioje dabar buvo pats Dievas, kalba, būdama jo Dvasios pilna. Ji ir pranašauja, kaip pranašavo Sen. Test. Dievo įkvėptieji žmonės. Savo turiniu ir žodžiais Marijos giesmė primena Sen. Test. pavyzdžius, Onos giesmę (1 Kar 2, 1...) ir Rakelės žodžius (1 Moz 29, 32. 35). Jos stilius žymiai skiriasi nuo evangelisto stiliaus. Savo paprastais trumpais ritmais jis skiriasi ir nuo ilgais sakiniais išreikštos Zakarijo giesmės stiliaus. Marijos giesmėje galima atskirti tris minčių koncentrus, kurių viduryje pasilieka pati Marija. Pirmoje strofoje (46—50 eil.), kurioje vyrauja asmeninis motivas, Marija išreiškia džiaugsmą dėl jai suteikto išaugštinimo; antroje strofoje (51—53 eil.) ji stebisi, kaip Dievas paaugština žemai esančius, ir trečioje strofoje (54. 55 eil.) ji gėrisi, kad taip atitesimi Dievo duotieji Senajame Testamente pažadai. — *Mano siela garbina*... (47) *ir mano dvasia džiaugiasi*... Šiuodu sakiniu žydų poezijoje sudaro paprastą paralelizmą. Panašiais paralelizmais išsireiškiama giesmėje ir toliau. Siela ir dvasia čia yra sinonimai. Jais nurodomos visos vidujinės žmogaus pajėgos. — (48) *Pažvelgė*... Žr. aug. 25 e. paaiškin. — *Žemumą.* Marija nuolankiai išpažįsta savo menkumą. Nors ji buvo kilusi iš karališkosios Dovîdo giminės, tačiau pasaulio akyse buvo laikoma menkiausia tarp žmonių; nežiūrint to, Dievas jai suteikė taip augštą garbę, už kurią augštesnės nebegali būti suteikta žmogui. — *Palaiminta.* Elžbieta pirmoji pavadino Mariją palaiminta. Taip ji, iš tikrųjų, ir yra vadinama toliau, kol bus žmonių, kol Kristus yra gyvas, kol Dievas viešpatauja. — (49) *Didelių dalykų.* Tai tie patys dalykai, apie kuriuos kalbėjo Elžbieta 42—45 eil. — *Kurio vardas:* t. y., Dievas taip, kaip jis yra apsireiškęs ir mūsų pažįstamas. — (50) *Jo gailestingumas*... Plg. Ps 102, 17. Dievo Sūnaus įsikūnijimas yra didžiausis įrodymas begalinio Dievo gailestingumo ir gerumo nusikaltusiai žmonijai, kuriai taip labai buvo reikalingas atpirkimas. Tuo gailestingumu gali pasinaudoti kiekvienas, kurs pats nepasidaro jo nevertas, kurs bijo Dievo, todėl jam tarnauja. — (51) *Jis parodo*... Tik vienas tėra pagrindas, kodėl Dievas ją išrinko: jis, pa-

Ps 146, 6; Iob 12, 19
Ps 33, 10; 106, 9; 1 Sm 2, 5
Is 41, 8; Ps 97, 3
Gn 17, 9; 22, 16
Ps 131, 11; Mch 7, 20

potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. 52 Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles. 53 Esurientes implevit bonis: et divites dimisit inanes. 54 Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiae suae. 55 Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham, et semini eius in saecula.

56 Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus: et reversa est in domum suam.

Lc 1, 14; Rom 12, 15

57 Elisabeth autem impletum est tempus pariendi, et peperit filium. 58 Et audierunt vicini, et cognati eius quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, et congratulabantur ei.

savo peties galybę, išsklaido tuos, kurie puikūs savo širdies mintyje. 52 Jis numeta nuo sosto galiūnus ir išaugština žemuosius. 53 Alkstančius jis pripildo gėrybių, o turtuolius paleidžia tuščius. 54 Jis palaikė savo tarną Izraėlį, atsimindamas savo gailestingumą, 55 taip kaip buvo kalbėjęs mūsų tėvams, Abraomui ir jo vaikų vaikams per amžius.

56 Marija pasiliko su ja apie tris mėnesius; paskui ji pagrįžo į savo namus.

57 Elžbietai atėjo laikas gimdyti, ir ji pagimdė sūnų. 58 Jos kaimynai ir giminės išgirdo, kad Viešpats buvo suteikęs jai didelį savo gailestingumą, ir sveikino ją.

---

prastai, išrenka tai, kas žmonių akyse rodosi žema. Dievo peties galybei pasavinama visoki jėga. Kaip ji pasireiškia, parodoma tolimesniais posakiais: puikiesiems (51 e.), galingiesiems (52 e.), turtingiesiems (53 e.). — (52) *Galiūnus:* karalius, kunigaikščius. Plg. 1 Kar 2, 7. — (53) *Gėrybių:* dvasinių ir medžiaginių. — (54) *Savo tarną.* Tas garbingas titulas, kuriuo buvo pažymimi: Mozė, Dovîdas ir Senojo Testamento pranašai, čia duodamas visai žydų tautai, kurią Dievas buvo sandora išsirinkęs sau kaip savastį. — *Atsimindamas...* Anot gr. t.: kad atsimintų savo gailestingumą. Dievas rūpinasi tauta, kad nepasirodytų, būk jis užmiršęs savo gailestingumą. Jis vykdo jau senus pažadus. Plg. 1 Moz 17, 9; 22, 18; Ps 131, 11; Iz 41, 8.

Pastaba: Paskučiausiais laikais pareikšta nuomonė, būk giesmė Magnificat esanti ne Marijos, bet Elžbietos, neturi jokio rimtesnio pagrindo. Atrasta, tiesa, trys senovinio lotyniško vertimo rankraščiai, kuriuose 46 e. vietoje: Marija tarė, skaitoma: Elžbieta tarė; bet toks skaitymas yra priešingas visai daugybei seniausių graikiškų rankraščių ir seniausių rašytojų liudijimui. Origenas, kuriam toks skaitymas buvo žinomas, pats Magnificat vadina mergaitės giesme. Giesmės turinys tinka tik Marijai, bet ne Elžbietai.

(56) *Marija pasiliko...* Kaip sandoros skrynia atnešė palaiminimo Obededomo namams (2 Kar 6, 11), taip dar didesnio palaiminimo Marija atnešė Elžbietos namams. (Aug., Ambr.). Marija tačiau paliko tuos namus dar pirm Jono gimimo. Taip reikia manyti, žiūrint tolesnio pasakojimo.

3. *Jono Krikštytojo gimimas, 1, 57—80.*

Žadėtasis Zakarijui sūnus gimsta ir gauna vardą Jonas (57—66). Tėvas dėkoja Viešpačiui giesmės žodžiais ir pranašauja apie gimusiojo ateitį (67—79). Trumpai aprašoma Jono jaunystė (80).

(57) *Atėjo laikas:* tikriausiai neilgai trukus po Marijos iškeliavimo — *Pagimdė...:* taip, kaip buvo angelo žadėta (13 e.) — (58) *Gailestingumą:* kurs pasireiškė nuėmimu nuo Elžbietos nevaisingumo negarbės. — *Sveikino:* draug džiaugdamiesi (plg. aug. 14 e.).

59 Atsitiko, kad aštuntą dieną
atėjo kūdikio apipjaustyti ir va-
dino jį jo tėvo vardu, Zakariju.
60 Bet atsiliepdama jo motina tarė:
Visai ne; jis vadinsis Jonas. 61 Jie
jai sakė: Nėra nė vieno tavo gimi-
nėje, kurs vadintųsi tuo vardu.
62 Tuomet jie klausė ženklais jo
tėvą, kaip jis nori, kad anas va-
dintųsi. 63 Jis, pareikalavęs rašo-
mosios lentelės, parašė žodžius: Jo
vardas Jonas. Ir visi stebėjosi.
64 Tuojau atsivėrė jo burna, jo lie-
žuvis atsirišo, ir jis kalbėjo, gar-
bindamas Dievą. 65 Baimė apėmė
visus jų kaimynus, ir visuose Ju-
diejos kalnuose buvo skelbiami
visi tie dalykai. 66 Visi girdėju-
sieji dėjo tai sau į širdį ir sakė:
Kas, kaip manai, bus tas vaikas?
Nes Viešpatiės ranka buvo su juo.

59 Et factum est in die octava, Gn 17, 12;
venerunt circumcidere puerum, et Lv 12, 3;
vocabant eum nomine patris sui Lc 2, 21
Zachariam. 60 Et respondens ma-
ter eius, dixit: Nequaquam, sed
vocabitur Ioannes. 61 Et dixerunt
ad illam: Quia nemo est in cogna-
tione tua, qui vocetur hoc nomine.
62 Innuebant autem patri eius,
quem vellet vocari eum. 63 Et po- Lc 5, 13
stulans pugillarem scripsit, dicens:
Ioannes est nomen eius. Et mirati
sunt universi. 64 Apertum est au-
tem illico os eius, et lingua eius,
et loquebatur benedicens Deum.
65 Et factus est timor super omnes
vicinos eorum: et super omnia
montana Iudaeae divulgabantur
omnia verba haec: 66 et posuerunt Lc 9, 44;
omnes, qui audierant in corde suo, Act 11, 21
dicentes: Quis, putas, puer iste
erit? Etenim manus Domini erat
cum illo.

---

(59) *Atėjo kūdikio...* Apipjaustymo apeigą, paprastai, atlikdavo pats tėvas (1 Moz 18, 23), kurs, nenorėdamas pats sau reikšti pagarbos, duodavo sūnui jo senelio vardą. Kadangi Zakarijas tebebūdamas nebylys, matomai, laikėsi nuošaliai, tai jį čia pavaduoja kiti ir siūlo kūdikiui jo tėvo vardą, taip norėdami padaryti Zakarijui džiaugsmo. — (60) *Jo motina...* Senesnieji aiškintojai mano, kad ir Elžbietai buvo apreikštas kūdikio vardas; naujesnieji tačiau, tur būt, teisingiau spėja, kad pats Zakarijas pranešęs jai tą vardą raštu. — (62) *Klausė ženklais...* Iš šitų žodžių nereiktų daryti išvados, kad Zakarijas buvo ne tik nebylys, bet ir kurčias. Tokios bausmės nėra paminėta nei angelo žodžiuose, nei Zakarijo pagijimo valandą. Zakarijas tikriausiai girdėjo atvykusių prietelių pastabas dėl vardo, ir pakako kreiptis į jį ženklu, kad jis suprastų, ko jį klausia, ir tuojau atsakytų raštu. Jei būtų buvęs ir kurčias, vargu, ar jis būtų supratęs vien ženklus. — (63) *Rašomosios lentelės.* Tai buvo plona medinė lentelė, aptraukta vašku, ant kurios buvo galima rašyti kiekvienu smailiu, kietu daiktu. — *Jo vardas Jonas.* Taip Zakarijas tik paskelbia jau kieno kito nurodytą vardą (plg. 13 e.). — (64) *Kalbėjo, garbindamas Dievą.* Savo žodžiais Zakarijas buvo pareiškęs nepasitikėjimą angelo pažadu ir už tai buvo nubaustas kalbos atėmimu; dabar, po devynių tylėjimo mėnesių, atgavęs kalbos dovaną, jis jau garbina Dievą. — (65) *Baimė...* Jei čia pat buvusieji buvo nustebinti, kad motina ir tėvas laikosi to paties gana nepaprasto vardo, tai jų nustebimas dar labiau padidėjo, kai jie išgirsta buvusį nebylį atsiliepiantį Dievo garbinimo žodžiais. Pirma, negu evangelistas pakartos to garbinimo žodžius, jis trumpai aprašo didelį įspūdį, kokį tie stebuklingi įvykiai padarė Zakarijo prietelių tarpe, o taip pat ir visame kalnuotame Judo krašte. — (66) *Dėjo tai sau į širdį:* mąstė apie tą įvykį. — *Viešpaties ranka...* Visame, kas papasakota, buvo pasirodę ypatingų Dievo vadovavimo žymių.

Ps 73, 12; 131, 17; Lc 1, 78; 7, 16; 19, 44; Act 15, 14
1 Sm 2, 10; Ps 17, 3
Ir 23, 6; 30, 10; Lc 18, 31; 24, 25. 44; Act 3, 18. 21. 24; 10, 43; 13, 27; 28, 23; Rom 1, 2; 16, 26; Hbr 1, 1; 1 Ptr 1, 10; 2 Ptr 3, 2
Ps 105, 10
Ps 104, 8 s; 105, 46 s; Gn 17, 6 s; Lv 26, 42
Gn 22, 16; Ir 31, 33; Hbr 6, 13. 17; Mch 7, 20
Is 2, 3 s; 9, 7; 11, 4 ss; 35, 4 ss; 42, 1 ss; Ir 30, 8 ss

67 Et Zacharias pater eius repletus est Spiritu sancto: et prophetavit, dicens:
68 Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit, et fecit redemptionem plebis suae: 69 Et erexit cornu salutis nobis: in domo David pueri sui. 70 Sicut locutus est per os sanctorum, qui a saeculo sunt, prophetarum eius: 71 Salutem ex inimicis nostris, et de manu omnium, qui oderunt nos: 72 Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris: et memorari testamenti sui sancti. 73 Iusiurandum, quod iuravit ad Abraham patrem nostrum, daturum se nobis: 74 Ut sine timore, de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi. 75 In sanctitate, et iustitia coram

67 O jo tėvas Zakarijas pasidarė pilnas šventosios Dvasios ir pranašavo, sakydamas:
68 Pagirtas teesie Viešpats, Izraėlio Dievas, nes jis aplankė ir atpirko savo tautą! 69 Jis pažadino mums galingą Gelbėtoją savo tarno Dovîdo namuose, 70 kaip yra kalbėjęs burna savo šventųjų pranašų, kurie buvo nuo amžių, 71 jog išgelbėsiąs nuo mūsų nepriętelių ir iš rankos visų, kurie mūsų nekenčia, 72 kad parodytų pasigailėjimo mūsų tėvams ir atsimintų savo šventąją sandorą, 73 priesaiką, kurią yra padaręs mūsų tėvui Abraomui, duosiąs mums, 74 be baimės, iš mūsų nepriętelių rankos išvaduotiems jam tarnauti 75 šventume ir teisybėje jo akivaiz-

---

(67) *Pranašavo...* Kaip Marijai, taip ir Zakarijui suteikiama pranašavimo dovana. Tačiau šituodu išrinktuoju turėjo atidengti ne tiek ateities paslaptis, kiek nurodyti tikinčiųjų naudai sąryšį tarp Dievo veiksmų ir apreiškimų ir jį paskelbti įkvėptais žodžiais. Marijos giesmė yra labiau poėtinis monologas, o Zakarijo Benedictus apima didesnį žmonių būrį, į kurį įeina ir gimusis kūdikis. Marija ir Zakarijas skelbia mesijinius palaiminimus, tačiau kiekvienas sau tinkamu būdu. Lemiantis Marijos santykis su išganymo darbu pasireiškia jos giesmėje asmeniniu motivu, o Zakarijas pradeda giesmę mesijinių gėrybių minėjimu ir augštinimu (68—75) ir tik antroje giesmės dalyje kalba apie savo sūnaus pareigas (76—79).

(68) *Pagirtas...* Taip atsiliepiama nevienoje psalmėje. Plg. Ps 40, 14; 71, 18 ir k. — *Aplankė:* suteikė malonių. — *Atpirko.* Atpirkimas minimas jau Sen. Test., kalbant ne tik apie išlaisvinimą nuo svetimųjų viešpatavimo (Egipto vergijos, Babilono nelaisvės), bet taip pat ir iš dorinio nusikaltimo padėties (plg. Ps 130, 8). Krikščionybės supratimu, jis reiškia išvadavimą iš nuodėmės viešpatavimo (plg. Ef 1, 7; Kol 1, 14; Rom 3, 24). — (69) *Galingą Gelbėtoją:* Mesiją. Originaliniame tekste jis pavadintas „išganymo ragu" Rago gi vaizdas paimtas iš stiprių raguočių (ar iš vienragio, minimo Iz 34, 7; Ps 92, 116), kurie savo stipriais ragais ginasi ir puola priešus. Todėl ragas yra galingumo figūra. Plg. Ps 131, 17. — *Dovîdo:* kuriam Mesijas ypatingu būdu buvo pažadėtas, ir kurio ainis jis turėjo būti. — (70) *Nuo amžių:* čia, nuo Dovîdo laikų. Žr. Jer 23, 6; 30, 8. 10. — (71) *Jog išgelbėsiąs...* Taip paaiškinama 69 eil. — *Nuo mūsų nepriętelių:* pagonių, kurie buvo nuolatinis pavojus išrinktajai tautai, bet taip pat nuo nuodėmės, mirties ir piktosios dvasios. — (72) *Kad parodytų...* Čia Zakarijas pasako, kad tikslas, kuriuo Dievas siuntęs Mesiją, buvo parodyti gailestingumo Izraėlio tautos protėviams, atlikti pareigą, kurią Dievas, darydamas sandorą, buvo pasiėmęs ant savęs, ypač gi atitesėti tai, kas buvo priesaika (73) pažadėta Abraomui. Plg. 1 Moz 22, 16... — (74. 75) *Be baimės...* Bet paskutinis ir vyriausis mesijinio gelbėjimo tikslas turėjo būti lai-

doje per visas mūsų dienas. 76 O
tu, vaikeli, būsi vadinamas Aug-
ščiausiojo pranašu, nes tu eisi ties
Viešpaties veidu jo kelių taisyti,
77 duoti jo tautai išganymo paži-
nimo jų nuodėmėms atleisti, 78 per
širdingiausį mūsų Dievo gailestin-
gumą, kuriuo mus aplankė už-
tekėjusi šviesa iš augštybių, 79 kad
apšviestų sėdinčius tamsybėje ir
mirties ūksmėje, kad vestų mūsų
kojas į ramybės kelią.
80 Vaikas augo ir stiprėjo dvasia.
Jis buvo tyruose iki dienai savo
pasirodymo Izraėliui.

2. 1 Anomis dienomis atsitiko,
kad išėjo ciesoriaus Augusto pa-

ipso, omnibus diebus nostris. 76 Et Mal 3, 1;
tu puer, propheta Altissimi voca- Mc 1, 2;
beris: praeibis enim ante faciem Mt 10, 10; Io 3, 28;
Domini parare vias eius: 77 Ad Ir 31, 34
dandam scientiam salutis plebi
eius: in remissionem peccatorum
eorum: 78 Per viscera misericordiae Lc 1, 68;
Dei nostri: in quibus visitavit nos, Nm 24, 17;
oriens ex alto: 79 Illuminare his, Is 60, 1 s; Ir 23, 5 s;
qui in tenebris, et in umbra mortis Zach 3, 8
sedent: ad dirigendos pedes no- Is 9, 2; 42, 7;
stros in viam pacis. Mt 4, 16
80 Puer autem crescebat, et con- Lc 2, 40. 52;
fortabatur spiritu: et erat in deser- Idc 13, 24 s;
tis usque in diem ostensionis suae Lc 3, 2; Mt 3, 1
ad Israel.
2. 1 Factum est autem in diebus Act 17, 7
illis, exiit edictum a Caesare Au-

mė, Dievo malonė galėti visuomet tarnauti Dievui tikru maldingumu, pasiliekant laisviems nuo nepritelių prispaudimo ir nuo visokios žemiškos baimės. — (76) *O tu...* Lyg atsakydamas į klausimą: Kas bus tas vaikas? (66 e.) Zakarijas išdėsto savo sūnaus pašaukimo pareigas ir į jį tiesiog čia kreipiasi. Vyriausioji Jono pareiga eiti besiartinančio Mesijo priešakyje ir taisyti jam kelius (Mk 1, 1). — (77) *Duoti...* Anot gr. t., Jonas turi pamokyti, kad išganymas susidaro iš nuodėmių atleidimo. Kadangi Mesijui pastoja kelią ne viršujinės, politinės kliūtys, bet nuodėmė ir nežinojimas, tai Jonas, Dievo padedamas, kaip pranašas, teiks tautai išganymo pažinimą, ypač gi skelbs nuodėmių atleidimą. Plg. Mal 4, 5. Kaip Jonas atliko tas savo pareigas, parodo tolesnis evangelisto pasakojimas 3, 3... — (78. 79) *Per širdingiausį...* Nuodėmių atleidimo, taip pat ir visų išganymo gėrybių šaltinis yra pilna gailestingumo Dievo širdis. Jis padarė, kad užtekėtų išganymo šviesa tiems,kurie skursta, neturėdami dorinės ir religinės šviesos, ir jis parodo ramybės, t. y., tikros laimės kelią. — *Šviesa iš augštybių.* Nors ir čia Zakarijas neįvardija tiesioginiai Mesijo, tačiau šviesa (gr. ἀνατολή — užtekanti saulė) iš augštybių jau Sen. Test. yra vienas Mesijo vardų. Žr. Jer 23, 5; Zak 3, 8; 6, 12.

(80) *Vaikas augo...* Labai trumpais žodžiais aprašomi Jono jaunystės metai: augo kūnu ir stiprėjo dvasia, be abejo, taip kaip buvo Angelo paskelbta (plg. aug. 1, 15. 44). Pasireiškęs jame palinkimas nepataikauti savo kūnui anksti turėjo išvesti jį į tyrus. Kadangi panašių polinkių pasitaikydavo anuo laiku ir kituose jaunikaičiuose (plg. Jos. Flav. Vita, 2), tai Jono pasielgimas nesukėlė pradžioje didesnio žmonių susidomėjimo. Plotas į rytus nuo Judiejos kalnų turėjo būti jo buveinė (plg. Mt 3, 1), kurioje ir rado jį Dievo pašaukimas (Lk 3, 2).

4. Jėzaus Kristaus gimimas, 2, 1—21

Po Jono gimimo įvyksta ir kas buvo žadėta Marijai. Ji pagimdo sūnų (1—7). Pirmieji jį aplanko piemenys (8—20). Po aštuonių dienų jis apipjaustomas ir gauna vardą Jėzus (21).

(2, 1) *Anomis dienomis:* dar tebesant Judiejos karaliumi Erodui (plg. aug. 1, 5), buvo išleistas ciesoriaus Augusto įsakymas visiems taip plačios, kaip anais laikais žinomas pasaulis,

gusto ut describeretur universus
Act 5, 37 orbis. 2 Haec descriptio prima, fac-
ta est a praeside Syriae Cyrino:
3 et ibant omnes ut profiterentur
Mch 5, 2; singuli in suam civitatem. 4 Ascen-
Mt 2, 6 dit autem et Ioseph a Galilaea de
civitate Nazareth in Iudaeam in

liepimas surašyti visą pasaulį.
2 Tas pirmas surašymas buvo pa-
darytas Sirijos valdovo Kirino. 3 Ir
visi ėjo įsirašydinti, kiekvienas į
savo miestą. 4 Tai ir Juozapas,
kadangi jis buvo iš Dovîdo namų
ir giminės, ėjo iš Galiliejos, iš Na-

---

valstybės valdiniams susirašyti, t. y., įtraukti savo vardą į mokesčių sąrašus. Evangelistas tuojau paaiškina, kad, kiek tas surašinėjimas lietė Palestiną, jis buvęs pirmas ir įvykęs tuo metu, kai Kirinas (tikras jo vardas Publius Sulpicius Quirinius) buvo ciesoriaus vietininkas Sirijos provincijoje, nuo kurios tam tikru būdu priklausė ir Šventoji žemė. Pagal tą įsakymą izraėlitai turėjo įsirašydinti toje vietoje, iš kur kas buvo kilęs; todėl Juozapas keliavęs į savo karališkojo protėvio Dovîdo gimtinę, į Betliejų.

Pastaba. Šitas kronologinis Kristaus gimimo istorijos aptarimas yra susilaukęs nemaža priekaištų. Sakoma, kad Juozapui, kurs, būdamas neturtingas, negalėjęs turėti nejudamo turto Betliejuje, nebuvę ir reikalo keliauti tenai surašinėjimo laiku; netikėtinas esąs dalykas, kad Romos vyriausybė mokesčiams rinkti būtų dėjusi pagrindan senovinius žydų giminių sąrašus; Romos valdžia surašinėjimo negalėjusi daryti Palestinoje prie gyvos Erodo galvos, kurs juk buvo to krašto karalius; evangelijos autorius čia neatsargiai paklydęs, jau šitoje vietoje, kokia dešimčia metų anksčiau, minėdamas tą patį surašinėjimą, tikrumoje įvykusį tik po Arkelajaus atstatydinimo (6 m. po Kr.), ciesoriaus vietininku esant Sirijoje Kvirinijui, kurs Kristaus gimimo laiku nė nebuvęs dar Sirijos vietininku. Visi šitie priekaištai daugiausia pareina nuo neturėjimo dabartiniais laikais atitinkamų žinių apie pirmojo šimtmečio įvykius Palestinoje. Lukas gi, kurs jau 41 m. buvo Antijokijos bažnyčios narys, tokių žinių turėjo pakankamai. Jis, rašydamas savo evangeliją garbingam Teofiliui, nė nebūtų galėjęs jam jos rodyti, jei joje tikrai būtų buvę taip stambių istorinių paklaidų. Šiandien jau yra susekta, kad minėtasis Kvirinius galėjo būti ciesoriaus vietininku Sirijoje ne vieną, bet du kartu, kad visų Romos valstybės gyventojų surašinėjimai buvo daromi tam tikra tvarka visose šalyse, net ir tose, kurias valdė Romos siųstieji karaliai, kad surašinėjimai buvo daromi taip pat ir namais, ἀπογραφαὶ κατ' οἰκίαν, ir tais atvejais kiekvienas turėdavo eiti įsirašydinti į savo miestą, kad žydų giminių knygos tebebuvo anuo laiku vedamos ir todėl, rasi, pačiam Erodui prašant, išvengimui didesnio žydų nepasitenkinimo, jos galėjo būti paimtos surašinėjimo pagrindan. Jei Luko paminėtuoju surašinėjimo laiku Kvirinius ir nebūtų buvęs tikras ciesoriaus vietininkas, ἡγεμών, Sirijoje, tai jis, jau nuo senesnių laikų eidamas čia įvairias pareigas (11 metais prieš Kristų jis jau buvo čia kariuomenės vadas), galėjo būti kitų vietininkų, ar tai Saturnino ar Varo padėjėjas ar pavaduotojas ir, kaip toks, anų vardu padaryti surašinėjimą taip pat, kaip vėliau, kuomet jis pats jau tikrai turėjo vietininko vardą, jo įsakymu darė visus surašinėjimus kariuomenės vadas, Q. Aemilius Secundus. Pavaduotojai gi ar padėjėjai, ypačiai kuomet atlikdavo reikalą savo vyresniojo įsakymu, dažnai ir to vyresniojo titulu buvo vadinami. Aiškumo dėliai čia reikia priminti, kad Kristus gimė 5 ar 6 metais anksčiau, negu mūsų dabar priimtoji era nurodo. Gimimo diena nuo šv. Jono Auksaburnio laikų yra laikoma gruodžio 25. — (2) *Pirmas.* Kai kurie aiškintojai, duodami graikų žodžiui πρώτη prasmę προτέρα verčia šitą eil. taip: tas surašymas buvo padarytas anksčiau, negu Kvirinius buvo Sirijos valdovu. — (4) *Betliejus.* Plg. 1 Kar 20, 6; Mik 5, 2;

zareto miesto, į Judieją į Dovîdo
miestą, kurs vadinamas Betliejus,
5 kad įsirašydintų drauge su paža-
dėta sau moterimi Marija, kuri
buvo nėščia. 6 Atsitiko, kad juo-
dviem tenai esant, atėjo jai metas
gimdyti; 7 ir ji pagimdė pirmagimį
savo sūnų, suvystė jį vystyklais ir
paguldė jį prakarte, nes jiems ne-
buvo vietos užeigoje.

8 Toje pačioje šalyje buvo pie-
menų, kurie budėjo ir sergėjo per
naktį savo bandą. 9 Štai Viešpa-
ties angelas atsistojo prie jų, ir
Dievo skaistumas apšvietė juos.
Jie labai nusigando; 10 bet angelas
jiems tarė: Nebijokite! Nes štai
aš skelbiu jums didelį džiaugsmą,
kurs bus visai tautai, 11 kad šian-
dien jums gimė Dovîdo mieste Iš-
ganytojas, kurs yra Kristus, Vieš-
pats. 12 Ir tas bus jums ženklas:
rasite kūdikį suvystytą vystyklais

civitatem David, quae vocatur
Bethlehem: eo quod esset de domo,
et familia David, 5 ut profiteretur Lc 1, 27
cum Maria desponsata sibi uxore
praegnante. 6 Factum est autem, Lc 1, 57;
cum essent ibi, impleti sunt dies Mch 5, 2
ut pareret. 7 Et peperit filium suum Mt 1, 25;
primogenitum, et pannis eum in- Gn 4, 4
volvit, et reclinavit eum in prae-
sepio: quia non erat eis locus in
diversorio.
8 Et pastores erant in regione
eadem vigilantes, et custodientes
vigilias noctis super gregem suum.
9 Et ecce angelus Domini stetit Act 9, 3;
iuxta illos, et claritas Dei circum- 16, 13
fulsit illos, et timuerunt timore
magno. 10 Et dixit illis angelus:
Nolite timere: ecce enim evange-
lizo vobis gaudium magnum, quod
erit omni populo: 11 quia natus est Io 7, 42
vobis hodie Salvator, qui est Chri-
stus Dominus in civitate David.
12 Et hoc vobis signum: Invenietis

Mt 2, 6. — (5) *Drauge su pažadėta...* Taip evangelistas nori pasakyti, kad Marija, nors visų laikoma Juozapo žmona, buvo mergaitė. Kadangi jai artinosi gimdymo laikas, Juozapas nenorėjo palikti jos vienos Nazarete ir, saugodamas ją nuo piktų žmonių kalbų, pasiėmė su savimi, kad ir į tolimą kelionę. — (7) *Pirmagimį.* Žr. Mt 1, 25. — *Nebuvo vietos...*: dėl kitų atvykusių daugybės ir dėl to, kad šv. šeimyna buvo neturtinga. Išganytojas gimė urve, netoli Betliejaus (Just. Orig. Jieron.). Urvas turėjo būti nemažas, nes į jį buvo suvaromi gyvuliai, ir čia buvo jiems įtaisyta prakartas ar lovys. Švenč. Pana pagimdė Jėzų be skausmo (Zen. Ambr. Grig.-Naz., Grig.-Nis., Jon.-Damask, Augustinas, Tomas, teologai). Taip priderėjo gimusiojo Sūnaus vertei ir motinos šventumui. Čia jau matome didžiausį Išganytojo nuolankumą, neturtą ir kantrumą. Jis mums rodo, kokiais ginklais jis nugalėjo savo priešus.

(8) *Buvo piemenų...* Jėzus, gerasis Ganytojas, piemens Dovîdo ainis, visų pirma paskelbiamas piemenims. Iš čia dar patiriame, kad Kristus gimė naktį. — (9) *Angelas.* Kai kurie aiškintojai mano, kad tai buvęs tas pats Gabriėlis, kurs buvo apreiškęs Marijai Jėzaus gimimą. — *Dievo skaistumas:* nepaprasta šviesa, žibėjimas, kurs yra Dievo apsireiškimo ir dangiškosios esybės čia buvimo ženklas, gal panašus į šviečiantį debesį, koks pasirodydavo viršuje žydų šventyklos. Plg. 2 Moz 24, 17; 3 Kar 8, 11. — (10) *Didelį džiaugsmą...* Nepaprasta šviesa savo netikėtu pasirodymu buvo piemenis nugąsdinusi. Angelas tuojau juos nuramina. Dabar jiems reikia džiaugtis, nes jiems pirmiesiems žydų tautoje, kuriai jie priklausė, skelbiama gera naujiena, Mesijo, Išganytojo gimimas. — (11) *Dovîdo mieste.* Taip vadindamas Betliejų, Angelas gal daro aliuziją į Izaijo žodžius 9, 4. — (12) *Bus jums ženklas:* iš kurio pažinsite, kad, kas

Mt 25, 31; 2 Tss 1, 7; Ap 5, 11 ss; 1 Ptr 1, 12

Lc 19, 38; Io 14, 27; Is 57, 19; Eph 2, 14—18

Lc 2, 51; Dn 7, 28

infantem pannis involutum, et positum in praesepio. [13] Et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium Deum, et dicentium: [14] Gloria in altissimis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis. [15] Et factum est, ut discesserunt ab eis Angeli in caelum: pastores loquebantur ad invicem: Transeamus usque Bethlehem, et videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. [16] Et venerunt festinantes: et invenerunt Mariam, et Ioseph, et infantem positum in praesepio. [17] Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc. [18] Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: et de his, quae dicta erant a pastoribus ad ipsos. [19] Maria autem

ir paguldytą prakarte. [13] Ūmai atsirado prie angelo daugybė dangiškosios kariuomenės, kurie garbino Dievą ir sakė: [14] Garbė Dievui augštybėje ir žemėje ramybė geros valios žmonėms! [15] Angelams pasišalinus nuo piemenų į dangų, jie sakė vienas kitam: Nueikime lig Betliejui ir pažiūrėkime to, kas įvyko, ką Viešpats yra mums paskelbęs. [16] Jie atėjo skubėdami ir rado Mariją, Juozapą ir kūdikį, paguldytą prakarte. [17] Pamatę gi, jie skelbė tai, kas jiems buvo pasakyta apie tą kūdikį. [18] Visi, kurie tai girdėjo, stebėjosi tais dalykais, kurie buvo jiems piemenų papasakoti. [19] Marija gi dėmėjosi sau visus šituos dalykus ir svarstė juos savo šir-

---

jums pasakyta, yra tiesa. Ženklas turėjo būti gana nepaprastas: suvystytas kūdikis, paguldytas toje vietoje, kur, paprastai, padėdavo gyvuliams pašaro. Bet štai tuojau šalia vieno angelo atsiranda visa angelų daugybė, lyg kokie liudytojai, kurie turi patvirtinti, kad gimusis kūdikis yra iš tikrųjų tas, kurį jį esant paskelbė pirmas angelas. — (13) *Dangiškosios kariuomenės.* Taip kai kada vadinama žvaigždės, o čia angelai (15 eil.). — (14) *Garbė Dievui...* Trumputės giesmės žodžiais angelai su džiaugsmu skelbia, kad Kristaus gimimas yra be galo didelės vertės įvykis. Juo duodama garbė Dievui jo augščiausioje dangaus buveinėje; juo teikiama žemės gyventojams mesijinių gėrybių ir palaimos pilnybė. — *Geros valios.* Sekant originaliniu tekstu, kuriame čia yra žodis εὐδοκίας, teisingiau būtų versti: palankumo ar pasimėgimo žmonėms, tai yra, tiems, kuriems Dievas palankus, kuriuos jis mėgsta. — (15) *Angelams pasišalinus...* Ar piemenys iš tikrųjų matė visą angelų daugybę, ar tik iš giesmės balsų suprato jų tikrai daug esant su vienu matomu angelu, nėra visai aiškiai pasakyta; todėl ir angelų pasišalinimą piemenys gal tik iš to suprato, kad jų giesmė liovėsi skambėjus, ir kad pasirodžiusioji šviesa pranyko. — (16) *Rado Mariją...* Kai kada įsivaizdinama, būk piemenys Kristaus gimimo vietoje taip pat radę jautį ir asilą. Senovinis padavimas apie tai nieko nesako. Tiktai Habakuko pranašystėje (3, 2 LXX vertime, ne originaliame tekste) yra žodžiai: tarp dviejų gyvulių. Jie tikriausiai ir davė progos manyti, kad Jėzus buvo paguldytas prakarte tarp dviejų gyvulių, jaučio ir asilo. — (17) *Jie skelbė...* Noras pamatyti dieviškąjį kūdikį atvedė piemenis iki prakarto; čia jiems dar labiau paaiškėjo Dievo duotojo apreiškimo tikrumas, ir jie patys tampa pirmaisiais Evangelijos skelbėjais Izraelio tautai. Nors klausytojai stebisi jų žodžiais, tačiau kūdikis prakarte, matomai, nesužadino kituose didesnio susidomėjimo, ir tik (19) *Marija... dėmėjosi...* Ji lygino tai, ką dabar girdėjo ir matė, su anksčiau jai duotais apreiškimais ir garbino stebuklingą Dievo apveizdos veikimą. Plg. žem. 51 eil.

dyje. 20 Piemenys sugrįžo atgal,
garbindami ir šlovindami Dievą
dėl viso, ką buvo girdėję ir matę,
taip kaip jiems buvo pasakyta.

21 Praslinkus aštuonioms die-
noms, kada reikėjo apipjaustyti
vaikelis, praminta jis vardu Jėzus,
taip kaip jis buvo angelo pavadin-
tas anksčiau, negu buvo pradėtas
įsčioje.
22 Pasibaigus jos apsiplovimo
dienoms, įsakytoms Mozės įstaty-
mo, jie nunešė jį į Jeruzalę, kad
statytų jį Viešpaties akivaizdoje,
23 kaip parašyta Viešpaties įstaty-
me: Kiekvienas vyriškis, pirmagi-
mis, bus pašvęstas Viešpačiui, 24 ir
kad duotų auką taip, kaip įsakyta

conservabat omnia verba haec,
conferens in corde suo. 20 Et re-
versi sunt pastores glorificantes,
et laudantes Deum in omnibus,
quae audierant, et viderant sicut
dictum est ad illos.
21 Et postquam consummati sunt
dies octo ut circumcideretur puer:
vocatum est nomen eius Iesus,
quod vocatum est ab angelo prius
quam in utero conciperetur.

22 Et postquam impleti sunt dies
purgationis eius secundum legem
Moysi, tulerunt illum in Ierusalem,
ut sisterent eum Domino, 23 sicut
scriptum est in lege Domini: Quia
omne masculinum adaperiens vul-
vam, sanctum Domino vocabitur.
24 Et ut darent hostiam secundum

Lc 5, 25; 7, 16; 13, 13; 17, 15; 18, 43; 23, 47; Mt 9, 8; 15, 31; Mc 2, 12; Act 4, 21; 11, 18; 21, 20; Gn 1, 24; Ap 15, 4
Lc 1, 59; 1, 31; Gn 4, 4; 17, 12; Lv 12, 3; Mt 1, 21; Lc 1, 31
Lv 12, 6; Nm 6, 9
Ex 13, 2; Nm 8, 16; Lv 12, 8; Nm 6, 10

(21) *Praslinkus...* Tebeturint galios senajam įstatymui, gimęs Išganytojas pasiduoda to įstatymo reikalavimams, kad atpirktų tuos, kurie buvo po įstatymu (Gal 4, 4). Nors Jėzus buvo be nuodėmės, jis pasiduoda apipjaustymui, kuriuo buvo nurodoma širdies apipjaustymo reikalingumas (plg. 1 Moz 17, 12), ir kurs buvo kiekvieno išrinktosios Dievo tautos nario žymė. Apipjaustymo apeigą turėjo atlikti pats Juozapas, kaip šv. šeimynos galva. Prie apipjaustymo buvo duota kūdikiui tas vardas, kurs buvo apreikštas Marijai (Lk 1, 31) ir Juozapui (Mt 1, 21), ir kuriuo toliau Išganytojas vadinamas.

5. Jėzaus vaikystė ir paslėptasis gyvenimas, 2, 22—52

Jėzus atnešamas į šventyklą; čia jį pasitinka ir pažįsta jame Mesiją senelis Simeonas, taip pat pranašė Ona (22—38). Šventoji šeimyna grįžta į Nazaretą, ir Jėzus čia auga (39. 40). Dvylikos metų jis, atsiskyręs nuo saviškių, pasilieka Jeruzalėje, kur jį randa Marija su Juozapu (41—50). Vėl sugrįžęs į Nazaretą, Jėzus praleidžia savo jaunystę, būdamas klusnus savo gimdytojams (51. 52).

(22) *Pasibaigus...* Ir Marija pasiduoda žydų įstatymo reikalavimams, nors ji buvo stebuklingai pagimdžiusi, ir šešiauninkių susitepimas jos visai nelietė. Taip, kaip Mozės įstatyme buvo paskirta, ji, kaip pagimdžiusi sūnų, septynias dienas buvo laikoma sutepta, o paskui dar 33 dienas jai buvo uždrausta eiti šventyklon. Pasibaigus toms 40 dienų, jai reikėjo atiduoti šventykloje tam tikrą auką. Marija taip ir padarė: — *Jos.* Tikrasis gr. skaitymas vietoje αὐτῆς yra αὐτῶν, jų, lyg čia būtų kalbama apie apiplovimą ne vien Marijos, bet taip pat ir Jėzaus ar Juozapo. Tačiau gal taip pasakyta tik dėl to, kad Marija buvo Jėzaus ir Juozapo draugystėje, ir visi drauge vyko į šventyklą, kur vien Marija turėjo atlikti apsiplovimo apeigą, o Jėzus prie tos progos turėjo būti išpirktas. — *Kad statytų...* Kiekvienas pirmagimis buvo laikomas Viešpaties savastimi, ir jis reikėjo išpirkti (2 Moz 13, 2). Išperkant reikėjo įmokėti 5 siklius (arti 30 litų). Žr. 2 Moz 18, 15. 16. Išpirkti turėjo tėvas, praslinkus bent 30 dienų po gimimo. — **(23)** *Kaip parašyta...* Žr. 2 Moz 13, 2. 12. — **(24)** *Ir kad duotų.* Čia vėl grįžtama prie Marijos, nes tik ji turėjo duoti šitoje vietoje mini-

quod dictum est in lege Domini
par turturum, aut duos pullos co-
Gn 49, 18; Lc 2, 38 lumbarum. 25 Et ecce homo erat in
Ir 17, 6; Ierusalem, cui nomen Simeon, et
Is 40, 1; 49, 13 homo iste iustus, et timoratus,
expectans consolationem Israel, et
Spiritus sanctus erat in eo. 26 Et
responsum acceperat a Spiritu
sancto, non visurum se mortem,
nisi prius videret Christum Do-
mini. 27 Et venit in spiritu in tem-
plum. Et cum inducerent puerum
Iesum parentes eius, ut facerent
secundum consuetudinem legis pro
eo: 28 et ipse accepit eum in ulnas
suas, et benedixit Deum, et dixit:
Gn 49, 30 29 Nunc dimittis servum tuum
Domine, secundum verbum tuum
Is 40, 5; 52, 10 in pace: 30 Quia viderunt oculi mei
salutare tuum, 31 quod parasti ante
Is 42, 6; 49, 6 faciem omnium populorum. 32 Lu-
Act 13, 47 men ad revelationem gentium, et
gloriam plebis tuae Israel.

Viešpaties įstatyme: dvejetą pur-
plelių ar du jaunu balandžiu. 25 Ir
štai Jeruzalėje buvo žmogus, var-
du Simeonas; tas žmogus buvo
teisus ir dievobaimingas, laukiąs
Izraėlio paguodos, ir šventoji Dva-
sia buvo jame. 26 Jam buvo šven-
tosios Dvasios apreikšta, kad jis
nemirsiąs, kol pirma nebūsiąs ma-
tęs Viešpaties Pateptojo. 27 Dva-
sios paragintas jis atėjo į šven-
tyklą. Įnešant gimdytojams vaikelį
Jėzų, kad pasielgtų su juo, kaip
reikalavo įstatymo paprotys, 28 jis
paėmė jį į savo rankas, garbino
Dievą ir tarė:

29 Dabar, Viešpatie, atleidi savo
tarną, kaip esi kalbėjęs, ramybėje,
30 nes mano akys matė tavo išga-
nymą, 31 kurį prirengei visų tautų
akivaizdoje, 32 šviesą pagonims ap-
šviesti ir tavo tautos Izraėlio
garbę.

---

mą auką. Turtingesnės motinos turėjo aukoti avinėlį ir karvelį, o neturtingoms pakakdavo dviejų karvelių arba purplelių. Marija buvo tarp neturtingųjų. Tas apsiplovimo aukojimas buvo atliekamas prie puikių, iš skaistvario nulietų, Nikanoro vartų, pro kuriuos buvo įeinama iš pagonių šventoriaus į izraėlitų šventorių. — (25) *Simeonas...* Tai labai dažnai anuo metu sutinkamas žydų tarpe vardas. Nėra jokių įrodymų, kad Simeonas būtų buvęs kunigas. Jis giriamas kaip žmogus gerai atliekąs savo visas religines pareigas. — *Paguodos.* Taip žydai vadindavo tą laimę, kurios turėjo jiems atnešti po visų iškentėtų vargų laukiamasis Mesijas. Žydų mokytojų raštuose jis ir vadinamas Paguoda. — (26) *Viešpaties Pateptojo:* to, kurį Viešpats buvo paskyręs būti Mesiju. — (27) *Įnešant:* dar pirm Marijos padarytosios aukos. — *Gimdytojams.* Kokia prasme evangelistas vartoja čia šitą žodį, parodo 1, 35. — (28) *Jis paėmė:* taip pripažindamas, kad tas kūdikis tikrai yra laukiamoji Izraėlio paguoda ir jo matytinasis Viešpaties Pateptasis. — (29) *Dabar:* įvykus tam, kas buvo žadėta. — *Atleidi.* Gr. ἀπολύεις, atriši. Šios ašarų pakalnės gyvenimas Simeonui buvo lyg kokia vergija; jis čia ir vadina save vergu, (δοῦλος), priklausančiu nuo valdovo (δεσπότα); dabar jis paleidžiamas ir yra pilnas linksmo pasitikėjimo *(ramybėje)*, kad ir mirusio Dievas jo neapleis. — *Kaip esi kalbėjęs:* žadėjęs. — (30) *Mano akys matė.* Ką anksčiau Simeonas tiktai tikėjo, tai dabar jis pamatė savo akimis. — *Išganymą:* Išganytoją. — (31) *Kurį prirengei...* Jėzus dar tik kūdikis; Simeonas mato jame ne tik savo Paguodą, bet ir Gelbėtoją visų tautų, kurios jį jau gali matyti. Kas tos tautos, pasakoma toliau. — (32) *Šviesą pagonims...* Pagonims visų labiausiai buvo reikalinga šviesa, nes jie buvo paskendę stabmeldystės tamsybėse (plg. Mt 4, 16). Tos šviesos jie gaus iš Mesijo. Žydams šviesos jau nemaža buvo suteikta Senajame Testa-

33 Jo tėvas ir motina stebėjosi
tais dalykais, kurie buvo apie jį
sakomi. 34 O Simeonas palaimino
juos ir tarė jo motinai Marijai:
Štai, šitas pastatytas nupuolimui ir
prisikėlimui daugelio Izraėlyje ir
kaip ženklas, kuriam bus prieš=
taraujama. 35 Ir tavo pačios sielą
pervers kalavijas, kad būtų ati=
dengtos daugelio širdžių mintys.
36 Buvo ten taip pat pranašė Ona,
Panuėlio duktė, iš Asero giminės;
ji buvo labai pasenusi; po savo
mergystės ji buvo gyvenusi septy=

33 Et erat pater eius et mater
mirantes super his, quae diceban=
tur de illo. 34 Et benedixit illis Si= Is 8, 14;
meon, et dixit ad Mariam matrem Mt 21, 42;
eius: Ecce positus est hic in rui= Io 9, 39; Act 28, 22;
nam, et in resurrectionem multo= 1 Cor 1, 23;
rum in Israel: et in signum, cui Hbr 12, 3; 1 Ptr 2, 8
contradicetur: 35 et tuam ipsius Rom 9, 33
animam pertransibit gladius ut Io 19, 25
revelentur ex multis cordibus co=
gitationes. 36 Et erat Anna pro=
phetissa, filia Phanuel, de tribu
Aser: haec processerat in diebus
multis, et vixerat cum viro suo

---

mente. Jiems Mesijas turi atnešti didelės garbės, nes jis yra iš jų pačių tarpo; jis buvo jiems ypatingu būdu pažadėtas, ir jie pirmieji turi teisės laimėti atpirkimą. Rom 9, 4—5; Iz 46, 13 ir k.

(33) *Jo tėvas...* Kai kuriuose graikų rankraščiuose skaitome: Juozapas ir jo motina. Tačiau geresnieji rankraščiai ir dauguma vertimų palaiko Vulgatos tekstą. Juozapas vadinamas Viešpaties tėvu ne tik dėl to, kad žmonės laikė jį jojo tėvu, bet ir dėl to, kad įstatymo akyse jis buvo Kristaus tėvas. Juozapas ir Marija žino kūdikio Jėzaus prigimtį ir būsimą jo vaidmenį, bet jie stebisi, kad tą būsimą vaidmenį taip gerai žino garbingas senelis Simeonas. — (34) *Palaimino juos:* linkėjo jiems laimės, kad jie yra to kūdikio tėvai. — *Šitas pastatytas...* Simeonas, kreipdamasis dabar tik į Mariją, pažvelgia dar giliau į jos kūdikio gyvenimo likimą. Dievo nutarimu su Jėzumi yra surištas amžinas Izraėlio išganymas ir amžinas jo žuvimas (plg. Apd 4, 12). Daugeliui Jėzus buvo užsigavimo, pasipiktinimo akmuo (Iz 8, 14); daugelis suklups ant jo ir parpuls, neteks išganymo. Daugeliui Izraėlio tautos narių istoriškas Jėzaus pasirodymas tikrai atneš prisikėlimą iš nuodėmių mirties. Be to, Jėzus turės būti stebuklas ir ženklas, sukeliąs prieštaravimą. Kova už Jėzų ir prieš jį bus labai smarki. Net ir švenč. jo Motina bus įtraukta į jos Sūnaus kentėjimų sūkurį. Skausmas, kurį teks kentėti Marijai, bus taip didelis, kad jis galėtų sudraskyti jos širdį. Perdūrimas kalaviju, arba, kaip dar gali būti verčiama iš graikiškojo teksto žodis, jietimi, būna, paprastai, mirtingas. Išmintingiausiu Dievo sumanymu skirta, kad šis didelis plyšys Izraėlyje eis ir per pasaulį. Kristus turi atidengti slapčiausias žmogaus mintis, jis turi būti smarkiausis dvasios ir minčių išbandymas. Jėzaus gyvenimo istorija rodo, kaip šitie pranašiški žodžiai buvo įvykdyti. Neapykanta ir persekiojimas Jėzaus pasibaigė kryžiaus pastatymu, o po kryžiumi stovi skausmų pilna Marija. — Ir savo Bažnyčios istorijoje Jėzus yra žydams papiktinimas, pagonims paikybė, o pašauktiesiems Dievo galybė ir Dievo išmintis (1 Kor 1, 23...). Kova tęsis iki žmogaus Sūnus, kaip pasaulio teisėjas, atidengs žmonių mintis ir sumanymus. — (36—38) *Buvo taip pat:* tuo metu tebebuvo gyva. Senelė Ona prieina arčiau prie šv. šeimynos ir visiems, kurie laukė Izraėlio (anot tikresnio graik. teksto, Jeruzalės) išvadavimo, rodo nežymiame kūdikyje Mesiją. Taip čia, po Elžbietos ir Marijos pranašysčių apie Kristų, randame našlės Onos pranašystę. Lukas pabrėžia keturias Onos žymes, kurios turi sustiprinti jos liudijimo svarbą: ji buvo aukštos kilmės (iš Asero giminės), buvo pranašė, t. y., gaudavo iš

annis septem a virginitate sua.
1 Tim 5, 5 37 Et haec vidua usque ad annos
octoginta quattuor: quae non dis-
cedebat de templo, ieiuniis, et ob-
secrationibus serviens nocte, ac
Lc 1, 25; die. 38 Et haec, ipsa hora super-
23, 51; veniens, confitebatur Domino: et
24, 21; loquebatur de illo omnibus, qui
Is 52, 9 expectabant redemptionem Israel.
39 Et ut perfecerunt omnia secun-
dum legem Domini, reversi sunt
in Galilaeam in civitatem suam
Lc 1, 80; Nazareth. 40 Puer autem crescebat,
2, 52 et confortabatur plenus sapientia:
et gratia Dei erat in illo.
Ex 23, 15; 41 Et ibant parentes eius per
34, 18; omnes annos in Ierusalem, in die
Dt 16, 1 sollemni Paschae. 42 Et cum fac-
tus esset annorum duodecim, as-

nerius metus su savo vyru, 37 o
dabar buvo našlė aštuonių dešim-
tų ketverių metų. Ji neatsitrauk-
davo nuo šventyklos ir tarnauda-
vo Dievui naktį ir dieną pasnin-
kais ir maldomis. 38 Ir ji atėjo tą
pačią valandą, garbino Viešpatį ir
kalbėjo apie jį visiems, kurie lau-
kė Izraėlio atpirkimo. 39 Padarę
visa, kaip reikalavo Viešpaties įsta-
tymas, jie sugrįžo į Galilieją, į
savo miestą Nazaretą. 40 Vaikelis
augo ir ėjo stipryn, pilnas išmin-
ties, ir Dievo malonė buvo jame.

41 Jo gimdytojai kas metai eida-
vo į Jeruzalę į Velykų šventę.
42 Kuomet jam buvo jau dvylika

Dievo apreiškimų, buvo susilaukusi gilios senatvės (daugelio aiškinimu, ji turėjusi virš 100 metų amžiaus) ir buvo labai pamaldi, dalyvaudavo visose šventyklos pamaldose taip, kad žmonės galėjo sakyti, ji niekuomet neišeinanti iš šventyklos. Pasilikti jaunai našlei netekėjusia pas žydus buvo laikoma labai garbingu dalyku (Juditos 16, 26). — (39) *Visa, kaip reikalavo...* Evangelistas pabrėžia, kad visa buvo padaryta taip, kaip buvo įsakyta žydų įstatymo. — *Į savo miestą...* Nazaretas vadinamas savo miestu, nes čia nuolat gyveno Marija ir Juozapas. Šv. Lukas nemini šitoje vietoje kai kurių Jėzaus kūdikystės įvykių, kuriuos randame Mato evangelijoje (2, 1—23), kad po šventyklos aplankymo šv. šeimyna grįžo į Betliejų, čia susilaukė Išminčių apsilankymo ir iš čia buvo priversta bėgti į Egiptą, kur ji pasiliko iki Erodo mirčiai. Siekdamas savo tikslo ir neneigdamas to, kas papasakota pas Matą, Lukas perkelia mus tiesiog iš šventyklos į Nazaretą. To jam buvo gana, kad paaiškėtų, jog Jėzus buvo žmogaus Sūnus, klusnus įstatymui. Matui gi buvo svarbu nurodyti, kad pačioje Jėzaus gyvenimo pradžioje jo asmenyje buvo įvykdyta ne viena Senojo Testamento pranašystė apie Mesiją. Svarbiausi abiejų papasakotieji įvykiai yra šie: nekaltas Jėzaus pradėjimas, jo gimimas Betliejuje, paslėptas gyvenimas Nazarete. Šie įvykiai taip suartina abi evangelijas, kad visai be pagrindo ieškoma tarp jų kažkokio prieštaravimo. — (40) *Augo ir ėjo stipryn.* Kai kuriuose graikų rankraščiuose čia dedamas žodis πνεύματι — dvasia, kritikų laikomas nereikalingu; todėl čia kalbama tik apie Jėzaus augimą ir stiprėjimą kūnu. — *Pilnas išminties...* Jėzus turėjo savyje visus žinojimo turtus ir pašvenčiamosios malonės pilnybę, tačiau viena ir kita jis rodė žmonėms pamažu.

(41) *Jo gimdytojai...* Evangelistas toliau parodo, kaip Jėzus buvo klusnus įstatymui ir kaip jis buvo pilnas išminties (Orig. ir kiti). Plg. 2 Moz 23, 15; 34, 18; 5 Moz 16, 1. Šventyklos lankymas trijose didžiose metų šventėse buvo įsakytas tik vyrams. Marija ėjo su Juozapu tik savo pamaldumo vedama. Ypačiai daugelis žmonių lankė šventyklą per Velykas. — (42) *Dvylika metų...* Ar tai buvo pirmoji Jėzaus kelionė į Jeruzalę, nepigu pasakyti. Žydų rabinai būk mokę, kad vaikas, kurs tėvo vedamas, ar tik ant

metų, jie atėjo, kaip buvo šventės
paprotys, į Jeruzalę. 43 Kada gi,
šventės dienoms pasibaigus, jie grį-
žo, vaikas Jėzus pasiliko Jeruzalė-
je; bet jo gimdytojai to nežinojo.
44 Manydami jį esant drauge ke-
liaujančiųjų tarpe, jie ėjo visą die-
ną ir ieškojo jo tarp genčių ir pa-
žįstamų. 45 Nesuradę sugrįžo jo
bejieškodami į Jeruzalę. 46 Ir at-
sitiko, kad po trijų dienų jie rado
jį šventykloje, sėdintį mokytojų
tarpe, besiklausantį jų ir juos be-
klausinėjantį. 47 O visi, kurie gir-
dėjo jį, stebėjosi jo išmanymu ir
atsakymais. 48 Pamatę jį, jie nu-
stebo, ir jo motina jam tarė: Sū-

cendentibus illis Ierosolymam se-
cundum consuetudinem diei festi,
43 consummatisque diebus, cum re-
dirent, remansit puer Iesus in Ieru-
salem, et non cognoverunt paren-
tes eius. 44 Existimantes autem
illum esse in comitatu, venerunt
iter diei, et requirebant eum inter
cognatos, et notos. 45 Et non inve-
nientes, regressi sunt in Ierusalem,
requirentes eum. 46 Et factum est,
post triduum invenerunt illum in
templo sedentem in medio docto-
rum, audientem illos, et interro-
gantem eos. 47 Stupebant autem Mt 7, 28;
omnes, qui eum audiebant, super Io 7, 15
prudentia, et responsis eius. 48 Et
videntes admirati sunt. Et dixit

tėvo sprando pasodintas, gali įkopti į šventyklos kalną, jau nebėra laisvas nuo pareigos lankyti šventyklą. Jei taip, tai ir Jėzus šventyklos lankymą turėjo pradėti prieš savo dvyliktuosius metus. Šiaip ar taip, dvylikti metai čia minimi dėl to, kad nuo tų metų šventyklos lankymas, pasninkai ir kitos religinės praktikos vaikui darėsi tikrai privalomos. Kad Jėzus tais savo amžiaus metais, lankydamas šventyklą, pasiliko joje ir apreiškė, jog jis jaučiasi esąs Dievas, kad čia pasakojama ne prasimanyti dalykai, rodo paminėtos įvykio apystovos: tėvai visą dieną nesirūpina Jėzumi, jo pasigedę, ieško su dideliu rūpesčiu, radę išreiškia savo širdies skausmą dėl to atsiskyrimo. — (43) *Pasibaigus...* Praslinkus septynioms Velykų švenčių dienoms, arba bent dviem, nes jau trečią švenčių dieną daug maldininkų grįždavo į namus. — *Nežinojo.* Visos smulkmenos, kaip maldininkai iškeliaudavo iš Jeruzalės, dabar nežinomos; nežinoma taip pat, kaip jie pasiskirstydavo būriais. Juozapas ir Marija pasigenda Jėzaus tik pirmosios dienos vakare ir ieško jo tarp giminių ir pažįstamų. Neradę, kitą dieną grįžta atgal į Jeruzalę ir klausinėjasi sutinkamų maldininkų apie dingusį. Atranda Jėzų tik trečią dieną, sugrįžę jau į Jeruzalę. — (46) *Šventykloje, sėdintį...* Žydų įstatymo žinovai šventyklos šventorių prieangiuose kalbėdavo susirinkusiems klausytojams apie įvairius įstatymų dalykus ir atsakinėdavo į paklausimus. Dabar tarp tų įstatymo žinovų atsirado ir Jėzus, kurs savo sumaniais klausimais ir atsakymais sukėlė didelį visų susidomėjimą. Nors evangelija nepasako, apie ką Jėzus kalbėjo su Rašto žinovais, tačiau galima manyti, kad buvo paliesta svarbūs laukiamojo Mesijo atėjimo klausimai. — (48) *Jie nustebo.* Iki tam laikui Jėzus nebuvo nieko padaręs, kuo pasireikštų jo ypatingas kilnumas, todėl dabar Marija ir Juozapas nustemba. — *Kam mums taip padarei.* Marija, atradus Jėzų, savo padejavimo žodžiais išreiškia jam visą savo meilę ir visą širdies skausmą. Ji laukia iš jo kūdikiškos meilės parodymo, ne tikslaus atsakymo, ar pasiaiškinimo. Evangelija čia pirmą kartą deda Jėzaus žodžius. Tuose žodžiuose rodosi, kad labiau skamba savo augštų pareigų supratimas, negu kūdikiška meilė Marijai. Vaikas Jėzus negali sutikti, kad jo gimdytojai kitaip manė, negu jis, kad jo galėjo ieškoti kitur, bet ne šventykloje. Jis juk turėjo pasilikti savo Tėvo namuose, o šventykla ir yra jo Tėvo

mater eius ad illum: Fili, quid fe-
Io 2, 16; cisti nobis sic? ecce pater tuus, et
Ps 26, 4; ego dolentes quaerebamus te. 49 Et
121, 1 ait ad illos: Quid est quod me
quaerebatis? nesciebatis quia in
his, quae patris mei sunt, oportet
Lc 9, 45; me esse? 50 Et ipsi non intellexe-
18, 34 runt verbum, quod locutus est
Lc 2, 19 ad eos. 51 Et descendit cum eis, et
venit Nazareth: et erat subditus
illis. Et mater eius conservabat
omnia verba haec in corde suo.
1 Sm 2, 26; 52 Et Iesus proficiebat sapientia, et
Prv 3, 4; aetate, et gratia apud Deum, et
Rom 14, 18 homines.

nau, kam mums taip padarei? Štai,
tavo tėvas ir aš su skausmu ieš-
kojova tavęs. 49 Jis jiems tarė: Kam
manęs ieškojote? Argi jūs neži-
nojote, kad man reikia būti tuose
dalykuose, kurie yra mano Tėvo?
50 Bet jie nesuprato, ką jis jiems
buvo pasakęs. 51 Ir jis iškeliavo su
jais, atėjo į Nazaretą ir buvo jiems
klusnus. Jo motina laikė visus ši-
tuos dalykus savo širdyje. 52 Jė-
zus augo išmintimi, metais ir ma-
lone pas Dievą ir pas žmones.

---

namai, tikroji tėviškė. Nereikia stebėtis, kad net Marija šitų Jėzaus žodžių pilnai nesuprato. Jėzus čia pirmą kartą vadina Dievą *savo,* ne savo tautos, Tėvu, todėl čia jis pirmą kartą ir savo dievystę apreiškia. Jis nurodo, kad kitokie, angštesni ir artimesni, yra jo santykiai su tuo dangiškuoju Tėvu, negu su žemiškais gimdytojais. Tik tolimesnis Jėzaus Kristaus gyvenimas apreiškė jo dabar pasakytų žodžių pilną prasmę, nes tik ten matome, kaip jis turėjo visa palikti, kad užsiimtų vien savo dangiškojo Tėvo garbe. — (51) *Atėjo į Nazaretą...* Pasirodęs Dievo Sūnumi, Jėzus tęs nuolankų savo gyvenimą tyliame Nazarete iki trisdešimtų savo amžiaus metų. — *Jo motina laikė...* Plg. augš. 19 e. Marija apmąstydama svarstė visa, ką pasakydavo Jėzus ir ką sakydavo apie jį kiti. Jai gerai žinomas skirtumas tarp nuolankaus josios Sūnaus gyvenimo ir jo dievystės buvo nuolatinis jos nustebimų šaltinis. Ji duodavo garbę Dievo nutarimams, nors nevisi jo keliai buvo jai suprantami. — (52) *Augo išmintimi:* kaip augšč. 40 e. — *Metais.* Graikų žodis ἡλικία gali reikšti amžių ir ūgį. Daug aiškintojų mano, kad čia evangelistas norėjo paminėti Jėzaus amžių, metus; bet gal teisingiau kiti mato šioje vietoje paminėtą Jėzaus kūno augimą. Taigi, Jėzus, pasiduodamas bendriems žmogaus gyvenimo dėsniams, laikui slenkant, augo ir stiprėjo kūnu. Su kūno brendimu stiprėjo ir brendo taip pat ir jo dvasia. Taip iš kūno ir sielos darėsi tinkami dieviškosios prigimties organai. Jėzus augdamas darėsi vis malonesnis savo darbais Dievui ir savo dorybėmis žmonėms.—Kada kalbama apie Jėzaus augimą išmintimi, reikia neužmiršti, kad žinojimo padaugėjimas buvo galimas tik žmogiškoje Jėzaus prigimtyje, ne dieviškoje. Teologai skiria dieviškąjį Išganytojo žinojimą ir žmogiškąjį. Augti, didėti jame galėjo tik žmogiškas žinojimas. Bet ir žmogiškame žinojime reikia dar atskirti „palaimintąjį žinojimą" (scientia beata), dėl kurio Jėzaus siela tobuliau naudojosi Dievo regėjimu, negu visi angelai ir šventieji, „įpiltąjį (įlietąjį) žinojimą" (scientia infusa), vardan kurio Jėzus turėjo tobulesnį sutvertų daiktų pažinimą, negu visi kiti sutvėrimai, ir „įsigytąjį žinojimą" (scientia experimentalis vel acquisita); kaip tik šitą paskutinį žinojimą turi galvoje evangelistas, kada kalba apie Jėzaus pažangą išmintyje. Tik šiuo atžvilgiu Jėzus tikrai išmokdavo naujų dalykų, įsigydavo naujų žinių (žr. Žyd 5, 8). Plg. šv. Tomo Summa p. 3. q. 7—12. Be to, Išganytojas apreikšdavo kas kartą labiau jame esančią išmintį.

3. [1] Penkioliktais ciesoriaus Tiberijaus viešpatavimo metais, Pontijui Pilotui valdant Judieją, Erodui gi esant Galiliejos tetrarku, jo broliui Pilypui Ituriejos ir Trakonities krašto tetrarku, Lizanijui

3. [1] Anno autem quintodecimo imperii Tiberii Caesaris, procurante Pontio Pilato Iudaeam, tetrarcha autem Galilaeae Herode, Philippo autem fratre eius tetrarcha Ituraeae, et Trachonitidis regionis,

---

6. Jėzaus Kristaus pasirengimas viešajam gyvenimui, 3, 1—4, 13

Jėzui, prieš pradedant viešąjį gyvenimą, kelią prirengia Jonas Krikštytojas (3, 1—6); jis sako pamokslus minioms ir atskiriems žmonių sluogsniams (3, 7—14), išaiškina, koks yra jo santykis su Kristumi (3, 15—18), ir pagaliau Erodo įmetamas į kalėjimą (3, 19—20). Evangelistas, paminėjęs Jėzaus krikštą (3, 21. 22), duoda jo žemišką genealogiją (3, 23—38) ir pasakoja apie jo gundymą tyruose (4, 1—13).

(3, 1) *Penkioliktais...* Sen. Testamento pranašai, kurie buvo siunčiami tik žydams, savo veikalų pradžioje dėdavo žydų karalių vardus. Evangelija, kurios pirmas skelbėjas yra Jonas Krikštytojas, skirta visoms tautoms, todėl jos pradžioje yra minimas pasaulio valdovas. Jono Krikštytojo pasirodymo proga yra minimi ir kiti tuometiniai šv. Žemės valdovai, bet tik ciesoriaus Tiberijaus viešpatavimo metai arčiau aptaria Krikštytojo pasirodymo laiką. Kadangi neilgai trukus po Jono pasirodymo pats Išganytojas, turėdamas apie 30 metų (žr. žem. 3, 23), pradėjo savo viešąjį veikimą, dėl kurio ilgumo ne visi yra vienos nuomonės, tai čia paminėti 15 ciesoriaus Tiberijaus metai nurodo, kad ir nevisai tiksliai, kuomet tas viešasis Jėzaus veikimas prasidėjo. Dėl čia paminėtų 15 ciesoriaus Tiberijaus metų kyla klausimas, nuo kurio momento jie skaičiuojami, nuo ciesoriaus Augusto mirties, įvykusios 19 rugpjūčio 767 metais po Romos įkūrimo (14 mūsų eros metais), ar nuo to laiko, kada Tiberijus pradėjo valdyti valstybę kaip Augusto padėjėjas, būtent, 764 metų pabaigoje ar 765 metų pradžioje po Romos įkūrimo (11 ar 12 mūsų eros metais). Pirmame atvejyje Jonas Krikštytojas pasirodė 782 metais (po Romos įkūrimo), arba 29 mūsų eros metais, o antrame — 779 —780, arba 27 mūsų eros metais. Jei Kristus mirė, kaip daugelis apskaičiuoja, 30 mūsų eros metais, tai jo viešam veikimui pirmame atvejyje tenka ne daugiau, kaip vieneri metai; antrame atvejyje jis galėjo tęstis apie trejis metus. Kadangi viešpatavimo metų skaičiavimas ne nuo pirmatako mirties daugeliui atrodo gana nepaprastas dalykas, tai, norint gauti daugiau metų viešajam Kristaus veikimui, spėjama, kad Lukas galėjo, Sirijos įpročiu, pirmais Tiberijaus viešpatavimo metais laikyti laiką nuo 29 rugpjūčio iki 1 spalių 14 mūsų eros metais arba, žiūrėdamas konsulų eros, laiką nuo rugpiūčio 1 d. iki gruodžio 31 dienos 14 m. m. e. taip, kad viešam Kristaus gyvenimui galėjo likti tik dveji metai. Bet šiandien dažniau tvirtinama, kad Jėzus miręs 32 ar 33 metais, todėl nuo Jono pasirodymo 29 m. e. metais iki Kristaus mirties turėjo praslinkti nemažiau pilnų trejų metų. Taip randamame viešojo Kristaus veikimo laikotarpyje iš tikrųjų yra buvę ir kiti Luko paminėti mažesni Palestinos valdovai. Judieją po to, kai buvo atstatytas 10 savo viešpatavimo metais (6 m. e. metais) Erodo Didžiojo sūnus Arkelajus, valdė Romos prokuratoriai arba vietininkai, Lukas juos vadina hegemonais. Mums rūpimu laiku toks hegemonas buvo Pontijus Pilotas nuo 28—36 metų. Galilieją (ir Perieją) valdė tetrarkas (ketvirčio kunigaikštis), evangelijose vadinamas karaliumi, antras Erodo Didžiojo sūnus, Erodas Antipas (žr. žem. 19 e.) nuo 4 m. pirm Kristaus iki 39 m. po Kristaus. Palestinos šiaurėje, Iturie- jos ir Trakonities kraštuose, prie ku-

Act 4, 6 et Lysania Abilinae tetrarcha, [2] sub principibus sacerdotum Anna, et Caipha: factum est verbum Domini super Ioannem, Zachariae
Mt 3, 1; Mc 1, 4; filium, in deserto. [3] Et venit in omnem regionem Iordanis, praedicans baptismum poenitentiae in
Is 40, 3; Io 1, 23 remissionem peccatorum, [4] sicut scriptum est in Libro sermonum Isaiae prophetae: *Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini: rectas facite semitas eius:* [5] *omnis vallis implebitur: et omnis mons, et collis humiliabitur: et erunt pra-*

Abilėnės tetrarku, [2] po vyriausiais kunigais Annu ir Kajipu, Viešpaties žodis pasigirdo Zakarijo sūnui Jonui tyruose. [3] Taigi, jis atėjo ir skelbė visoje Pajordanėje atgailos krikštą nuodėmėms atleisti, [4] kaip parašyta pranašo Izaijo žodžių knygoje: *Tyruose šaukiančiojo balsas! Taisykite Viešpaties kelią, darykite jo takus tiesius.* [5] *Kiekvienas slėnis tebūnie užpiltas, o kiekvienas kalnas ir kalnelis sužemintas; kas kreiva, tebūnie tiesu; kur nelygu, tebūnie lygūs ke-*

---

rių priklausė taip pat Batanea, Auranitis ir Gaulanitis, valdovu buvo Antipo pusbrolis, rimtas kunigaikštis su tetrarko titulu, Pilypas (plg. žem. 19 e.) nuo 4 metų prieš Kristų iki 33-34 metų po Kristaus. Abilėnės kraštą, rytiniame Antilibano kalnų šlaite, valdė tetrarkas Lizanijus, kurs mirė ar buvo atstatytas vėliau kaip 37 metais po Kristaus. Tai ne tas pats Lizanijus, kurs buvo Iturėjos karaliumi ir yra miręs 34 metais pirm Kristaus. Seniau daromas Lukui priekaištas, būk jis, nurodydamas Lizanijo valdymo laiką, paklydęs, neturėjo jokio pagrindo. — (2) *Po vyriausiais kunigais...* Gr. t. vienaskaita: po vyriausiuoju kunigu. Čia nurodoma dvasiška Izraėlio vadovybė. Einant įstatymu, turėjo būti vienas vyriausis kunigas. Anot Mato ir Jono evangelijos liudijimo, Kristaus mirties metu ir anksčiau vyriausiuoju žydų kunigu buvo Juozapas, vadinamas Kajipu, Anno žentas. Bet ir Annas yra buvęs vyriausiuoju žydų kunigu net ilgiau, negu kuris kitas (tarp 4 m. prieš Kristų ir 16 metų po Kristaus). Be to, ir vyriausiojo kunigo vardo netekęs, jis turėjo daugiausia įtakos vyriausioje žydų taryboje, kai vyriausiais kunigais buvo du jo sūnu ir jo žentas Kajipas (plg. Jono 18, 13 . . . Apd 4, 6); todėl nesunku suprasti, kodėl Lukas čia, evangelijoje (3, 2), ir Apd 4, 5 mini jį pirmoje vietoje ir vadina vyriausiuoju kunigu.— *Viešpaties žodis pasigirdo...* Iškilmingas posakis, vartojamas Senajame Testamente, pranašų pritaikomas čia Zakarijo sūnui. — *Tyruose:* Judo dykumoje, kur Jonas praleido beveik visą savo gyvenimą (plg. aug. 1, 80). — (3) *Visoje Pajordanėje:* visame Jordano slėnyje tarp Genezareto ežero ir Mirties jūros. Plg. Jono 1, 28; 3, 23; 10, 40. Jonas čia rasdavo pakankamai vandens, reikalingo krikštui, įvykdomam panėrimu į vandenį. — *Atgailos krikštą.* Plg. Mk 1, 4. Iš Jono veikimo evangelistai mini tik skelbimą atgailos krikšto, t. y., įrodinėjimą, kad jis reikalingas ar bent naudingas nuodėmėms atleisti. Nors Jono krikštas turėjo būti tik vidinio apsiplovimo simbolis, jis galėjo padaryti nuodėmių atleidimą, pasitikint mesijiniu išganymu (plg. Mt 3, 1). — (4) *Pranašo Izaijo:* Iz 40, 3. Lukas nieko nepasako apie Jono apdarą ir maistą, bet mini daugiau pranašo Izaijo žodžių iš Aleksandriečių vertimo, kuriais aprašo Jono pareigas. — *Taisykite Viešpaties kelią.* Keliai buvo taisomi, kada jais turėjo keliauti dideli kunigaikščiai. Izaijas šiais žodžiais buvo paskelbęs mesijinį išganymą. — (5) *Kiekvienas slėnis...* Kliūtys, kurios pašalinamos iš kelio, kad juo patogu būtų keliauti, gali būti suprantamos, kaip kliūtys dvasinėje srityje. Pasitinkant mesijinį išganymą, reikia iš savęs pašalinti dorovines kliū-

liai. 6 *Taip kiekvienas kūnas iš-*
vys Dievo išganymą.

7 Minioms, ateinančioms, kad
būtų jo pakrikštytos, jis sakė: An-
gių veisle, kas jus pamokė bėgti
nuo ateisiančios rūstybės? 8 Duo-
kite tat vertingų atgailos vaisių ir
nesakykite: Tėvą turime Abraomą.
Nes aš sakau jums, kad Dievas
gali pažadinti Abraomui vaikų iš
šitų akmenų. 9 Nes kirvis jau pri-
dėtas prie medžių šaknies. Taigi,
kiekvienas medis, kurs neduoda
gero vaisiaus, bus iškirstas ir į ug-
nį įmestas. 10 Minios jį klausė, sa-
kydamos: Tai ką gi mes turime
daryti? 11 Atsakydamas jis joms
kalbėjo: Kas turi dvi jupi, tegul
duoda neturinčiam; kas turi ko
valgyti, taip pat tedaro. 12 Taip
pat ir muitininkai atėjo krikštytis
ir jam sakė: Mokytojau, ką mes
turime daryti? 13 Jis jiems tarė:
Nereikalaukite nieko daugiau, kaip

va in directa: et aspera in vias
planas: 6 *et videbit omnis caro sa-* Act 28, 28
lutare Dei.
7 Dicebat ergo ad turbas quae Mt 23, 33;
exibant ut baptizarentur ab ipso: 3, 7
Genimina viperarum quis ostendit Io 3, 36
vobis fugere a ventura ira? 8 Fa-
cite ergo fructus dignos poeniten-
tiae, et ne coeperitis dicere: Pa-
trem habemus Abraham. Dico
enim vobis quia potens est Deus
de lapidibus istis suscitare filios
Abrahae. 9 Iam enim securis ad
radicem arborum posita est. Omnis
ergo arbor non faciens fructum
bonum, excidetur, et in ignem
mittetur. 10 Et interrogabant eum
turbae, dicentes: Quid ergo facie-
mus? 11 Respondens autem dice- Tob 4, 17;
bat illis: Qui habet duas tunicas, Iac 2, 15;
det non habenti: et qui habet escas, 1 Io 3, 17
similiter faciat. 12 Venerunt autem
et publicani ut baptizarentur, et
dixerunt ad illum: Magister, quid
faciemus? 13 At ille dixit ad eos:

---

tis: nusiminimą, puikybę ir t.t. — (6) *Kiekvienas kūnas...* kiekvienas žmogus matys Dievo prirengtąjį atpirkimą.

(7) *Minioms.* Atgailos pamokslas, anot Luko, sakomas ne parisiejams ir sadukiejams, kaip kad pas Matą, bet bendrai žydų miniai. Tik Lukas priduria prie atgailos pamokslo Jono pamokymus įvairiems žmonių sluogsniams. — *Kas jus pamokė...* Šitie Jono pamokslo žodžiai visai tie patys, ypač graik. tekste, kaip ir Mt 3, 7—10. Plg. Mt 23, 33. — (8) *Vertingų atgailos vaisių:* darbų, iš kurių eina jūsų tikras grįžimas (atvirtimas). — *Tėvą turime...* Jau Senasis Testamentas Izmaėlio, Keturos sūnų ir Ezavo asmenyse parodo, kad toli gražu neužtenka būti gimusiam iš Abraomo, kad galėtų dalyvauti jam žadėtajame palaiminime. Tikri Abraomo vaikai tie, kurie laikosi jo tikėjimo ir jo klusnumo. Plg. Jono 8, 39. — (9) *Kurs neduoda...* Minia laiko Joną pranašu (Mt 21, 26), o tautos vadai — piktosios dvasios apsėstuoju (Mt 11, 18); todėl iš minios daugelis pasitaiso, o iš šitų beveik nė vienas. — (11) *Kas turi dvi jupi...* Čia matome, kaip Jonas Krikštytojas taikė savo pamokslus įvairiems žmonių sluogsniams. Evangelistas duoda tris šitų ypatingų paraginimų pavyzdžius: miniai apskritai, muitininkams ir kareiviams. Jonas nereikalauja kažin kokių nepaprastų veiksmų, tik ištikimo laikymosi savo pareigų. Minią jis ragina daryti gailestingumo ir meilės darbus; jis nesitenkina čia paprasta labdarybe ir reikalauja išsižadėti to, kas žmogui nebūtinai reikalinga, ir tai padalyti tarp stokojančių (plg. Jok 2, 15; Jono 3, 17). — (13) *Nereikalaukite...* Muitininkus, kurie kreipiasi prie jo su pagarba, vadindami jį mokytoju, Jonas priima prieteliškai, nereikalauja, kad jie mestų savo verslą, bet kad jie išsi-

Nihil amplius, quam quod constitutum est vobis, faciatis. 14 Interrogabant autem eum et milites, dicentes: Quid faciemus et nos? Et ait illis: Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis: et contenti estote stipendiis vestris.

Io 1, 19—28

15 Existimante autem populo, et cogitantibus omnibus in cordibus suis de Ioanne, ne forte ipse esset Christus: 16 respondit Ioannes, dicens omnibus: Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cuius non sum dignus solvere corigiam calceamentorum eius: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, et igni:

Act 13, 25; Mt 3, 11; Mc 1, 8; Io 1, 26; Act 1, 5; 11, 16; 19, 4

17 Cuius ventilabrum in manu eius, et purgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. 18 Multa quidem, et alia exhortans evangelizabat populo.

Mt 3, 12

19 Herodes autem tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade uxore fratris sui, et de omnibus

Mt 14, 3 s; Mc 6, 17 s

jums nustatyta. 14 Ir kareiviai klausė jį, sakydami: O mes ką turime daryti? Jis jiems tarė: Niekam nedarykite prievartos, neskriauskite ir tenkinkitės savo alga.

15 Tautai esant tos nuomonės ir visiems manant savo širdyse apie Joną, ar kartais jis ne Kristus, 16 Jonas atsakė, sakydamas visiems: Aš, tiesa, krikštiju jus vandenimi, bet ateis galingesnis už mane, kuriam aš neesu vertas atrišti jo kurpių dirželio; jis krikštys jus šventąja Dvasia ir ugnimi.

17 Jo vėtyklė jo rankoje; jis išvalys savo klojimą ir surinks kviečius į savo kluoną, o pelus sudegins neužgesoma ugnimi. 18 Daug dar ir kitų dalykų jis mokė ir skelbė tautai.

19 Tetrarkas Erodas, jo pabartas dėl savo brolio pačios Erodijados ir dėl visų piktenybių, kurias Ero-

---

žadėtų neteisingo pelno, kad neimtų didesnio muito, negu buvo teisėtai nustatyta. — (14) *Kareiviai klausė...* Kai kurie aiškintojai mano, kad tai galėjo būti kareiviai pagonys, tarnavę Erodo Antipo ar Piloto kariuomenėje. Tai būtų įrodymas, kaip galinga buvo Jono krikštytojo įtaka, kad ji pasiekė net kareivius pagonis ir privertė juos susirūpinti savo išganymo reikalais. Ir iš kareivių Jonas reikalauja teisingo elgesio, liepdamas vengti dažniausiai pasitaikančių anais laikais kareivių nusikaltimų: žmonių varginimo bauginimais, kad išgautų iš jų pinigų, melagingų jų įskundimų, taip pat, kad išsipirktų pinigais.

(15) *Esant tos nuomonės.* Anot gr. t.: laukiant. — (16) *Krikštys jus šventąja Dvasia...:* kaip aš paneriu jūsų kūną į vandenį, taip jis pripildys jūsų sielas šventosios Dvasios. Kadangi niekas negali suteikti šventosios Dvasios savo galia, kaip tik Dievas, todėl Mesijas, kurs ją suteiks, yra Dievas. Šventosios Dvasios suteikimą vadina krikštu ir išliejimu jau Sen. Testamente pranašai ir ją žada Mesijo laikams (plg. Iz 34, 3; Ez 11, 29; Joėl 2, 28 ir kt.). Pats Dievas vadinamas naikinančia ugnimi (5 Moz 4, 24); Mesiją vadina tirpinančia ugnimi Mal 3, 2. 3. Todėl čia žadama, kad sielos šv. Dvasios išliejimu bus nuplautos, apvalytos ir įgys lyg kokio panašumo į Dievą. Plg. Mt 3, 11; Mk 1, 8; Jono 1, 26: Apd 1, 5; 11, 16; 19, 4.

(17) *Jo vėtyklė...* Mesijas bus teisėjas. Plg. Mt 3, 12. — *Klojimą.* Klojimas bus žydai ir pagonys.—(18) *Daug dar ir...* Žr. Mt 11, 2... 14, 3...

(19) *Tetrarkas Erodas...* Žr. Mt 14, 3... Mk 6, 17.

das darė, 20 prie viso to pridėjo dar
ir tai, kad uždarė Joną kalėjime.

21 Kai visa tauta krikštijosi, taip
pat ir Jėzui apsikrikštijus, atsitiko,
kad, jam besimeldžiant, atsidarė
dangus, 22 šventoji Dvasia nužen⸗
gė ant jo kūnišku pavidalu, kaip
balandis, ir balsas atsiliepė iš dan⸗
gaus: Tu mylimasis mano Sūnus,
tave aš sau pamėgau. 23 Jėzui bu⸗
vo apie tris dešimtis metų, kai jis
pradėjo. Jis buvo laikomas Juoza⸗
po sūnumi, kurs buvo Helio, kurs

malis, quae fecit Herodes, 20 adie⸗
cit et hoc super omnia, et inclusit
Ioannem in carcere.
21 Factum est autem cum bapti⸗ Mt 3, 13;
zaretur omnis populus, et Iesu bap⸗ Mc 1, 9;
tizato, et orante, apertum est cae⸗ Io 1, 32
lum: 22 et descendit Spiritus sanc⸗ Lc 9, 35;
tus corporali specie sicut columba Ps 2, 7;
in ipsum: et vox de caelo facta est: Is 42, 1; 2 Ptr 1, 17;
Tu es filius meus dilectus, in te Mt 3, 17;
complacui mihi. 23 Et ipse Iesus 17, 5
erat incipiens quasi annorum tri⸗ Lc 4, 22
ginta, ut putabatur, filius Ioseph,
qui fuit Heli, qui fuit Mathat,

(21) *Jėzui apsikrikštijus.* Krikštydamasis Jėzus parodo didelį nuolankumą. Jis priima krikštą, lyg būtų reikalingas atgailos, priima iš Jono, kurs mažesnis už jį, priima jį drauge su kitais žmonėmis, lyg būtų jiems lygus, o krikštą priėmęs, jis meldžiasi savo dangiškajam Tėvui, kad parodytų visišką pasidavimą jo valiai. Jėzaus maldą po krikšto mini tiktai Lukas. Plg. Mt 3, 16; Mk 1, 10; Jono 1, 32. — (22) *Nužengė ant jo:* kad niekas negalėtų turėti abejonės, kam yra skiriami iš dangaus einą žodžiai. Kaip šv. Dvasia nužengė ant apaštalų ugninių liežuvių pavidale, taip ji nužengia taip pat regima išvaizda ir ant Kristaus; ant apaštalų nužengė, kad pripildytų juos savo galios, ant Jėzaus nužengia, kad viešai pasirodytų pilnybė jame gyvenančios malonės. Kaip kitados balandis grįžo pas Noę, kaip taikos skelbėjas, taip Jėzus atneša pasauliui ramybę ir susitaikymą su Dievu (Beda, Teof.). — *Tave aš sau...* Kadangi Dievas turi ypatingo pasimėgimo Jėzuje, kurs davė pavyzdį nuolankumo, atgailos ir uolumo maldoje, reikia visiems, kurie nori patikti Dievui, kad jie būtų panašūs į Jėzų. Plg. Mt 3, 17; 17, 5; žem. 9, 35; 2 Petr 1, 17. — (23) *Jėzui:* kuriam ką tik buvo suteiktas dieviškasis liudijimas. — *Kai jis pradėjo:* eiti Tėvo sau paskirtas pareigas. Yra aiškintojų, kurie ima šiuos žodžius kitokia prasme: pradžioje, tuojau po krikšto, Jėzui buvo apie 30 metų. Bet toks aiškinimas daugelio kitų visai atmetamas. — *Apie tris dešimtis.* Taigi, Jėzaus amžius visai tiksliai nenurodomas. Jis pasirenka savo viešojo veikimo pradžiai trisdešimtus amžiaus metus, nes tokio amžiaus žmogus buvo laikomas ne tik pilnai užaugusiu, bet ir subrendusiu. Dovîdas pradėjo karaliauti būdamas 30 metų (2 Kar 5, 4), levitai pradėdavo eiti savo pareigas nuo 30 metų. (1 Kron 23, 3 ir k.). — *Jis buvo laikomas Juozapo sūnumi.* Mozės genealogija duodama (2 Moz 6, 16...), kai jis pradėjo eiti Dievo pasiuntinio pareigas; Lukas taip pat duoda Jėzaus genealogiją, kai jis, gavęs iš dangaus liudijimą, tuojau pradės savo pareigas. Žydai, kurie nežinojo jo gimimo paslapties, laikė jį Juozapo sūnumi, nors, iš tikrųjų, jis nebuvo savo prigimtimi Juozapo sūnus; jie tai darė ne be pagrindo, nes Marija, iš kurios Jėzus gimė, buvo ištekėjusi už Juozapo. Visokiems nesusipratimams išvengti, Lukas, pasakęs, kad Juozapas nebuvo tikras Jėzaus tėvas, toliau sako, kas buvo Juozapo tėvas, senelis ir kiti proseneliai, net iki Adomo. Luko duodama genealogija skiriasi nuo Mato evangelijoje duodamos genealogijos (Mt 1, 16...). Tenai Juozapo tėvo vardas — Jokūbas, o čia Helis. Kitokie tenai ir kitų prosenelių vardai iki karaliaus Dovîdo, išskyrus tik Salati⸗

24 qui fuit Levi, qui fuit Melchi,
qui fuit Ianne, qui fuit Ioseph,
25 qui fuit Mathathiae, qui fuit
Amos, qui fuit Nahum, qui fuit
Hesli, qui fuit Nagge, 26 qui fuit
Mahath, qui fuit Mathathiae, qui
fuit Semei, qui fuit Ioseph, qui

buvo Matato, 24 kurs buvo Levio,
kurs buvo Melkio, kurs buvo Ja-
nės, kurs buvo Juozapo, 25 kurs
buvo Matatijo, kurs buvo Amoso,
kurs buvo Naumo, kurs buvo Hes-
lio, kurs buvo Nagės, 26 kurs bu-
vo Mahato, kurs buvo Matatijo,
kurs buvo Semėjo, kurs buvo Juo-

---

jėlį ir Zorobabėlį. Tinkamą abiejų genealogijų skirtumo aiškinimą duoda (laiške Aristidui) Julijus Afrikietis, kurs sako, kad tas aiškinimas, anot padavimo, buvęs duotas Jėzaus giminaičių. Helis ir Jokūbas buvę broliai, gimę iš vienos motinos, bet ne iš vieno tėvo, Helis buvęs Dovîdo sūnaus, Natano ainis, o Jokūbas — to paties Dovîdo sūnaus, Saliamono, ainis. Helis miręs be vaikų, palikdamas našlę, kurią, pasiremdamas levirato įstatymu, vedęs mirusiojo brolis Jokūbas, kad pažadintų savo broliui ainį pagal įstatymą (kurs anuo laiku turėjo galios. Mt 22, 23...). Iš šitos moterystės gimęs Juozapas, kurio tėvas, pagal įstatymą, yra Helis, o tikrasis — Jokūbas. Taigi, Matas duoda Juozapo genealogiją, kaip jis yra kilęs iš Saliamono ainijos per savo tikrąjį tėvą Jokūbą, o Lukas išveda jo kilmę iš Natano per Helį, kurs buvo laikomas jo tėvu pagal įstatymą. Kad Salatijėlis Mato evangelijoje vadinamas Jekonijo sūnumi, o Luko Nerio sūnumi, tai to skirtumo priežastis esanti ta pati, kaip minėta augščiau. Toliau Lukas mini Zorobabėlio sūnų Rėsą, o Matas Abijudą. Po Dovîdo, kuriuo prasideda bendri abiem genealogijom nariai, Luko evangelijoje minimas, kaip Juozapo prosenelis, Dovîdo sūnus Natanas, o Mato evangelijoje Saliamonas, po kurio eina kitų žydų karalių vardai iki Babilono nelaisvės. Nuo Dovîdo iki Abraomo genealogijos nariai tie patys. Kadangi Matas rašė žydams, tai jis baigia, arba, tikriau sakant, pradeda genealogiją Abraomu, o Lukas pakyla iki žmonių giminės pradžios, nes *vienas* atneša išganymą visai žmonių giminei taip, kaip vienas buvo ją įstūmęs į prapultį. Kaip Adomas tėvą turėjo Dievą, taip ir Jėzus, nors kitokiu būdu, negu anas. Ar visų genealogijos narių vardai čia yra paminėti, nieko tikro pasakyti negalima. Jų skaičius atrodo šiek tiek dirbtinis, nes nuo Kristaus iki Zorobabėlio paminėta 3 kart 7 vardai, nuo Salatijėlio iki Natano vėl 3 kart 7, nuo Dovîdo iki Izaoko 2 kart 7 ir nuo Abraomo iki Adomo 3 kart 7. Plg. Mt 1, 17. — Labai daug katalikų ir nekatalikų aiškintojų mano, kad Luko evangelijoje turėtų būti ne Juozapo, bet Marijos genealogija. Juozapas, anot jų, čia neįeinąs į genealogijos narių skaičių, o tik nurodoma kilmė Jėzaus iš Helio, kurs buvęs Marijos tėvas. Tačiau, jei lot. vulgatos tekstą ir būtų galima šia prasme aiškinti, tai gana sunkus graikiškas tekstas tokiam aiškinimui yra mažai palankus. Šv. Augustinas genealogijų skirtumą aiškina tuo, kad Marijos vyras Juozapas turėjęs du tėvu: vieną tikrąjį Jokūbą, o kito, Helio, jis buvęs tik įsūnis. Įsūnijimo atsitikimų, nors ir gana retai, bet vis-tik yra buvę senovės žydų istorijoje. Be dviejų atsitikimų, tiesa, įvykusių svetimoje šalyje, kur Paraono duktė įsūnijo Mozę, o Mardokiejus Esterą (2 Moz 2, 10; Est 2, 7), žydams turėjo būti žinoma tam tikra įsūnystės rūšis, kad žentas gaudavo šeimoje sūnaus vietą, vedęs vienturtę dukterį. Taip būtų galima manyti, kad Juozapas, kurio tėvas buvo Jokūbas, vesdamas Helio dukterį Mariją, buvo priimtas į Helio šeimą ir tapo tarsi jo sūnumi, jei Marija buvo vienturtė duktė, kas labai tikėtina, nes nors neretai evangelijoje minimos jos seserys, tačiau niekur nėra paminėta jos brolio. Taigi,

zapo, kurs buvo Judo, 27 kurs bu-
vo Joanos, kurs buvo Rėsos, kurs
buvo Zerobabėlio, kurs buvo Sala-
tijėlio, kurs buvo Nerio, 28 kurs
buvo Melkio, kurs buvo Adio,
kurs buvo Kosano, kurs buvo El-
madamo, kurs buvo Hero, 29 kurs
buvo Jėzaus, kurs buvo Eliezerio,
kurs buvo Jorimo, kurs buvo Ma-
tato, kurs buvo Levio, 30 kurs bu-
vo Simeono, kurs buvo Judo, kurs
buvo Juozapo, kurs buvo Jonos,
kurs buvo Eliakimo, 31 kurs buvo
Melėos, kurs buvo Menos, kurs
buvo Matatos, kurs buvo Natano,
kurs buvo Dovîdo, 32 kurs buvo
Jėsės, kurs buvo Obedo, kurs bu-
vo Boozo, kurs buvo Salmono, kurs
buvo Naasono, 33 kurs buvo Ami-
nadabo, kurs buvo Aramo, kurs
buvo Esrono, kurs buvo Paro, kurs
buvo Judo, 34 kurs buvo Jokūbo,
kurs buvo Izaoko, kurs buvo Ab-
raomo, kurs buvo Tarės, kurs bu-
vo Nakoro, 35 kurs buvo Sarugo,
kurs buvo Ragavo, kurs buvo Pa-
lego, kurs buvo Ebero, kurs buvo
Salės, 36 kurs buvo Kainano, kurs
buvo Arpaksado, kurs buvo Semo,
kurs buvo Noės, kurs buvo Lame-
ko, 37 kurs buvo Matusalės, kurs
buvo Enoko, kurs buvo Jaredo,
kurs buvo Malalejėlio, kurs buvo
Kainano, 38 kurs buvo Enoso, kurs
buvo Seto, kurs buvo Adomo, kurs
buvo Dievo.

4. 1 Jėzus, pilnas šventosios Dva-
sios, sugrįžo nuo Jordano. Jis bu-
vo Dvasios vedžiojamas tyruose

fuit Iuda, 27 qui fuit Ioanna, qui 1 Par 3, 17;
fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui Esd 3, 2
fuit Salathiel, qui fuit Neri, 28 qui
fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit
Cosan, qui fuit Elmadam, qui fuit
Her, 29 qui fuit Iesu, qui fuit Elie-
zer, qui fuit Iorim, qui fuit Ma-
that, qui fuit Levi, 30 qui fuit Si-
meon, qui fuit Iuda, qui fuit Io-
seph, qui fuit Iona, qui fuit Elia-
kim, 31 qui fuit Melea, qui fuit 1 Sm 16, 1. 13;
Menna, qui fuit Mathatha, qui fuit 2 Sm 5, 14
Nathan, qui fuit David, 32 qui fuit Rt 4, 22
Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz,
qui fuit Salmon, qui fuit Naasson,
33 qui fuit Aminadab, qui fuit 1 Par 2, 1 ss;
Aram, qui fuit Esron, qui fuit Gn 29, 35
Phares, qui fuit Iudae, 34 qui fuit Gn 21, 2 s;
Iacob, qui fuit Isaac, qui fuit 11, 10—26;
Abrahae, qui fuit Thare, qui fuit 1 Par 1, 24—27
Nachor, 35 qui fuit Sarug, qui fuit
Ragau, qui fuit Phaleg, qui fuit
Heber, qui fuit Sale, 36 qui fuit Gn 5, 9—22;
Cainan, qui fuit Arphaxad, qui 1 Par 1, 1—4;
fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Gn 11, 10;
Lamech, 37 qui fuit Mathusale, 4, 25
qui fuit Henoch, qui fuit Iared,
qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan,
38 qui fuit Henos, qui fuit Seth, Gn 5, 1 ss
qui fuit Adam, qui fuit Dei.

4. 1 Iesus autem plenus Spiritu Mt 4, 1;
sancto regressus est a Iordane: et Mc 1, 12
agebatur a Spiritu in desertum

Lukas, duodamas, tiesa, Juozapo ge-
nealogiją, iš tikrųjų, būtų išskaičiavęs
Marijos prosenelius, kaip ji per Na-
taną buvo kilusi iš Dovîdo. Liturgi-
joje yra minimas Marijos tėvo vardas
Joakimas, tačiau tradicija, kuria re-
miasi šitas teigimas, nėra tiek tikra,
kad negalėtume bent manyti, jog Ma-
rijos tėvas galėjo turėti du vardu: He-
lis ir Joakimas.

(4, 1) *Pilnas šventosios Dvasios.*
Kristus žmogus buvo pilnas švento-
sios Dvasios, kai tik buvo pradėtas;
jei sakoma, kad apaštalai pasidarė pil-
ni šventosios Dvasios, nereikia manyti,
būk jie pasidarė lygūs Išganytojui; Jė-

2 diebus quadraginta, et tentabatur
a diabolo. Et nihil manducavit
in diebus illis: et consummatis illis
esuriit. 3 Dixit autem illi diabo-
lus: Si filius Dei es, dic lapidi huic
Dt 8, 3; ut panis fiat. 4 Et respondit ad
Mt 4, 4 illum Iesus: Scriptum est: *Quia
non in solo pane vivit homo, sed
in omni verbo Dei.* 5 Et duxit
illum diabolus in montem excel-
sum, et ostendit illi omnia regna
orbis terrae in momento temporis,
6 et ait illi: Tibi dabo potestatem
hanc universam, et gloriam illo-
rum: quia mihi tradita sunt: et
cui volo do illa. 7 Tu ergo si ado-
raveris coram me, erunt tua omnia.
Dt 6, 13; 8 Et respondens Iesus, dixit illi:
10, 20 Scriptum est: *Dominum Deum
tuum adorabis, et illi soli servies.*
9 Et duxit illum in Ierusalem, et
statuit eum super pinnam templi,
et dixit illi: Si filius Dei es, mitte
Ps 90, 11 s te hinc deorsum. 10 Scriptum est
enim quod *Angelis suis mandavit
de te, ut conservent te:* 11 et quia
*in manibus tollent te, ne forte of-
fendas ad lapidem pedem tuum.*
Dt 6, 16 12 Et respondens Iesus, ait illi:
Dictum est: *Non tentabis Domi-
num Deum tuum.* 13 Et consum-

2 keturias dešimtis dienų ir buvo
velnio gundomas. Tomis dienomis
jis nieko nevalgė ir, joms pasibai-
gus, buvo alkanas. 3 Tuomet vel-
nias jam tarė: Jei tu Dievo Sūnus,
sakyk šitam akmeniui, kad iš jo
būtų duonos. 4 Jėzus jam atsakė:
Parašyta: *Žmogus yra gyvas ne
viena duona, bet kiekvienu Dievo
žodžiu.* 5 Velnias užvedė jį į aug-
štą kalną, parodė jam akimirksny-
je visas pasaulio karalystes 6 ir jam
tarė: Aš tau duosiu visą šitą val-
džią ir jų garbę, nes tai man ati-
duota, ir aš tai duodu, kam noriu.
7 Taigi, jei tu kniūbščias pagarbin-
si mane, visa bus tavo. 8 Jėzus, at-
sakydamas jam, tarė: Parašyta:
*Viešpatį, savo Dievą, tegarbinsi ir
jam vienam tetarnausi.* 9 Jis nuve-
dė jį į Jeruzalę, pastatė jį ant šven-
tyklos šelmens ir jam tarė: Jei tu
Dievo Sūnus, pulk iš čia žemyn.
10 Nes parašyta: *Jis savo angelams
paliepė saugoti tave,* 11 ir: *Jie neš
tave ant rankų, kad kartais neuž-
sigautumei sau kojos į akmenį.*
12 Atsakydamas Jėzus jam tarė:
Pasakyta: *Negundysi Viešpaties,
savo Dievo.* 13 Visam gundymui

---

zus, apaštalai ir bet kuris šventasis yra pilnas, žiūrint jam nuosavo saiko (Orig.). Antra vertus, evangelistas norėjo čia pažymėti, kad šv. Dvasios pilnybė Kristuje pasireiškė išviršiniu, regimu būdu. Plg. Mt 4, 1; Mk 1, 12. — (2) *Keturias dešimtis dienų.* Kai kurie aiškintojai Luko žodžiuose mato nurodymą, kad Kristus buvęs gundomas visą laiką, tik paskutinis lemiantis susirėmimas įvykęs pasninko pabaigoje. — (3) *Jei tu Dievo Sūnus:* jei tu, iš tikrųjų, esi tas, kuo buvai paskelbtas krikšte (Kir. Beda), tai tau nedera alkti; todėl pasinaudok savo galia. — (4) *Parašyta:* 5 Moz 8, 3. — *Ne viena duona:* ne tik duona gali išlaikyti žmogaus gyvybę, bet taip pat Dievo galia ir valia; todėl nėra reikalo, kad aš veržčiaus iš po Dievo valios. Plg. Mt 4, 4... — (6) *Tau duosiu visą...:* Mesijui buvo žadėtas viešpatavimas visoms tautoms, bet tik po daugelio vargų. Piktoji dvasia giriasi savo galia, pasako šiek tiek tiesos, bet taip pat nemaža ir netiesos. — (8) *Parašyta:* 5 Moz 6, 13; 10, 20. — (9) *Jei tu Dievo Sūnus...* Kaip 7 e. gundytojas nori sužadinti Kristuje godumą, taip čia puikybę ir tuščią pasigyrimą. — (10) *Parašyta:* Ps 90, 11. — (12) *Negundysi...* Žr. 5 Moz 6, 16; Mt 4, 7. — (13) *Iki laikui,* t. y., iki tinkamam laikui. Daugelis aiškintojų mano, kad čia paminėtu laiku turėjo būti Kristaus kančios metas. Plg. Lk 22, 53; Jono

pasibaigus, velnias atstojo nuo jo iki laikui.
[14] Jėzus Dvasios galybe sugrįžo į Galilieją, ir gandas apie jį paskli≈do visoje šalyje. [15] Jis mokė jų si≈nagogose ir buvo visų giriamas.

[16] Jis atėjo į Nazaretą, kur buvo užaugęs, įėjo, kaip buvo papratęs, subatos dieną į sinagogą ir atsi≈

mata omni tentatione, diabolus recessit ab illo, usque ad tempus.
[14] Et regressus est Iesus in vir≈tute Spiritus in Galilaeam, et fama exiit per universam regionem de illo. [15] Et ipse docebat in synago≈gis eorum, et magnificabatur ab omnibus. Mt 4, 12; Mc 1, 14; Io 4, 45
[16] Et venit Nazareth, ubi erat nutritus, et intravit secundum con≈suetudinem suam die sabbati in Mt 13, 54; Mc 6, 1

14, 30. — Kristaus gundymas Luko evangelijoje aprašomas tiksliau ir gy≈viau kai kuriose smulkmenose, negu pas Matą.

II. Jėzus Galiliejoje, 4, 14—9, 50

1. Jėzus Nazarete ir Kaparnaume, 4, 14—44

Antroje savo evangelijos dalyje Lukas aprašo Jėzaus tarnystę Gali≈liejoje (4, 14—9, 50). Čia galima atskirti tris laikotarpius: pirmą — nuo tarnystės pradžios iki išrinkimui apa≈štalų (4, 14—6, 11), antrą — nuo iš≈rinkimo apaštalų iki pirmam jų siun≈timui (6, 12—8, 56) ir trečią — nuo jų siuntimo iki išvykimui iš Galiliejos (9, 1—50). Pirmame laikotarpyje Jė≈zus, grįžęs į Galilieją, aplanko Naza≈retą ir čia sako pamokslus, bet naza≈retiečiai jo pamokslais nepatenkinti ir bando jį nužudyti (4, 14—30); Kapar≈naume Jėzus šalia pamokslų padaro nemaža stebuklų, tarp kita ko išvaro iš apsėsto žmogaus nešvariąją dvasią ir pagydo drugio krečiamą Simono uošvę, tuo sukeldamas visų nemažą nustebi≈mą (4, 31—44).

(14) *Dvasios galybė sugrįžo...* Ką Jėzus darė tuojau po gundymo, trys pirmieji evangelistai nepasakoja. Lu≈kas kalba čia apie tai, kas buvo po įvykių, paminėtų Jono evangelijoje (Jono 1, 29—4, 3). (Aug.) — Vi≈suose dalykuose Jėzų lydi šv. Dvasia; dabar visas jo gyvenimas viešas. Plg. Mt 4, 12; Mk 1, 14. — *Gandas apie jį...* Žinia apie Jėzaus padarytus ste≈buklus Jeruzalėje (Jono 2, 23; 3, 2) turėjo pasiekti Galilieją ir nemaža pri≈sidėti prie Jėzaus vardo išgarsinimo. Be to, sugrįžęs į Galilieją, jis tuojau pradėjo čia skelbti savo mokslą ir darė stebuklų. Apie vieną tuo metu pada≈rytą stebuklą karaliaus valdininko nau≈dai kalba šv. Jonas (Jono 4, 46). Čia minimas Jėzaus veikimas Galiliejoje turėjo tęstis ilgesnį laiką, kaip galima suprasti iš 23 eil. — (15) *Jis mokė...* Plg. Mt 4, 23.

(16) *Jis atėjo į Nazaretą...* Jėzaus apsilankymą Nazarete Lukas deda čia kaip vieną iš tų įvykių, kuriais buvo turtinga jo veikla Galiliejoje. Apra≈šytas čia apsilankymas turi parodyti, kad gražus Jėzaus darbo pasisekimas pradžioje greitai turėjo susilaukti kliū≈čių ir didelio pasipriešinimo iš žydų pusės. Jėzaus apsilankymą Nazarete randame aprašytą trumpiau, bet pana≈šiais žodžiais taip pat pas Matą 13, 54—58 ir Mk 6, 1—6 ir įdėtą tarp žy≈miai vėlesnio laiko įvykių. Vieni aiš≈kintojai mano, kad tai turėjo būti tas pats apsilankymas, o kiti sako, kad Jėzus tikriausiai apsilankė Nazarete du kartu; pirmą, gana liūdnai pasibai≈gusį, jo apsilankymą aprašo Lukas, o kitą, gana panašų į šį, kitu du evange≈listu. — *Įėjo, kaip buvo papratęs...* Kai kurie aiškintojai mano, kad čia kalbama apie Jėzaus įprotį iš jauny≈stės, bet greičiausiai tai bus tas pats įprotis, apie kurį kalbama 15 e.: jis mokė jų sinagogose. — Iš Apd 15, 21 patiriame, kad kiekvieną subatą sina≈gogose buvo skaitoma šis tas iš Mo≈

Is 61, 1 s; 58, 6 synagogam, et surrexit legere. [17] Et
traditus est illi Liber Isaiae pro-
phetae. Et ut revolvit librum, in-
venit locum ubi scriptum erat:
[18] *Spiritus Domini super me: pro-*
pter quod unxit me, evangelizare
pauperibus misit me, sanare con-
Lv 25, 10 *tritos corde,* [19] *praedicare captivis*
remissionem, et caecis visum, di-
mittere confractos in remissionem,
praedicare annum Domini accep-
tum, et diem retributionis. [20] Et
cum plicuisset librum, reddidit
ministro, et sedit. Et omnium in
synagoga oculi erant intendentes
in eum. [21] Coepit autem dicere ad
illos: Quia hodie impleta est haec
Io 6, 42 scriptura in auribus vestris. [22] Et
omnes testimonium illi dabant: et

stojo skaityti. [17] Jam buvo paduota pranašo Izaijo knyga. Atskleidęs knygą, jis rado vietą, kur buvo parašyta: [18] *Viešpaties Dvasia ant manęs, todėl jis patepė mane ir siuntė mane nešti linksmos naujienos beturčiams, gydyti tų, kurių širdis sutrinta,* [19] *skelbti atvadavimo apkaltiems ir akliems, kad jie atgaus regėjimą, išvaduoti prislėgtųjų, apsakoti maloningų Viešpaties metų ir atsilyginimo dienos.* [20] Suvyniojęs knygą, jis atidavė ją tarnui ir atsisėdo. Visų akys sinagogoje buvo į jį atkreiptos. [21] Jis pradėjo jiems sakyti: Šiandien įvyko šitie Rašto žodžiai, kuriuos jūs girdėjote. [22] Visi reiškė jam pritarimą, stebėjosi malo-

---

zės įstatymo, o iš šitos vietos, kad buvo skaitoma iš pranašų knygos. Šito įpročio žydai laikėsi ir vėliau, tačiau padalinimo į p a r a š a s ir h a f t a r a s Kristaus laikais dar nebuvo; jis buvo įvestas vėliau. — (17) *Atskleidęs knygą...* Kristaus laikais knygos buvo sudaromos ne iš atskirų lapų, bet buvo ilgas rašomosios medžiagos, sakysime, pergamino ruožas, suvyniotas ant lazdelės, todėl turėjo cilinderio išvaizdą. Tai, ką mes vadiname knygos atskleidimu, buvo padaroma nuvyniojant, kiek reikia, pergamino ruožą nuo vienos lazdelės ir jį suvyniojant ant kitos. — *Jis rado.* Kristus pats norėjo, kad ta vieta kristų jam į akis. — (18) *Viešpaties Dvasia...* Žr. Iz 61, 1. 2. Izaijo tekstas čia duodamas toks, koks jis yra LXX vertime; jis truputį skiriasi nuo ebr. teksto, kurį, be abejo, Išganytojas buvo perskaitęs sinagogoje. Pas Izaiją kalba pats Mesijas ir gražiai aprašo savo tarnystę ir jos tikslą; Mesijo gi tarnystė buvo — vykdyti visais būdais atpirkimą ir ypačiai padėti tai žmonijos daliai, kuri buvo nelaimingiausia. — *Jis patepė mane.* Ebr. teksto prasmė: Viešpats (Jahvė) patepė mane. — Patepimu buvo atliekamas pašventimas kai kurioms teokratinėms pareigoms; aliejumi būdavo patepami karaliai, kunigai; pranašai būdavo patepami Dievo Dvasia. Pilnesne teise Mesijas, karalius, kunigas ir didžiausis pranašas, kurs savo žmogiškoje prigimtyje buvo pateptas dievyste ir malonės pilnumu, vadinamas P a t e p t u o j u. Dievo Dvasia buvo nužengusi ant Jėzaus regimu būdu. Kuriam tikslui Jėzus buvo aprūpintas dieviškąja galia, tuojau pasakoma: *Siuntė mane... beturčiams.* Beturčiai yra tie, kurie kenčia savo vargą kantriai. — *Tų, kurių širdis sutrinta:* nuliūdusių, nusiminusių. — (19) *Apkaltiems ir akliems, kad jie...:* tie, kurie yra nuodėmės nelaisvėje ir kurių akys užmerktos dangiškiems dalykams. — *Išvaduoti prislėgtųjų.* Šitie žodžiai atkelti į čia iš Iz 58, 6 dėl turinio panašumo. — *Maloningų Viešpaties metų:* Viešpaties maloningumo, palankumo metų. Gal čia daroma aliuzija į jubiliejaus metus. Plg. 3 Moz 25, 10; Ez 46, 17. — (20) *Visų akys...* Sinagogoje kiekvienas, kurs perskaitydavo šv. Rašto dalelę, galėjo kalbėti. Susidomėjimas Jėzaus asmenimi dabar buvo didelis, todėl visi nekantriai laukė, ką jis pasakys. — (21) *Šiandien įvyko...* Taip Jėzus pasakė savo pamokslo temą: aš esu tasai, apie kurį kalbėjo Izaijas, aš esu Mesijas. — (22) *Ar jis*

nės žodžiais, kurie ėjo iš jo bur-
nos, ir sakė: Ar jis ne Juozapo sū-
nus? 23 O jis jiems tarė: Jūs be-
rods pasakysite man tą patarlę:
Gydytojau, gydyk pats save: Di-
delių dalykų, kurių mes girdėjo-
me padarytų Kaparnaume, pada-
ryk ir čia savo tėviškėje! 24 Ir jis
pridūrė: Iš tikrųjų, sakau jums,
nė vienas pranašas gerai nepriima-
mas savo tėvynėje. 25 Sakau jums
tiesą: Buvo daug našlių Izraėlyje
Elijo dienomis, kada dangus bu-
vo uždarytas trejus metus ir šešis
mėnesius ir buvo didelis badas vi-
soje šalyje. 26 Bet nė pas vieną iš
jų nebuvo siųstas Elijas, tik pas
našlę Sidonijos Sareptoje. 27 Taip
pat daug buvo raupsuotų pranašo
Elisiejaus laiku, ir nė vienas iš jų
nebuvo pagydytas, tik siras Na-
amanas. 28 Visi sinagogoje, tai gir-
dėdami, pasidarė pilni rūstybės.
29 Jie atsikėlė, išvarė jį iš miesto

mirabantur in verbis gratiae, quae
procedebant de ore ipsius, et dice-
bant: Nonne hic est filius Ioseph?
23 Et ait illis: Utique dicetis mihi Mt 4, 13
hanc similitudinem: Medice cura
teipsum: quanta audivimus facta
in Capharnaum, fac et hic in pa-
tria tua. 24 Ait autem: Amen dico Io 4, 44
vobis, quia nemo propheta accep-
tus est in patria sua. 25 In veritate 3 Rg 17, 9;
dico vobis, multae viduae erant in 18, 1;
diebus Eliae in Israel, quando Ia 5, 17
clausum est caelum annis tribus, et
mensibus sex: cum facta esset fa-
mes magna in omni terra: 26 et ad
nullam illarum missus est Elias,
nisi in Sarepta Sidoniae, ad mulie-
rem viduam. 27 Et multi leprosi 2 Rg 5, 14;
erant in Israel sub Elisaeo pro-
pheta: et nemo eorum mundatus
est nisi Naaman Syrus. 28 Et re-
pleti sunt omnes in synagoga ira,
haec audientes. 29 Et surrexerunt,
et eiecerunt illum extra civitatem:

---

ne Juozapo... Plg. Mt 13, 55; Mk 6, 3. — (23) *Patarlę: Gydytojau*... Kartodamas šią patarlę, Jėzus išreiškia tokį nazaretiečių jam daromą priekaištą: jei tu nori būti laikomas Dievo siųstuoju visų Gelbėtoju, tai pašalink nuo savęs didelį trūkumą, kurį turi, būtent, įsigyk reikalingą autoritetą. Taigi, jie norėtų, kad jis nepaprastais stebėtinais darbais įsigytų tai, ko jam dar trūksta, kad padarytų stebuklų pas savuosius, kaip Kaparnaume pas svetimuosius. — (24) *Nė vienas pranašas.* Išganytojas neranda tikėjimo ir todėl nedaro stebuklų. Plg. Jono 4, 44. Panašus pavyzdys Sen. Test. Jer 11, 12 ir 12, 6. — (25) *Sakau jums tiesą.* Čia Jėzus ragina klausytojus gerai apsvarstyti paminėtu įvykiu duodamą pamokymą, ir nemanyti, būk jis veltui esąs įrašytas į šv. knygas. Plg. 3 Kar 17, 9... — (27) *Daug buvo raupsuotų*... Plg. 4 Kar 5, 14. Dievas, dalydamas savo malones, yra visai laisvas, gali jas duoti, kam nori. Nazaretiečiai neturi kurių nors ypatingų teisių gauti Dievo geradarysčių. — (28) *Pasidarė pilni*... Jiems rodėsi, kad Jėzus pasakytais pavyzdžiais iš jų tyčiojasi, lyg kad jis būtų norėjęs kitiems suteikti visa, o jiems nieko. — (29) *Išvarė jį iš miesto*... Mokiniai čia piktesni už savo mokytoją. Piktoji dvasia Jėzų gundė žodžiu, o žydai veiksmu. Ana sakė: pulk žemyn, o šitie patys nori pastūmėti jį žemyn (Beda). — *Kalno, ant kurio*... Tikriau: kalno, prie kurio. Kai kas ieško to kalno gana atstu nuo Nazareto, apie 3 kilometrus į pietų rytus nuo dabartinio miesto, kame, iš tikrųjų, yra staigus kalnelis apie 40 pėdų augščio. Bet kad ką nors būtų galima nustumti žemyn ir jei neužmušti, tai bent sužeisti, pakanka visai nedidelės, dviejų, trijų metrų, augštumos. Tokių uolų ar kauburių galėjo atsirasti augštesnėje dalyje kalnelio, kurio šlaite buvo pastatytas Nazaretas, nors šiandien tos vietos visai negalima surasti. Be to, rei-

et duxerunt illum usque ad super-
cilium montis, super quem civitas
illorum erat aedificata ut praeci-
pitarent eum. 30 Ipse autem trans-
iens per medium illorum, ibat.
Mt 4, 13; Mc 1, 21 31 Et descendit in Capharnaum
civitatem Galilaeae, ibique docebat
Mt 7, 28; Io 7, 46 illos sabbatis. 32 Et stupebant in
doctrina eius, quia in potestate
Mc 1, 23 erat sermo ipsius. 33 Et in synago-
ga erat homo habens daemonium
immundum, et exclamavit voce
magna, 34 dicens: Sine, quid nobis,
et tibi Iesu Nazarene? venisti per-
dere nos? scio te quis sis, Sanctus
Dei. 35 Et increpavit illum Iesus,
dicens: Obmutesce, et exi ab eo.
Et cum proiecisset illum daemo-
nium in medium, exiit ab illo, ni-
hilque illum nocuit. 36 Et factus
est pavor in omnibus, et collo-

ir nuvedė jį iki viršūnei kalno, ant
kurio buvo pastatytas jų miestas,
kad jį žemyn nustumtų. 30 Bet jis,
praėjęs tarp jų, nuėjo šalin.

31 Jis atėjo į Galiliejos miestą
Kaparnaumą ir tenai mokė juos
subatomis. 32 Jie stebėjosi jo mok-
slu, nes jo žodis buvo galingas.
33 Sinagogoje buvo nešvariosios
dvasios apsėstas žmogus; jis sušuko
dideliu balsu, 34 tardamas: Paliauk,
kas tau darbo su mumis, Jėzau Na-
zarėnai? Ar tu atėjai mūsų pražu-
dyti? Aš žinau, kas tu, Dievo
Šventasis. 35 Jėzus jį sudraudė, sa-
kydamas: Nutilk ir išeik iš jo. Nu-
bloškęs jį į vidurį, velnias išėjo iš
jo ir nė kiek jam nepakenkė. 36 Bai-
mė apėmė visus, ir jie kalbėjosi
tarp savęs, sakydami: Koks tai žo-

---

kia atsiminti, kad žydai turėjo įprotį užmušti nusikaltėlį akmenimis, kai jis, nustumtas kad ir ne nuo didelės augštumos, sukniubdavo. — (30) *Praėjęs tarp jų...* Kaip tai įvyko, evangelistas nepasako. Kai kas mano, kad tai turėjo būti tikra to žodžio prasme stebuklas; kiti linkę spėlioti, kad minios įkarštis buvęs atslūgęs: paskutinį momentą ji susilaikiusi, ir Jėzus galėjęs laisvai praeiti tarp savo priešų, nė vienam jo nebesulaikant. Evangelisto gi noras buvo parodyti, kad, kai jis norėjo, galėjo būti laisvas nuo prievartos (Ambr. Kiril.).

(31) *Į Galiliejos miestą Kaparnaumą.* Evangelistas mini Kaparnaumą pirmą kartą, todėl savo skaitytojams svetimšaliams paaiškina, kuriame krašte jis buvo. Kaparnaumas prie Genezareto ežero, žemiau už Nazaretą, todėl, einant į jį, buvo nusileidžiama žemyn. Jėzus čia gyveno ilgesnį laiką savo tarnystės Galiliejoje metu. Plg. Mt 4, 13. — *Subatomis.* Gal čia kalbama ne apie įprotį, bet apie vieną atsitikimą, kurs minimas 33 eil. — (32) *Jo žodis buvo galingas:* autoritetingas, kaip dera žodžiui to, kurs yra augščiausis mokytojas ir įstatymdavys. Žr. Mt 7, 29; Mk 1, 22. — (33) *Nešvariosios dvasios apsėstas...* Kadangi tas žmogus buvo įsileidžiamas subatos dieną į sinagogą, tai piktosios dvasios apsėdimas turėjo būti slaptas, arba bent ji žmogaus labai nekankino. Kristaus artimybė įvarė jai baimės, ir ji pradėjo šaukti. Plg. Mk 1, 23. — (34) *Paliauk...* Geriau: deja. — *Kas tau...* Viena piktoji dvasia kalba visų kitų vardu, nes jaučia, kad Jėzus kovos prieš visas. Plg. Mt 8, 29; Mk 1, 24. — *Dievo Šventasis:* Mesijas ir Dievo Sūnus. — (35) *Nė kiek jam nepakenkė...* Išganytojas leidžia piktajai dvasiai parodyti savo buvimą apsėstame žmoguje, kad aplink stovintieji suprastų, kad žmogus tikrai buvo piktosios dvasios apsėstas. Piktoji dvasia pasirodo esanti gana galinga, bet, jai susidūrus su visagaliu Viešpačiu, išeina aikštėn ir visa jos silpnybė: ji priverčiama išeiti iš žmogaus ir negali jam pakenkti. — (36) *Koks tai žodis.* Čia pat buvusieji stebisi, kad Jėzus savo galingu žodžiu išvarė piktąją dva-

dis, nes jis su valdžia ir galybe
paliepia nešvarioms dvasioms, ir
jos išeina? [37] Gandas apie jį plito
visose tos šalies vietose. [38] Atsi-
kėlęs iš sinagogos, Jėzus įėjo į Si-
mono namus. Simono uošvė bu-
vo labai drugio krečiama; tai
jie jį prašė už ją. [39] Atsisto-
jęs prie jos, jis sudraudė dru-
gį, ir tas ją pametė. Ji, tuojau at-
sikėlus, jiems tarnavo. [40] Saulei
nusileidus, visi, kurie turėjo ser-
gančių visokiomis ligomis, vedė
juos pas jį. Jis gi, padėdamas ant
kiekvieno ranką, gydė juos. [41] Taip
pat velniai išeidavo iš daugelio,
šaukdami ir sakydami: Tu Dievo
Sūnus. Sudrausdamas juos, jis ne-
leido jiems kalbėti, nes jie žinojo
jį esant Kristų. [42] Išaušus jis išėjo
ir ėjo į tuščią vietą. Bet minios
ieškojo jo ir atėjo pas jį; jos lai-
kė jį, kad jis nuo jų nepasišalintų.
[43] O jis joms tarė: Ir kitiems mie-
stams aš turiu skelbti Dievo kara-
lystės Evangeliją, nes tam aš sių-
stas. [44] Taigi, jis sakė pamokslus
Galiliejos sinagogose.

5. [1] Atsitiko, kad minioms besi-
veržiant į jį Dievo žodžio klausy-

quaebantur ad invicem, dicentes:
Quod est hoc verbum, quia in po-
testate et virtute imperat immun-
dis spiritibus, et exeunt? [37] Et di-
vulgabatur fama de illo in omnem
locum regionis. [38] Surgens autem Mt 8, 14;
Iesus de synagoga, introivit in do- Mc 1, 30
mum Simonis. Socrus autem Simo-
nis tenebatur magnis febribus: et
rogaverunt illum pro ea. [39] Et
stans super illam imperavit febri:
et dimisit illam. Et continuo sur-
gens, ministrabat illis. [40] Cum au-
tem sol occidisset: omnes, qui ha-
bebant infirmos variis languoribus,
ducebant illos ad eum. At ille sin-
gulis manus imponens, curabat eos.
[41] Exibant autem daemonia a mul- Mc 1, 34;
tis clamantia, et dicentia: Quia tu Mt 8, 29
es filius Dei: et increpans non si-
nebat ea loqui: quia sciebant ipsum
esse Christum. [42] Facta autem die
egressus ibat in desertum locum,
et turbae requirebant eum, et ve-
nerunt usque ad ipsum: et detine-
bant illum ne discederet ab eis.
[43] Quibus ille ait: Quia et aliis ci- Lc 8, 1
vitatibus oportet me evangelizare
regnum Dei: quia ideo missus
sum. [44] Et erat praedicans in sy- Mt 4, 23
nagogis Galilaeae.
5. [1] Factum est autem, cum tur-
bae irruerent in eum, ut audirent

sią. — (37) *Gandas:* garsas, gr. ἦχος, plito su tam tikru triukšmu. — (38) *Simono namus.* Kas buvo Simonas, evangelistas neaiškina, nors tas vardas dar nebuvo minėtas. Evangelijos skaitytojai buvo girdėję evangeliją, skelbiamą gyvu žodžiu, ir jei ne visa kas, tai bent gana daug dalykų jiems buvo žinoma iš to skelbimo. — *Labai drugio krečiama.* Lukas, kaip gydytojas, žino skirtumą tarp didelio ir mažo drugio krėtimo ir moka vieną nuo kito atskirti (plg. Mt 8, 14; Mk 1, 30). — (40) *Padėdamas ant kiekvieno ranką...* Išganytojas galėjo pagydyti ir be rankos padėjimo. Dėdamas ranką ant kiekvieno, jis parodo kiekvienam atskirai savo ypatingą palankumą. — (41) *Tu Dievo Sūnus.* Plg. Mt 8, 4 ir 16, 20. — *Nes jie žinojo...* Plg. Mk 1, 34. — (42—44) Plg. Mk 1, 35—39.

2. *Pirmųjų mokytinių pašaukimas ir raupsuotojo pagydymas, 5, 1—16*

Po stebuklingosios žvejonės Jėzus pašaukia pirmuosius mokytinius (1—11); paskui pagydo vieną raupsuotą žmogų (12—16). Plg. Mt 4, 18—22; Mk 1, 16—20.

(5, 1) *Stovėjo prie Genezareto ežero.* Labai daug aiškintojų mano, kad Lu-

verbum Dei, et ipse stabat secus
Mc 1, 16 stagnum Genesareth. 2 Et vidit
Mt 4, 18; duas naves stantes secus stagnum:
piscatores autem descenderant, et
lavabant retia. 3 Ascendens autem
in unam navim, quae erat Simonis,
rogavit eum a terra reducere pu-
sillum. Et sedens docebat de na-
Io 21, 6 vicula turbas. 4 Ut cessavit autem
loqui, dixit ad Simonem: Duc in
altum, et laxate retia vestra in cap-
turam. 5 Et respondens Simon,
dixit illi: Praeceptor, per totam
noctem laborantes, nihil cepimus:
in verbo autem tuo laxabo rete.
6 Et cum hoc fecissent, concluse-
runt piscium multitudinem copio-
sam, rumpebatur autem rete eo-
rum. 7 Et annuerunt sociis, qui
erant in alia navi ut venirent, et
adiuvarent eos. Et venerunt, et
impleverunt ambas naviculas, ita
ut pene mergerentur. 8 Quod cum
videret Simon Petrus, procidit ad
genua Iesu, dicens: Exi a me, quia
homo peccator sum, Domine. 9 Stu-
por enim circumdederat eum, et

tis, jis pats stovėjo prie Genezare-
to ežero. 2 Jis pamatė du laivu, su-
stojusiu prie ežero kranto: žvejai
buvo išėję ir plovė tinklus. 3 Įėjęs
į vieną iš tųdviejų laivų, kurs bu-
vo Simono, jis paprašė jį atsistum-
ti truputį nuo kranto ir atsisėdęs
mokė iš laivo. 4 Liovęsis kalbėti,
jis tarė Simonui: Irkis į gilumą ir
išmeskite savo tinklus valksmui.
5 Atsakydamas Simonas jam tarė:
Mokytojau, mes per visą naktį var-
gę nieko nesugavome, bet dėl ta-
vo žodžio aš įleisiu tinklą. 6 Tai
padarę, jie užgriebė didelę žuvų
daugybę, taip kad jų tinklas ėmė
trūkti. 7 Jie pamojo draugams, bu-
vusiems kitame laive, ateiti ir jiems
padėti. Tie atėjo ir pripildė abu-
du laivu, taip kad kone skendo.
8 Tai pamatęs, Simonas Petras
puolė Jėzui į kelius, sakydamas:
Eik sau nuo manęs, Viešpatie, nes
aš žmogus nuodėmingas. 9 Nes iš-
gąstis buvo apėmęs jį ir visus su
juo buvusius dėl to valksmo žuvų,

kas čia pasakoja tuos pačius įvykius, kurie aprašyti Mt 4, 18—22 ir Mk 1, 16—20. Tiktai Lukas tiksliau aprašinėja stebuklingąją žvejonę, kuri čia jam esminis dalykas, kad tuo tarpu kitu du evangelistu daugiau dėmesio kreipia į keturių mokytinių pašaukimą. Gal tik laikas, Luko šiems įvykiams skiriamas tuojau po Simono uošvės pagydymo, nebus čia tiksliai nurodytas. — (3) *Atsisėdęs mokė iš laivo.* Simono laivas yra Bažnyčia, Petras — vairininkas; kur Petras, ten ir Bažnyčia. — (4) *Irkis į gilumą ir išmeskite...* Pirmaisiais žodžiais Išganytojas kreipiasi į Petrą, laivo savininką, kitais — į jį, Andriejų ir į jų bendradarbius. — (5) *Per visą naktį.* Naktis laikoma tinkamesniu laiku žvejonei, negu diena. — *Dėl tavo žodžio:* pasitikėdamas tavo žodžiu. Čia jau pasirodo didelis Petro tikėjimas ir ryžtingas klusnumas. — (7) *Jie pamojo draugams:* davė jiems ženklą, gal tiesiog juos šaukdami. — *Tie atėjo ir...* Taip ir jie buvo stebuklingosios žvejonės liudytojai. — (8) *Eik sau nuo manęs...* Iš įvykusio stebuklo Petras pamatė didelę Jėzaus galią, jo šventumą ir augščiausią malonę, kurią jis turėjo pas Dievą. Todėl jis prisipažįsta neesąs vertas tokio svečio ir nuolankiai maldauja, kad tas švenčiausis pasitrauktų nuo jo, žmogaus sutepto. — (9) *Visus su juo buvusius.* Visi buvo supratę, kad čia pasireiškia dieviškoji galia. — (10) *Jėzus gi tarė Simonui.* Išganytojas dabar pasako, ko siekia padarytuoju stebuklu. Jėzaus liepiamas jis sugavo didelę žuvų daugybę; jojo siunčiamas jis atliks didesnį darbą nemažesniu pasisekimu; gaudys žmones, kad gyvi būtų, kurs buvo pratęs gaudyti žuvis, kad jos būtų negyvos. Taigi, užsi-

kurias jie buvo sugavę; [10] taip pat
Zebediejaus sūnu du, Jokūbą ir
Joną, kurie buvo Simono draugai.
Jėzus gi tarė Simonui: Nebijok,
nuo šio laiko tu jau žmones žve⸗
josi. [11] Ištraukę laivus į krantą,
jie visa paliko ir sekė jį.

[12] Jam esant viename mieste, at⸗
sitiko, kad štai vienas žmogus, pil⸗
nas raupsų, pamatęs Jėzų, parpuo⸗
lė veidu ir prašė jį, sakydamas.
Viešpatie, jei nori, gali mane pa⸗
gydyti. [13] Ištiesęs ranką jis jo pri⸗
silietė ir tarė: Noriu, būk pagydy⸗
tas. Ir raupsai tuojau atstojo nuo
jo. [14] Jis liepė jam niekam nesa⸗
kyti. Eik, tarė jam, pasirodyk ku⸗
nigui ir duok auką už savo pagi⸗
jimą, kaip yra įsakęs Mozė jiems
paliudyti. [15] Tačiau kalbos apie jį
plito juo labiau. Daug minių atei⸗
davo jo klausyti ir kad būtų pa⸗
gydytos iš savo ligų. [16] Jis gi pa⸗
sitraukdavo į tyrus ir melsdavosi.

omnes, qui cum illo erant, in cap⸗
tura piscium, quam ceperant: [10] Si⸗ Mt 13, 47
militer autem Iacobum, et Ioan⸗
nem, filios Zebedaei, qui erant
socii Simonis. Et ait ad Simonem
Iesus: Noli timere: ex hoc iam ho⸗
mines eris capiens. [11] Et subductis Mt 19, 27; Mc 10, 28
ad terram navibus, relictis omni⸗
bus secuti sunt eum.
[12] Et factum est, cum esset in Mt 8, 2; Mc 1, 40
una civitatum, et ecce vir plenus
lepra, et videns Iesum, et proci⸗
dens in faciem, rogavit eum, di⸗
cens: Domine, si vis, potes me
mundare. [13] Et extendens manum,
tetigit eum dicens: Volo: Mundare.
Et confestim lepra discessit ab illo.
[14] Et ipse praecepit illi ut nemini Lv 14, 4; 13, 49
diceret: sed, Vade, ostende te sa⸗
cerdoti, et offer pro emundatione
tua, sicut praecepit Moyses, in te⸗
stimonium illis. [15] Perambulabat
autem magis sermo de illo: et con⸗
veniebant turbae multae ut audi⸗
rent, et curarentur ab infirmitati⸗
bus suis. [16] Ipse autem secedebat Mc 1, 35
in desertum, et orabat.

ėmimas bus panašus, tik daug kilne⸗snis; tinklai pavirs mokslu, pelno troš⸗kimas — sielų išganymo meile; iš jū⸗ros bus žemė, iš laivo — Bažnyčia, iš žuvų — žmonės, klaidžioją žemėje, kaip žuvys plačioje jūroje. Tačiau tik Kristaus suteiktoji jėga duos Petro ir kitų veikimui pasisekimo (Beda). — (11) *Jie visa paliko ir sekė jį.* Štai stebuklo vaisius. Kaipgi garbingas jų klusnumas, giriamas per visus amžius! Plg. su kita stebuklinga žvejone po Viešpaties prisikėlimo. Jono 21, 6...

(12) *Viename mieste.* Miesto vardas nepasakomas. Jis turėjo būti vienas iš tų miestų, kurie paminėti augščiau 4, 43. Raupsuotojo pagydymas pasako⸗jamas čia kone tais pačiais žodžiais, kaip ir Mt 8, 1—4; Mk 1, 40—45. — (13) *Jo prisilietė.* Išganytojui nebuvo reikalo prisiliesti raupsuotojo, kad jį galėtų pagydyti. Prisiliesdamas jis pa⸗rodo jam savo begalinį gerumą. Raup⸗suotojo prisilietimas sutepdavo žmones įstatymo akyse. Švenčiausis, paliesda⸗mas raupsuotąjį, daro jį patį nesuteptą. — (14) *Liepė jam niekam nesakyti.* Kristus nenori, kad žmonės dėl jo pa⸗daryto stebuklo nerimtų, juo labiau, kad nekeltų sumišimo. — *Jiems:* kuni⸗gams. Plg. 3 Moz 14, 2. Raupsai bu⸗vo laikomi Dievo bausme. Jėzus, siųsdamas pagydytąjį pas kunigus, pa⸗tiekia jiems įrodymą, kad jis yra pa⸗ties Dievo paliudytas pranašas ir tas galingesnysis, kurį skelbė Jonas Krik⸗štytojas. — (16) *Pasitraukdavo į ty⸗rus:* kad minios nesiburtų per daug ap⸗link jį ir nebūtų palaikoma jų viltis susilaukti galingos žemiškos kara⸗lystės.

17 Et factum est in una dierum,
et ipse sedebat docens. Et erant
Pharisaei sedentes, et legis docto-
res, qui venerant ex omni castello
Galilaeae, et Iudaeae, et Ierusalem:
et virtus Domini erat ad sanan-
Mt 9, 2; dum eos. 18 Et ecce viri portantes
Mc 2, 3 in lecto hominem, qui erat para-
lyticus: et quaerebant eum inferre,
et ponere ante eum. 19 Et non in-
venientes qua parte illum inferrent
prae turba, ascenderunt supra tec-
tum, et per tegulas summiserunt
eum cum lecto in medium ante
Iesum. 20 Quorum fidem ut vidit,
dixit: Homo remittuntur tibi pec-
Lc 7, 49; cata tua. 21 Et coeperunt cogitare
Is 43, 25 Scribae, et Pharisaei, dicentes:
Quis est hic, qui loquitur blasphe-
mias? Quis potest dimittere pec-
cata, nisi solus Deus? 22 Ut co-
gnovit autem Iesus cogitationes

17 Vieną dieną atsitiko, kad jis
sėdėjo mokydamas. Sėdėjo taip
pat parisiejai ir įstatymo mokyto-
jai, kurie buvo atėję iš visų Gali-
liejos ir Judiejos kaimų ir iš Je-
ruzalės. O Viešpaties galybė vei-
kė, kad juos gydytų. 18 Štai keli vy-
rai atnešė patale stabo ištiktą žmo-
gų. Jie ieškojo, kaip jį įneštų ir
ties juo padėtų. 19 Nerasdami dėl
žmonių, kuriuo daiktu jį įneštų,
jie užlipo ant stogo ir nuleido jį
pro plytas žemyn į vidų su patalu
ties Jėzumi. 20 Pamatęs jų tikėji-
mą, jis tarė: Žmogau, tavo nuo-
dėmės tau atleistos. 21 Tuomet
Rašto žinovai ir parisiejai pradėjo
galvoti ir sakyti: Kas jis, kad kal-
ba piktžodžiavimus? Kas gali at-
leisti nuodėmes, jei ne vienas Die-
vas? 22 Bet Jėzus, žinodamas jų
mintis, atsiliepė ir jiems tarė: Ką

---

3. *Didėjanti parisiejų ir Rašto žinovų neprietelystė prieš Jėzų, 5, 17—6, 11*

Toliau pasakojama, kaip Jėzus pagydė vieną stabo ištiktą žmogų (5, 17—26) ir kaip buvo pašauktas Levis (5, 26—27), kurs iškėlė Jėzui savo namuose pokylį, davusį progos dviem susirėmimam su parisiejais (5, 28—39). Dar kitą progą susiremti su parisiejais davė Kristaus mokytiniai, skindami ir trindami subatos dieną varpas. Jėzus pateisino savo mokytinių elgesį, ir pats pagydė padžiūvusią ranką subatos dieną (6, 1—11).

Pagydymas stabo ištiktojo. Plg. Mt 9, 1—8; Mk 2, 1—12. — (17) *Vieną dieną...* Laikas tiksliau nenurodomas. — *Kad jis sėdėjo mokydamas.* Gr. t., kad jis mokė. — *Įstatymo mokytojai.* Kitur jie vadinami Rašto žinovais. Gali būti, kad jie buvo atsiųsti vyriausios žydų tarybos, kuri jau seniai buvo pajutusi, kad Jėzus yra daugiau, negu paprastas Įstatymo mokytojas. — *Viešpaties galybė...* T. y., Dievo galybė pasireiškė jame tuo, kad jis juos gydė. — (19) *Ant stogo:* kuris buvo, Palestinos įpročiu, visai plokščias ir į kurį buvo kopiama iš lauko laiptais ar kopėčiomis. — (20) *Pamatęs jų tikėjimą:* taip pat tikėjimą stabo ištiktojo, kurs pats norėjo būti atneštas pas Jėzų. — *Tavo nuodėmės tau atleistos.* Kodėl Kristus suteikia dvasinę malonę, kuomet atvykusieji prašė jį kūniškosios? Dievas atleidžia nuodėmes tik tiems, kurie, darydami atgailą, jų išsižada; nekitaip ir čia pasielgė Jėzus. Ligonis, atsiradęs akivaizdoje švenčiausiojo Jėzaus, turėjo būti suimtas didžiausio gailesčio dėl savo nuodėmių ir pilnas baimės dėl savo nevertybės. Jėzus, matydamas šitą žmogaus sielos būklę, atleidžia jam jo kaltes. — (21) *Kas gali atleisti nuodėmes...* Kristus buvo atleidęs nuodėmes savo valdžia. Tas stebuklas turėjo jo priešams atmerkti akis ir parodyti, kas jis yra, bet jie tiesos matyti nenori ir velija Kristaus žodžius laikyti piktžodžiavimu. — (22) *Ką jūs manote savo širdyse.* Jėzus žino žmonių širdžių mintis. Prie-

jūs manote savo širdyse? 23 Kas
yra pigiau sakyti: Tau atleistos
nuodėmės, ar sakyti: Kelkis ir
vaikščiok? 24 O kad žinotumėte
žmogaus Sūnų turint žemėje val-
džios atleisti nuodėmes (jis tarė
stabo ištiktajam): Sakau tau, kel-
kis, imk savo patalą ir eik į savo
namus. 25 Tas, tuojau atsikėlęs jų
akivaizdoje, pasiėmė patalą, kuria-
me gulėjo, ir nuėjo į savo namus,
šlovindamas Dievą. 26 Visi buvo
nustebę, ir šlovino Dievą. Pilni
baimės jie kalbėjo: Šiandien mes
matėme stebėtinų dalykų.

27 Po to jis išėjo ir pamatė mui-
tininką, vardu Levį, sėdintį mui-
tinėje. Jam jis tarė: Sek mane.
28 Tas, visa palikęs, atsikėlė ir jį
sekė. 29 Levis iškėlė jam savo na-
muose didelį pokylį. Tenai buvo
didelis būrys muitininkų ir kitų,
kurie drauge su jais sėdėjo už
stalo.
30 Parisiejai ir jų Rašto žinovai
murmėjo ir sakė jo mokytiniams:
Kam jūs valgote ir geriate su mui-
tininkais ir nusidėjėliais? 31 Atsa-
kydamas Jėzus jiems tarė: Sveikie-
ji neprivalo gydytojo, bet tie, ku-
rie serga. 32 Aš neatėjau šaukti į
atgailą teisiųjų, bet nusidėjėlių.

eorum, respondens, dixit ad illos:
Quid cogitatis in cordibus vestris?
23 Quid est facilius dicere: Dimit-
tuntur tibi peccata: an dicere: Sur-
ge, et ambula? 24 Ut autem sciatis Io 5, 8
quia Filius hominis habet potesta-
tem in terra dimittendi peccata,
(ait paralytico), Tibi dico, surge,
tolle lectum tuum, et vade in do-
mum tuam. 25 Et confestim con-
surgens coram illis, tulit lectum, in
quo iacebat: et abiit in domum
suam, magnificans Deum. 26 Et
stupor apprehendit omnes, et ma-
gnificabant Deum. Et repleti sunt
timore, dicentes: Quia vidimus mi-
rabilia hodie.
27 Et post haec exiit, et vidit pu- Mt 9, 9;
blicanum nomine Levi, sedentem Mc 2, 18
ad Telonium, et ait illi: Sequere
me. 28 Et relictis omnibus, sur-
gens secutus est eum. 29 Et fecit
ei convivium magnum Levi in do-
mo sua: et erat turba multa publi-
canorum, et aliorum, qui cum illis
erant discumbentes.
30 Et murmurabant Pharisaei, et Lc 15, 2;
Scribae eorum dicentes ad disci- 19, 7
pulos eius: Quare cum publicanis,
et peccatoribus manducatis, et bi-
bitis? 31 Et respondens Iesus, di- Lc 4, 23
xit ad illos: Non egent qui sani
sunt medico, sed qui male habent.
32 Non veni vocare iustos, sed pec-
catores ad poenitentiam.

šams jis čia padaro antrą stebuklą. — *Kas yra pigiau...* Regimas dalykas, stebuklu grąžinimas žmogui sveikatos, čia bus įrodytas neregimos tiesos, kad Jėzus turi galios atleisti nuodėmes. Viena ir kita gali padaryti tiktai Dievas. — (25) *Tuojau atsikėlęs...* Ką pranašai skelbė apie Mesijo laikus (Iz 53, 11), įvyksta; be to, Jėzus apsireiškia kaip tasai, kurs atima nuodėmes.

Pašaukimas Levio. Plg. Mt 9, 17; Mk 2, 13—22. — (27) *Jis išėjo:* iš Kaparnaumo. — *Muitininką, vardu Levį.* Tas pats muitininkas Mato evangelijoje vadinamas Matu. — (28) *Atsikėlė ir jį sekė:* virto Jėzaus mokytiniu. Iš čia matome, kaip galingas buvo Kristaus šaukimas. — (31) *Atsakydamas Jėzus...* Parisiejai darė priekaištų Jėzaus mokytiniams. Atsako pats Jėzus, nes jis žino, kad jis puolamas.

Kristaus mokytiniai skina ir trina varpas subatos

Mc 2, 18 33 At illi dixerunt ad eum: Quare
discipuli Ioannis ieiunant frequen-
ter, et obsecrationes faciunt, simi-
liter et Pharisaeorum: tui autem
Io 3, 29 edunt, et bibunt? 34 Quibus ipse
ait: Numquid potestis filios sponsi,
dum cum illis est sponsus, facere
ieiunare? 35 Venient autem dies:
cum ablatus fuerit ab illis sponsus,
tunc ieiunabunt in illis diebus.
Lc 17, 22; Io 16, 20 36 Dicebat autem et similitudinem
ad illos: Quia nemo commissuram
a novo vestimento immittit in ve-
stimentum vetus: alioquin et no-
vum rumpit, et veteri non convenit
Iob 32, 9 commissura a novo. 37 Et nemo
mittit vinum novum in utres ve-
teres: alioquin rumpet vinum no-
vum utres, et ipsum effundetur, et
utres peribunt. 38 Sed vinum no-
vum in utres novas mittendum est.
et utraque conservantur. 39 Et ne-
mo bibens vetus, statim vult no-
vum, dicit enim: Vetus melius est.
Mt 12, 1; Mc 2, 23 6. 1 Factum est autem in sabba-
to secundo, primo, cum transiret
per sata, vellebant discipuli eius
spicas, et manducabant confrican-
tes manibus. 2 Quidam autem
Pharisaeorum, dicebant illis: Quid
facitis quod non licet in sabbatis?
1 Sm 21, 1—6 3 Et respondens Iesus ad eos, di-
xit: Nec hoc legistis quod fecit
David, cum esurisset ipse, et qui
Lv 24, 9; Ex 29, 32 cum illo erant? 4 Quomodo intra-
vit in domum Dei, et panes pro-
positionis sumpsit, et manducavit,
et dedit his, qui cum ipso erant:
quos non licet manducare nisi tan-

33 O jie jam tarė: Kam Jono mo-
kytiniai dažnai pasninkauja ir mel-
džiasi, taip pat ir parisiejų, o ta-
vieji valgo ir geria? 34 Jis jiems
tarė: Argi jūs galite versti pasnin-
kauti vestuvininkus, kol su jais yra
jaunikis? 35 Bet ateis dienos, kai
jaunikis bus nuo jų atimtas, tuomet
anomis dienomis jie pasninkaus.
36 Jis pasakė jiems taip pat prily-
ginimą: Niekas nesiuva lopo iš
naujo drabužio į palaikį drabužį,
šiaip jis ir naują suplėšytų ir pa-
laikiui netiktų lopas iš naujo. 37 Ir
niekas nepilia jauno vyno į palai-
kes rauktines; šiaip jaunas vy-
nas perplėštų rauktines, jis pats
ištekėtų ir rauktinės pagestų.
38 Bet jaunas vynas reikia pilti į
naujas rauktines, taip abu išlie-
ka. 39 Niekas, gerdamas seną vy-
ną, nenori tuojau jauno; nes sako:
Senasis geresnis.

6. 1 Antrą kartą pirmoje subato-
je, jam einant per javus, atsitiko,
kad jo mokytiniai skynėsi varpų
ir rankomis sutrynę valgė. 2 Tuo-
met kai kurie parisiejai jiems sakė:
Kam jūs darote, ko nedera suba-
tomis? 3 Jiems atsakydamas Jėzus
tarė: Ar jūs ir to neskaitėte, ką
darė Dovîdas, kada buvo alkanas,
jis pats ir kurie su juo buvo?
4 Kaip jis įėjo į Dievo namus, ėmė
padėtinių duonų, valgė ir davė
tiems, kurie su juo buvo, o jų juk
nedera valgyti kitiems, kaip tik

dieną. Plg. Mt 12, 1—8; Mk 2, 23—28. — (6, 1) *Antrą kartą pirmoje subatoje.* Ką reiškia šitas pasakymas, neaišku, kaip jau yra dejavęs šv. Jieronimas. Šiaip ar taip, turima galvoje laikas po Velykų, gali būti pirmoji antrojo mėnesio subata, nes prieš šešioliktą nisano, t. y., antrą Velykų (neraugintų duonų) dieną buvo leidžiama ragauti ką nors iš naujos pjūties. — (4) *Jų juk nedera valgyt...* Jei gali būti priežasčių, kurios atleidžia nuo laikymo Įstatymo, tai juo labiau gali būti priežasčių, kurios atleidžia nuo parisiejų įsakymų ir jų aiškinimų.

P a g y d y m a s p a d ž i ū v u s i o s

kunigams? [5] Jis jiems pasakė:
Žmogaus Sūnus taip pat subatos
Viešpats.
[6] Taip pat kitą subatą atsitiko,
kad jis įėjo į sinagogą ir mokė.
Tenai buvo žmogus, kurio dešinė
ranka buvo padžiūvusi. [7] Taigi,
Rašto žinovai ir parisiejai stebėjo,
ar jis gydys subatoje, kad rastų
kuo jį kaltinti. [8] Bet jis žinojo jų
mintis ir tarė žmogui su padžiū-
vusia ranka: Kelkis ir stokis į vi-
durį. Tas atsikėlęs atsistojo. [9] Tuo-
met Jėzus jiems tarė: Aš klausiu
jus, ar dera subatoje gera daryti,
ar pikta? gelbėti gyvybę ar sunai-
kinti? [10] Pažvelgęs į visus aplin-
kui, jis tarė žmogui: Ištiesk savo
ranką. Tas ištiesė, ir jo ranka vėl
buvo sveika. [11] O jie pasidarė pil-
ni nesąmonės ir kalbėjosi tarp sa-
vęs, ką padaryti Jėzui.

[12] Anomis dienomis atsitiko, kad
jis išėjo į kalną melstis ir praleido
naktį maldoje Dievui. [13] Išaušus,
jis pasivadino savo mokytinius ir
išsirinko iš jų tarpo dvyliką (ku-
riuos jis ir apaštalais pramine):
[14] Simoną, kurį jis praminė Petru,
ir jo brolį Andriejų, Jokūbą ir Jo-
ną, Pilypą ir Baltramiejų, [15] Ma-
tą ir Tomą, Alpiejaus sūnų Jokū-
bą ir Simoną, vadinamą Uoliuoju.

tum sacerdotibus? [5] Et dicebat
illis: Quia Dominus est Filius ho-
minis, etiam sabbati.
[6] Factum est autem et in alio Lc 14, 1;
sabbato, ut intraret in synagogam, Mt 12, 10; Mc 3, 1
et doceret. Et erat ibi homo, et
manus eius dextra erat arida. [7] Ob-
servabant autem Scribae, et Pha-
risaei si in sabbato curaret: ut
invenirent unde accusarent eum.
[8] Ipse vero sciebat cogitationes
eorum: et ait homini, qui habebat
manum aridam: Surge, et sta in
medium. Et surgens stetit. [9] Ait
autem ad illos Iesus: Interrogo
vos si licet sabbatis benefacere, an
male: animam salvam facere, an
perdere? [10] Et circumspectis om-
nibus dixit homini: Extende ma-
num tuam. Et extendit: et resti-
tuta est manus eius. [11] Ipsi autem
repleti sunt insipientia, et collo-
quebantur ad invicem, quidnam
facerent Iesu.
[12] Factum est autem in illis die-
bus, exiit in montem orare, et erat
pernoctans in oratione Dei. [13] Et Mt 10, 1;
cum dies factus esset, vocavit dis- Mc 3, 13;
cipulos suos: et elegit duodecim ex Act 1, 13;
ipsis (quos et Apostolos nomina- Io 6, 70
vit). [14] Simonem, quem cognomina-
vit Petrum, et Andream fratrem
eius, Iacobum, et Ioannem, Phi-
lippum, et Bartholomaeum, [15] Mat-
thaeum, et Thomam, Iacobum Al-

---

rankos. Plg. Mt 12, 9—14; Mk 3, 1—6. — (6) *Kitą subatą.* Iš šitos pastabos paaiškėja, kad padžiūvusią ranką Jėzus pagydė ne tą pačią subatos dieną, kurioje skynė varpas jo mokytiniai. — *Ir mokė.* Kita nauja žinia, palyginus su dviejų pirmųjų evangelistų pasakojimu. — *Dešinė.* Dar viena nauja žinia. Nevaldydamas dešinės rankos, ligonis negalėjo dirbti darbo ir pelnyti sau duonos. — (11) *Pilni nesąmonės:* iš didelio pykčio.

4. Apaštalų išrinkimas ir kalno pamokslas, 6, 12—49. Plg. Mt 10, 2—4; 4, 23—7; Mk 3, 13—19.

(12) *Praleido naktį maldoje.* Pirm pašaukdamas apaštalus, Jėzus meldžiasi per visą naktį. Jo pavyzdžiu, Bažnyčia paveda tikintiesiems, ypač metų ketvirčiais, maldomis prašyti Dievą tinkamų kunigų. — (13) *Apaštalais praminė.* Vardas jiems pasako, kad jie yra Kristaus pasiuntiniai. — (15) *Matą...* Pirmoje evangelijoje pasakojama

phaei, et Simonem, qui vocatur
zelotes, 16 et Iudam Iacobi, et Iu-
dam Iscariotem, qui fuit proditor.
17 Et descendens cum illis, stetit
in loco campestri, et turba disci-
pulorum eius, et multitudo copiosa
plebis ab omni Iudaea, et Ierusa-
lem, et maritima, et Tyri, et Si-
donis, 18 qui venerant ut audirent
eum, et sanarentur a languoribus
suis. Et qui vexabantur a spiriti-
bus immundis, curabantur. 19 Et
omnis turba quaerebat eum tan-
gere: quia virtus de illo exibat, et
sanabat omnes.
Mt 5, 2 20 Et ipse elevatis oculis in dis-
cipulos suos, dicebat: Beati pau-
peres: quia vestrum est regnum
Apc 7, 16 ss; Ps 125, 5 s; Is 61, 3; 65, 13 s Dei. 21 Beati, qui nunc esuritis:
quia saturabimini. Beati, qui
nunc fletis: quia ridebitis. 22 Beati
Mt 5, 11; Io 15, 19; 16, 2 eritis cum vos oderint homines, et
cum separaverint vos, et expro-
braverint, et eiecerint nomen ve-
strum tamquam malum propter
Filium hominis. 23 Gaudete in illa

16 Jokūbo brolį Judą ir Judą Iska-
rijotą, kurs buvo išdavėjas.
17 Jis nužengė su jais ir sustojo
lygioje vietoje, kur buvo jo moky-
tinių minia ir didi daugybė tau-
tos iš visos Judiejos, iš Jeruzalės,
iš Pajūrio, Tiro ir Sidono, 18 kurie
buvo atėję jo klausytis ir išsigy-
dyti savo ligų. Taip pat nešvarių-
jų dvasių varginamieji buvo pagy-
domi. 19 Ir visa minia stengėsi pri-
siliesti jo, nes iš jo ėjo galia ir
visus gydė.

20 O jis, pakėlęs akis į savo mo-
kytinius, sakė: palaiminti betur-
čiai, nes jūsų yra Dievo karalystė.
21 Palaiminti, kurie dabar alkstate,
nes būsite pasotinti. Palaiminti,
kurie dabar verkiate, nes juoksitės.
22 Palaiminti būsite, kai žmonės
neapkęs jūsų, atstums jus, darkys
ir atmes jūsų vardą kaip piktą dėl
žmogaus Sūnaus. 23 Džiaugkitės tą

---

pašaukimas į Kristaus mokytinius muitininko Mato; ir apaštalų sąraše jis vadinamas muitininku Matu (Mt 10, 2). Lukas, kalbėdamas apie jo pašaukimą, vadina jį muitininku Leviu, o apaštalų sąraše tik Matu.

(17) *Lygioje vietoje.* Kalno pamokslas buvo pasakytas ne kalno augštumoje, kur Kristus meldėsi ir išrinko apaštalus, bet augštesnėje kalno šlaito vietoje. Tas pamokslas Luko evangelijoje labai sutrumpintas: visos dalys, kuriomis aiškinama Senasis Testamentas, iš jo išleistos. — (19) *Stengėsi prisiliesti...* Jėzuje buvo dieviška galia daryti stebuklus; jo šventas kūnas buvo lyg įrankis, kuriuo pagijimas buvo suteikiamas ligoniams.

(20) *Pakėlęs akis į savo mokytinius:* su meile ir džiaugsmu, kad gali juos vadinti palaimintais. — *Palaiminti beturčiai.* Kadangi šiais žodžiais Išganytojas kreipiasi į apaštalus, tai aišku, kuriuos beturčius jis turi galvoje: kurie iš meilės Jėzui išsižada tų dalykų, kuriuos taip brangina žmonės. — (21) *Būsite pasotinti:* sėdėdami prie stalo su Abraomu, Izaoku ir Jokūbu dangaus karalystėje, jūs gausite pasisotinti Dievuje, visų gėrybių šaltinyje. — *Juoksitės.* Daug yra priežasčių verkti žemėje, taip pat daug bus džiaugsmo danguje. Plg. Jono 16, 20. — (22) *Atstums jus:* išmes iš savo draugystės, nenorės bendrauti su jumis. Plg. Jono 9, 22; 12, 42; 16, 2. — *Jūsų vardą:* jūsų, kaip Kristaus sekėjų, krikščionių vardą, arba nuosavus, atskirų asmenų vardus. — (23) *Džiaugkitės...* Džiaugsmas bus taip didelis, kad širdis negalės sulaikyti jo savyje; jis veržte veršis iš jos. — *Užmokestis didelis.* Užmokestis atitiks nuopelnus. — *Jų tėvai darė pranašams.* Kita didelė paguoda: jūs būsite panašūs į pra-

dieną ir linksminkitės, nes štai jū-
sų užmokestis didelis danguje, nes
taip pat jų tėvai darė pranašams.
24 Bet vargas jums, turtingieji, nes
jūs jau turite savo paguodą. 25 Var-
gas jums, kurie esate sotūs, nes bū-
site alkani. Vargas jums, kurie
dabar juokiatės, nes gedėsite ir
verksite. 26 Vargas, kada žmonės
jus laimina, nes lygiai taip jų tėvai
darė netikriems pranašams. 27 Bet
jums, kurie klausote, aš sakau:
Mylėkite savo neprietelius, gera
darykite tiems, kurie jūsų neken-
čia. 28 Laiminkite tuos, kurie jus
keikia, ir melskitės už šmeižian-
čius jus. 29 Kas tave užgauna per
vieną skruostą, tam atsuk ir kitą.
Kas atima iš tavęs apsiaustą, tam
negink ir jupos. 30 Duok kiekvie-
nam, kurs tave prašo, ir nereika-
lauk atgal iš to, kurs atima, kas
tavo. 31 Kaip norite, kad jums žmo-
nės darytų, taip pat ir jūs jiems
darykite. 32 Jei mylite tuos, kurie
jus myli, koks čia jūsų nuopelnas?
Juk ir nusidėjėliai myli tuos, ku-
rie juos myli. 33 Jei gera darote
tiems, kurie jums gera daro, koks
jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjė-
liai tai daro. 34 Jei skolinate tiems,

die, et exultate: ecce enim merces
vestra multa est in caelo: secun-
dum haec enim faciebant Prophe-
tis patres eorum. 24 Verumtamen Sir 31, 8;
vae vobis divitibus, quia habetis Am 6, 1;
consolationem vestram. 25 Vae vo- Ia 5, 1
bis, qui saturati estis: quia esurietis. Is 65, 13; Ia 4, 4;
Vae vobis, qui ridetis nunc: quia Mich 2, 11
lugebitis et flebitis. 26 Vae cum
benedixerint vobis homines: se-
cundum haec enim faciebant pseu-
doprophetis patres eorum. 27 Sed
vobis dico, qui auditis: Diligite Mt 5, 44
inimicos vestros, benefacite his,
qui oderunt vos. 28 Benedicite ma-
ledicentibus vobis, et orate pro ca-
lumniantibus vos. 29 Et qui te per-
cutit in maxillam, praebe et alte- 1 Cor 6, 7
ram. Et ab eo, qui aufert tibi ve-
stimentum, etiam tunicam noli
prohibere. 30 Omni autem petenti
te, tribue: et qui aufert quae tua
sunt, ne repetas. 31 Et prout vultis Tob 4, 16;
ut faciant vobis homines, et vos Mt 7, 12
facite illis similiter. 32 Et si dili- Mt 5, 46
gitis eos, qui vos diligunt, quae
vobis est gratia? nam et peccato-
res diligentes se diligunt. 33 Et si
benefeceritis his, qui vobis bene-
faciunt; quae vobis est gratia? si-
quidem et peccatores hoc faciunt.
34 Et si mutuum dederitis his, a Dt 15, 8; Mt 5, 42; Lv 25, 35 s

---

našus. — (24) *Vargas jums...* Nors Luko duodamas kalno pamokslas yra žymiai trumpesnis negu Mato, bet jame yra ir naujų dalykų, kurių nerandame pirmoje evangelijoje. Tai keturi prakeikimai. — *Jau turite savo paguodą:* kurios ieškojote. Plg. Ekli 31, 7; Amoso 6, 1. Šita eil. parodo, kad ir kitos (20—23) liečia ne vienus Kristaus apaštalus. — (25) *Kurie esate sotūs:* žemiškų gėrybių, taip kad jūs nebesirūpinate nieku augštesniu. — *Būsite alkani:* kaip turtuolis pragare (Kiril.). — *Kurie dabar juokiatės:* kurie visą savo laimę matote žemiškuose dalykuose. Plg. Iz 65, 13. — (26) *Netikriems pranašams.* Žydai mielu noru priimdavo netikrus pranašus, kurie pataikaudavo jų troškimams, ir persekiodavo Viešpaties pranašus. Plg. Gal 1, 10. — (27) *Kurie klausote:* atsidėję ir pasiryžę išgirstus žodžius įsidėti sau į širdį. — *Gera darykite...:* linkėkite jiems gera ir, progai pasitaikius, darykite gera. — (28) *Laiminkite:* linkėkite gera. — (29) *Kas tave...* Artimo meilės pavyzdžiai. — (30) *Kiekvienam, kurs...:* kiekvienam prašančiam, bet ne visa prašančiam, kad duotumei tai, ką padoriai ir teisingai gali duoti (Aug.). — (32) *Nuopelnas:* pas Dievą. — Meilė turi būti visuotinė; toki ji bus tik tuomet, kai bus praktikuojama dėl Dievo. — (34) *Jei skolinate...* Plg.

quibus speratis recipere; quae gra-
tia est vobis? nam et peccatores
peccatoribus foenerantur, ut reci-
piant aequalia. 35 Verumtamen di-
ligite inimicos vestros: benefacite,
et mutuum date, nihil inde spe-
rantes: et erit merces vestra multa,
et eritis filii Altissimi, quia ipse
benignus est super ingratos et
malos. 36 Estote ergo misericordes
sicut et Pater vester misericors est.
Mt 6, 14 37 Nolite iudicare, et non iudica-
bimini: nolite condemnare, et non
condemnabimini. Dimittite, et di-
Mc 4, 24; Mt 7, 2 mittemini. 38 Date, et dabitur vo-
bis: mensuram bonam, et confer-
tam, et coagitatam, et supereffIu-
entem dabunt in sinum vestrum.
Eadem quippe mensura, qua mensi
fueritis, remetietur vobis. 39 Dice-
bat autem illis et similitudinem:
Numquid potest caecus caecum
ducere? nonne ambo in foveam
Mt 10, 24 s; Io 13, 16 cadunt? 40 Non est discipulus su-
per magistrum: perfectus autem
omnis erit, si sit sicut magister
Mt 7, 3 eius. 41 Quid autem vides festu-
cam in oculo fratris tui, trabem
autem, quae in oculo tuo est, non
consideras? 42 Aut quomodo po-
tes dicere fratri tuo: Frater sine
eiiciam festucam de oculo tuo:

iš kurių tikitės atgausią, koks jūsų
nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai sko-
lina nusidėjėliams, kad tolygiai at-
gautų. 35 Jūs verčiau mylėkite sa-
vo neprietelius, gera darykite ir
skolinkite, nieko iš to nesitikėda-
mi. Tuomet jūsų užmokestis bus
gausus, ir jūs būsite Augščiausio-
jo vaikai; nes jis maloningas ne-
dėkingiems ir piktiems. 36 Taigi,
būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tė-
vas gailestingas. 37 Neteiskite ir
nebūsite teisiami; nesmerkite ir
nebūsite pasmerkti; atleiskite ir
bus jums atleista. 38 Duokite, tai
ir jums duos; saiką gerą, prikim-
štą, primurdytą ir kupiną duos
jums į prieglobstį. Nes tuo pačiu
saiku, kuriuo seikėsite, bus jums
atseikėta. — 39 Jis pasakė jiems
taip pat prilyginimą: Argi gali
aklas vesti aklą? Ar ne abudu
įkrinta į duobę? 40 Mokytinis ne
didesnis už mokytoją; kiekvienas
bus tobulas, jei bus kaip jo moky-
tojas. 41 Kam tu matai krislą savo
brolio akyje, o nepastebi rąsto sa-
vo paties akyje? 42 Arba, kaip tu
gali sakyti savo broliui: Broli,
leisk, aš išmesiu krislą iš tavo
akies, pats savo akyje nematyda-

Moz 15, 8. — (37) *Neteiskite:* nepri-
meskite kalčių artimui, neturėdami įro-
dymų; nejieškokite jų žodžiuose ir
darbuose piktos valios, verčiau juos
pateisinkite. — *Nesmerkite...* Nors da-
lykas rodytųsi aiškus ir nebūtų galima
rasti pateisinimo, nereikia skubėti
smerkti ir tuomet, nereikia laikyti tuo-
jau artimą nepataisomu piktadariu. —
(38) *Saiką gerą, prikimštą...* Tai meta-
forinis išsireiškimas. Kas gerai seikėja
kviečius, paprastai, padėjęs ranką ant
javų, supiltų į saiką, juos suspaudžia,
sukrato ir dar prideda iki pasidaro
kaupas. Panašiai ir Dievas yra pasi-
ryžęs duoti atlyginimą. — (39) *Aklas:*
tas, kurs yra netekęs antgamtinės švie-
sos, paskendęs nuodėmėse. — (40)
Kiekvienas bus tobulas, jei bus...
Graikiškame tekste išreikšta kitoki
mintis: kiekvienas tobulas (žmogus)
bus kaip jo mokytojas, t. y., net ge-
riausiuoju atveju mokinys vargu ar
pervišys savo mokytoją; visa, ką jis
gali padaryti, bus tik anam prilygti.
Todėl, jei krikščionys nori būti nau-
dingi kitiems, jie pirma patys turi įsi-
gyti prityrimo ir būti geri; nes jei mo-
kytojas negeras, netikęs bus ir moki-
nys. — (42) *Kaip tu gali sakyti...* Tavo
papeikimas pasiliks be vaisių. Kas turi
rąstą savo akyje, tas panašus į negerą

mas rąsto? Veidmainy, išmesk pir-
ma rąstą iš savo akies ir tuomet
matysi, kaip galėtumei išimti kri-
slą iš savo brolio akies. 43 Nes nė-
ra gero medžio, kurs duotų blogų
vaisių, nei blogo medžio, kurs
neštų gerų vaisių. 44 Kiekvienas
medis pažįstamas iš jo vaisiaus.
Nei nuo usnių nerenkama figų, nei
nuo erškėčio neskinama vynuogių.
45 Geras žmogus iš gero savo šir-
dies iždo išneša, kas gera, ir pik-
tas žmogus iš pikto iždo išneša,
kas pikta; nes burna kalba iš šir-
dies gausumo. 46 Kam jūs mane
vadinate: Viešpatie, Viešpatie! ir
nedarote, ką aš sakau? 47 Kiek-
vienas, kurs pas mane ateina, klau-
so mano žodžių ir juos daro, aš
jums parodysiu, į ką jis panašus.
48 Jis panašus į žmogų, kurs pa-
statė namus, giliai iškasęs ir pa-
dėjęs pamatą ant uolos. Potvyniui
užėjus, srovė ištiko tuos namus,
bet negalėjo jų pajudinti, nes tu-
rėjo pamatus ant uolos. 49 O kas
klauso ir nedaro, tas panašus į
žmogų, pasistačiusį savo namus
ant žemės be pamato. Kaip tik
juos ištiko srovė, jie tuojau su-
griuvo, ir tų namų griuvimas bu-
vo didelis.

7. 1 Pabaigęs visus šituos savo
žodžius, girdint tautai, jis įėjo į
Kaparnaumą. 2 Vieno šimtininko

ipse in oculo tuo trabem non vi-
dens? Hypocrita eiice primum tra-
bem de oculo tuo: et tunc perspi-
cies ut educas festucam de oculo
fratris tui. 43 Non est enim arbor Mt 7, 18;
bona, quae facit fructus malos: ne- 12, 33
que arbor mala, faciens fructum
bonum. 44 Unaquaeque enim arbor
de fructu suo cognoscitur. Neque
enim de spinis colligunt ficus: ne-
que de rubo vindemiant uvam.
45 Bonus homo de bono thesauro Mt 12, 34 s
cordis sui profert bonum: et malus
homo de malo thesauro profert
malum. Ex abundantia enim cordis
os loquitur. 46 Quid autem vocatis Mt 7, 21;
me Domine, Domine: et non fa- Mal 1, 6;
citis quae dico? 47 Omnis, qui ve- Rom 2, 13; Iac 1, 22
nit ad me, et audit sermones meos,
et facit eos: ostendam vobis cui
similis sit: 48 similis est homini
aedificanti domum, qui fodit in
altum, et posuit fundamentum su-
per petram. inundatione autem
facta, illisum est flumen domui
illi, et non potuit eam movere:
fundata enim erat super petram.
49 Qui autem audit, et non facit: Sap 4, 4
similis est homini aedificanti do-
mum suam super terram sine fun-
damento: in quam illisus est flu-
vius, et continuo cecidit: et facta
est ruina domus illius magna.
7. 1 Cum autem implesset omnia Mt 8, 5
verba sua in aures plebis, intravit
Capharnaum. 2 Centurionis autem Io 4, 46

---

medį 43 e. — (44) *Nuo usnių nerenkama figų...* Nė vienas, kurs negerai gyvena, nepataisys kitų. — (45) *Iš gero savo širdies iždo.* Širdies iždas yra lyg medžio šaknis; todėl, kas iš jos gimsta ir auga, turi savyje jos prigimties. — (48) *Padėjęs pamatą ant uolos...* Kristaus mokslo laikymas yra tikras išganymo ir patvarios laimės pamatas.

5. Šimtininko tarno pagydymas, mirusio našlės iš Najimo sūnaus prikėlimas, Jono pasiuntiniai pas Jėzų. Nusidėjėlė patepa Jėzų, 7, 1—50. Plg. Mt 8, 5—13, 7, 1—10. Jėzus pagydo šimtininko tarną.

(7, 1) *Visus šituos savo žodžius.* Šitas posakis nurodo, kad Kristus buvo daugiau kalbėjęs, negu augščiau papasakota. — *Įėjo į Kaparnaumą.* Lukas tik du kartu mini Jėzaus pasilikimą šitame mieste. — (2) *Vieno šimtininko.* Tas šimtininkas gal tarnavo Antipo ka-

cuiusdam servus male habens, erat moriturus: qui illi erat pretiosus. [3] Et cum audisset de Iesu, misit ad eum seniores Iudaeorum, rogans eum ut veniret, et salvaret servum eius. [4] At illi cum venissent ad Iesum, rogabant eum solicite, dicentes ei: Quia dignus est ut hoc illi praestes. [5] Diligit enim gentem nostram: et synagogam ipse aedificavit nobis. [6] Iesus autem ibat cum illis. Et cum iam non longe esset a domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens: Domine noli vexari: Non enim sum dignus ut sub tectum meum intres. [7] Propter quod et meipsum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te: sed dic verbo, et sanabitur puer meus. [8] Nam et ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites: et dico huic vade, et vadit: et alii veni, et venit: et servo meo, fac hoc, et facit. [9] Quo audito Iesus miratus est: et conversus sequentibus se turbis, dixit: Amen dico vobis, nec in Israel tantam fidem inveni. [10] Et reversi, qui missi fuerant domum, invenerunt servum, qui languerat, sanum.

[11] Et factum est: deinceps ibat in civitatem, quae vocatur Naim:

tarnas, kurs jam buvo brangus, sirgo ir buvo marinamas. [3] Išgirdęs apie Jėzų, jis siuntė pas jį žydų vyresniuosius ir prašė jį ateiti ir pagydyti jo tarną. [4] Atėję pas Jėzų, jie labai jį meldė ir jam sakė: Jis vertas, kad tai jam padarytumei, [5] nes jis myli mūsų tautą ir pats mums pastatė sinagogą. [6] Jėzus ėjo su jais. Jam jau nebetoli nuo namų esant, šimtininkas atsiuntė pas jį prietelių ir sakydino: Viešpatie, nevargink savęs, nes aš nevertas, kad įeitumei po mano stogu. [7] Todėl aš ir savęs nelaikiau vertu ateiti pas tave; bet tark žodį, ir mano tarnas bus sveikas. [8] Nes ir aš, nors esu po valdžia pastatytas žmogus, turiu po savimi kareivių ir sakau šitam: Eik, ir jis eina, kitam: Ateik, ir ateina, ir savo tarnui: Daryk tai, ir jis daro. [9] Taigi išgirdęs Jėzus stebėjosi ir atsigręžęs tarė sekusiai jį miniai: Iš tikrųjų, sakau jums, nė Izraėlyje aš neradau tokio tikėjimo. [10] Sugrįžę į namus, kurie buvo siųsti, rado sirgusį tarną sveiką.

[11] Paskui atsitiko, kad jis ėjo į miestą, kurs vadinamas Najimas;

---

riuomenėje ir gal buvo prozelitas. — (3) *Siuntė pas jį žydų vyresniuosius:* labiausiai gerbiamus. Čia pagonis pasirodo turįs gilų tikėjimą ir didelį nuolankumą; jis labai skiriasi nuo netikinčių ir puikybės pilnų parisiejų. Išganytojas yra pasiryžęs tuojau jam padėti. Šimtininkas laiko save net nevertu, kad pats išdėstytų savo prašymą Išganytojui. Žydų vyresnieji šimtininko prašymą atneša Jėzui, išdėsto jį, tačiau ne visai taip, kaip būtų išdėstęs šimtininkas. — (5) *Jis myli mūsų tautą.* Žydai buvo dažnai pagonių niekinami. — *Pastatė sinagogą:* pačiam Jėzui žinomą sinagogą. — (6) *Atsiuntė pas jį prietelių.* Pirmieji šimtininko pasiuntiniai ateina su Jėzumi pamažu. Kai kurie iš tų pasiuntinių suskumba pranešti šimtininkui apie Jėzaus atvykimą, dar jam tebeesant kelyje. — (8) *Nes ir aš...* Šimtininkas įrodinėja, kad gana Viešpaties žodžio pagydyti tarnui: aš, menkas žmogus ir turįs klausyti kitų, randu paklusnumo; taigi tavęs, Viešpaties, dar labiau visi klausys. — (9) *Jėzus stebėjosi:* Jėzus davė suprasti, kad šimtininko tikėjimas buvo stebėtinas.

7, 11—17. *Mirusio našlės iš Najimo sūnaus prikėlimas.* Šitą stebuklą pasakoja tiktai Lukas. — (11) *Najimas.* Na-

drauge su juo ėjo jo mokytiniai ir
gausi minia. 12 Prisiartinant jam
prie miesto vartų, štai nešė numi⸗
rėlį, vienatinį sūnų motinos, o ta
buvo našlė; drauge su ja ėjo dide⸗
lė miesto minia. 13 Pamatęs ją Vieš⸗
pats, gailestingumo sujudintas dėl
jos, jai tarė: Neverk. 14 Ir jis pri⸗
siartino ir prisilietė neštuvų. (Tie
gi, kurie nešė, sustojo.) Tuomet
jis tarė: Jaunikaiti, sakau tau, kel⸗
kis. 15 Numirėlis atsisėdo ir ėmė
kalbėti. O jis atidavė jį jo moti⸗
nai. 16 Visus apėmė baimė, ir jie
garbino Dievą, sakydami: Didis
pranašas kilo mūsų tarpe, ir Die⸗
vas aplankė savo tautą. 17 Ta žinia
apie jį pasklido visoje Judiejoje ir
visoje aplinkinėje šalyje.

18 Visa tai papasakojo Jonui jo
mokytiniai. 19 Tuomet Jonas, pasi⸗

et ibant cum eo discipuli eius, et
turba copiosa. 12 Cum autem ap⸗ 3 Rg. 17,
propinquaret portae civitatis, ecce 17. 23
defunctus efferebatur filius unicus
matris suae: et haec vidua erat:
et turba civitatis multa cum illa.
13 Quam cum vidisset Dominus, 4 Rg 4,
misericordia motus super eam, di⸗ 33—37
xit illi: Noli flere. 14 Et accessit, et
tetigit loculum. (Hi autem, qui
portabant, steterunt) Et ait: Ado⸗
lescens, tibi dico, surge. 15 Et re⸗
sedit qui erat mortuus, et coepit
loqui. Et dedit illum matri suae.
16 Accepit autem omnes timor: Lc 24, 19;
et magnificabant Deum, dicentes: Io 4, 19
Quia propheta magnus surrexit in
nobis: et quia Deus visitavit ple⸗
bem suam. 17 Et exiit hic sermo in
universam Iudaeam de eo, et in
omnem circa regionem.
18 Et nunciaverunt Ioanni disci⸗
puli eius de omnibus his. 19 Et Mal 3, 1;
Dn 9, 26;
Mt 11, 2

---

jimo miestelis buvo prie Ermono kalno, šiaurės vakarų šlaite. Tuo vardu ir šiandien tebesivadina nedidelis, keleto šeimų, kaimelis. Šimtininko tarną Jėzus pagydė šaukiamas ir prašomas, o čia atsiranda nešaukiamas, ateina lyg kad netyčia. Bet iš tikrųjų Viešpats nieko netyčia nedaro. Viešpaties atsiradimas bet kurioje vietoje neša su savimi tik laimę. Jis sutinka piktosios dvasios apsėstuosius Gerazėnų šalyje, ir štai jie pagydomi; pamato Petrą ir Andriejų žvejojančius ir padaro iš jų žmonių žvejus; pamato muitininką, vardu Levį, ir iš muitininko padaro apaštalą; pamato avių maudyklėje stabo ištiktą žmogų ir tuojau suteikia jam sveikatą; mato žmogų, aklą gimusį, ir suteikia jam regėjimą; pažvelgia į Petrą vyriausio kunigo kieme ir pažadina jame gailestį, kad buvo Viešpaties išsižadėjęs; taip ir dabar, sutikęs našlę ir matydamas ją verkiančią, pasigaili jos. — (12) *Vienatinį sūnų motinos...* Būdamas vienatinis, tas sūnus buvo labai mylimas savo motinos. Motina jį mylėjo, tikėdamasi susilaukti iš jo ainijos. Jis turėjo būti jos senatvės ramstis, jos akių šviesa. Plg. 2 Kar 14, 5. — *Ėjo didelė miesto minia:* kaip su Morta ir Marija, kai buvo palaidotas Lozorius. Plg. Jo 11, 19. Pas žydus buvęs įprotis, kad kiekvienas, kurs sutikdavo laidotuves, pats prisidėdavo prie lydinčių numirėlį (Flavius Juozapas). — (13) *Viešpats.* Čia Lukas pirmą kartą Išganytoją vadina Viešpačiu. — (14) *Kurie nešė, sustojo.* Nešėjai suprato, ko norėjo Išganytojas, paliesdamas neštuvus. — *Kelkis.* Išganytojas prikelia iš numirusiųjų jaunikaitį vienu žodžiu. — (16) *Apėmė baimė.* Nurodoma trejopas stebuklo veiksmas: baimė dėl viršžmogiškos galios pasireiškimo, šlovinimas Dievo, pripažinimas Viešpaties dideliu pranašu. — (17) *Ta žinia:* kad Jėzus buvo padaręs stebuklą ir ką kalbėjo minios. — *Judiejoje:* t. y., visoje Palestinoje.

7, 18—35. *Jonas Krikštytojas siunčia mokytinius pas Jėzų.* Plg. Mt 11, 2—19. — (18) *Papasakojo Jonui.* Jo⸗

convocavit duos de discipulis suis
Ioannes, et misit ad Iesum, dicens:
Tu es qui venturus es, an alium
expectamus? [20] Cum autem venis-
sent ad eum viri, dixerunt: Ioan-
nes Baptista misit nos ad te di-
cens: Tu es, qui venturus es, an
alium expectamus? [21] (in ipsa au-
tem hora multos curavit a languo-
ribus, et plagis, et spiritibus malis,
Is 35, 5; 61, 1 et caecis multis donavit visum.)
[22] Et respondens, dixit illis: Eun-
tes renunciate Ioanni quae audis-
tis, et vidistis: Quia caeci vident,
claudi ambulant, leprosi mundan-
tur, surdi audiunt, mortui resur-
gunt, pauperes evangelizantur: [23] et
beatus est quicumque non fuerit
scandalizatus in me. [24] Et cum dis-
cessissent nuncii Ioannis, coepit de
Ioanne dicere ad turbas: Quid
existis in desertum videre? arun-
dinem vento agitatam? [25] Sed quid
existis videre? hominem mollibus
vestimentis indutum? Ecce qui in
veste pretiosa sunt et deliciis, in
Lc 1, 76 domibus regum sunt. [26] Sed quid
existis videre? prophetam? Utique
dico vobis, et plusquam Prophe-
Mal 3, 1; Mt 11, 10; Mc 1, 2 tam: [27] hic est, de quo scriptum est:
Ecce mitto angelum meum ante
faciem tuam, qui praeparabit viam
Lc 1, 15 tuam ante te. [28] Dico enim vobis:

vadinęs du iš savo mokytinių,
siuntė pas Jėzų ir sakydino: Ar
tu esi tas, kurs turi ateiti, ar mes
kito laukiame? [20] Atėję pas jį, tie
žmonės tarė: Jonas Krikštytojas
siuntė mudu pas tave ir sakydina:
Ar tu esi tas, kurs turi ateiti, ar
mes kito laukiame? [21] (Tą pačią
valandą jis pagydė daugelį nuo li-
gų, slogų, nuo piktų dvasių ir dau-
geliui aklų dovanojo regėjimą).
[22] Atsakydamas jis jiems tarė: Nu-
ėję papasakokite Jonui, ką esate
girdėję ir matę: akli regi, raiši vaik-
ščioja, raupsuoti pagydomi, kurti-
niai girdi, numirėliai keliasi, be-
turčiams skelbiama Evangelija.
[23] Palaimintas, kas nepasipiktins
manimi. [24] Jono pasiuntiniams nu-
ėjus, jis pradėjo kalbėti minioms
apie Joną: Ko išėjote į tyrus pa-
žiūrėti? Ar vėjo linguojamos nen-
drės? [25] Bet ko išėjote pažiūrėti?
Ar švelniais drabužiais vilkinčio
žmogaus? Štai, kurie brangiais
drabužiais ir gėriuose, tie karalių
namuose. [26] Bet ko išėjote pažiū-
rėti? Ar pranašo? Taip, sakau
jums, ir daugiau kaip pranašo.
[27] Jis tas, apie kurį parašyta: Štai
aš siunčiu tavo akivaizdoje savo
angelą, kurs ties tavimi taisys tau
kelią. [28] Nes, sakau jums, tarp gi-

nas tuo metu buvo laikomas kalėjime, Erodo Antipo įsakymu, Makheronto pilyje, pietinėje Periejos dalyje. Kai kurie aiškintojai mano, kad Jono mokytiniai pasakoję savo mokytojui Jėzaus stebuklus su nemažu pavydu. — (19) *Tas, kurs turi ateiti:* Mesijas. Plg. 1 Moz 49, 10; 2 Moz 24, 17; Ps 39, 8; 117, 26. — *Ar mes kito laukiame.* Jonas trokšta, kad Išganytojas teiktųsi duoti jojo mokytiniams aiškų liudijimą, kurs įtikintų jų kietas širdis. — (22) *Atsakydamas...* Išganytojas žino, koks buvo Jono noras siunčiant mokytinius, todėl jis jiems nurodo tuos dalykus, kurie buvo daromi visų akyse. Plg. Iz 35, 5. 6. Išganytojas nesako: aš esu, bet palieka kalbėti darbams, kad sužadintų tikėjimą (Kir.). — (23) *Kas nepasipiktins manimi:* taigi ir jūs neleiskite sau primesti klaidingų nuomonių apie Mesiją. Nesipiktinkite mano žemumu, kaip nazaretiečiai, parisiejai ir kiti. — (26) *Ar pranašo.* Jei jūs būtumėte laikę jį pranašu, jūs būtumėt priėmę jo žodžius kaip Dievo pasiuntinio žodžius. — (27) *Savo angelą:* savo pasiuntinį (skelbėją). — (28) *Nėra nė vieno didesnio pranašo už Joną.* Taigi, juo labiau jūs turė-

musiųjų iš moterų nėra nė vieno
didesnio pranašo už Joną Krikšty-
toją. Bet mažiausis dangaus ka-
ralystėje didesnis už jį. 29 Visi
žmonės, kurie girdėjo, ir muitinin-
kai pripažino Dievo teisybę ir
krikštydinos Jono krikštu. 30 O pa-
risiejai ir įstatymo žinovai panie-
kino Dievo sumanymą apie juos,
nesiduodami jam krikštyti. 31 Vieš-
pats dar tarė: Taigi, su kuo aš
palyginsiu šitos kartos žmones? ir
į ką jie panašūs? 32 Jie panašūs į
vaikus, sėdinčius prekyvietėje, ku-
rie kalbėdamies tarp savęs sako:
Mes vamzdžiavome jums, o jūs
nešokote; raudas giedojome, o jūs
neverkėte. 33 Atėjo Jonas Krik-
štytojas; jis nevalgė duonos, ne-
gėrė vyno, tai jūs sakote: Jis vel-
nio apsėstas. 34 Atėjo žmogaus
Sūnus; jis valgo ir geria, o jūs sa-
kote: Štai žmogus rijūnas, vyno
gėrėjas, muitininkų ir nusidėjėlių
prietelis. 35 Tačiau išmintis patei-
sinta visų jos vaikų.

Maior inter natos mulierum pro-
pheta Ioanne Baptista nemo est,
qui autem minor est in regno Dei,
maior est illo. 29 Et omnis populus Lc 3, 7. 12;
audiens et publicani, iustificave- Mt 21, 32
runt Deum, baptizati baptismo Io-
annis. 30 Pharisaei autem, et legis Act 13, 46
periti consilium Dei spreverunt in
semetipsos, non baptizati ab eo.
31 Ait autem Dominus: Cui ergo Mt 11, 16
similes dicam homines generatio-
nis huius? et cui similes sunt?
32 Similes sunt pueris sedentibus in
foro, et loquentibus adinvicem, et
dicentibus. Cantavimus vobis tibiis,
et non saltastis: lamentavimus, et
non plorastis. 33 Venit enim Ioannes Mt 3, 4;
Baptista, neque manducans panem, Mc 1, 6
neque bibens vinum, et dicitis:
Daemonium habet. 34 Venit Filius Lc 12, 2
hominis manducans, et bibens, et
dicitis: Ecce homo devorator, et bi-
bens vinum, amicus publicanorum,
et peccatorum. 35 Et iustificata est
sapientia ab omnibus filiis suis.

---

jote klausyti Jono, kai jis jiems liudijo, jog laukiamojo Mesijo karalystė yra arti. — *Mažiausis...* Išaiškinimą randame Gal 4, 1—3. — (29. 30) *Visi žmonės...* Čia yra Kristaus žodžiai, kuriais nurodomas skirtumas tarp įtakos, kurios darė Krikštytojo pamokslai liaudžiai, ir kaip jie buvo visai nenaudingi parisiejams. — *Pripažino Dievo teisybę.* Kurie darė atgailą, kaip Dievas to norėjo, siųsdamas Joną, tie gyrė Dievą, kaip teisingą ir gerą. — (31) *Su kuo aš palyginsiu...* Žydų tauta ir parisiejai niekina, kad ir nelygiame laipsnyje, Jono įspėjimus. Kietas Jono Krikštytojo gyvenimas jiems nepatiko taip pat, kaip ir Išganytojo gyvenimo būdas, ir jie piktai kalbėdavo apie vieną ir kitą. — (33) *Jis velnio apsėstas:* todėl jo tariamas šventumas negali duoti jokios vertės jo žodžiams. — (34) *Štai žmogus rijūnas:* taigi, ką gera galime mes iš tokio susilaukti. Taip ir čia jie randa sau pasiteisinimo. — (35) *Visų jos vaikų.* Atsiranda ir tokių, kurie atitinka Dievo sumanymus, kokiuos buvo paskelbę Jonas ir Išganytojas.

7, 36—50. *Nusidėjėlė patepa Jėzų.* Tiktai Lukas pasakoja šitą atsitikimą, kiti evangelistai jo nemini. Lukas nenurodo laiko, kuriuo jis įvyko. Jis, matomai, paimtas iš to paties laikotarpio, kaip ir kiti, augščiau papasakoti, atsitikimai. Kai kurie aiškintojai norėtų šitą Luko papasakotą patepimą laikyti patepimu, įvykdytu vėliau Betanijoje prieš Viešpaties kančią (plg. Mt 26, 6—13; Mk 14, 3—9; Jo 12, 1—11), dėl to, kad Lukas nemini patepimo Betanijoje. Bet patepimas Išganytojo galėjo būti padarytas du kartu. Lukas, paminėjęs vieną, nebe-rado reikalo minėti kitą. Apystovos, kuriose įvyko Luko minimas patepi-

Lc 11, 37 36 Rogabat autem illum quidam
de Pharisaeis ut manducaret cum
illo. Et ingressus domum Pharisaei
Mt 26, 7; discubuit. 37 Et ecce mulier, quae
Mc 14, 3; erat in civitate peccatrix, ut cogno-
Io 12, 3 vit quod accubuisset in domo Pha-
risaei, attulit alabastrum unguenti:
38 et stans retro secus pedes eius,
lacrymis coepit rigare pedes eius
et capillis capitis sui tergebat, et
osculabatur pedes eius, et unguen-
to ungebat. 39 Videns autem Pha-
risaeus, qui vocaverat eum, ait in-
tra se dicens: Hic si esset prophe-
ta, sciret utique, quae, et qualis est
mulier, quae tangit eum: quia pec-
catrix est. 40 Et respondens Iesus,
dixit ad illum: Simon, habeo tibi
aliquid dicere. At ille ait: Magis-
ter, dic. 41 Duo debitores erant
cuidam foeneratori: unus debebat
denarios quingentos, et alius quin-

36 Vienas parisiejus prašė jį pas
save valgyti. Taigi, įėjęs į parisie-
jaus namus, jis atsisėdo prie stalo.
37 Štai moteriškė, kuri buvo žino-
ma mieste nusidėjėlė, kaip tik pa-
tyrė jį esant prie stalo parisiejaus
namuose, atsinešė alebastrinį indą
tepalo ir, 38 atsistojusi užpakalyje
prie jo kojų, ėmė laistyti jo kojas
ašaromis, šluostė savo galvos plau-
kais, bučiavo jo kojas ir tepė te-
palu. 39 Matydamas tai parisiejus,
kurs buvo jį pakvietęs, kalbėjo
pats sau vienas: Jei šitas būtų pra-
našas, juk žinotų, kas ir koki yra
moteriškė, kuri prisiliečia jo, nes ji
nusidėjėlė. 40 Atsiliepdamas Jėzus
jam tarė: Simonai, turiu tau šį tą
pasakyti. Jis tarė: Sakyk, moky-
tojau. 41 Vienas skolintojas turėjo
du skolininku: vienas buvo jam
skolingas penkis šimtus denarų, ki-

---

mas, visai kitokios, negu apystovos pas kitus evangelistus.

(36) *Prašė jį pas save...* Neilgai trukus po augščiau aprašytų įvykių, Jėzus buvo pakviestas į parisiejaus namus. Išganytojas, kurs buvo atėjęs visų žmonių išganyti, priima pakvietimą: mat, jis žino, koki bus iš jo nauda nusidėjėlei. — (37) *Žinoma mieste nusidėjėlė.* Nežinomas šiandien miesto vardas, kuriame buvo ta nusidėjėlė; nežinomas ir jos vardas. Yra pareikšta ne viena nuomonė, būk ji buvusi Marija Magdalena, Marija iš Betanijos, bet rimtesnių įrodymų nerandama. Moteriškė buvo nusidėjėlė, kurios gyvenimas buvo suteptas nuodėmėmis prieš nekaltybę; gal ji ir nebuvo paleistuvė tikra to žodžio prasme. — Visi kiti jieško pas Išganytoją pagydymo savo kūniškoms ligoms, o ji savo sielai, ir tai ne žodžiais, bet ašaromis. Kaip tikra jos atgaila, parodo tarp kita ko nuolankumas, su kuriuo ji jieško savo sielai gydytojo. — (38) *Prie jo kojų...* Pokylio dalyviai, eidami prie stalo, palikdavo savo kurpes prie durų. — (39) *Matydamas tai parisiejus...* Parisiejus peikia ligonį, kad jis serga, gydytoją, kad jis padeda (Greg.). Savo mintyse jis nerodo jokios pagarbos Jėzui: Dievas neleistų jam padaryti ką nors netinkamo ir jį sutepančio, jei jis būtų jo pasiuntinys. Parisiejus nekreipia dėmesio į atgailą, dar mažiau jis atsimena, kad tarp pranašo pareigų yra skelbti atgailą, todėl neatstumti nuo savęs nusidėjėlių. Taip parisiejus pakankamai parodo, kokiuo sumanymu jis buvo pasikvietęs pas save Išganytoją. Jis buvo jau daug apie jį girdėjęs ir norėjo jį arčiau ištirti. Kadangi jis neparodė jam paprasčiausio mandagumo ženklų, tai iš anksto parodė, kaip neaugštos nuomonės jis buvo apie Jėzų. — (41) *Du skolininku.* Kai kurie aiškintojai mano, kad Išganytojas čia dviem skolininkais pavadina nusidėjėlę ir parisiejų. Parisiejus tikrai negalėjo čia būti vienas tų skolininkų; Jėzus tikrai nebūtų norėjęs pasakyti, kad parisiejaus nuodėmės dešimtį kartų mažesnės negu moteriškės nusidėjėlės; visame pasakojime nerandame nė vieno

tas penkias dešimtis. [42] Neturint
juodviem iš ko atiduoti, jis dova-
nojo abiem. Katras tat labiau jį
myli? [43] Simonas atsakė ir tarė:
Manau, kad tas, kuriam daugiau
dovanojo. Jis jam sakė: Nutarei
teisingai. [44] Ir atsigręžęs į mote-
riškę tarė Simonui: Matai šitą mo-
teriškę? Aš įėjau į tavo namus;
tu nedavei vandens mano kojoms,
o šita laistė mano kojas savo aša-
romis ir šluostė savo plaukais.
[45] Tu manęs nepabučiavai; šita gi,
kaip tik įėjo, nesiliovė bučiavusi
mano kojų. [46] Nepatepei aliejumi
mano galvos, o šita patepė tepalu
mano kojas. [47] Todėl sakau tau:
atleidžiama jai daug nuodėmių, nes
ji daug mylėjo. Kam mažiau at-
leidžiama, tas mažiau myli. [48] O
jai jis tarė: Tau atleidžiamos nuo-
dėmės. [49] Sėdėjusieji drauge prie
stalo ėmė sakyti patys sau: Kas
yra tas, kurs ir nuodėmes atlei-
džia? [50] Jis tarė moteriškei: Tavo
tikėjimas išgelbėjo tave; eik sau
rami.

quaginta. [42] Non habentibus illis
unde redderent, donavit utrisque.
Quis ergo eum plus diligit? [43] Res-
pondens Simon dixit: Aestimo quia
is, cui plus donavit. At ille dixit
ei: Recte iudicasti. [44] Et conver- Gn 18, 4
sus ad mulierem, dixit Simoni: Vi-
des hanc mulierem? Intravi in do-
mum tuam, aquam pedibus meis
non dedisti: haec autem lacrymis
rigavit pedes meos, et capillis suis
tersit. [45] Osculum mihi non dedis-
ti: haec autem ex quo intravit, non
cessavit osculari pedes meos.
[46] Oleo caput meum non unxisti:
haec autem unguento unxit pedes
meos. [47] Propter quod dico tibi:
Remittuntur ei peccata multa, quo-
niam dilexit multum. Cui autem
minus dimittitur, minus diligit.
[48] Dixit autem ad illam: Remittun- Mt 9, 2;
tur tibi peccata. [49] Et coeperunt Lc 5, 20 s
qui simul accumbebant, dicere in-
tra se: Quis est hic, qui etiam pec-
cata dimittit? [50] Dixit autem ad Lc 8, 48;
mulierem: Fides tua te salvam fe- 17, 19;
cit: vade in pace. 18, 42

žodžio, pasakyto apie nuodėmių atlei-dimą parisiejui; iš to, kaip jis priėmė Jėzų, visai nesimato, kad jis meile būtų nusipelnęs nuodėmių atleidimą; dar mažiau gali būti kalbama apie dė-kingumo meilę, kuria parisiejus atsily-gintų Jėzui už nuodėmių atleidimą; palyginime gi visai aiškiai kalbama apie tokią meilę. — (43) *Manau, kad...* Parisiejus atrodo nelabai patenkintas, kad jis klausinėjamas apie tokį dalyką, kurs savaime yra labai aiškus. — *Nu-tarei teisingai,* būtent, savo atsakymu pats save išpeikei. Kai tu matei, kad ta moteriškė duoda man taip didelių savo meilės ir pagarbos įrodymų, iš to tu turėjai padaryti išvadą, kad ji yra arba jau gavusi iš manęs didelių malonių, arba jų prašo; lygiai iš to, ką žinojai apie mane ir pastebėjai moteriškės elge-syje, tu turėjai padaryti išvadą, kad moteriškė yra išsižadėjusi savo nuodė-mių. — (44—46) *Tu nedavei vandens... tu manęs nepabučiavai... Nepatepei aliejumi...* Jėzus daro parisiejui prie-kaištų, kad jis ne tik neparodė jam meilės, bet neišlaikė net paprasto man-dagumo. Moteriškė gi savo didele meile nusipelnė savo daugelio nuodė-mių atleidimą. Todėl gili šitos mote-riškės meilė buvo tiesioginė priežastis jos nuodėmių atleidimo. — (48) *Tau atleidžiamos nuodėmės.* Čia Išganyto-jas nuodėmes atleidžia tais pačiais žo-džiais, kaip augščiau 5, 21, stabo iš-tiktajam. — (49) *Sakyti patys sau.* Jie išreiškia šiokį tokį nustebimą, bet ne-bedrįsta kaltinti Jėzaus piktžodžiavi-mu, kaip anksčiau, todėl ir Jėzus nieko jiems neatsako. — (50) *Eik sau rami.* Graikiškame tekste: eik į ramybę, t. y., būk laiminga.

Lc 4, 43 8. [1] Et factum est deinceps, et
ipse iter faciebat per civitates, et
castella praedicans, et evangelizans
regnum Dei: et duodecim cum illo,
Mc 16, 9; Mt 27, 55 s; [2] et mulieres aliquae, quae erant
curatae a spiritibus malignis, et in-
firmitatibus: Maria, quae vocatur
Magdalene, de qua septem daemo-
nia exierant, [3] et Ioanna uxor Chu-
sae procuratoris Herodis, et Su-
sanna, et aliae multae, quae mini-
strabant ei de facultatibus suis.
[4] Cum autem turba plurima con-
venirent, et de civitatibus propera-
rent ad eum, dixit per similitudi-
Mt 13, 3; Mc 4, 3 nem: [5] Exiit qui seminat, seminare
semen suum: et dum seminat, aliud
cecidit secus viam, et conculcatum
est, et volucres caeli comederunt
illud. [6] Et aliud cecidit supra pet-

8. [1] Paskui atsitiko, kad jis ke-
liavo per miestus ir kaimus, saky-
damas pamokslus ir skelbdamas
Dievo karalystės Evangeliją. Su
juo buvo dvylika [2] ir kai kurios
moterys, kurios buvo pagydytos
nuo piktųjų dvasių ir ligų: Mari-
ja, vadinama Magdalena, iš kurios
buvo išėję septyni velniai, [3] Erodo
užveizdo Kuso žmona Joana, Su-
sana ir daug kitų, kurios jam tar-
navo savo lobiu.
[4] Susirinkus gausiai miniai ir be-
siskubinant pas jį iš miestų, jis
kalbėjo prilyginimu: [5] Sėjėjas iš-
ėjo savo sėklos sėtų. Jam sėjant,
dalis krito pakelėje, buvo sumin-
džiota, ir dangaus paukščiai ją su-
lesė. [6] Kita dalis krito ant uolos

---

6. Sėjėjo prilyginamas ir dideli Jėzaus stebuklai, 8, 1—56.

8, 1—3. *Jėzaus palydovai.* Šitas straipsnelis visai nuosavas Lukui. Kitur nieko panašaus nerandame. — (8, 1) *Paskui atsitiko.* Lk 9, 12 nurodomas laikas arti trečiųjų Velykų viešajame Jėzaus gyvenime, todėl kas šičia pasakojama, turėjo įvykti antroje antrųjų Jėzaus mokytojavimo metų pusėje. Jėzus vėl buvo ilgesnėje kelionėje per Galilieją. — *Sakydamas pamokslus:* gal dažniausiai žydų sinagogose. — *Su juo buvo dvylika.* Dvylika apaštalų keliauja su Jėzumi, nes jis savo pavyzdžiu nori išmokyti, kas ir kaip reikia skelbti ir kaip elgtis su žmonėmis, nes neilgai trukus jis turėjo pavesti jiems taip pat skelbimo darbą. — (2) *Kai kurios moterys.* Todėl su Jėzumi šitoje kelionėje turėjo būti nemažas žmonių būrys. Moterys gal nevisuomet visos eidavo su Jėzumi. — *Buvo pagydytos nuo piktųjų dvasių.* Gal šitas posakis tinka tik vienai Marijai Magdalenai. Žr. Mt 15, 39; 27, 56. Vardas Magdalena tikriausiai yra padarytas iš miestelio vardo Magdala, kaip kad mes sakytume Magdalietė. Tas miestelis, šiandien El-Medždel kaimas, buvo prie Genezareto ežero, vakariame jo krante. — *Iš kurios buvo išėję septyni velniai.* Tą patį dalyką mini Morkus 16, 9. Kai kurie aiškintojai šį posakį supranta apie įvairias ydas, kurių pilna buvo Marija, bet evangelisto žodžiais to nesakoma. — *Erodo:* Erodo Antipo. Plg. 3, 1. 19. — *Joana.* Jos vardas minimas dar kartą toliau 24, 10 drauge su Magdalenos vardu. Gali būti, kad ir jos vyras, Kusas, buvo palankus Jėzui. — *Susana.* Jos vardo kitur evangelijoje nesutinkame. — *Daug kitų.* Tarp šitų turėjo būti Jokūbo ir Jono motina, Salomė, Jokūbo mažesniojo ir Juozapo motina, Marija. — *Jam tarnavo savo lobiu.* Gal geriau, anot kito skaitymo, jiems, t. y., Jėzui ir jo apaštalams. Iš senų laikų buvo įprasta, kad pamaldžios žydų moterys aprūpindavo šituo būdu savo mokytojus, bet, kad jos būtų turėjusios laisvės juos lydėti, iš kitur žinių neturime. Gal šią laisvę yra joms suteikęs Jėzus ir taip pradėjęs šventos laisvės metą moterims krikščionėms, kurios, ta laisve besinaudodamos, gali pasišvęsti daugybei stebėtinai gerų darbų.

ir išdygus padžiūvo, nes neturėjo
drėgmės. 7 Kita krito tarp erškė-
čių ir drauge išdygę erškėčiai nu-
smelkė ją. 8 Kita dalis krito į ge-
rą žemę ir išdygusi davė šimterio-
pą vaisių. Tai sakydamas jis šau-
kė: Kas turi ausis klausyti, tas te-
klausai. 9 Jo mokytiniai klausė jį,
ką tas prilyginimas reiškiąs. 10 Jis
jiems tarė: Jums duota pažinti Die-
vo karalystės paslaptį, o kitiems
skelbiama prilyginimais, kad regė-
dami nematytų ir girdėdami nesu-
prastų. 11 Tas prilyginimas štai ką
reiškia: Sėkla — Dievo žodis.
12 Pakelėje tai tie, kurie klauso; pa-
skui ateina velnias ir atima žodį
iš jų širdies, kad jie netikėtų ir
nebūtų išgelbėti. 13 Ant uolos tie,
kurie išgirdę su džiaugsmu priima
žodį; bet jie neturi šaknų; jie tiki
iki laikui, ir pagundos metu jie at-
sitraukia. 14 Kas krito tarp erškė-
čių, tai tie, kurie kad ir klauso,
bet šalin eidami, rūpesčių, turtų ir
gyvenimo džiaugsmų nutroškina-
mi ir neduoda vaisiaus. 15 O kas
krito į gerą žemę, tai tie, kurie
klauso žodžio, jį palaiko tikrai
geroje širdyje ir duoda vaisiaus

ram: et natum aruit, quia non ha-
bebat humorem. 7 Et aliud ceci-
dit inter spinas, et simul exortae
spinae suffocaverunt illud. 8 Et
aliud cecidit in terram bonam: et
ortum fecit fructum centuplum.
Haec dicens clamabat: Qui habet
aures audiendi, audiat. 9 Interro-
gabant autem eum discipuli eius,
quae esset haec parabola. 10 Qui- Is 6, 9;
bus ipse dixit: Vobis datum est Mt 13, 14; Mc 4, 12;
nosse mysterium regni Dei, cete- Io 12, 40;
ris autem in parabolis: ut viden- Act 28, 6; Rom 11, 8
tes non videant, et audientes non
intelligant. 11 Est autem haec pa-
rabola: Semen est verbum Dei.
12 Qui autem secus viam, hi sunt
qui audiunt: deinde venit diabo-
lus, et tollit verbum de corde eo-
rum, ne credentes salvi fiant.
13 Nam qui supra petram: qui cum
audierint, cum gaudio suscipiunt
verbum: et hi radices non habent:
qui ad tempus credunt, et in tem-
pore tentationis recedunt. 14 Quod
autem in spinas cecidit: hi sunt,
qui audierunt, et a solicitudinibus,
et divitiis, et voluptatibus vitae
euntes, suffocantur, et non refe-
runt fructum. 15 Quod autem in
bonam terram: hi sunt, qui in cor-
de bono et optimo audientes ver-
bum retinent, et fructum afferunt

8, 4—18. *Sėjėjo prilyginimas.* Plg. Mt 13, 1—9; Mk 4, 1—9. Luko prilyginimas ne taip pilnai atpasakotas, kaip pas kitu du evangelistu. — (9) *Jo mokytiniai:* apaštalai ir kiti Jėzaus mokytiniai. — (10) *O kitiems:* kurie neprašo paaiškinimų. Minios nepasitinka Išganytojo su tokiuo tikėjimu, kokio verti jo stebuklai. Todėl Jėzus nemoko jų apie Mesijo karalystę kitaip, kaip tik prilyginimais. — *Kad regėdami nematytų...* Plg. Iz 6, 9; Jo 12, 40; Apd 28, 26; Rom 11, 8. — (11) *Dievo žodis:* kurį sako žmonėms Dievas savo apreiškime, kurį skelbia Kristus ir apaštalai. Dievo žodis palyginamas su sėkla, nes jis turi savyje jėgos duoti vaisių, jei jis tinkamai priimamas. — (12) *Pakelėje tai tie:* pas kuriuos sėkla krinta ant kelio. — *Velnias:* pirmasis Dievo karalystės priešas nuo pat pradžios. Jis stengiasi nukreipti širdį taip, kad į ją žodis nepatektų. — (13) *Jie neturi šaknų.* Šaknys daro žmogų pastovų tikėjime taip, kad jis duoda per jį vaisių. — (15) *Kantrume:* ištvermėje.

Mt 5, 15; in patientia. 16 Nemo autem lucer-
Mc 4, 21 nam accendens, operit eam vase,
aut subtus lectum ponit: sed supra
candelabrum ponit, ut intrantes vi-
Mt 10, 26; deant lumen. 17 Non est enim ocul-
Mc 4, 22 tum, quod non manifestetur: nec
absconditum, quod non cognosca-
Mt 13, 12; tur, et in palam veniat. 18 Videte
25, 29; ergo quomodo audiatis? Qui enim
Lc 19, 26 habet, dabitur illi: et quicumque
non habet, etiam quod putat se ha-
bere, auferetur ab illo.
Mt 12, 46; 19 Venerunt autem ad illum mater,
Mc 3, 31 et fratres eius, et non poterant adi-
re eum prae turba. 20 Et nunciatum
est illi: Mater tua, et fratres tui
stant foris, volentes te videre.
21 Qui respondens, dixit ad eos:
Mater mea, et fratres mei hi sunt,
qui verbum Dei audiunt, et fa-
ciunt.
Mt 8, 23; 22 Factum est autem in una die-
Mc 4, 36 rum: et ipse ascendit in naviculam,
et discipuli eius, et ait ad illos:
Transfretemus trans stagnum. Et
ascenderunt. 23 Et navigantibus il-
lis, obdormivit, et descendit pro-
cella venti in stagnum, et comple-
bantur, et periclitabantur. 24 Ac-

kantrume. 16 Niekas uždegęs ži-
burį neapvožia jo indu ir nededa
po guoliu, bet stato į žibintuvą,
kad įeinantieji matytų šviesą.
17 Nes nėra paslėptų dalykų, ku-
rie nebūtų apreikšti, nė uždengtų,
kurie nepasidarytų žinomi ir ne-
išeitų aikštėn. 18 Taigi, žiūrėkite,
kaip jūs klausote. Nes turinčiam
bus duodama, o iš neturinčio net
ir tai, ką jis tariasi turįs, bus
atimta.
19 Tuo tarpu atėjo pas jį jo mo-
tina ir broliai, bet dėl minios ne-
galėjo jo prieiti. 20 Jam buvo pa-
sakyta: Tavo motina ir tavo bro-
liai stovi lauke ir nori su tavimi
pasimatyti. 21 Atsakydamas jis
jiems tarė: Mano motina ir mano
broliai tie, kurie klauso Dievo
žodžio ir jį daro.
22 Vieną dieną atsitiko, kad jis
įėjo į laivą drauge su savo moky-
tiniais ir jiems tarė: Persiirkime
anapus ežero. Jie atsistūmė nuo
kranto. 23 Jiems plaukiant, jis už-
migo. Ežere užėjo audra; jie bu-
vo apipiliami vandenimi ir atsira-
do pavojuje. 24 Tuomet prisiarti-

— (16) *Niekas uždegęs žiburį neapvožia...* Mokytiniai išmoksta ne tik sau. Kam ta šviesa reikalinga, tuojau pasakoma: *kad įeinantieji matytų...* Plg. Mt 5, 15; Mk 4, 21. — (17) *Nėra paslėptų dalykų,* t. y., nėra kurios nors mano mokslo paslapties, kuri neturėtų būti apreikšta. Plg. Mt 10, 26; Mk 4, 22. — (18) *Žiūrėkite, kaip jūs klausote. Nes turinčiam...* Tą pat reikia pasakyti apie uolumą, kuriuo įsigijama dieviškų turtų.

8, **19—21**. *Jėzaus giminės.* Plg. Mt 12, 46—50; Mk 3, 31—35. Dviejose pirmose evangelijose šis įvykis dedamas tarp Jėzaus atsakymo į vieną parisiejų piktžodžiavimą ir sėjėjo prilyginimo. Luko pasakojimas labai trumpas. — (20) *Tavo broliai.* Apie Jėzaus brolius žr. Mt 12, 46; Mk 3, 31; 6, 3. — (21) *Mano motina...* Išganytojas čia neišsižada savo švenčiausios Motinos, kuria jis rūpinosi ir mirdamas ant kryžiaus. Dievo valios vykdyme Marija stovi arčiau Jėzaus, kaip bet kas kitas. Jėzaus žodžiais ir pavyzdžiu čia parodoma jo mokytiniams, kad, atidėję šalin visokią žemišką meilę, imtųsi sau pavestos pareigos ir jokiu būdu nestatytų augščiau už ją tėvų ir giminių meilės ar naudingumo.

8, **22—25**. *Audros nutildymas.* Plg. Mt 8, 23—27; Mk 4, 35—40. Visų trijų evangelistų pasakojimas čia kone visai vienodas. — (22) *Vieną dieną...* Laikas tiksliau nenurodomas. Morkus sako, kad tai buvusi prilyginimų apie dangaus karalystę diena. — (24) *Su-*

nę jie pažadino jį, sakydami: Mokytojau, mes žūname. Jis atsikėlęs sudraudė vėją ir vandens bangas: jos aprimo, ir pasidarė tyla. 25 Mokytiniams jis tarė: Kur jūsų tikėjimas? Jie nusigandę ir nustebę, sakė vienas kitam: Kas gi jis, kad paliepia vėjams ir jūrai, ir tie jo klauso?

26 Jie atplaukė į Gerazėnų šalį, kuri yra ties Galilieja. 27 Kaip tik jis išėjo į krantą, jį sutiko vienas žmogus, jau daug laiko velnio apsėstas; jis nebevilkėjo jokių drabužių ir nebepasilikdavo namuose, bet kapuose. 28 Pamatęs Jėzų, jis parpuolė ties juo ir, šaukdamas dideliu balsu, tarė: Kas tau darbo su manimi, Jėzau, Augščiausiojo Dievo Sūnau? Maldauju tave, nekankink manęs. 29 Jėzus gi buvo liepęs nešvariajai dvasiai išeiti iš žmogaus. Nes jau nuo daugelio laiko buvo jį apsėdusi; nors jis buvo rakinamas grandinėmis ir dedamas į pančius, bet sutraukydavo raiščius ir buvo velnio išvaromas į tyrus. 30 Tuomet Jėzus pa-

cedentes autem suscitaverunt eum, dicentes: Praeceptor, perimus. At ille surgens, increpavit ventum, et tempestatem aquae, et cessavit: et facta est tranquillitas. 25 Dixit autem illis: Ubi est fides vestra? Qui timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes: Quis putas hic est, quia et ventis, et mari imperat, et obediunt ei?

26 Et navigaverunt ad regionem Gerasenorum, quae est contra Galilaeam. 27 Et cum egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam, qui habebat daemonium iam temporibus multis, et vestimento non induebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis. 28 Is, ut vidit Iesum, procidit ante illum: et exclamans voce magna, dixit: Quid mihi, et tibi est Iesu Fili Dei Altissimi? obsecro te, ne me torqueas. 29 Praecipiebat enim spiritui immundo ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, et vinciebatur catenis, et compedibus custoditus, et ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserta. 30 Interrogavit autem illum Iesus, dicens: Quod tibi no-

---

draudė vėją ir vandens bangas: pats savo žodžiu, nerodydamas apaštalams, kad jis šaukiasi dangiškojo Tėvo pagalbos. Mokytiniai anksčiau, negu bus išsiųsti, turi pamatyti Dievo žodžio jėgą ir Jėzaus galią. Ko negali padaryti jokios žmonių pajėgos, jiems turi pasirodyti didesnis stebuklas, negu pagydymai.

8, 26—39. *Gerazėnų šalies apsėstasis.* Plg. Mt 8, 28—34; Mk 5, 1—20. Luko pasakojimas nėra taip gyvas ir pilnas, kaip Morkaus, bet jis platesnis už Mato pasakojimą. — (26) *Į Gerazėnų šalį:* kurios gyventojų dauguma buvo pagonys. — (27) *Vienas žmogus.* Graikiškame tekste dar pridurta: iš miesto, t. y., buvęs miesto gyventojas, miestelėnas, gal daugeliui pažįstamas asmuo. — *Jau daug laiko velnio...* Anot graikiško teksto: *velnio apsėstas,* ir nuo daugelio laiko jis nebevilkėjo jokių drabužių. Todėl apsėstasis, laikui slenkant, vis daugiau ir daugiau buvo piktosios dvasios varginamas. — (28) *Nekankink manęs.* Jis bijo, todėl vadina Viešpatį Dievo Sūnumi ir parpuola prieš jį kniūbsčias, bet jis vis viena pasilieka akiplėša, statydamas Viešpačiui savo reikalavimą. Ir Viešpaties žodžiai vargina jį (29 e.). — (30) *Legijonas.* Viešpats nori mums duoti sužinoti, kaip daug piktų dvasių gali paimti savo valdžion vieną sielą (Kir.) ir apreikšti savo galią (Beda).

men est? At ille dixit: Legio: quia
intraverant daemonia multa in
eum. 31 Et rogabant illum ne im-
peraret illis ut in abyssum irent.
32 Erat autem ibi grex porcorum
multorum pascentium in monte:
et rogabant eum, ut permitteret
eis in illos ingredi. Et permisit
illis. 33 Exierunt ergo daemonia ab
homine, et intraverunt in porcos:
et impetu abiit grex per praeceps
in stagnum, et suffocatus est.
34 Quod ut viderunt factum qui
pascebant, fugerunt, et nunciave-
runt in civitatem, et in villas.
35 Exierunt autem videre quod fac-
tum est, et venerunt ad Iesum: et
invenerunt hominem sedentem, a
quo daemonia exierant, vestitum,
ac sana mente ad pedes eius, et
timuerunt. 36 Nunciaverunt autem
illis et qui viderant, quomodo sa-
nus factus esset a legione: 37 et
rogaverunt illum omnis multitudo
regionis Gerasenorum ut discede-
ret ab ipsis: quia magno timore
tenebantur. Ipse autem ascendens
navim, reversus est. 38 Et rogabat
illum vir, a quo daemonia exierant,
ut cum eo esset. Dimisit autem
eum Iesus, dicens: 39 Redi in do-
mum tuam, et narra quanta tibi
fecit Deus. Et abiit per universam
civitatem, praedicans quanta illi
fecisset Iesus.

klausė jį, tardamas: Kuo tu var-
du? Jis atsakė: Legijonas; nes į
jį buvo įėję daug velnių. 31 Jie jį
meldė neliepti jiems eiti į gelmę.
32 Buvo tenai didelė kaimenė kiau-
lių, kurios ganėsi kalne. Jie jį pra-
šė leisti jiems į jas įeiti. Jis jiems
leido. 33 Tuomet velniai išėjo iš
žmogaus ir suėjo į kiaules; kaime-
nė tuojau padurmu metėsi į ežerą
ir prigėrė. 34 Piemenys, pamatę,
kas buvo atsitikę, pabėgo ir davė
žinią į miestą ir į kaimus. 35 Gy-
ventojai išėjo pažiūrėti, kas buvo
įvykę, ir atėjo pas Jėzų. Jie rado
žmogų, iš kurio velniai buvo iš-
ėję, apvilktą ir sveiko proto sėdintį
prie jo kojų, ir nusigando. 36 Tie,
kurie buvo matę, papasakojo jiems,
kaip jis buvo pagydytas nuo legi-
jono. 37 Visa Gerazėnų šalies dau-
gybė meldė jį atstoti nuo jų, nes
jie buvo apimti didelės baimės. Jis,
sėdęs į laivą, sugrįžo. 38 Nors žmo-
gus, iš kurio buvo išėję velniai,
prašė jį, kad galėtų būti su juo,
bet Jėzus paleido jį, sakydamas:
39 Grįžk į savo namus ir pasakok,
kaip didelių dalykų Dievas yra tau
padaręs. Jis nuėjo ir visiems mie-
ste skelbė, kaip didelių dalykų bu-
vo jam padaręs Jėzus.

— (32) *Jie jį prašė leisti...* Jei pikto-
sios dvasios negali paimti savo valdžion
net gyvulių, tai juo mažiau gali kenkti
žmogui, kurs priėmė Kristaus antspaudą
ir turi jame vilties (Kir.). — (33) *Su-
ėjo į kiaules.* Tiek jie ir tegalėjo
padaryti, bet neįstengė palaikyti sau
naujos buveinės, nes kiaulės prigėrė
ežere. Išganytojas leidžia žūti kiau-
lėms, kad taip žmonės gautų progos
susirūpinti savo išganymu, kai pieme-
nys papasakos visą atsitikimą mieste.
— (37) *Meldė jį atstoti nuo jų...* Jie
nemoka įvertinti apsėstajam suteiktos
malonės, jaučia tik savo nuostolį; iš
anksto jau reikėjo laukti, kad jie juo
mažiau vertins Viešpaties pamokslą.
Baimė tačiau sulaiko juos nuo smar-
kesnių žodžių. Viešpats palieka jiems
pagydytąjį, kaip Dievo geradaryščių
skelbėją.

40 Jėzui sugrįžus, atsitiko, kad jį
priėmė minia, nes visi buvo jo be-
laukią. 41 Štai atėjo vienas žmo-
gus, vardu Jajiras, sinagogos vir-
šininkas, ir parpuolė prie Jėzaus
kojų, prašydamas jį užeiti į jo na-
mus; 42 nes jis turėjo vienturtę
dukterį, arti dvylikos metų, ir ta
buvo marinama. Atsitiko, kad ei-
nant jis buvo minios spaudžiamas.
43 Viena moteriškė, serganti dvy-
lika metų kraujo plūdimu, kuri
buvo išleidusi gydytojams visą sa-
vo lobį ir nė vieno negalėjo būti
pagydyta, 44 prisiartino iš užpaka-
lio, prisilietė jo drabužio kuto, ir
jos kraujo plūdimas tuojau susto-
jo. 45 Jėzus tarė: Kas manęs pri-
silietė? Visiems ginantis, Petras ir
su juo buvusieji tarė: Mokytojau,
minia tave spaudžia ir stumia, o
tu sakai: Kas manęs prisilietė?
46 Bet Jėzus tarė: Kas nors manęs
prisilietė, nes aš žinau, kad iš ma-
nęs išėjo galybė. 47 Moteriškė, ma-
tydama, kad ji nepasiliko nepaste-
bėta, priėjo drebėdama, parpuolė
prie jo kojų ir pasakė visų žmonių
akivaizdoje, dėl ko ji prisilietusi
ir kaip tuojau pagijusi. 48 Tuomet
jis jai tarė: Dukterie, tavo tikėji-
mas pagelbėjo tau; eik sau rami.
49 Dar jam tebekalbant, atėjo kas
ten iš namų pas sinagogos virši-

40 Factum est autem cum rediis-
set Iesus, excepit illum turba,
erant enim omnes expectantes eum.
41 Et ecce venit vir, cui nomen Iai- Mt 9, 18; Mc 5, 22
rus, et ipse princeps synagogae
erat: et cecidit ad pedes Iesu, ro-
gans eum ut intraret in domum
eius, 42 quia unica filia erat ei fere Lc 7, 12
annorum duodecim, et haec morie-
batur. Et contigit, dum iret, a tur-
bis comprimebatur. 43 Et mulier
quaedam erat in fluxu sanguinis
ab annis duodecim, quae in medi-
cos erogaverat omnem substantiam
suam, nec ab ullo potuit curari:
44 accessit retro, et tetigit fimbriam
vestimenti eius: et confestim stetit
fluxus sanguinis eius. 45 Et ait Ie-
sus: Quis est, qui me tetigit? Ne-
gantibus autem omnibus, dixit Pet-
rus, et qui cum illo erant: Prae-
ceptor, turbae te comprimunt, et
affligunt, et dicis: Quis me teti-
git? 46 Et dixit Iesus: Tetigit me
aliquis, nam ego novi virtutem de
me exiisse. 47 Videns autem mu-
lier, quia non latuit, tremens ve-
nit, et procidit ante pedes eius:
et ob quam causam tetigerit eum,
indicavit coram omni populo: et
quemadmodum confestim sanata
sit. 48 At ipse dixit ei: Filia, fides Lc 7, 50
tua salvam te fecit: vade in pace.
49 Adhuc illo loquente, venit qui-
dam ad principem synagogae, di-

8, 40—56. *Pagydymas kraujo plūdimu sergančios moteriškės ir prikėlimas iš numirusiųjų Jajiro dukters.* Plg. Mt 9, 18—26; Mk 5, 21—43. Luko pasakojimas čia gana panašus į Morkaus, nors nėra taip pilnas. — (40) *Jį priėmė minia:* gali būti, kad tai padarė su nemažu džiaugsmu. — (41) *Prašydamas jį užeiti į jo namus.* Jajiro prašymas ateiti į namus sutinka su Išganytojo įpročiu gydyti rankų uždėjimu, savo malda arba palietimu. — (43) *Visą savo lobį.* Dėl savo pakartotų bandymų išsigydyti ji buvo dvigubai nelaiminga, nes ne tik nepagijo, bet dar labiau sirgo. — (46) *Kas nors manęs prisilietė:* prisilietė tyčiomis, turėdamas ypatingą sumanymą. — *Iš manęs išėjo galybė.* Jėzus apsireiškia, kaip visokio gerumo ir visokios jėgos šaltinis. — (49) *Tavo duktė mirė; nebevargink jo.* Jie turėjo žinoti prikė-

cens ei: Quia mortua est filia tua,
noli vexare illum. [50] Iesus autem,
audito hoc verbo, respondit patri
puellae: Noli timere, crede tantum,
et salva erit. [51] Et cum venisset
domum, non permisit intrare se-
cum quemquam, nisi Petrum, et
Iacobum, et Ioannem, et patrem,
Lc 7, 13 et matrem puellae. [52] Flebant au-
tem omnes, et plangebant illam. At
ille dixit: Nolite flere, non est
mortua puella, sed dormit. [53] Et
deridebant eum, scientes quod
mortua esset. [54] Ipse autem tenens
manum eius clamavit, dicens: Puel-
la, surge. [55] Et reversus est spiri-
tus eius, et surrexit continuo. Et
Lc 5, 14; Mc 1, 44; 7, 36 iussit illi dari manducare. [56] Et
stupuerunt parentes eius, quibus
praecepit ne alicui dicerent quod
factum erat.

Mt 10, 1; Mc 3, 13 9. [1] Convocatis autem duodecim
Apostolis, dedit illis virtutem, et
potestatem super omnia daemonia,
et ut languores curarent. [2] Et mi-
sit illos praedicare regnum Dei,
Lc 10, 4; Mt 10, 9; Mc 6, 8 et sanare infirmos. [3] Et ait ad il-
los: Nihil tuleritis in via, neque
virgam, neque peram, neque pa-
nem, neque pecuniam, neque duas
Lc 10, 5 ss tunicas habeatis. [4] Et in quamcum-
que domum intraveritis, ibi mane-
Act 13, 51; Lc 10, 10 s te, et inde ne exeatis. [5] Et quicum-

ninką ir jam pasakė: Tavo duktė
mirė; nebevargink jo. [50] Bet Jė-
zus, išgirdęs tą žodį, tarė mergai-
tės tėvui: Nebijok, tik tikėk, ir ji
bus sveika. [51] Atėjęs į namus jis
neleido įeiti su savim niekam dau-
giau kaip tik Petrui, Jokūbui, Jo-
nui ir mergaitės tėvui bei motinai.
[52] Visi verkė ir raudojo jos. Bet jis
tarė: Neverkite, nes mergaitė ne-
mirė, tik miega. [53] Jie išjuokė jį,
žinodami, kad ji mirusi. [54] Bet Jė-
zus, laikydamas jos ranką, sušuko:
Mergaite, kelkis! [55] Jos dvasia su-
grįžo, ir ji tuojau atsikėlė. Jis lie-
pė duoti jai valgyti. [56] Jos gim-
dytojai stebėjosi, o jis liepė jiems
niekam nesakyti, kas buvo įvykę.

9. [1] Suvadinęs dvyliką apaštalų,
Jėzus davė jiems galybės ir val-
džios ant visų velnių ir ligoms gy-
dyti. [2] Paskui jis išsiuntė juos Die-
vo karalystės skelbti ir ligonių gy-
dyti. [3] Jis jiems tarė: Nieko ne-
siimkite su savimi į kelią, nei laz-
dos, nei maišelio, nei duonos, nei
pinigų ir neturėkite dviejų jupų.
[4] Į kokiuos tik namus įeisite, te-
nai pasilikite ir iš ten neišeikite.
[5] Kas tik jūsų nepriimtų, išeidami

---

limą iš numirusiųjų jaunikaičio Najime (7, 17) ir todėl turėjo nenustoti vil-ties. — (52) *Nemirė:* mirtis nelaikys jos ilgai savo valdžioje.

7. Dvylikos apaštalų išsiuntimas, duonos padauginimas, Petro išpažinimas ir Jėzaus atsimainymas, 9, 1—50.

9, 1—6. *Išsiuntimas apaštalų.* Plg. Mt 10, 1—11; 1; Mk 6, 6—13. Lukas, kaip ir Morkus, šį dalyką pasakoja labai trumpai. — (9, 1) *Suvadinęs...* Apaštalai jau dvejus metus buvo Viešpaties mokomi. Jų siuntimas nuneš žinią apie Mesijo karalystę visur, taip kad net Erodas Antipas ją išgirs. — *Valdžios ant visų velnių,* t. y., galios juos išvaryti. Išganytojas, būdamas Dievas, suteikia apaštalams galios daryti stebuklus. — (3) *Nei lazdos...* Jie turi su savimi neimti nieko, kas tarnauja patogumui. — *Nei duonos, nei pinigų...* Net reikalingų dalykų jie neturi imti su savim, juo labiau tokių, be kurių pigu apsieiti. — (5) *Dulkes nuo savo kojų liudijimui...* Žemė rodosi lyg sutepta gyventojų nuodėmėmis. Dulkių nukratymas parodo, kad visa kaltė pasiliks ant jų.

iš to miesto nusikratykite net ir
dulkes nuo savo kojų liudijimui
prieš juos. 6 Taigi, išėję jie ėjo ap-
linkui per kaimus, skelbdami Evan-
geliją ir visur gydydami.

7 Tuo tarpu tetrarkas Erodas iš-
girdo, kas buvo jo daroma, ir svy-
ravo, nes kai kurių buvo sakoma:
8 Jonas prisikėlė iš numirusiųjų, ki-
tų gi: Elijas pasirodė, kitų vėl: Kė-
lėsi vienas iš senųjų pranašų.
9 Erodas tarė: Jonui aš nukirsdi-
nau galvą; kas gi yra šitas, apie
kurį aš girdžiu tokių dalykų? Tai-
gi, jis ieškojo jo pamatyti.

10 Sugrįžę apaštalai papasakojo
jam visa, ką buvo darę. Tuomet,
pasiėmęs juos, jis pasitraukė nuo-
šaliai į tuščią vietą prie Betsaji-
dos. 11 Tai patyrusios minios se-
kė jį. Jis juos priėmė, kalbėjo
jiems apie Dievo karalystę ir pa-
gydė tuos, kurie gydymo privalė.
12 Diena jau baigėsi; tai dvylika
priėję jam tarė: Paleisk minias,
kad, nuėjusios į aplinkui esančius
kaimus ir kiemus, rastų užeigos
ir valgyti, nes čia esame tuščioje
vietoje. 13 Bet jis jiems tarė: Jūs

que non receperint vos exeuntes
de civitate illa, etiam pulverem pe-
dum vestrorum excutite in testi-
monium supra illos. 6 Egressi au-
tem circuibant per castella evan-
gelizantes, et curantes ubique.
7 Audivit autem Herodes tetrar- Mt 14, 1;
cha omnia, quae fiebant ab eo, et Mc 6, 14
haesitabat eo quod diceretur 8 a Mt 16, 14
quibusdam: Quia Ioannes surre-
xit a mortuis: a quibusdam vero:
Quia Elias apparuit: ab aliis au-
tem: Quia propheta unus de anti-
quis surrexit. 9 Et ait Herodes: Lc 23, 8
Ioannem ego decollavi: Quis est
autem iste, de quo ego talia audio?
Et quaerebat videre eum.
10 Et reversi Apostoli, narrave- Mc 6, 30;
runt illi quaecumque fecerunt: et Lc 10, 17
assumptis illis secessit seorsum in
locum desertum, qui est Bethsai-
dae. 11 Quod cum cognovissent
turbae, secutae sunt illum: et ex-
cepit eos, et loquebatur illis de
regno Dei, et eos, qui cura indi-
gebant, sanabat. 12 Dies autem coe- Mt 14, 15;
perat declinare. Et accedentes duo- Mc 6, 36
decim dixerunt illi: Dimitte turbas,
ut euntes in castella, villasque
quae circa sunt, divertant, et in-
veniant escas: quia hic in loco de-
serto sumus. 13 Ait autem ad il- Io 6, 9

9, 7—9. *Ypatinga Erodo Antipo nuomonė apie Jėzų.* Plg. Mt 14, 1. 2; Mk 6, 14—16. — (7) *Kas buvo jo daroma:* stebuklus, kuriuos darė Kristus ir jo vardu apaštalai. — (8) *Elijas pasirodė:* nes Elijas nebuvo miręs. Sąžinė neduoda ramybės Erodui, todėl jis tiki tai vieną, tai kitą dalyką.

9, 10—17. *Pirmas stebuklingas duonos padauginimas.* Plg. Mt 14, 13—21; Mk 6, 30—44; Jo 6, 1—13. — (10) *Pasiėmęs juos.* Išganytojas nori duoti apaštalams truputį pasilsėti. — *Prie Betsajidos.* Jėzus su apaštalais persiyrė per Genezareto ežerą į rytų krantą, todėl minima čia Betsajida negalėjo būti ta, kurioje buvo Petro ir Andriejaus tėviškė. Netoli šiaurės vakarų Genezareto ežero kranto buvo kitados Betsajidos miestelis, iš kurio tetrarkas Pilypas padarė miestą ir praminė vardu Julias. Evangelistas tą miestelį tebevadina senu jo vardu. — (12) *Paleisk minias.* Apaštalai, kaip būsimi ganytojai, rūpinasi visais minios reikalais; todėl jie žiūri, kad minia savo laiku galėtų rasti maisto. — (13) *Jūs duokite...:* padarykite stebuklą. Tačiau apaštalai nesupranta, ko Jėzus nori; reikšdami jam pagarbos, jie atsako, esą negalimas dalykas, kad jie patys

los: Vos date illis manducare. At
illi dixerunt: Non sunt nobis plus
quam quinque panes, et duo pis-
ces: nisi forte nos eamus, et ema-
mus in omnem hanc turbam escas.
14 Erant autem fere viri quinque
millia. Ait autem ad discipulos
suos: Facite illos discumbere per
convivia quinquagenos. 15 Et ita fe-
cerunt. Et discumbere fecerunt om-
Io 11, 41; 17, 1 nes. 16 Acceptis autem quinque
panibus, et duobus piscibus, respe-
xit in caelum, et benedixit illis:
et fregit, et distribuit discipulis
4 Rg 4, 43 s suis, ut ponerent ante turbas. 17 Et
manducaverunt omnes, et saturati
sunt. Et sublatum est quod super-
fuit illis, fragmentorum cophini
duodecim.
Mt 16, 13; Mc 8, 27 18 Et factum est cum solus esset
orans, erant cum illo et discipuli:
et interrogavit illos, dicens: Quem
Lc 9, 7 me dicunt esse turbae? 19 At illi
responderunt, et dixerunt: Ioan-
nem Baptistam, alii autem Eliam,
alii vero quia unus Propheta de
Io 6, 69 prioribus surrexit. 20 Dixit autem
illis: Vos autem quem me esse di-
citis? Respondens Simon Petrus
dixit: Christum Dei.
21 At ille increpans illos, praece-
Mt 17, 21; Mc 8, 31; Lc 9, 31; 18, 31 ss pit ne cui dicerent hoc, 22 dicens:
Quia oportet filium hominis multa
pati, et reprobari a senioribus, et
principibus sacerdotum, et Scribis,
et occidi, et tertia die resurgere.

duokite jiems valgyti. Jie jam at-
sakė: Mes neturime daugiau, kaip
penkis duonos kepalus ir dvi žu-
vi; jei nebent mes eitumėm ir pirk-
tumėm visai šiai miniai valgyti.
14 Buvo gi apie penkis tūkstančius
vyrų. Jis tarė savo mokytiniams:
Susodinkite juos eilėmis po pen-
kias dešimtis. 15 Jie taip padarė ir
visus susodino. 16 Tuomet paėmęs
penkis duonos kepalus ir dvi žuvi,
jis pažvelgė į dangų, palaimino
juos, laužė ir dalino savo mokyti-
niams, kad dėtų ties miniomis.
17 Visi valgė ir buvo sotūs; ir dar
atimta, kas buvo likę trupinių, dvy-
lika pintinių.

18 Kai jis buvo vienas ir meldėsi,
su juo buvo ir mokytiniai. Jis pa-
klausė juos: Ką minios sako ma-
ne esant? 19 Jie atsakė ir tarė:
Vieni sako esant Joną Krikštytoją,
kiti Eliją, dar kiti, kad prisikėlęs
vienas iš senųjų pranašų. 20 Jis
jiems tarė: O jūs ką sakote mane
esant? Atsakydamas Simonas Pe-
tras tarė: Dievo Kristų.

21 Jis sudraudė juos ir liepė nie-
kam tai nesakyti, 22 tardamas:
Žmogaus Sūnus turi daug kentėti,
būti atmestas vyresniųjų, vyriau-
siųjų kunigų ir Rašto žinovų, būti
užmuštas ir trečiąją dieną prisikelti.

---

eitų ir parūpintų maisto miniai. — (15) *Jie taip padarė:* paklausė Jėzaus įsakymo, nors nežinojo, kam tai daroma.

9, 18—27. *Petro išpažinimas ir pirmas Kristaus kančios paskelbimas.* Plg. Mt 16, 13—28; Mk 8, 27—9, 1. Luko, kaip ir Morkaus, čia pasakojimas trumpas. Jis nemini garbingo atsilyginimo, kurį tuomet Viešpats pažadėjo Petrui. Lukas, po duonos padauginimo tuojau dėdamas Petro išpažinimą, apleidžia visą eilę įvykių, kuriuos pasakoja kitu du evangelistu. — (18) *Kai jis buvo vienas...* Petro išpažinimo vietos Lukas nemini, už tat jis nurodo aiškiai įvykio apystovas: Jėzus meldžiasi savo dangiškajam Tėvui; arti jo yra jojo mokytiniai, kurie vieni turės išgirsti pranašystę apie Jėzaus kančią. — *Ką minios sako:* tos minios, kurios manęs klausosi ir mato mano stebuklus.

(21) *Jis sudraudė:* rimtai įspėjo. —

23 Visiems gi jis sakė: Jei kas nori
eiti paskui mane, teišsižada pats
savęs, tegul kasdien neša savo kry-
žių ir teseka mane. 24 Nes kas no-
ri išgelbėti savo gyvybę, praras ją,
o kas prarastų savo gyvybę dėl
manęs, ją išgelbės. 25 Nes koki
nauda būtų žmogui, jei jis laimė-
tų visą pasaulį, o pats save prapul-
dytų, ar sau darytų nuostolį?
26 Kas gėdysis manęs ir mano žo-
džių, to gėdysis žmogaus Sūnus,
atėjęs savo Tėvo ir šventųjų ange-
lų didenybėje. 27 Sakau jums tie-
są: Yra kai kurie iš čia stovinčių-
jų, kurie nemirs, kolei išvys Dievo
karalystę.

28 Apie aštuonias dienas po tų
žodžių atsitiko, kad jis pasiėmė
Petrą, Jokūbą ir Joną ir užėjo ant
kalno melstis. 29 Jam besimeldžiant,

23 Dicebat autem ad omnes: Si quis Mt 10, 38;
vult post me venire, abneget se- 16, 24; Mc 8, 34;
metipsum, et tollat crucem suam Lc 14, 27
quotidie, et sequatur me. 24 Qui Lc 17, 33;
enim voluerit animam suam sal- Mt 10, 39; Io 12, 25
vam facere, perdet illam: nam qui
perdiderit animam suam propter
me, salvam faciet illam. 25 quid
enim proficit homo, si lucretur uni-
versum mundum, se autem ipsum
perdat, et detrimentum sui faciat?
26 Nam qui me erubuerit, et meos Mt 10, 33;
sermones: hunc Filius hominis Mc 8, 38; 2 Tim 2, 12
erubescet cum venerit in maiesta-
te sua, et Patris, et sanctorum an-
gelorum. 27 Dico autem vobis ve- Mt 16, 28;
re: sunt aliqui hic stantes, qui Mc 8, 39
non gustabunt mortem donec vi-
deant regnum Dei.
28 Factum est autem post haec Lc 8, 51;
verba fere dies octo, et assumpsit Mt 17, 1; Mc 9, 1
Petrum, et Iacobum, et Ioannem,
et ascendit in montem ut oraret.
29 Et facta est, dum oraret, species

---

(23) *Visiems gi...:* ne tik mokytiniams (žr. Mk 8, 34). — *Jei kas nori eiti paskui mane:* tokiam bus teikiama Dievo malonės pagalba. Eiti paskui Jėzų, reiškia gyvenimo taisykle pasiimti Dievo valią. Sekdami paskui Kristų su kryžiumi, mes būsime jo garbės dalininkais. — (26) *Atėjęs savo Tėvo ir...* Kas Kristaus bus nepripažintas, tas skirtas žūti amžinai. Todėl reikia dėti visas pastangas, kad sektumėm paskui Kristų, kurs tikrai ateis su teisėjo didenybe, ateis su garbe, kuri jam nuosava kaip žmogui, kurią turėti dera jo žmogiškai prigimčiai, sujungtai su Žodžiu, ir kuri atitinka jo kentėjimų didumą ir daugybę (Pil 2, 8. 9); ateis savo Tėvo garbėje, nes pasirodys su ta didybe, kurią gauna, kaip tikras Tėvo Sūnus, draug su dieviška prigimtimi; ateis su šv. angelų garbe, t. y., dangaus kunigaikščių kariuomenės apsuptas. — (27) *Yra kai kurie...* Kad klausytojai nemanytų, būk ta Kristaus garbė tuojau pasirodysianti, Išganytojas paaiškina, kad anksčiau bus tvirtai įsteigta Dievo karalystė čia žemėje ir drauge jų paguodai pasako, kad mesijinė karalystė bus tvirtai ir matomai įgyvendinta pasaulyje ne perdaug tolimoje ateityje. Šv. Beda, sekdamas šv. Gregorių, sako, kad šitoje vietoje Dievo karalystė pavadinta Bažnyčia. Savaime aišku, kad matyti Dievo karalystę negali reikšti tą pat, ką ir matyti Jėzų, ateinantį toje garbėje, apie kurią kalbama 26 e.

9, 28—36. *Jėzaus atsimainymas.* Plg. Mt 17, 1—13; Mk 9, 1—12. Luko pasakojimas čia trumpesnis, negu kitų dviejų evangelistų, bet turi kai kurių jam vienam nuosavų smulkmenų. — (28) *Apie aštuonias dienas:* nes pirmutinė ir paskutinė, t. y., aštuntoji diena, buvo nepilnos. — *Pasiėmė Petrą...* Kryžiaus papiktinimas dar labiau pašalinamas bent kai kuriems mokytiniams Kristaus garbės parodymu. —

Lc 20, 38 — Io 1, 14 — 2 Ptr 1, 16 ss; Lc 3, 22; Ps 2, 7; Is 42, 1; Dt 18, 15. 19 — Mt 17, 14; Mc 9, 16

vultus eius altera: et vestitus eius albus et refulgens. 30 Et ecce duo viri loquebantur cum illo. Erant autem Moyses, et Elias, 31 visi in maiestate: et dicebant excessum eius, quem completurus erat in Ierusalem. 32 Petrus vero, et qui cum illo erant, gravati erant somno. Et evigilantes viderunt maiestatem eius, et duos viros, qui stabant cum illo. 33 Et factum est cum discederent ab illo, ait Petrus ad Iesum: Praeceptor, bonum est nos hic esse: et faciamus tria tabernacula, unum Tibi, et unum Moysi, et unum Eliae: nesciens quid diceret. 34 Haec autem illo loquente, facta est nubes, et obumbravit eos: et timuerunt, intrantibus illis in nubem. 35 Et vox facta est de nube, dicens: Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite. 36 Et dum fieret vox, inventus est Iesus solus. Et ipsi tacuerunt, et nemini dixerunt in illis diebus quidquam ex his, quae viderant.

37 Factum est autem in sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illis turba multa. 38 Et ecce vir de turba exclamavit, dicens: Magister, obsecro te, respice in filium meum quia unicus est mihi: 39 et ecce spiritus apprehendit eum, et subito clamat, et elidit, et dissipat eum cum spuma, et vix discedit dilanians eum: 40 et rogavi discipulos tuos ut eiicerent illum,

jo veido išvaizda pasidarė kitoki ir jo apdaras baltas ir žibąs. 30 Štai, du žmogu kalbėjosi su juo: tai buvo Mozė ir Elijas. 31 Jie buvo regimi garbėje ir kalbėjo apie mirtį, kurią jis turėjo iškentėti Jeruzalėje. 32 Petras ir su juo buvusieji buvo miego apimti; pabudę jie pamatė jo garbę ir du žmogu, stovėjusiu su juo. 33 Jiems nuo jo atstojant, Petras tarė Jėzui: Mokytojau, gera mums čia būti; padarykime tris padangtes, vieną tau, vieną Mozei ir vieną Elijui; bet jis nežinojo, ką kalbąs. 34 Tai jam bekalbant, užėjo debesis ir apdengė juos. Jiems įeinant į debesį, mokytiniai nusigando. 35 Iš debesies pasigirdo balsas, kurs sakė: Šitas yra mylimasis mano Sūnus, jo klausykite. 36 Balsui atsiliepiant, Jėzus vėl buvo vienas. Jie tylėjo ir anomis dienomis niekam nesakė nieko iš to, ką buvo matę.

37 Rytojaus dieną atsitiko, kad, jiems nueinant nuo kalno, juos sutiko gausi minia. 38 Štai vienas žmogus iš minios sušuko, sakydamas: Mokytojau, maldauju tave, pažvelgk į mano sūnų, nes jis mano vienturtis. 39 Dvasia nutveria jį, ir jis tuojau šaukia, permeta ir tąso jį, taip kad jis putoja, ir taip jį plėšo, kad vos ne vos nuo jo atstoja. 40 Aš prašiau tavo mokyti-

---

(30) *Du žmogu kalbėjosi su juo:* su Jėzumi, kurs buvo įstatymo ir pranašų Viešpats, apie kurį vienas ir kitas iš anksto buvo pranašavę.—(31) *Kalbėjo apie mirtį:* kaip apie paskutinį įstatymo ir pranašų veikimo tikslą. — (32) *Buvo miego apimti:* tuo tarpu, kai Kristus meldėsi. — (33) *Jiems nuo jo atstojant:* kai jie jau rengėsi skirtis. — (35) *Pasigirdo balsas.* Plg. 2 Petro 1, 17. — (36) *Jėzus vėl buvo vienas.* Iš to buvo aišku, kam dangiškasis balsas kalbėjo. — *Jie tylėjo:* iki Kristaus prisikėlimo.

9, 37—44a. *Pagydymas piktosios dvasios apsėsto — epileptiko* (puolamąja liga sergančio žmogaus). Plg. Mt 17, 14—20; Mk 9, 13—28. Lukas, kaip ir Matas, įvykį pasakoja labai trumpai. — (37) *Rytojaus dieną.* Įvykio

nius išvaryti ją, bet jie negalėjo.
41 Atsakydamas Jėzus tarė: O, ne-
tikinti ir iškrypusi gimine! iki ko-
lei aš būsiu pas jus ir jus kęsiu?
Atvesk čia savo sūnų. 42 Kaip jis
ėjo artyn, velnias parbloškė jį ir
tąsė. 43 Jėzus sudraudė nešvarią-
ją dvasią, pagydė vaiką ir atida-
vė jį jo tėvui. 44 Visi stebėjosi
Dievo didenybe.

Visiems stebintis visais tais da-
lykais, kuriuos jis darė, jis tarė
savo mokytiniams: Dėkitės jūs į
savo širdį šituos žodžius; nes žmo-
gaus Sūnus bus paduotas į žmo-
nių rankas. 45 Bet jie nesuprato tų
žodžių, ir jie buvo jiems paslėpti,
kad jų neišmanytų. Jie net bijojo
klausti jį apie tuos žodžius.
46 Juose kilo mintis, kas jų di-
džiausis. 47 Jėzus, matydamas jų
širdies mintis, paėmė vaiką, pa-
statė jį greta savęs 48 ir jiems tarė:
Kas tik priimtų šitą vaiką mano
vardu, tas mane priima, ir kas tik
mane priima, jis priima tą, kurs
yra mane siuntęs. Nes kas tarp
jūsų visų mažiausis, tas didžiau-
sis. 49 Tuomet atsiliepdamas Jonas
tarė: Mokytojau, mes matėme vie-
ną žmogų, tavo vardu išvarantį
velnius, ir mes jam draudėme, nes

et non potuerunt. 41 Respondens
autem Iesus, dixit: O generatio
infidelis, et perversa, usquequo
ero apud vos, et patiar vos? Ad-
duc huc filium tuum. 42 Et cum Lc 7, 15
accederet, elisit illum daemonium,
et dissipavit. 43 Et increpavit Ie-
sus spiritum immundum, et sana-
vit puerum, et reddidit illum patri
eius. 44 Stupebant autem omnes in Lc 9, 22
magnitudine Dei:

omnibusque mirantibus in om-
nibus, quae faciebat, dixit ad dis-
cipulos suos: Ponite vos in cordi-
bus vestris sermones istos: Filius
enim hominis futurum est ut tra-
datur in manus hominum. 45 At Lc 18, 34;
illi ignorabant verbum istud, et 24, 44; Mc 9, 32
erat velatum ante eos ut non sen-
tirent illud: et timebant eum inter-
rogare de hoc verbo.
46 Intravit autem cogitatio in Mt 18, 1;
eos, quis eorum maior esset. 47 At Mc 9, 33
Iesus videns cogitationes cordis Lc 6, 8; Mt 9, 4
illorum, apprehendit puerum, et
statuit illum secus se, 48 et ait illis: Mt 10, 40; Lc 22, 26
Quicumque susceperit puerum is-
tum in nomine meo, me recipit:
et quicumque me receperit, reci-
pit eum, qui me misit. Nam qui
minor est inter vos omnes, hic
maior est. 49 Respondens autem
Ioannes dixit: Praeceptor, vidimus

---

laiką nurodo tiktai Lukas. — (41) *O, netikinti ir...* Šitas papeikimas tinka ir Kristaus mokytiniams, nes jis buvo da-vęs jiems valdžios ant visų piktųjų dva-sių, žr. aug. 9, 1.

9, 44b. 45. *Antras pranašavimas apie kančią.* Plg. Mt 17, 21—22; Mk 9, 29—31. — (44) *Šituos žodžius:* ste-buklus, kad jūs neturėtumėt pagundos manyti, būk mano kančia esanti silp-numo pasėka. Mokytiniai ką tik buvo matę naują Išganytojo galios įrodymą.

9, 46—50. *Jėzaus pamokymas savo mokytiniams apie nuolankumą.* Plg. Mt 18, 1—5; Mk 9, 33—40. Luko pasako-jimas ir čia trumpesnis. Pas visus tris pirmuosius evangelistus šituo įvykiu baigiamas pasakojimas apie Išganytojo veiklą Galiliejoje. — (46) *Juose kilo mintis:* kai mokytiniai buvo Kaparnau-me. — (47) *Paėmė vaiką, pastatė jį...* Kaip kitados pranašai, taip ir Kristus dažnai moko veiksmais. Jis nori, kad nuolankumo įsakymas tikrai giliai įsmigtų į mokytinių atmintį ir širdis. — (48) *Kas tik priimtų šitą vaiką...* Kas gali būti garbingesnio, kaip priimti Jėzų ir dangiškąjį Tėvą? — (49) *Matėme vieną žmogų...* Išvarinėti piktas dvasias Kristus buvo pavedęs savo mokyti-niams (9, 1). Jonas norėtų, kad ta teisė

quendam in nomine tuo eiicien-
tem daemonia, et prohibuimus
eum: quia non sequitur nobiscum.
50 Et ait ad illum Iesus: Nolite
prohibere: qui enim non est adver-
sum vos, pro vobis est.
Mt 19, 1; 51 Factum est autem dum com-
Mc 10, 32 plerentur dies assumptionis eius, et
ipse faciem suam firmavit ut iret
in Ierusalem. 52 Et misit nuncios
ante conspectum suum: et euntes
intraverunt in civitatem Samarita-
norum ut pararent illi. 53 Et non
receperunt eum, quia facies eius
4 Rg 1, 10. 12 erat euntis in Ierusalem. 54 Cum
vidissent autem discipuli eius Ia-
cobus, et Ioannes, dixerunt: Do-
mine, vis dicimus ut ignis descen-
dat de caelo, et consumat illos?
55 Et conversus increpavit illos, di-
cens: Nescitis cuius spiritus estis.
Io 3, 17; 56 Filius hominis non venit animas
12, 47; perdere, sed salvare. Et abierunt
Mt 18, 11 in aliud castellum.
57 Factum est autem: ambulanti-
bus illis in via, dixit quidam ad
illum: Sequar te quocumque ieris.
Mt 8, 20 58 Dixit illi Iesus: Vulpes foveas
habent, et volucres caeli nidos: Fi-
lius autem hominis non habet ubi

jis neseka tavęs su mumis. 50 Jė-
zus jam tarė: Neginkite, nes kas
ne prieš jus, tas už jus.

51 Metui atėjus, kada jis turėjo
būti atimtas, atsitiko, kad jis at-
gręžė savo veidą keliauti į Jeru-
zalę. 52 Jis siuntė pirma savęs pa-
siuntinių, kurie įėjo į samariečių
miestelį, prirengti jam, kur susto-
ti. 53 Tie jo nepriėmė, nes jis ke-
liavo Jeruzalės link. 54 Tai pama-
tę, jo mokytiniai Jokūbas ir Jo-
nas tarė: Viešpatie, jei nori, mes
sakysime, kad ugnis kristų iš dan-
gaus ir juos sunaikintų? 55 Jis at-
sigręžė ir juodu sudraudė, sakyda-
mas: Nežinote, kokios esate dva-
sios. 56 Žmogaus Sūnus ne pra-
puldyti sielų atėjo, bet gelbėti. Po
to jie nuėjo į kitą kaimą.

57 Jiems einant keliu, atsitiko,
kad vienas jam tarė: Seksiu tave,
kur tik tu eisi. 58 Jėzus jam at-
sakė: Lapės turi urvus ir dangaus
paukščiai lizdus, o žmogaus Sū-
nus neturi kur galvos priglausti.

---

priklausytų jiems vieniems. — (50) *Kas ne prieš jus...* Kas nebuvo su parisiejais, kurie puldavo Išganytoją, tas iš tikrųjų stovėjo jo pusėje.

III. Jėzus kelionėje į Jeruzalę, 9, 51—19, 27.

1. Kelionės pradžia. Išsiuntimas 72 mokytinių, 9, 51—10, 24.

9, 51—56. *Samariečiai nepriima Išganytojo.* — (51) *Turėjo būti atimtas:* kai arti jau buvo valanda jo į dangų žengimo, kuriuo turėjo baigtis žemiškas jo gyvenimas. — *Jis atgręžė savo veidą...:* tvirtai pasiryžo eiti į Jeruzalę. — (52) *Miestelį.* Jo vardas nežinomas. Tai turėjo būti paprastas kaimas. — (53) *Jo nepriėmė...* Nes Jėzus keliavo su mokytiniais į (Padangčių) šventę Jeruzalėn tenai garbinti Dievo; samariečiai gi sakė, kad Dievą garbinti galima tik šventykloje, pastatytoje Garizimo kalne. — (54) *Tai pamatę:* kad pasiuntiniai sugrįžo, neįvykdę, kas jiems buvo įsakyta. Jokūbas ir Jonas gal šiuo atveju buvo atsiminę Eliją. — (55) *Nežinote...* Ar užmiršote, kad jūs esate Evangelijos vaikai, kuri moko visus malonumo ir gailestingumo. — (56) *Ne prapuldyti sielų atėjo...* Plg. Jo 3, 17; 12, 47.

9, 57—62. *Kas nori sekti Jėzų, turi visako išsižadėti.* Plg. Mt 8, 19—22.

59 Kitam jis tarė: Sek mane. Tas
atsakė: Viešpatie, leisk man pirma
eiti ir palaidoti savo tėvą. 60 Jėzus
jam tarė: Palik mirusiesiems laido-
ti jų numirėlius, tu gi eik ir skelbk
Dievo karalystę. 61 Kitas tarė: Sek-
siu tave, Viešpatie, bet leisk man
pirma atsisveikinti su tais, kurie
yra namie. 62 Bet Jėzus jam pasa-
kė: Nė vienas, kurs prideda savo
ranką prie arklo ir atgal dairosi,
netinka Dievo karalystei.

10. 1 Po to Viešpats paskyrė dar
kitus septynias dešimtis du ir iš-
siuntė juos po du pirma savęs į
visus miestus ir vietas, kur jis pats
turėjo ateiti. 2 Jis jiems sakė: Pjū-
tis, tiesa, didelė, o darbininkų ma-
ža. Taigi, prašykite pjūties Vieš-
patį siųsti darbininkų į savo pjū-
tį. 3 Eikite, štai aš siunčiu jus, kaip
avinėlius tarp vilkų. 4 Nesineški-
te nei maišelio, nei delmono, nei
autuvo ir nieko kelyje nesveikin-
kite. 5 Į kuriuos tik namus įeisite,
pirma sakykite: Ramybė teesie ši-
tiems namams. 6 Jei tenai bus ra-
mybės sūnus, jūsų ramybė ilsėsis
jame; jeigu ne, ji sugrįš pas jus.

caput reclinet. 59 Ait autem ad
alterum: Sequere me. ille autem
dixit: Domine permitte mihi pri-
mum ire, et sepelire patrem meum.
60 Dixitque ei Iesus: Sine ut mortui
sepeliant mortuos suos: tu autem
vade, et annuncia regnum Dei.
61 Et ait alter: Sequar te Domine, 3 Rg 19, 20
sed permitte mihi primum renun-
tiare his, quae domi sunt. 62 Ait Gn 19, 17
ad illum Iesus: Nemo mittens ma-
num suam ad aratrum, et respi-
ciens retro, aptus est regno Dei.
10. 1 Post haec autem designavit Ex 24, 1;
Dominus et alios septuaginta Nm 11, 16
duos, et misit illos binos ante fa-
ciem suam in omnes civitatem, et
locum, quo erat ipse venturus.
2 Et dicebat illis: Messis quidem Mt 9, 37;
multa, operarii autem pauci. Ro- Io 4, 35
gate ergo dominum messis ut mit-
tat operarios in messem suam.
3 Ite: ecce ego mitto vos sicut ag- Mt 10, 16
nos inter lupos. 4 Nolite portare Mc 6, 8;
sacculum, neque peram, neque 4 Rg 4, 29
calceamenta, et neminem per viam
salutaveritis. 5 In quamcumque do-
mum intraveritis, primum dicite:
pax huic domui: 6 et si ibi fuerit 1 Ptr 4, 14
filius pacis, requiescet super illum

Matas pasakoja ne visa, ką čia randame pas Luką. — (60) *Palik mirusiesiems laidoti...* Reikia kai kada apleisti mažesnes gėrybes dėl didesniųjų naudingumo (Beda). Kas buvo pašvęstas Dievui ypatingu būdu, kaip vyriausis kunigas, nazirai, tiems buvo draudžiama artintis net prie mirusiojo tėvo (3 Moz 21, 11; 4 Moz 6, 6. 7). Kristus savo atsakymu parodo, kaip didelio šventumo reikalaujama iš to, kurs turi eiti Evangelijos skelbėjo pareigas.

10. 1—24. *Išsiuntimas 72 mokytinių.* Šitą įvykį pasakoja tiktai Lukas. — (10, 1) *Po to:* po įvykių, paminėtų augščiau 9, 51. — *Dar kitus septynias dešimtis du...* Jau čia Išganytojas parodo, kad jo Bažnyčioje turės būti nustatyta tvarka tarp vadovaujančių (Jer. Beda), todėl 72 mokytinių pareigos turėjo būti mažesnės už apaštalų. Mokytiniai išsiunčiami po du, kad vienas kitam padėtų, vienas kitą suramintų ir dėl didesnio orumo. — (2) *Pjūtis...* Plg. Mt 9, 37. 38. — (4) *Nieko kelyje nesveikinkite:* nesišnekėkite be reikalo kelyje, skubėkite savo kelionėje eiti pirmyn. Plg. 4 Kar 4, 29. — (6) *Ramybės sūnus:* žmogus turįs ramybės, kokios suteikdavo Senojo Testamento vykdymas, todėl žmogus geras, mylįs tiesą. Ramybės sūnus yra ebrajizmas. — *Jūsų ramybė:* jūsų lin-

pax vestra: sin autem, ad vos re-
1 Cor 9, 14; 1 Tim 5, 18; Mt 10, 10; Dt 24, 14 vertetur. 7 In eadem autem domo
manete edentes, et bibentes quae
apud illos sunt: dignus est enim
operarius mercede sua. Nolite
transire de domo in domum. 8 Et
in quamcumque civitatem intrave-
ritis, et susceperint vos, manducate
Lc 9, 2. 5 quae apponuntur vobis: 9 et curate
infirmos, qui in illa sunt, et dicite
illis: Appropinquavit in vos reg-
num Dei. 10 In quamcumque au-
tem civitatem intraveritis, et non
susceperint vos, exeuntes in pla-
Act 13, 51; 18, 6 teas eius, dicite: 11 Etiam pulve-
rem, qui adhaesit nobis de civitate
vestra, extergimus in vos: tamen
hoc scitote, quia appropinquavit
regnum Dei. 12 Dico vobis, quia
Sodomis in die illa remissius erit,
Mt 11, 21; Ion 3, 6 quam illi civitati. 13 Vae tibi Co-
rozain, vae tibi Bethsaida: quia si
in Tyro, et Sidone factae fuissent
virtutes, quae factae sunt in vobis,
olim in cilicio, et cinere sedentes
paeniterent. 14 Verumtamen Tyro,
et Sidoni remissius erit in iudicio,
Is 14, 13 ss quam vobis. 15 Et tu Capharnaum
usque ad caelum exaltata, usque
Mt 10, 40; Io 5, 23; 12, 48; 15, 23; 1 Th 4, 8 ad infernum demergeris. 16 Qui
vos audit, me audit: et qui vos
spernit, me spernit. Qui autem
me spernit, spernit eum, qui misit
me.

17 Reversi sunt autem septuagin-
ta duo cum gaudio, dicentes: Do-
mine, etiam daemonia subiiciuntur
Apc 12, 8 s nobis in nomine tuo. 18 Et ait illis:
Videbam satanam sicut fulgur de

7 Pasilikite tuose pačiuose namuo-
se valgydami ir gerdami, ko pas
juos yra, nes darbininkas vertas
savo užmokesčio. Nevaikščiokite
iš namų į namus. 8 Į kurį tik mie-
stą įeisite, ir priims jus, valgykite,
kas jums padedama. 9 Gydykite
jame esančius ligonius ir sakyki-
te jiems: Jums prisiartino Dievo
karalystė. 10 O į kurį tik miestą
įeisite, ir jie nepriims jūsų, išėję į
jo gatves, sakykite: 11 Net ir dul-
kes, kurios prie mūsų prilipo iš
jūsų miesto, mes nukratome ant
jūsų; tačiau tai žinokite, kad Die-
vo karalystė arti. 12 Sakau jums:
Tą dieną Sodomai bus lengviau,
kaip anam miestui. 13 Vargas tau,
Korozajine! Vargas tau, Betsajida!
nes, jei Tire ir Sidone būtų buvę
padaryta stebuklų, kurių padaryta
jumyse, seniai jie, su ašutine ir
pelenuose sėdėdami, būtų darę at-
gailą. 14 Tačiau Tirui ir Sidonui
bus lengviau teisme, kaip jums.
15 Ir tu, Kaparnaume, iki dangui
išaugštintas, tu būsi nustumtas į
pragarą. 16 Kas jūsų klauso, tas
manęs klauso; kas jus niekina,
mane niekina. O kas mane nie-
kina, niekina tą, kurs yra mane
siuntęs.

17 Septynios dešimtys du sugrįžo
su džiaugsmu ir sakė: Viešpatie,
net ir velniai pasiduoda mums tavo
vardu. 18 Jis jiems tarė: Mačiau
šetoną krintantį, kaip žaibą, iš

---

kėjimas ramybės. — (7) *Pasilikite...* Plg. 1 Kor 9, 14; 5 Moz 24, 14; Mt 10, 10; 1 Tim 5, 18. — (11) *Mes nukratome...* Taip bus anie pažymėti, kaip išskirti iš Dievo karalystės. — (12) *Tą dieną:* teismo dieną. — (16) *Kas jūsų klauso...* Plg. Mt 10, 40; Jo 13, 20.

(17) *Net ir velniai...* Sugrįžę mokytiniai pasakoja visų pirma tai, kas jiems rodėsi didžiausia. — (18) *Mačiau šetoną krintantį...* Tai yra: mačiau, kad jūsų žodžiu šetonas su visa savo galia krito žemyn, taip kaip krinta žaibas iš dangaus. Kiti aiškintojai (Jer. Greg. Auks. Teof.) tai supranta apie pirmąjį angelų nupuolimą, kurs primenamas

dangaus. 19 Štai aš daviau jums
galios mindžioti žalčius, kurklius
ir kiekvieną neprietelio galybę;
niekas jums nekenks. 20 Tačiau ne
tuo džiaugkitės, kad dvasios jums
pasiduoda, bet verčiau džiaugkitės
tuo, kad jūsų vardai įrašyti dan=
guje. 21 Tą pačią valandą jis pra=
džiugo šventąja Dvasia ir tarė: Aš
dėkoju tau, Tėve, dangaus ir že=
mės Viešpatie, kad tai paslėpei
nuo išmintingųjų ir gudriųjų ir tai
apreiškei mažutėliams. Beje, Tėve!
nes taip tau patiko. 22 Visa man
atiduota mano Tėvo, ir nė vienas
nežino, kas esąs Sūnus, kaip tik
Tėvas, ir kas esąs Tėvas, kaip tik
Sūnus ir kam Sūnus nori apreikšti.
23 Apsigręžęs gi į savo mokytinius
jis tarė: Palaimintos akys, kurios
mato, ką jūs matote. 24 Nes aš sa=
kau jums: daug pranašų ir karalių
norėjo regėti, ką jūs regite, bet
neregėjo, ir girdėti, ką jūs girdite,
bet negirdėjo.

25 Štai vienas įstatymo žinovas
ėmė jį gundyti ir sakė: Mokyto=
jau, ką aš turiu daryti, kad laimė=
čiau amžinąjį gyvenimą? 26 Jis pa=

caelo cadentem. 19 Ecce dedi vo= Mc 16, 18;
bis potestatem calcandi supra ser= Ps 90, 13
pentes, et scorpiones, et super om=
nem virtutem inimici: et nihil vo=
bis nocebit. 20 Verumtamen in hoc Ex 32, 32;
nolite gaudere quia spiritus vobis Is 4, 3;
subiiciuntur: gaudete autem, quod Ph 4, 3; Hb 12, 23;
nomina vestra scripta sunt in cae= Apc 3, 5;
lis. 21 In ipsa hora exultavit Spi= 20, 15
ritu sancto, et dixit: Confiteor ti= Mt 11, 25
bi pater, Domine caeli et terrae,
quod abscondisti haec a sapienti=
bus, et prudentibus, et revelasti ea
parvulis. Etiam Pater: quoniam
sic placuit ante te. 22 Omnia mihi
tradita sunt a Patre meo. Et ne=
mo scit quis sit Filius, nisi Pater:
et quis sit Pater, nisi Filius, et cui
voluerit Filius revelare. 23 Et con= Mt 13, 16 s
versus ad discipulos suos, dixit:
Beati oculi, qui vident quae vos
videtis. 24 Dico enim vobis, quod 1 Ptr 1, 10
multi prophetae, et reges volu=
erunt videre quae vos videtis, et
non viderunt: et audire quae au=
ditis, et non audierunt.

25 Et ecce quidam Legisperitus Mt 22, 35;
surrexit tentans illum, et dicens: Mc 12, 28;
Magister, quid faciendo vitam Lc 18, 18 ss
aeternam possidebo? 26 At ille
dixit ad eum: In lege quid scrip=

---

mokytiniams, kaip įspėjimas prieš pui=kybę. — (19) *Mindžioti žalčius, kur=klius...* Šiais gyvūnais nurodomi pik=tosios dvasios puolimai, arba apskritai priešų sląstai ir pastangos. — (20) *Ne tuo džiaugkitės, kad dvasios...* Nuo šios galios nepareina savas žmogaus iš=ganymas, kaip parodo Judo pavyzdys. — *Džiaugkitės tuo, kad jūsų vardai...* Plg. Apr 20, 15. — (21) *Pradžiugo šventąja Dvasia:* džiaugėsi kaip žmo=gus džiaugsmu, einančiu iš šventosios Dvasios, ir džiaugėsi sielos linksmybe, pereinančia į kūną; tas džiaugsmas buvo teikiamas žmogiškai prigimčiai šventosios Dvasios ir dieviškos prigim=ties. — *Apreiškei mažutėliams...:* nuo=lankioms sieloms. Taip pasireiškia Die=vo teisingumas, išmintis ir gailestingu=mas. — (22) *Kam Sūnus nori ap=reikšti.* Nuo puikiųjų slepiama, o nuo=lankiesiems apreiškiama, kad aš ir Tė=vas esame tos pat prigimties ir tobu=lumo. Bet Sūnus yra išganymo tarpi=ninkas.

2. *Pamokymai apie meilę ir maldą, 10, 25—11, 13*

10, 25—37. *Dievo ir artimo meilė. Geraširdis samarietis.* Plg. Mt 22, 35—40; Mk 12, 28—34. — (25) *Štai vie=nas...* Kai Jėzus kalbėjo daugeliui, ne=tikėtai atsiliepė vienas. — (26) *Kas pa=rašyta įstatyme.* Tu įstatymo žinovas ir klausi, lyg kad nežinotum, ko rei=

Dt 6, 5; Lv 19, 18

tum est? quomodo legis? [27] Ille
respondens dixit: Diliges Domi-
num Deum tuum ex toto corde
tuo, et ex tota anima tua, et ex
omnibus viribus tuis, et ex omni
mente tua: et proximum tuum si-
cut teipsum. [28] Dixitque illi: Rec-
te respondisti: hoc fac, et vives.
[29] Ille autem volens iustificare
seipsum, dixit ad Iesum: Et quis
est meus proximus? [30] Suscipiens
autem Iesus, dixit: Homo quidam
descendebat ab Ierusalem in Ieri-
cho, et incidit in latrones, qui
etiam despoliaverunt eum: et pla-
gis impositis abierunt semivivo re-
licto. [31] Accidit autem ut sacer-
dos quidam descenderet eadem
via: et viso illo praeterivit. [32] Si-
militer et Levita, cum esset secus
locum, et videret eum, pertransiit.
[33] Samaritanus autem quidam iter
faciens, venit secus eum: et videns
eum, misericordia motus est. [34] Et
appropians alligavit vulnera eius,
infundens oleum, et vinum: et im-
ponens illum in iumentum suum,
duxit in stabulum, et curam eius
egit. [35] Et altera die protulit duos
denarios, et dedit stabulario, et
ait: Curam illius habe: et quod-
cumque supererogaveris, ego cum
rediero reddam tibi. [36] Quis ho-
rum trium videtur tibi proximus
fuisse illi, qui incidit in latrones?

Lv 18, 5; Mt 19, 17

klausė jį: Kas parašyta įstatyme?
kaip skaitai? [27] Tas atsakydamas
tarė: Mylėsi Viešpatį, savo Dievą,
visa savo širdimi, visa savo siela,
visomis savo jėgomis, visomis savo
mintimis, ir savo artimą, kaip pats
save. [28] Jis jam tarė: Gerai atsa-
kei; tai daryk ir būsi gyvas. [29] Bet
anas, norėdamas pats save patei-
sinti, tarė Jėzui: Ir kas gi mano
artimas? [30] Atsiliepdamas Jėzus
tarė: Vienas žmogus ėjo iš Jeru-
zalės į Jeriką. Jis pateko tarp gal-
važudžių. Tie apiplėšė jį ir, su-
žeidę jį, nuėjo sau, palikdami jį
pusgyvį. [31] Atsitiko, kad tuo pa-
čiu keliu ėjo vienas kunigas ir,
matydamas jį, praėjo. [32] Taip pat
ir levitas, atsiradęs toje vietoje, jį
matė ir praėjo. [33] Vienas gi kelei-
vis samarietis ėjo pro jį ir, jį pa-
matęs, buvo gailestingumo suju-
dintas. [34] Jis prisiartino, aprišo jo
žaizdas, užpylęs aliejaus ir vyno,
užkėlė jį ant savo gyvulio, nuga-
beno į užeigą ir rūpinosi juo. [35] Ki-
tą dieną jis išsiėmė du denaru, pa-
davė užeigos savininkui ir tarė:
Rūpinkis juo ir, jei ką viršaus iš-
leisi, aš sugrįžęs tau atiduosiu.
[36] Kas iš šitų trijų tau rodosi bu-
vęs artimas to, kurs pateko tarp

kalauja įstatymas. — *Kaip skaitai:* kurie yra įstatymo žodžiai. — (27) *Mylėsi Viešpatį...* Plg. 3 Moz 19, 18; 5 Moz 6, 5; Mt 5, 43. — (30) *Vienas žmogus ėjo iš Jeruzalės į Jeriką.* Gali būti, kad dabar pats Išganytojas buvo netoli Jeriko. Ėjęs iš Jeruzalės žmogus buvo žydas. — *Sužeidę jį.* Gali būti, kad keleivis bandė gintis. — (31) *Ėjo vienas kunigas...* Jis ėjo iš šventyklos ir nuo aukos, tačiau jo širdis nežinojo pasigailėjimo. Jis buvo kunigas, tarp kurio pareigų buvo mokyti įstatymo ir jo laikytis, kurs turėjo nepraeiti net pro per daug apkrautą savo priešo asilą, nepalengvinęs jam naštos (2 Moz 23, 5). — (32) *Levitas:* Levio ainis. Levitai buvo kunigų padėjėjai. — (33) *Samarietis.* Tarp žydų ir samariečių buvo nuolatinė neprietelystė. — (35) *Du denaru.* Denaras lygus pusantro lito. Denaras, paprastai, buvo vienos dienos užmokestis. — *Ką viršaus išleisi...* Samarietis elgiasi gailestingai ir duosniai. — (36) *Tau rodosi*

galvažudžių? 37 Jis atsakė: Tas,
kurs jam parodė gailestingumo.
Jėzus jam tarė: Eik ir tu daryk
panašiai.
38 Jiems einant toliau, atsitiko,
kad jis įėjo į vieną kaimą. Tenai
viena moteriškė, vardu Morta, pri-
ėmė jį į savo namus. 39 Ji turėjo
seserį, vardu Mariją, kuri atsisėdo
prie Viešpaties kojų ir klausėsi jo
žodžių. 40 Morta turėjo daug vi-
sokio darbo su patarnavimu. Ji
sustojo ir tarė: Viešpatie, tau ne-
rūpi, kad mano sesuo palieka tar-
nauti mane vieną? Sakyk jai, kad
ji man padėtų. 41 Viešpats atsaky-
damas jai tarė: Morta, Morta, sie-
lojiesi ir esi susirūpinusi daugeliu
dalykų, 42 o reikia tik vieno. Ma-
rija išsirinko geriausią dalią, kuri
nebus iš jos atimta.

11. 1 Kuomet jis vienoje vietoje
meldėsi, atsitiko, kad, jam pabai-
gus, vienas jo mokytinis jam tarė:
Viešpatie, pamokyk mus melstis,
kaip ir Jonas mokė savo mokyti-
nius. 2 Jis jiems tarė: Kai jūs mel-
džiatės, sakykite: Tėve, tebūnie

37 At ille dixit: Qui fecit misericor-
diam in illum. Et ait illi Iesus:
Vade, et tu fac similiter.

38 Factum est autem, dum irent, Io 11, 1;
et ipse intravit in quoddam castel- 12, 2
lum: et mulier quaedam Martha
nomine, excepit illum in domum
suam, 39 et huic erat soror nomine
Maria, quae etiam sedens secus
pedes Domini, audiebat verbum
illius. 40 Martha autem satagebat 1 Cor 7, 35
circa frequens ministerium: quae
stetit, et ait: Domine, non est tibi
curae quod soror mea reliquit me
solam ministrare? dic ergo illi, ut
me adiuvet. 41 Et respondens dixit
illi Dominus: Martha, Martha, so-
licita es, et turbaris erga plurima.
42 Porro unum est necessarium. Mt 6, 33
Maria optimam partem elegit,
quae non auferetur ab ea.
11. 1 Et factum est: cum esset in Lc 6, 12;
quodam loco orans, ut cessavit, 5, 33;
dixit unus ex discipulis eius ad 9, 29
eum: Domine, doce nos orare, si-
cut docuit et Ioannes discipulos
suos. 2 Et ait illis: Cum oratis, di- Mt 6, 9
cite: Pater, sanctificetur nomen tu-

---

buvęs...: pasirodė esąs artimas. — (37) *Kurs jam parodė gailestingumo.* Rašto žinovas, matomai, nenori ištarti neken-čiamo samariečio vardo. — *Eik ir tu daryk panašiai.* Kas yra reikalingas tavo pagalbos, tas yra tavo artimas (Bon.). Šventieji tėvai taiko šitą pri-lyginimą nupuolusiai žmonijai, žydijai ir gerajam samariečiui, Kristui.

10, 38—42. *Morta ir Marija.* Šį įvykį pasakoja vienas Lukas. Dviejų seserų būdas aprašomas visų taip pat, kaip Jo 11, 1 ... — (38) *Į vieną kaimą:* Be-taniją. — (39) *Kuri atsisėdo...* Dvi seserys įvaizdina kontempliacinį ir veiklųjį gyvenimą (Beda, Teof.). — (40) *Darbo su patarnavimu:* taip ro-dydama Viešpačiui meilės. — *Kad ji man padėtų:* kitaip ji nepaliks tavęs. — (42) *Marija išsirinko...* Tu pasirin-kai gerą dalią, o ji geresnę (Aug. Ambr.). Reikia vieno, būtent, rūpintis sielos išganymu. Šita evangelija skai-toma Marijos į dangų ėmimo šventėje, nes švenčiausioji Panelė geriausiai at-liko visa, kas čia giriama (Bon.).

11, 1—13. *Jėzus moko savo moky-tinius melstis.* Plg. Mt 6, 9—13; 7, 7—11. Didelė mokytinių auklėjimo programa turėjo apimti ir mokymą mel-stis (Bon.). Vieta ir laikas šito pamo-kymo nenurodomi. Spėjama, kad pa-mokymas buvo suteiktas po Padangčių šventės (Jo 7, 14). — (11, 1) *Melstis, kaip ir Jonas mokė...* Mokytinis pa-teisina savo prašymą ir lyg kad sako: tu mus dar geriau pamokysi melstis, kaip tavo pirmatakas savo mokytinius. — (2) *Jis jiems tarė.* Jėzus atsako vi-siems; matomai, vienas mokytinis pra-

um. Adveniat regnum tuum. 3 Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. 4 Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem. 5 Et ait ad illos: Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes, 6 quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante

Lc 18, 5; Mt 26, 10

illum, 7 et ille deintus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, iam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili, non possum surgere, et dare tibi. 8 Et si ille perseveraverit pulsans: dico vobis, etsi non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit, propter improbitatem tamen eius surget, et dabit illi quotquot habet necessarios.

Mt 7, 7; 21, 22; Mc 11, 24; Io 14, 13; Iac 1, 5

9 Et ego dico vobis: Petite, et dabitur vobis: quaerite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. 10 Omnis enim, qui petit, accipit: et qui quaerit, invenit: et pulsanti aperietur.

Mt 7, 9

11 Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? 12 Aut si petierit ovum: numquit porriget illi scorpionem? 13 Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester de caelo dabit spiritum bonum petentibus se?

šventas tavo vardas. Teateinie tavo karalystė. 3 Duok mums šiandien kasdieninės mūsų duonos. 4 Atleisk mums mūsų nuodėmes, nes ir mes atleidžiame kiekvienam, kurs mums kaltas. Ir nevesk mūsų į pagundą. 5 Jis jiems dar sakė: Jei kas iš jūsų turi prietelį, eina pas jį vidunaktį ir jam sako: Prieteliau, paskolink man tris duonos kepalus, 6 nes vienas prietelis atėjo pas mane iš kelionės, ir aš neturiu ko jam padėti; 7 jei anas, atsakydamas iš vidaus, tartų: Nebūk man įkyrus; durys jau užrakintos, ir mano vaikai yra su manim atsigulę; aš negaliu keltis ir tau duoti; 8 jei jis nesiliaus beldęs, sakau jums, jei anas atsikėlęs neduos jam dėl to, kad jis jo prietelis, tačiau jis atsikels dėl jo įkyrumo ir duos jam, kiek tik jam reikia. 9 Tai ir aš sakau jums: Prašykite ir bus jums duota, ieškokite ir rasite, belskite ir bus jums atidaryta. 10 Nes kiekvienas, kurs prašo, gauna; kas ieško, randa, ir beldžiančiam atidaroma. 11 Jei kas iš jūsų prašo tėvą duonos, argi tas duos jam akmenį? Arba jei žuvies, tai ar vietoj žuvies duos jam žaltį? 12 Arba, jei prašytų kiaušinio, argi paduos jam kurklį? 13 Jei tat jūs, būdami nelabi, mokate duoti savo vaikams gerų dovinių, juo labiau jūsų Tėvas iš dangaus duos gerąją Dvasią tiems, kurie jį prašo.

šė visų vardu. — *Tebūnie šventas tavo vardas*... Taip prašome, kad Dievo garbinimas ir religijos gerbimas plistų. Dievo karalystė yra Dievo garbė ir mūsų laimė laike ir amžinybėje. Čia Viešpaties malda trumpesnė, kaip pas Matą. Gal Išganytojas buvo jos mokęs ne vieną kartą. Šitos maldos išvaizda sukelia pasitikėjimą ir sužadina ištvermę. Vieną ir kitą privalumą Kristus paaiškina prilyginimu. — (9) *Prašykite ir bus jums duota.* Žmogus, kurs nenorėjo duoti, visgi galų gale davė; juo labiau duos mums tas gerasis, kuris pats ragina prašyti. — (13) *Gerąją Dvasią.* Gr. t. šventąją Dvasią.

3. Parisiejų ir įstatymo žinovų neprietelystė, 11, 14—54.

11, 14—26. *Pagydymas piktosios dva-*

14 Vieną sykį jis išvarė velnią,
kurs buvo nebylys. Jam išvarius
velnią, nebylys kalbėjo, ir minios
stebėjosi. 15 Kai kurie jų tarė: Jis
išvaro velnius per Beelzebubą, vel⸗
nių vyriausįjį. 16 Kiti gundydami
reikalavo iš jo ženklo iš dangaus.
17 Jis, matydamas jų mintis, jiems
tarė: kiekviena karalystė, savyje
suskilusi, bus sunaikinta, ir namai
grius ant namų. 18 Jeigu ir šeto⸗
nas pats su savimi nesutinka, kaip⸗
gi išliks jo karalystė? kadangi jūs
sakote mane išvarant velnius per
Beelzebubą. 19 Jei aš išvarau vel⸗
nius per Beelzebubą, per ką išvaro
jūsų vaikai? Todėl jie bus jūsų
teisėjai. 20 Bet jei aš išvarau vel⸗
nius Dievo pirštu, tai Dievo kara⸗
lystė tikrai pas jus atėjo. 21 Kada
galiūnas apsiginklavęs sergi savo
kiemą, ramybėje lieka visa, ką jis
turi. 22 Bet jei stipresnis už jį už⸗
ėjęs nugali jį, tas atima visus jo
šarvus, kuriais pasitikėjo, ir išda⸗
lina jo grobį. 23 Kas ne su mani⸗
mi, tas prieš mane; ir kas nerenka
su manimi, tas barsto. 24 Nešva⸗
rioji dvasia, išėjus iš žmogaus,
vaikščioja sausose vietose, ieško⸗
dama atilsio; neradus ji sako: Grį⸗
šiu į savo namus, iš kur išėjau.

14 Et erat eiiciens daemonium, et Mt 9, 32;
illud erat mutum. Et cum eiecisset 12, 22
daemonium, locutus est mutus, et
admiratae sunt turbae. 15 Qui⸗ Mc 3, 22
dam autem ex eis dixerunt: In Be⸗
elzebub principe daemoniorum
eiicit daemonia. 16 Et alii tentan⸗ Mt 16, 1;
tes, signum de caelo quaerebant Mc 8, 11;
ab eo. 17 Ipse autem ut vidit co⸗ Io 6, 30
gitationes eorum, dixit eis: Omne
regnum in seipsum divisum deso⸗
labitur, et domus supra domum
cadet. 18 Si autem et Satanas in
seipsum divisus est, quomodo sta⸗
bit regnum eius? quia dicitis in
Beelzebub me eiicere daemonia
19 Si autem ego in Beelzebub eiicio
daemonia: filii vestri in quo
eiiciunt? Ideo ipsi iudices vestri
erunt. 20 Porro si in digito Dei
eiicio daemonia: profecto perve⸗
nit in vos regnum Dei. 21 Cum
fortis armatus custodit atrium su⸗
um, in pace sunt ea, quae possidet.
22 Si autem fortior eo superveniens Io 12, 31;
vicerit eum, universa arma eius 16, 33;
auferet, in quibus confidebat, et Col 2, 15; I Io 3, 8;
spolia eius distribuet. 23 Qui non 4, 4
est mecum, contra me est: et qui
non colligit mecum, dispergit.
24 Cum immundus spiritus exierit Mt 12, 43 ss.
de homine, ambulat per loca ina⸗

šios apsėsto nebylio ir parisiejų šmeiž⸗tas. Plg. Mt 12, 22—37; Mk 3, 20—30. Šio įvykio laikas ir vieta aiškiau nenu⸗rodoma. Kitu du evangelistu deda pa⸗sakojimą kitoje vietoje. — (16) *Kiti gundydami...* Vieni, aiškindami ste⸗buklą, rodo visą savo piktumą, kiti laiko jį neužtenkamu, kad tikėtų, jog Jėzus yra Dievo siųstas. Jėzus parodo pirmųjų piktumą 17 e., kitiems atsako 19 e. — (20) *Dievo pirštu:* Dievo ga⸗lia. — (21) *Galiūnas:* šetonas. — *Ap⸗siginklavęs:* jėga ir gudrybe. — (22) *Atima visus jo šarvus...* Kristus atima šarvus, parodydamas savo pavyzdžiu ir savo mokslu, kaip anas stiprusis reikia nugalėti. Prilyginimas atitinka Iz 49, 24. — (23) *Kas ne su manimi...* Ka⸗dangi Kristus nugali piktąją dvasią ir stiprina Dievo karalystę, tai nė vienas negali pasilikti neapsisprendęs. Kas neprisideda, pagal išgales, prie Kristaus darbo, tas nerenka, bet barsto. — (24) *Nešvarioji dvasia...* Išganytojas vaiz⸗džiai aprašo likimą tų, kurie niekina Dievo dovanas ir malones. — *Ieško⸗dama atilsio.* Piktoji dvasia negali pa⸗kęsti, kai jai trukdoma gundyti žmo⸗nes. — *Grįšiu į savo namus:* panau⸗jinsiu savo gundymus.

quosa, quaerens requiem: et non
inveniens dicit: Revertar in do-
mum meam unde exivi. 25 Et cum
venerit, invenit eam scopis mun-
Io 5, 14; datam, et ornatam. 26 Tunc vadit,
2 Ptr 2, 20 s et assumit septem alios spiritus
secum, nequiores se, et ingressi
habitant ibi. Et fiunt novissima
hominis illius peiora prioribus.
Lc 1, 28. 27 Factum est autem, cum haec di-
42. 48 ceret: extollens vocem quaedam
mulier de turba dixit illi: Beatus
venter, qui te portavit, et ubera,
Lc 8, 15. 21; quae suxisti. 28 At ille dixit: Quin-
Mt 12, 50; immo beati, qui audiunt verbum
Iac 1, 22—25 Dei, et custodiunt illud.
Mt 12, 39; 29 Turbis autem concurrentibus
1 Cor 1, 22 coepit dicere: Generatio haec, ge-
neratio nequam est: signum quae-
rit, et signum non dabitur ei, nisi
Ion 2, 1 signum Ionae prophetae. 30 Nam
sicut fuit Ionas signum Ninivitis:
ita erit et Filius hominis genera-
3 Rg 10, 1; tioni isti. 31 Regina Austri surget
2 Par 9, 1 in iudicio cum viris generationis
huius, et condemnabit illos: quia
venit a finibus terrae audire sa-
pientiam Salomonis: et ecce plus
Ion 3, 5 quam Salomon hic. 32 Viri Nini-
vitae surgent in iudicio cum gene-
ratione hac, et condemnabunt il-
lam: quia poenitentiam egerunt ad
praedicationem Ionae, et ecce plus
Lc 8, 16; quam Ionas hic. 33 Nemo lucer-
Mt 5, 15
Mc 4, 21

25 Atėjus ji randa juos iššluotus ir
papuoštus. 26 Tuomet ji eina, pa-
siima su savim septynias kitas
dvasias, piktesnes už save, ir įėju-
sios jos gyvena tenai. Ir taip pa-
skui darosi tam žmogui blogiau,
nekaip pirma. 27 Tai jam sakant,
atsitiko, kad viena moteriškė iš
minios, pakeldama balsą, jam tarė:
Palaiminta įsčia, kuri tave nešio-
jo, ir krūtys, kurias žindai. 28 Jis
atsakė: Beje, palaiminti, kurie
klauso Dievo žodžio ir laikosi jo.

29 Minioms susirenkant, Jėzus
pradėjo sakyti. Šita giminė yra
nelaba giminė; ji reikalauja žen-
klo, bet jai nebus duota kito žen-
klo, kaip tik pranašo Jonos žen-
klas. 30 Nes kaip Jona buvo žen-
klas niniviečiams, taip ir žmogaus
Sūnus bus šitai giminei. 31 Pietų
šalies karalienė stos teisme su ši-
tos giminės žmonėmis ir pasmerks
juos; nes ji atėjo nuo žemės pa-
kraščių klausytis Saliamono išmin-
ties, o štai čia daugiau nekaip Sa-
liamonas. 32 Niniviečiai stos tei-
sme su šita gimine ir pasmerks ją;
nes jie darė atgailą, sakant pamok-
slus Jonai, o štai čia daugiau ne-
kaip Jona. 33 Niekas nedega žibu-

11, 27. 28. *Palaiminta Jėzaus motina.* — (27) *Pakeldama balsą...* Parisiejai netiki, tuomet moteriškė iš minios pakelia savo balsą. — (28) *Palaiminti...* Palaiminta Marija, kad nešiojo savo įsčioje ir pagimdė Jėzų; bet dar labiau palaiminta, kad klausė Dievo žodžio ir jį laikė (Aug.). Palaimintas gali būti kiekvienas žmogus, jei visame vykdo Dievo valią.

11, 29—36. *Jėzus neduos ženklo iš dangaus.* Plg. Mt 12, 38—42. — (29) *Ji reikalauja ženklo.* Taip jie elgiasi jau jo viešojo veikimo pradžioje. Žr. Jo 2, 18. 19. Jie reikalauja didesnio stebuklo, negu jau matytieji. — (30) *Jona buvo ženklas:* kurį paniekinę niniviečiai būtų buvę sunkiai nubausti (plg. Jonos 2, 1). — (31) *Pasmerks juos:* primindama tai, ką ji buvo padariusi. — (32) *O štai čia daugiau...:* Jona sakė pamokslus keletą dienų, o aš taip ilgai; jis netikinčioje tautoje, aš Dievo tautoje; jis svetimiems, aš saviems; jis paprastais žodžiais, aš stebuklais (Beda). Taip čia Išganytojas kelia aikštėn savo vertę. — (33) *Kad įeinantieji matytų šviesą.* Taip padarė

rio ir nededa uždengtoje vietoje,
nei po saiku, bet į žibintuvą, kad
įeinantieji matytų šviesą. [34] Tavo
kūno žiburys yra tavo akis. Jei ta-
vo akis nepagadinta, visas tavo
kūnas turės šviesos; o jei ji neti-
kusi, taip pat ir tavo kūnas bus
tamsybėje. [35] Žiūrėk tat, kad tavy-
je esanti šviesa nebūtų tamsybė.
[36] Taigi, jei visas tavo kūnas ap-
šviestas ir nė viena jo dalis nėra
tamsybėje, jis bus šviesus visas,
lyg kad būtų tave apšvietusi žai-
bo šviesa.

[37] Jam bekalbant, vienas parisie-
jus paprašė jį pas save pietų val-
gyti. Įėjęs jis sėdosi prie stalo.
[38] Parisiejus manė pats sau vienas
ir stebėjosi, kad jis nenusiplovęs
prieš valgant. [39] Bet Viešpats jam
tarė: Dabar jūs, parisiejai, plau-
nate, kas yra viršuje taurės ir in-
do, o jūsų vidus pilnas plėšrumo
ir neteisybės. [40] Paikieji, argi ne
tas pats, kurs padarė kas viršuje,
yra padaręs ir vidų? [41] Tačiau
duokite išmaldą iš to, kas lieka,

nam accendit, et in abscondito po-
nit, neque sub modio: sed supra
candelabrum, ut qui ingrediuntur,
lumen videant. [34] Lucerna corpo- Mt 6, 22
ris tui, est oculus tuus. Si oculus
tuus fuerit simplex, totum corpus
tuum lucidum erit: si autem ne-
quam fuerit, etiam corpus tuum
tenebrosum erit. [35] Vide ergo ne
lumen, quod in te est, tenebrae sint.
[36] Si ergo corpus tuum totum lu-
cidum fuerit, non habens aliquam
partem tenebrarum, erit lucidum
totum, et sicut lucerna fulgoris il-
luminabit te.
[37] Et cum loqueretur, rogavit il- Lc 7, 36
lum quidam Pharisaeus ut prande-
ret apud se. Et ingressus recubuit.
[38] Pharisaeus autem coepit intra se Mt 15, 2
reputans dicere, quare non bapti-
zatus esset ante prandium. [39] Et Mt 23, 25
ait Dominus ad illum: Nunc vos
Pharisaei quod deforis est calicis,
et catini, mundatis: quod autem
intus est vestrum, plenum est ra-
pina, et iniquitate. [40] Stulti nonne
qui fecit quod deforis est, etiam
id, quod deintus est, fecit? [41] Ve- Lc 12, 33
rumtamen quod superest, date ele-

Dievas; jis apreiškė savo valią ir aiškiai parodė, kas yra Išganytojas. Bet ar žydai atmerkė savo akis šviesai? — (34) *Jei tavo akis...:* protas, kurs Dievo apšviečiamas apreiškimu, jei žmogus nestato prieš jį kliūčių. — (35) *Kad tavyje esanti...* Kaip tai įvyksta, žr. Jo 3, 19. 20; 5, 44. — (36) *Jei visas tavo kūnas...* Tai yra, jei kūnas bus šviesus v i s a s, taip kad jame niekur nebeliks tamsybių, tai ta šviesa bus tikrai didelė ir eis didyn. Kas Dievo teikiamą šviesą priima nesutepta mintimi, tas tos šviesos kasdien vis labiau apšviečiamas. Todėl juo didesniu nekaltumu kas nors priima dieviškąją šviesą (apreiškimą, Kristaus mokslą), juo didesniu dangišku šviesumu ir gražumu bus papuošta jo siela.

11, 37—54. *Jėzus pasmerkia parisiejus ir įstatymo mokytojus.* Plg. Mt 23, 1—36. Mato aprašomas parisiejų pasmerkimas panašus į Luko, bet žymiai platesnis ir smarkesnis. Jis buvo Jėzaus pasakytas jo gyvenimo paskutinės savaitės antradienį bažnyčios šventoriuje. Ar Luko parašytas pasmerkimas yra tas pats, nepigu pasakyti. — (38) *Nenusiplovęs...* Įprotis apsiplauti prieš valgant parisiejų buvo laikomas privalomu, kad žmogus galėtų būti laisvas nuo įstatymo numatytų susitepimų, kurių jam galėjo pasitaikyti netyčia. — (39) *Dabar jūs...* Parisiejus nebuvo išreiškęs minties žodžiais, todėl Jėzus kalba ne tam vienam parisiejui, bet bendrai. — (40) *Argi ne tas pats, kurs...* Jei jūs darote viršutinius apsiplovimus dėl Dievo, tai kam jūs pamirštate apiplauti savo širdį. — (41) *Duokite išmaldą.* Šitais žodžiais Išganytojas nurodo šykštiems parisie-

emosynam: et ecce omnia munda
Io 5, 42 sunt vobis. 42 Sed vae vobis Pha-
risaeis, quia decimatis mentham,
et rutam, et omne olus, et praete-
ritis iudicium, et charitatem Dei:
haec autem oportuit facere, et illa
Mt 23, 6; non omittere. 43 Vae vobis Phari-
Mc 12, 38; saeis, quia diligitis primas cathe-
Lc 20, 46 dras in synagogis, et salutationes in
foro. 44 Vae vobis, quia estis ut
monumenta, quae non apparent,
et homines ambulantes supra, ne-
sciunt. 45 Respondens autem qui-
dam ex Legisperitis, ait illi: Ma-
gister, haec dicens etiam contu-
Mt 23, 4 meliam nobis facis. 46 At ille ait:
Et vobis Legisperitis vae: quia
oneratis homines oneribus, quae
portare non possunt, et ipsi uno
digito vestro non tangitis sarcinas.
Act 7, 52 47 Vae vobis, qui aedificatis monu-
menta Prophetarum: patres autem
vestri occiderunt illos. 48 Profecto
testificamini quod consentitis operi-
bus patrum vestrorum: quoniam
ipsi quidem eos occiderunt, vos
autem aedificatis eorum sepulchra.
Mt 11, 19 49 Propterea et sapientia Dei dixit:
Mittam ad illos Prophetas, et
Apostolos, et ex illis occident, et
Apc 18, 24 persequentur: 50 ut inquiratur san-
guis omnium Prophetarum, qui
effusus est a constitutione mundi
Gn 4, 8; a generatione ista, 51 a sanguine
2 Par 24, 22 Abel, usque ad sanguinem Zacha-
riae, qui periit inter altare, et ae-
dem. Ita dico vobis, requiretur ab

ir štai visa bus jums nesutepta.
42 Bet vargas jums, parisiejams,
kurie duodate dešimtinę iš mėtos,
rūtos ir visokių daržovių ir nežiū-
rite teisybės ir Dievo meilės; rei-
kėjo gi tai daryti ir anų neapleisti.
43 Vargas jums, parisiejams, kurie
mėgstate pirmas vietas sinagogose
ir pasveikinimus prekyvietėje.
44 Vargas jums, kurie esate, kaip
kapai, kurių nesimato, ir žmo-
nės viršum vaikščiodami nežino.
45 Tuomet atsiliepdamas vienas
įstatymo žinovas, jam tarė: Moky-
tojau, tai sakydamas tu ir mus
įžeidi. 46 Jis atsakė: Vargas ir jums,
įstatymo žinovams; nes jūs krau-
nate žmonėms naštas, kurių jie ne-
gali panešti, o patys nė vienu sa-
vo pirštu nepaliečiate tų sunkeny-
bių. 47 Vargas jums, kurie stato-
te pranašams paminklus; juk jūsų
tėvai juos užmušė. 48 Iš tikrųjų,
jūs liudijate, kad jūs sutinkate su
savo tėvų darbais; nes jie juos už-
mušė, o jūs statote jiems kapų pa-
minklus. 49 Todėl ir Dievo išmin-
tis pasakė: Aš siųsiu pas juos pra-
našų ir apaštalų; kai kuriuos iš
jų jie užmuš ir persekios, 50 kad
iš šitos giminės būtų ieškoma visų
pranašų kraujo, kurs išlietas nuo
pasaulio įkūrimo, 51 pradėjus Abe-
lio krauju iki kraujui Zakarijo,
kurs žuvo tarp altoriaus ir šven-
tyklos. Beje, sakau jums, bus ieš-

jams, kaip jie galėtų įsigyti ne viršujinio kūno švarumo, bet vidujinio sielos švarumo.—(42) *Nežiūrite teisybės:* neturite jokios būsimojo teismo baimės, nė Dievo meilės. — *Reikėjo gi tai daryti ir...* Viršujiniuose dalykuose jie daro daugiau, negu reikalauja įstatymas. Bet kokiuo tikslu tai daro? Plg. Mt 23, 6. 7. — (44) *Nežino:* kad jie susitepa, nes kapo palietimas, pagal įstatymą, sutepdavo žmogų. Plg. 4 Moz 16, 9. — (48) *Jūs liudijate.* Parisiejai ir įstatymo mokytojai savo jausmais ir gyvenimu buvo panašūs į savo pranokėjus. Kaip anie žudė pranašus, taip ir šitie pasiryžę užmušinėti jų įpėdinius ir tą savo pasiryžimą pilnai parodys, reikalaudami Kristaus mirties. Todėl ir statymo pranašams paminklų Išganytojas nelaiko nuopelnu. — (49) *Dievo išmintis pasakė.* Plg. Mt 23, 34... Jer 7, 25; 1 Kar 19, 14. Kristus kalba pranašų būdu, skelbdamas ateitį. — (51) *Pradėjus Abelio krauju.*

koma ir šitos giminės. 52 Vargas jums, įstatymo žinovams, kad pasiėmėte žinojimo raktą; jūs patys neįeinate ir tiems, kurie eina, ginate. 53 Jam tai jiems sakant, parisiejai ir įstatymo žinovai pradėjo smarkiai jį pulti ir davinėjo jam daugybę klastingų klausimų. 54 Jie tykojo jo ir stengėsi pagauti iš jo burnos kokį žodį, jam apkaltinti.

12. 1 Daugeliui minių stovint aplinkui, taip kad jie vieni kitus mindė, jis pradėjo sakyti savo mokytiniams: Saugokitės parisiejų raugo, tai yra, veidmainystės. 2 Nėra nieko uždengta, kas nebus atidengta, nei paslėpta, kas nepasidarytų žinoma. 3 Nes ką sakėte tamsybėje, bus sakoma šviesoje, ir ką kambariuose kalbėjote į ausį, bus skelbiama ant stogų. 4 Sakau gi jums, savo prieteliams: Nebijokite tų, kurie užmuša kūną ir po to nieko daugiau nebegali padaryti. 5 Aš jums parodysiu, ko turite bijoti: Bijokite to, kurs užmušęs turi galios įmesti į pragarą. Beje, sakau jums, to bijokite. 6 Argi ne penki žvirbliai parduodami už du skatiku, tačiau nė vie-

hac generatione. 52 Vae vobis Le- Mt 23, 13
gisperitis, quia tulistis clavem
scientiae, ipsi non introistis, et
eos, qui introibant, prohibuistis.
53 Cum autem haec ad illos dice-
ret, caeperunt Pharisaei, et Legis-
periti graviter insistere, et os eius
opprimere de multis, 54 insidiantes
ei, et quaerentes aliquid capere de
ore eius, ut accusarent eum.

12. 1 Multis autem turbis cir- Mt 16, 6;
cumstantibus, ita ut se invicem Mc 8, 15
conculcarent, caepit dicere ad dis-
cipulos suos: Attendite a fermento
Pharisaeorum, quod est hypocrisis.
2 Nihil autem opertum est, quod Lc 8, 17;
non reveletur: neque absconditum, Mt 10, 26;
quod non sciatur. 3 Quoniam quae Mc 4, 22
in tenebris dixistis, in lumine dicen-
tur: et quod in aurem locuti estis
in cubiculis, praedicabitur in tec-
tis. 4 Dico autem vobis amicis
meis: Ne terreamini ab his, qui oc-
cidunt corpus, et post haec non
habent amplius quid faciant. 5 Os-
tendam autem vobis quem timea-
tis: timete eum, qui, postquam oc-
ciderit, habet potestatem mittere
in gehennam, ita dico vobis, hunc
timete. 6 Nonne quinque passeres
vaeneunt dipondio, et unus ex il-
lis non est in oblivione coram

Plg. 1 Moz 4, 8; 2 Kron 24, 22. — (52) *Kad pasiėmėte*... Įstatymo žinovai, tyrinėdami šv. Raštą, turėjo pažinti atėjusį Mesiją ir parodyti kelią į jį kitiems, bet jie to nepadarė. — *Ginate:* laikydami Išganytoją neapykantoje ir jam piktžodžiaudami.

4. Išganytojo pamokymai mokytiniams, 12, 1—59.

12, 1—12. *Paraginimas mokytiniams drąsiai eiti savo pareigas.* Plg. Mt 10, 26—33. — (12, 1) *Daugeliui minių.* Gr. t.: tuo tarpu daugeliui minių. Kai Jėzus paliko pokylio namus, ir jam buvo statoma daug visokių klausimų (11, 53. 54), prie jo susirinko didelė žmonių daugybė. — *Savo mokytiniams.* Gr. t.: visų pirma savo mokytiniams. — *Veidmainystės,* kuri sugadina visa, kas gali būti gera žmoguje (Teof.). — (2) *Kas nepasidarytų žinoma.* Taip pat jų veidmainystė bus atidengta. — (3) *Ką sakėte tamsybėje.* Nei tamsybės, nei slaptumas, nei vieta nieko neapsaugos nuo atidengimo. Rytų šalyse stogai buvo plokšti, taip kad nuo jų buvo galima kalbėti miniai. — (4) *Jums, savo prieteliams.* Persekiojimo priežastis bus ta, kad jie Kristaus prieteliai. — *Po to:* vieną kartą nužudę, jie nieko daugiau nebegali sugalvoti. — (5) *Bijokite to.* Dievo baimė turi nugalėti kiekvieną kitą baimę. — (6) *Argi ne penki.* Plg.

Lc 21, 18; Deo? [7] Sed et capilli vestri omnes
Act 27, 31; numerati sunt. Nolite ergo timere:
1 Sm 14, 45; 2 Sm 14, 11 multis passeribus pluris estis vos:
Mt 10, 32; [8] Dico autem vobis: Omnis, qui-
Mc 8, 38; cumque confessus fuerit me coram
2 Tim 2, 12 hominibus, et Filius hominis con-
fitebitur illum coram Angelis Dei:
Lc 9, 26 [9] qui autem negaverit me coram
hominibus, negabitur coram An-
Mt 12, 32; gelis Dei. [10] Et omnis, qui dicit
Mc 3, 28 verbum in Filium hominis, remit-
tetur illi: ei autem, qui in Spiri-
tum sanctum blasphemaverit, non
Mt 10, 19 s; remittetur. [11] Cum autem inducent
Mc 13, 11; vos in synagogas, et ad magistra-
Lc 21, 12—15 tus, et potestates, nolite soliciti
esse qualiter, aut quid respondea-
tis, aut quid dicatis. [12] Spiritus
enim sanctus docebit vos in ipsa
hora quid oporteat vos dicere.
[13] Ait autem ei quidam de turba:
Magister, dic fratri meo ut dividat
mecum hereditatem. [14] At ille dixit
illi: Homo, quis me constituit iu-
dicem, aut divisorem super vos?
1 Tim 6, 9 s [15] Dixitque ad illos: Videte, et ca-
vete ab omni avaritia: quia non in
abundantia cuiusquam vita eius
est ex his quae possidet. [16] Dixit
autem similitudinem ad illos, di-
cens: Hominis cuiusdam divitis
uberes fructus ager attulit: [17] et co-
gitabat intra se dicens: Quid fa-
ciam, quia non habeo quo congre-

nas jų Dievo neužmirštamas. [7] Juk
ir visi jūsų galvos plaukai suskai-
tyti. Taigi, nebijokite, jūs verte-
sni už daug žvirblių. [8] Aš sakau
jums: kas išpažins mane žmonių
akivaizdoje, tą ir žmogaus Sūnus
išpažins Dievo angelų akivaizdoje.
[9] O kas išsigins manęs žmonių aki-
vaizdoje, to bus išsiginta Dievo
angelų akivaizdoje. [10] Kas nors
ištaria žodį prieš žmogaus Sūnų,
tam bus atleista, o kas piktžodžiau-
tų šventajai Dvasiai, tam nebus
atleista. [11] Kuomet jie jus vesis į
sinagogas, pas valdininkus ir vy-
resnybę, jūs nesirūpinkite, kaip ir
ką atsakysite, ar ką kalbėsite;
[12] nes šventoji Dvasia pamokys jus
tą pačią valandą, kas jums reikia
sakyti.
[13] Tuomet vienas iš minios jam
tarė: Mokytojau, pasakyk mano
broliui, kad jis pasidalintų su ma-
nimi tėviške. [14] Jis jam atsakė:
Žmogau, kas mane pastatė jūsų
teisėju ar dalintoju? [15] Toliau jis
jiems sakė: Žiūrėkite ir saugokitės
visokio godumo, nes gyvybė ne-
priklauso nuo lobio apstumo, ku-
rį kas turi. [16] Jis jiems pasakė taip
pat prilyginimą, tardamas: Vieno
turtingo žmogaus laukas davė gau-
sių vaisių. [17] Jis manė sau vienas
ir sakė: Ką čia daryti, kad netu-

Mt 10, 29. — (10) *Kas nors ištaria...* Ne visi, kurie išsižada Viešpaties, kentės lygias bausmes. Plg. Mt 12, 32; Mk 3, 29. — (12) *Nes šventoji Dvasia.* Plg. Mt 10, 19. 20.

12, 13—21. *Reikia saugotis tuščio rūpesčio pasaulio gėrybėmis.* Plg. Mt 6, 25—33. — (13) *Kad jis pasidalintų...* Tai vienatinis atsitikimas, kad vienas žmogus šaukiasi Jėzaus pagalbos nuosavybės sutvarkymo reikale. Žydų mokytojai neretai būdavo kviečiami testamentų klausimuose. Kristus to žmogaus nepeikia, kad jis ieško savo teisių, bet pareiškia, kad panašūs dalykai anaiptol neįeina į jo pašaukimo pareigas. — (15) *Žiūrėkite...* Jėzus naudojasi kiekviena proga, kad darytų gera. Jei mūsų Išganytojas, kurs už mus mirė, sako: saugokitės, tai mums negalima nekreipti dėmesio į jo įspėjimą. Jei mes to nematome, kaip didelis yra blogumas, tai tikėkime tam, kurs jį žino (Aug.). — *Gyvybė nepriklauso nuo lobio apstumo:* bet nuo Dievo valios, kaip parodo čia pat dedamas prilyginimas. — (16) *Laukas.* Anot gr. t., žemės plotai. — (17) *Neturiu, kur sukrauti.* Turtuolis rūpinasi ne kaip geriau pasinaudotų, bet kaip geriau iš-

riu, kur sukrauti savo vaisių?
18 Jis tarė: Štai ką padarysiu: iš-
ardęs savo klojimus, pasidarysiu
didesnių ir tenai suvalysiu visa,
kas man užderėjo, ir savo gėrybes.
19 Tuomet aš sakysiu savo sielai:
Mano siela, tu turi daug gėrybių,
sukrautų daugeliui metų; ilsėkis,
valgyk, gerk, pokyliauk. 20 Bet
Dievas jam tarė: Paikas, šią naktį
bus pareikalauta iš tavęs tavo sie-
los; kieno gi bus, ką tu prirengei?
21 Taip yra tam, kurs sau krauna
turtų, bet nėra turtingas pas Die-
vą.

22 Jis tarė savo mokytiniams:
Todėl aš sakau jums: nebūkite bai-
liai susirūpinę savo gyvybe, ką val-
gysite, nė kūnu, kuo apsivilksite.
23 Gyvybė didesnis dalykas už val-
gį ir kūnas už drabužį. 24 Įsižiūrė-
kite į varnus: jie juk nesėja ir ne-
pjauna, neturi nei sandėlio, nei
kluono; Dievas juos maitina; kaip-
gi daug daugiau esate verti jūs
už juos! 25 Kas iš jūsų savo rūpes-
čiu gali padidinti savo ūgį vienu
mastu? 26 Jei tat jūs negalite nė to,
kas mažiausia, kam esate bailiai su-
sirūpinę kitais dalykais? 27 Įsižiū-
rėkite į lelijas, kaip jos auga: jos

gem fructus meos? 18 Et dixit:
Hoc faciam: Destruam horrea
mea, et maiora faciam: et illuc
congregabo omnia, quae nata sunt
mihi, et bona mea, 19 et dicam ani- Sir 11, 19;
mae meae: Anima, habes multa 1 Cor 15, 32
bona posita in annos plurimos:
requiesce, comede, bibe, epulare.
20 Dixit autem illi Deus: Stulte, Sap 15, 8
hac nocte animam tuam repetunt
a te: quae autem parasti, cuius
erunt? 21 Sic est qui sibi thesau- Mt 6, 20;
rizat, et non est in Deum dives. 1 Tim 6, 17 ss

22 Dixitque ad discipulos suos: Ps 54, 23;
Ideo dico vobis: Nolite soliciti es- Mt 6, 25;
se animae vestrae quid manduce- 1 Ptr 5, 7
tis: neque corpori quid induamini.
23 Anima plus est quam esca, et
corpus plus quam vestimentum.
24 Considerate corvos quia non se- Ps 103, 24 s;
minant, neque metunt, quibus non 146, 9
est cellarium, neque horreum, et
Deus pascit illos. Quanto magis
vos pluris estis illis? 25 Quis au-
tem vestrum cogitando potest adi-
icere ad staturam suam cubitum
unum? 26 Si ergo neque quod mi-
nimum est potestis, quid de ceteris
soliciti estis? 27 Considerate lilia

laikytų (Aug.). — (18) *Išardęs savo klojimus.* Mažiau būtų turėjęs vargo, jei būtų nutaręs padalyti savo perteklių tarp beturčių (Bazil.). — (19) *Daugeliui metų.* Turtuolis skiria sau dar daug gyvenimo metų, lyg kad tie metai būtų drauge su gausinga pjūtimi užaugę (Kirilas). Plg. Ekli 11, 18—20. — (20) *Šią naktį:* kai tu dar tebegalvoji apie savo lobį. Plg. Jok 4, 13—15. — (21) *Nėra turtingas:* gerais darbais. Plg. 1 Tim 6, 17.

12, 22—34. *Reikia visų pirma ieškoti Dievo karalystės ir pasitikėti Dievo Apveizda.* Plg. Mt 5, 25—33. — (22) *Nebūkite bailiai susirūpinę...* Išganytojas šituo pasakymu nori išrauti iš mokytinių širdžių net ir godumo šaknis. Plg. Ps 54, 23; 1 Petro 5, 7. — (23) *Gyvybė didesnis dalykas...* Pirmas įrodymas: kas davė didesnių dalykų, neatsisakys duoti ir mažesnių. Antru įrodymu daroma išvada iš mažesnio prie didesnio. — (24) *Įsižiūrėkite į varnus:* kurie labai ėdrūs. Išganytojas čia duoda dar kitą pamokymą. Jie daro, kas yra jų galioje, bet tai, kas perviršija jų prigimtį — sėjimas — jiems nerūpi. Taip ir žmogus turi daryti gera, kurio reikalauja Dievo tvarka, o visa kita palikti nuošaly. — (25. 26) *Kas...* Čia turime trečią įrodymą. — *Savo ūgį.* Geriau: savo amžių, nes ūgio padidinimas vienu mastu nebebūtų mažas dalykas. Atitinkamas gr. t. žodis ἡλικία gali reikšti vieną ir

quomodo crescunt: non laborant,
neque nent: dico autem vobis, nec
Salomon in omni gloria sua vestie-
batur sicut unum ex istis. 28 Si
autem foenum, quod hodie est in
agro, et cras in clibanum mittitur,
Deus sic vestit: quanto magis vos
pusillae fidei? 29 Et vos nolite
quaerere quid manducetis, aut
quid bibatis: et nolite in sublime
tolli: 30 haec enim omnia gentes
mundi quaerunt. Pater autem ves-
ter scit quoniam his indigetis.
31 Verumtamen quaerite primum
regnum Dei, et iustitiam eius: et
haec omnia adiicientur vobis.
Lc 22, 29 32 Nolite timere pusillus grex, quia
complacuit patri vestro dare vobis
Mt 6, 20; 19, 21 regnum. 33 Vendite quae posside-
tis, et date eleemosynam. Facite
Lc 16, 9; 18, 22 vobis sacculos, qui non veteras-
cunt, thesaurum non deficientem
in caelis: quo fur non appropiat,
neque tinea corrumpit. 34 Ubi enim
thesaurus vester est, ibi et cor ves-
trum erit.
1 Ptr 1, 13 35 Sint lumbi vestri praecincti, et
lucernae ardentes in manibus ves-
Mt 25, 1—13 tris, 36 et vos similes homini-
bus expectantibus dominum suum
quando revertatur a nuptiis: ut,
cum venerit, et pulsaverit, confes-
Io 13, 4 ss tim aperiant ei. 37 Beati servi illi,
quos cum venerit dominus, inve-
nerit vigilantes: amen dico vobis,
quod praecinget se, et faciet illos

neverpia ir neaudžia; sakau gi
jums, ir Saliamonas visoje savo
garbėje neapsivilkdavo, kaip vie-
na iš jų. 28 Jeigu Dievas taip ap-
velka žolę, kuri šiandien yra lau-
ke, o rytoj metama į krosnį, juo
labiau jus, žmones mažo tikėjimo.
29 Tai ir jūs nesiklausinėkite, ką
valgysite, ką gersite, ir neturėkite
didelių norų. 30 Nes visa to trok-
šta pasaulio pagonys; juk jūsų Tė-
vas žino to jums reikiant. 31 Ver-
čiau ieškokite visų pirma Dievo
karalystės ir jo teisybės, o visa tai
bus jums pridėta. 32 Nebijok, ma-
žasis būry, nes jūsų Tėvui patiko
duoti jums karalystę. 33 Parduo-
kite, ką turite, ir duokite išmal-
dą. Darykite sau maišelių, kurie
nepalaikėja, turtą nemažėjantį dan-
guje, kur vagis nesiartina ir kan-
dys negadina. 34 Nes kur jūsų tur-
tas, ten ir jūsų širdis.

35 Tebūnie jūsų strėnos sujuo-
stos ir uždegti žiburiai jūsų ran-
kose. 36 Jūs būkite panašūs į žmo-
nes, laukiančius savo valdovo, par-
grįžtančio iš vestuvių, kad, kaip
tik ateis ir pabels, tuojau jam ati-
darytų. 37 Palaiminti tie tarnai, ku-
riuos atėjęs valdovas ras budin-
čius. Iš tikrųjų, sakau jums, jis
susijuos, pasodins juos prie stalo

kitą. — (31) *Dievo karalystės:* ten yra visokių gėrybių pilnybė. Taip jie pasidarys ir tinkamesni Dievo karalystei. — (34) *Ten ir jūsų širdis:* jūsų baime, rūpestis, viltis, džiaugsmas ir t.t. Plg. Mt 6, 20. 21; 19, 21.

12, 35—53. P a m o k y m a s a p i e g u d r u m o r e i k a l i n g u m ą. Šito straipsnelio viena dalis yra nuosava Lukui, o kita dalis bendra jam ir Matui. Plg. Mt 24, 43—51; 10, 34. 35. — (35) *Strėnos sujuostos:* kad būtumėte prisirengę priimti kiekvieną Viešpaties įsakymą: kūno, visų geidulių apmarinimu (Greg. Aug.), visų dorybių vykdymu. (Euzeb.). — *Uždegti žiburiai...* Pasiryžę priimti Dievą, kai jis ateis į teismą. — (36) *Pargrįžtančio iš vestuvių.* Grįžimo laikas nežinomas. Grįš, be abejo, gana vėlai, nes vestuvių pokylis ir iškilmės, paprastai, nusitęsdavo iki vėlyvai nakties valandai. — (37) *Susijuos, pasodins juos...* Žmonių santykiuose taip nebūna. Išganytojas čia aprašo dangiškojo užmokes-

ir, eidamas aplinkui, tarnaus jiems. [38] Jei jis pareitų antroje nakties sargyboje, ar pareitų trečioje sargyboje ir taip juos rastų, palaiminti tie tarnai. [39] Tai gi įsidėmekite, jei šeimininkas žinotų, kurią valandą ateis vagis, jis juk budėtų ir neleistų įsilaužti į savo namus. [40] Ir jūs būkite prisirengę, nes žmogaus Sūnus ateis valandą, kurią nemanote. [41] Tuomet Petras jam tarė: Viešpatie, ar mums sakai tą prilyginimą, ar ir visiems? [42] Viešpats jam atsakė: Kasgi yra ištikimas ir gudrus užvaizdas, kurį valdovas pastatė savo šeimynai, kad jiems duotų savo metu paskirto maisto? [43] Palaimintas tas tarnas, kurį valdovas parėjęs ras taip darantį. [44] Tikrai, sakau jums, jis pastatys jį visam, ką turi. [45] Bet jei tas tarnas sakytų savo širdyje: Mano valdovas užtrunka pareiti, ir pradėtų mušti tarnus ir tarnaites, valgyti, gerti ir girtuokliauti, [46] tai to tarno valdovas ateis nelaukiamą dieną ir nežinomą valandą, atkirs jį ir duos jo dalią su netikinčiaisiais. [47] Tas tarnas, kurs žinojo savo valdovo valią, bet neprisirengė ir nepadarė, kaip jis norėjo, bus labai plakamas; [48] mažai gi bus plakamas tas, kurs nežinodamas padarė, kas verta plakti. Iš kiekvieno, kuriam daug duota, bus daug ir reikalaujama, ir kam daug

discumbere, et transiens ministrabit illis.
[38] Et si venerit in secunda Mc 13, 35
vigilia, et si in tertia vigilia venerit, beati sunt servi illi.
[39] Hoc au- Mt 24, 43
tem scitote, quoniam si sciret paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam.
[40] Et vos es- Apc 16, 15
tote parati: quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet. [41] Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos dicis hanc parabolam: an et ad omnes?
[42] Dixit autem Dominus: 1 Cor 4, 2;
Quis, putas, est fidelis dispensa- 1 Ptr 4, 10
tor, et prudens, quem constituit Dominus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? [43] Beatus ille servus, quem cum venerit Dominus, invenerit
ita facientem. [44] Vere dico vobis, Mt 25, 21
quoniam supra omnia, quae possidet, constituet illum. [45] Quod si dixerit servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire: et coeperit percutere servos, et ancillas, et edere, et bibere, et inebriari: [46] veniet dominus servi illius in die, qua non sperat, et hora, qua nescit, et dividet eum, partemque eius cum infidelibus ponet.
[47] Ille autem servus, qui cog- Iac 4, 17;
novit voluntatem domini sui, et 2 Ptr 2, 21
non praeparavit, et non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis: [48] qui autem non cognovit, et fecit digna plagis, vapu-

---

čio didumą. — (38) *Antroje nakties sargyboje.* Jis gali pareiti kiekvienu dienos (gyvenimo) metu, todėl svarbu neapsileisti ir budėti. Pirmoji sargyba čia neminima, nes jos metu tik prasidėdavo vestuvių iškilmės. — (39) *Kurią valandą...* Vagys ateina nepastebėti ir taip daro nuostolių (plg. Apr 16, 15). — (41) *Ar mums sakai...* Kristus kalbėjo apaštalams (32 eil.); be to, rodėsi, kad jiems tinka garbingas Kristaus tarnų vardas, todėl Petras klausiasi apie pasakytą 33—40 eil. prilyginimą. Kristus atsako kitu prilyginimu. — (42) *Ištikimas:* kurs tiksliai vykdo savo valdovo valią. — *Gudrus:* kurs valdo sau patikėtas gėrybes, žiūrėdamas laiko ir aplinkybių, pagal savo valdovo norus. — (46) *Duos jo dalią su netikinčiaisiais:* nes neištikimas tarnas mirs savo nuodėmėse. — (47) *Kurs žinojo...* Žinojo savo valdovo įsakymus. Jie sužinomi ypač iš apreiškimo. — (48) *Kurs nežinodamas:* kam nebuvo apreikšta Viešpaties valia, ar kurs nepasirūpino pa-

labit paucis. Omni autem, cui
multum datum est, multum quae-
retur ab eo: et cui commendave-
runt multum, plus petent ab eo.
49 Ignem veni mittere in terram, et
quid volo nisi ut accendatur?
Mc 10, 38; Io 12, 27 50 Baptismo autem habeo bapti-
zari: et quomodo coarctor usque-
Mt 10, 34; Gn 4, 8; 2 Par 24, 22 dum perficiatur? 51 Putatis quia
pacem veni dare in terram? Non,
dico vobis, sed separationem:
52 erunt enim ex hoc quinque in
domo una divisi, tres in duos, et
Mch 7, 6 duo in tres 53 dividentur: pater in
filium, et filius in patrem suum,
mater in filiam, et filia in matrem,
socrus in nurum suam, et nurus
in socrum suam.
Mt 16, 2 54 Dicebat autem et ad turbas:
Cum videritis nubem orientem ab
occasu, statim dicitis: Nimbus ve-
nit: et ita fit. 55 et cum austrum
flantem, dicitis: Quia aestus erit:
et fit. 56 Hypocritae faciem caeli,
et terrae nostis probare: hoc au-
tem tempus quomodo non proba-
tis? 57 Quid autem et a vobis ip-
sis non iudicatis quod iustum est?
Mt 5, 25 s 58 Cum autem vadis cum adversa-
rio tuo ad principem, in via da
operam liberari ab illo, ne forte
trahat te ad iudicem, et iudex tra-

pavesta, iš to daug jieškos. 49 Aš
atėjau ugnies siųsti į žemę ir ko
gi norėčiau, jei ne kad kūrentųsi?
50 Aš turiu būti pakrikštytas krik-
štu ir kaip nerimstu, iki tai bus at-
likta! 51 Ar jūs manote, kad aš
atėjau duoti ramybės žemei? Ne,
sakau jums, greičiau nesandoros.
52 Nes nuo šio laiko penki gyve-
nantieji vienuose namuose bus pa-
sidalinę: trys stos prieš du ir du
prieš tris, 53 tėvas prieš sūnų ir sū-
nus prieš savo tėvą, motina prieš
dukterį ir duktė prieš motiną,
anyta prieš savo marčią ir marti
prieš savo anytą.

54 Jis sakė taip pat minioms: Ma-
tydami debesį, pasikeliantį iš va-
karų, jūs tuojau sakote: Lietus
ateina, ir taip būna. 55 Pietų vė-
jui pučiant, sakote: Bus tvankos,
ir būna. 56 Veidmainiai! dangaus
ir žemės išvaizdą jūs mokate įver-
tinti; kaip gi jūs neįvertinate šio
laiko? 57 Kodėl jūs patys savaime
nenutariate, kas teisu? 58 Jei eini
su savo priešininku pas vyresnybę,
stengkis kelyje išsigelbėti nuo jo,
kad kartais jis nenuvestų tavęs pas
teisėją, nes teisėjas paduotų tave

žinti tos valios ir darė plakimo vertus dalykus, suprasdamas tačiau, kad jis tai daro prieš savo sąžinės balsą. Mažesnė jam skiriama bausmė, nes mažesnis pas jį pažinimas. — (49) *Aš atėjau...* Kristus nužengė iš dangaus savo darbais ir mokslu, kaip ugnimi, sudeginti visų žmonių paklydimų ir nušveisti dulkes nuo jų dorybių, kaip liepsna nušveičia purvus nuo aukso; todėl jis nori, kad ta jo ugnis kūrentųsi. — (50) *Krikštu.* Krikštu Jėzus čia vadina savo kančią. Kristus savo kentėjimais turi nupelnyti pasauliui antgamtinę pagalbą. — *Nerimstu:* esu bauginamas. Išganytojui jo kančia visuomet stovi prieš akis (Ambr.).

12, 54—59. Pamokymas apie laiko ženklus. — (54) *Minioms.* Kaip anksčiau mokytinius, taip dabar minias Išganytojas ragina budėti (Bonav.). Jos, žinoma, nėra taip prisirengusios priimti jo įspėjimus, kaip anie. — *Iš vakarų:* iš jūros šono. — (56) *Veidmainiai...* Kad jūs nevertinate šio laiko, priežastis yra ta, kad jūs esate veidmainiai. — (57) *Nenutariate:* ir nepasirenkate. Pati jūsų sąžinė be išorinių liudijimų turėtų duoti jums pažinti dabartinį laiką. — *Kas teisu.* Kad teisu daryti atgailą, Jėzus parodo prilyginimu. — (58) *Stengkis kelyje išsigelbėti...* Kad būtumei paleistas laisvas savo kaltintojo ar skolintojo, kad

budeliui, o budelis įmestų tave į
kalėjimą. 59 Sakau tau, tu iš ten
neišeisi, iki nebūsi užsimokėjęs pa-
skutinio skatiko.
13. 1 Tuo pačiu laiku buvo ten
žmonių, kurie jam pranešė apie
galiliejiečius, kad jų kraują Pilo-
tas sumaišęs su jų aukomis. 2 At-
siliepdamas jis jiems tarė: Ar ma-
note, tie galiliejiečiai buvę didesni
už visus galiliejiečius nusidėjėliai,
kad jie tai kentėjo? 3 Ne, sakau
jums; bet jei nedarysite atgailos,
visi taip pat pražūsite. 4 Taip pat
anie aštuoniolika, ant kurių už-
griuvo Siloės bokštas ir juos už-
mušė, ar manote, kad jie buvo kal-
tesni už visus Jeruzalės gyvento-
jus? 5 Ne, sakau jums, bet jei ne-
darysite atgailos, visi taip pat pra-
žūsite. 6 Jis pasakė jiems tokį pri-
lyginimą: Vienas žmogus turėjo fi-
gos medį, pasodintą savo vynuo-

dat te exactori, et exactor mittat
te in carcerem. 59 Dico tibi, non
exies inde, donec etiam novissi-
mum minutum reddas.
13. 1 Aderant autem quidam ip- Act 5, 37
so in tempore, nunciantes illi de
Galilaeis, quorum sanguinem Pi-
latus miscuit cum sacrificiis eo-
rum. 2 Et respondens dixit illis:
Putatis quod hi Galilaei prae om- Io 9, 2
nibus Galilaeis peccatores fuerint,
quia talia passi sunt? 3 Non, dico
vobis: sed nisi poenitentiam ha- Ps 7, 13
bueritis, omnes similiter peribitis.
4 Sicut illi decem et octo, supra
quos cecidit turris in Siloe, et oc-
cidit eos: putatis quia et ipsi de-
bitores fuerint praeter omnes ho-
mines habitantes in Ierusalem?
5 Non, dico vobis: sed si poeni-
tentiam non egeritis, omnes simi-
liter peribitis. 6 Dicebat autem et
hanc similitudinem: Arborem fici Mt 21, 19; Mc 11, 13

jis pasitrauktų nuo tavęs ir nepradėtų tau bylos. Prilyginimo pamokymas toks: dabar priimkite tikėjimu ir darbais Mesijo išganymą, kad nepatektumėte į Dievo teismą.

5. Paraginimas daryti atgailą, moteriškės pagydymas subatoj, prilyginimai garstyčių grūdo ir raugo, 13, 1—21.

13, 1—9. Atgailos reikalingumas. Šitą straipsnelį randame tiktai Luko evangelijoje. — (13, 1) *Tuo pačiu laiku:* kai Jėzus davė pamokymų miniai (žr. 12 persk.) — *Kad jų kraują Pilotas sumaišęs...* Apie čia paminėtą įvykį iš kitur nieko nežinoma. Juozapas Flavijus jo nemini. Iš jo žinome tik tai, kad galiliejiečiai buvo labai linkę prie bruzdėjimo ir kad Pilotas turėjo kietą ranką. Galiliejiečiai, matomai, buvo atėję aukoti į Jeruzalę ir buvo čia padarę šiokį tokį sumišimą, kurį tuojau sustabdė vietoje buvusi Romos įgula. Posakis, kad galiliejiečių kraujas buvęs sumaišytas su jų aukų krauju, reiškia tik tiek, kad jie buvo nužudyti vietoje, gal kada jie vedė gyvulių aukoti. Yra buvę pavyzdžių, kad, priešams puolant pačią šventyklą, kunigai nesustabdydavo aukų. Jei tikros priežastys šio sumišimo mums nežinomos, tai nebus per drąsu rišti jį su bruzdėjimais, paremtais mesijinėmis idėjomis, kurie neretai pasitaikydavo šituo laiku ir turėjo net daugėti iki pačiam žydų karui. — (2) *Didesni už visus galiliejiečius nusidėjėliai.* Pranešėjai galvoja, kaip Jobo prieteliai, kad kalbami galiliejiečiai žuvę dėl savo nuodėmių.— (3) *Jei nedarysite atgailos.* Išganytojas naudojasi proga, kad duotų tinkamų įspėjimų. — *Taip pat pražūsite.* Jų mirtis buvo šventyklos ir Jeruzalės sugriovimo preliudija, net ir amžino pasmerkimo. — (4) *Anie aštuoniolika...* Toks buvo skaičius žuvusių asmenų, sugriuvus Siloės bokštui. Pats bokšto sugriuvimas, jo vardas yra dalykai, kurie Kristaus laikais turėjo būti gerai žinomi visiems; evangelistui nepridėjus paaiškinimų, mums tie dalykai nėra labai aiškūs. — *Siloės,* hebrajiškai: Šiloakh. Taip buvo vadinamas vandens kanalas pietų rytų Je-

habebat quidam plantatam in vi-
nea sua, et venit quaerens fruc-
Lc 3, 9; Mt 3, 10 tum in illa, et non invenit. 7 Dixit
autem ad cultorem vineae: Ecce
anni tres sunt ex quo venio quae-
rens fructum in ficulnea hac, et
non invenio: succide ergo illam:
ut quid etiam terram occupat?
2 Ptr 3, 9 8 At ille respondens, dicit illi: Do-
mine dimitte illam et hoc anno,
usque dum fodiam circa illam, et
mittam stercora: 9 et siquidem fe-
cerit fructum: sin autem, in futu-
rum succides eam.
10 Erat autem docens in synago-
ga eorum sabbatis. 11 Et ecce mu-
lier, quae habebat spiritum infir-
mitatis annis decem et octo: et erat
inclinata, nec omnino poterat sur-
sum respicere. 12 Quam cum vide-
ret Iesus, vocavit eam ad se et ait
illi: Mulier, dimissa es ab infirmi-
Lc 4, 39; Mt 9, 18 tate tua. 13 Et imposuit illi manus,
Mc 7, 32 et confestim erecta est, et glorifi-
Ex 20, 9; Dt 5, 13 cabat Deum. 14 Respondens autem
archisynagogus, indignans quia
sabbato curasset Iesus: dicebat tur-
bae: Sex dies sunt, in quibus opor-
tet operari: in his ergo venite, et
curamini, et non in die sabbati.
Lc 14, 5 15 Respondens autem ad illum Do-
minus dixit: Hypocritae, unus-

gyne, ir atėjo ieškoti jame vaisių,
bet nerado. 7 Tuomet jis tarė vyn-
uogyno užvaizdui: Štai jau treji
metai kaip ateinu ir ieškau vaisių
šitame figos medyje, ir nerandu;
iškirsk tat jį, kam dar žemę uži-
ma? 8 Bet anas atsakydamas jam
tarė: Valdove, palik jį dar šiais
metais, iki aš apkasiu jį ir uždėsiu
trąšų, 9 ir, rasi, jis duos vaisių; o
jei ne, tai paskui jį iškirsdinsi.

10 Vieną subatą jis mokė jų si-
nagogoje. 11 Štai, čia buvo mote-
riškė, kuri turėjo ligos dvasią aš-
tuonioliką metų. Ji buvo sulinkusi
ir visai negalėjo pažvelgti augštyn.
12 Pamatęs ją Jėzus pasivadino prie
savęs ir jai tarė: Moteriške, tu esi
laisva nuo savo ligos. 13 Ir jis pa-
dėjo ant jos rankas. Ji tuojau at-
sitiesė ir garbino Dievą. 14 Tuo-
met atsiliepdamas sinagogos virši-
ninkas, supykęs, kad Jėzus pagy-
dė subatoje, sakė miniai: Šešios
dienos yra dirbamos, jomis tat
ateikite ir gydykitės, bet ne suba-
tos dieną. 15 Viešpats jam atsa-
kė, tardamas: Veidmainiai! Argi
ne kiekvienas iš jūsų atriša suba-

---

ruzalėje, virtęs tvenkinio, kur kanalas baigiasi, vardu. — (7) *Iškirsk tat jį...* Šita bausmė nusipelnyta. Medis vyndaržyje gal reiškia Jeruzalės miestą Dievo karalystės, Izraėlio viduryje. Viešpats ateina trečią kartą, tačiau jo nuolaidumas ir kantrybė pasirodo buvusi veltui. Žydų tautai dar duodama laiko atgailai: iki miesto sugriovimui. Sodininkas, anot šv. Jieronimo, yra žydų tautos angelas sargas. Labai daug aiškintojų mato jame Išganytoją. Prilyginimas gali būti pritaikytas kiekvienam atskiram žmogui.

13, 10—17. P a g y d y m a s s u l i n k u s i o s m o t e r i š k ė s s u b a t o j e. — (11) *Turėjo ligos dvasią.* Nebuvo tai paprastas, įgimtas kūno silpnumas. Piktoji dvasia buvo priežastis jos negalėjimo atsitiesti ir pažvelgti augštyn. — (14) *Šešios dienos yra dirbamos...* Sinagogos viršininkas tiesiog pulti Išganytojo nedrįsta. Jis kartoja Mozės žodžius (5 Moz 5, 13), kad taip savo žodžiams duotų daugiau reikšmės. — *Gydykitės.* Moteriškė neprašė Jėzaus pagydyti ją, todėl sinagogos viršininko žodžiai pasirodė pasakyti prieš Jėzų (plg. Jo 9, 16). — (15) *Veidmainiai.* Iš 17 eil. paaiškėja, kad Kristaus priešų sinagogoje buvo daugiau. Ką jie daro iš neapykantos prieš Kristų,

toje savo jautį ar asilą nuo pra-
karto ir veda girdyti? 16 O šitos
Abraomo dukters, kurią šetonas
laikė surišęs štai jau aštuonioliką
metų, ar nereikėjo paleisti nuo to
saito subatos dieną? 17 Tai jam sa-
kant, visi jo priešininkai gėdijosi,
o visi kiti žmonės džiaugėsi visais
garbingais dalykais, kurie buvo jo
daromi.

18 Paskui jis sakė: Į ką pa-
naši Dievo karalystė, ir kam aš
ją prilyginsiu? 19 Ji panaši į gar-
styčių grūdą, kurį žmogus ėmė ir
pasėjo savo darže. Jis užaugo, pa-
sidarė didelis medis, ir dangaus
paukščiai ilsėjosi jo šakose. 20 Jis
vėl tarė: Kam aš prilyginsiu Die-
vo karalystę? 21 Ji panaši į raugą,
kurį ėmus moteriškė įmaišė į tris
miltų saikus, iki visa įrūgo.

quisque vestrum sabbato non sol-
vit bovem suum, aut asinum a
praesepio, et ducit adaquare?
16 Hanc autem filiam Abrahae, Lc 8, 29
quam alligavit satanas, ecce de-
cem et octo annis non oportuit
solvi a vinculo isto die sabbati?
17 Et cum haec diceret, erubesce- Lc 9, 43
bant omnes adversarii eius: et om-
nis populus gaudebat in universis,
quae gloriose fiebant ab eo.
18 Dicebat ergo: Cui simile est
regnum Dei, et cui simile aestima-
bo illud? 19 Simile est grano si- Mt 13, 31;
napis, quod acceptum homo misit Mc 4, 31;
in hortum suum, et crevit, et fac- Dn 4, 9. 18; Ez 17, 23;
tum est in arborem magnam: et 31, 6;
volucres caeli requieverunt in ra- Ps 103, 12
mis eius. 20 Et iterum dixit: Cui Mt 13, 33
simile aestimabo regnum Dei?
21 Simile est fermento, quod accep-
tum mulier abscondit in farinae sa-
ta tria, donec fermentaretur totum.

---

tai jie pridengia uolumo įstatymui šy-du. — (16) *Šitos Abraomo dukters...* Čia kiekvienas atskiras žodis sakomas pabrėžiamai. Kristaus priešai giriasi Abraomu; Abraomo duktė statoma prieš du gyvuliu. Šituodu paleisti ir vesti girdyti yra sunkesnis darbas, kaip padėti ranką ir sakyti: tu pasveikusi. Jei moteriškė būtų buvusi surišta įgimtos priežasties, o ne šetono, būtų buvę mažiau pagrindo gydyti ją subatoje; bet išlaisvinti ją nuo tokio priešo, nė viena kita diena nebuvo tinkamesnė, kaip Dievui pašvęstoji. Pagaliau, moteriškė buvo varginama ne keletą valandų, bet aštuonioliką metų. Moteriškė yra žmonijos po šetono viešpatavimu vaizdas (Eut.), o taip pat ir kiekvieno nusidėjėlio (Greg.).

13, 18—21. P r i l y g i n i m a i g a r s t y č i ų g r ū d o i r r a u g o. Plg. Mt 13, 31—33; Mk 4, 30—32. — (18) *Į ką panaši Dievo karalystė...* Kristaus priešų neapykanta ir pasipriešinimas duoda jam progos pamokyti, kad Dievo karalystė, nežiūrint kliūčių ir daugelio netikėjimo, labai išsiplės ir savo jėga visur įsisunks. Klausdamas, į ką panaši Dievo karalystė, Kristus nori sužadinti savo klausytojų susidomėjimą svarstomuoju klausimu. — (19) *Panaši į garstyčių grūdą...* Štai koki maža pradžia, nes garstyčių grūdas yra laikomas mažiausia sėkla. Jėzus savo pamokslais sėjo grūdą į Dievo sodą, į Izraėlio žemę, nes sėkla yra Dievo žodis. Bet niekas tenesipiktina šita maža pradžia. Iš pasėto grūdo išaugs didelis augalas. Plg. Ez 17, 23; Mt 13, 31; Mk 4, 31. — (21) *Ji panaši į raugą...* Pirmuoju prilyginimu aprašyta Dievo karalystės išorinis plitimas pasaulyje, o antruoju — vidujinė jo jėga, kuria ji visur įsisunkia ir tarytum visa pakeičia, visam kam duoda savo skonį. Plg. Mt 13, 33.

6. Įvairūs pamokymai, 13, 22—14, 35.

13, 22—30. Į d a n g a u s k a r a l y s t ę r e i k i a į e i t i p r o a n g š t u s v a r t u s. Čia dedami Kristaus pamokymai randami ir Mato evangelijoje, tik išsklaidyti keliose vietose. Plg. Mt 7, 13. 22. 23; 25, 10—12; 8, 11. 12; 19, 30; 20, 16. Gal šitie pamokymai buvo ne vieną kartą Kristaus pakartoti

Lc 9, 51 22 Et ibat per civitates, et castel-
la, docens, et iter faciens in Ieru-
salem. 23 Ait autem illi quidam:
Domine, si pauci sunt, qui salvan-
tur? Ipse autem dixit ad illos:
Mt 7, 13 s; 24 Contendite intrare per angustam
Ph 3, 13 s; portam, quia multi, dico vobis,
1 Tim 6, 12 quaerent intrare, et non poterunt.
Mt 25, 11 s 25 Cum autem intraverit paterfa-
milias, et clauserit ostium, incipie-
tis foris stare, et pulsare ostium,
dicentes: Domine, aperi nobis: et
respondens dicet vobis: Nescio vos
Mt 7, 22 s unde sitis: 26 tunc incipietis dicere:
Manducavimus coram te, et bibi-
mus, et in plateis nostris docuisti.
Ps 6, 9; 27 Et dicet vobis: Nescio vos unde
Mt 25, 41 sitis: discedite a me omnes opera-
Mt 8, 11 s rii iniquitatis. 28 Ibi erit fletus, et
stridor dentium: cum videritis
Abraham, et Isaac, et Iacob, et
omnes Prophetas in regno Dei, vos
Is 49, 12; autem expelli foras. 29 Et venient
59, 19; ab Oriente, et Occidente, et Aqui-
Ps 106, 3 lone, et Austro, et accumbent in
Mt 19, 30; regno Dei. 30 Et ecce sunt novis-
20, 16; simi qui erunt primi, et sunt primi
Mc 10, 31 qui erunt novissimi.
31 In ipsa die accesserunt quidam
Pharisaeorum, dicentes illi: Exi, et
vade hinc: quia Herodes vult te

22 Jis ėjo per miestus ir kaimus
mokydamas ir keliavo į Jeruzalę.
23 Vienas jam tarė: Viešpatie, ar
maža bus išgelbėtųjų? Jis jiems
sakė: 24 Stengkitės įeiti pro ang-
štas duris; nes, sakau jums, daug
ieškos įeiti, bet negalės. 25 Įėjus
šeimininkui ir užrakinus duris, jūs,
stovėdami lauke, pradėsite belsti į
duris ir sakysite: Viešpatie, atida-
ryk mums. Atsakydamas jis jums
tars: Aš nežinau, iš kur jūs.
26 Tuomet jūs pradėsite sakyti:
Mes valgėme ir gėrėme tavo aki-
vaizdoje, ir tu mokei mūsų gatvė-
se. 27 Jis jums tars: Aš nežinau, iš
kur jūs. Atstokite nuo manęs, jūs
visi, piktadariai. 28 Ten bus verk-
smo ir dantų griežimo, kada išvy-
site Abraomą, Izaoką, Jokūbą ir
visus pranašus Dievo karalystėje,
o save laukan išvarytus. 29 Ateis
iš rytų ir vakarų, iš šiaurės ir pietų
ir sėsis prie stalo Dievo karalystė-
je. 30 Taip pat yra paskutiniųjų,
kurie bus pirmi, ir pirmųjų, kurie
bus paskutiniai.

31 Tą pačią dieną atėjo kai kurie
parisiejai ir jam sakė: Kelkis ir eik
iš čia, nes Erodas nori tave už-

įvairiose aplinkybėse. — (22) *Keliavo į Jeruzalę:* gal į šventyklos pašventinimo šventę gruodžio mėnesyje. — (23) *Ar maža bus išgelbėtųjų.* Šitas klausimas nepraverčia klausytojų išganymui, todėl Kristus atsako į jį netiesioginiu būdu. — (24) *Pro angštas duris.* Tos angštos durys augščiau (13, 3. 5) aprašomos kaip atgaila. Taip mokė Jonas Krikštytojas (3, 8), taip pats Kristus pradėjo savo pamokslus (Mt 4, 17), ir tą patį dalyką jis paskyrė savo mokytiniams, kaip temą jų pamokslams (Mk 6, 12). — (25) *Įėjus šeimininkui...* Plg. Mt 25, 10. Laikas, kada durys bus uždarytos, kiekvienam žmogui yra jo mirtis, o visam pasauliui — teismas. Išganytojas, tarytum sėdi atviroje dangaus salėje ir laukia, kad visi įeitų, suteikdamas kiekvienam reikalingą malonę (Beda, Teof. Eut.). — *Aš nežinau, iš kur jūs:* jūs neesate mano prieteliai ir namiškiai. — (26) *Tu mokei mūsų gatvėse.* Taip čia palyginimas pritaikomas žydams. Valgydamas su parisiejais, Išganytojas pats lyg kad buvo įvykdęs palyginimo dalį. — (27) *Atstokite nuo manęs...* Plg. Mt 7, 23; 25, 41; Ps 6, 9; Išm 5, 6... — (29) *Ateis ...* Plg. Mt 8, 11. — (30) *Yra paskutiniųjų:* tie, kuriuos jūs laikėte paskutiniais nusidėjėliais, pagonys. Plg. Mt 19, 30; 20, 16; Mk 10, 31; Rom 11, 1...

13, 31—35. Erodo tykojimai ir Dievo sumanymas. — (31) *Erodas nori tave užmušti.* Atnešusieji žinią parisiejai gal buvo paties Erodo

mušti. 32 Jis jiems tarė: Eikite ir
sakykite tai lapei: Štai, aš išvarau
velnius ir darau gydymų šiandien
ir rytoj, o trečią dieną visa bus
man baigta. 33 Tačiau šiandien, ry-
toj ir poryt aš turiu būti kelionėje,
nes netinka, kad pranašas žūtų ki-
tur, kaip tik Jeruzalėje. 34 Jeruza-
le, Jeruzale, kuri žudai pranašus
ir akmenimis užmuši pas tave siun-
čiamuosius, kiek kartų aš norėjau
surinkti tavo vaikus, kaip paukštis
savo paukščiukus po sparnais, ir
tu nenorėjai? 35 Štai, jūsų namai
bus jums palikti tušti. Sakau jums,
jūs nebematysite manęs, iki ateis
valanda, kuomet sakysite: Palai-
mintas, kurs ateina Viešpaties
vardu.

14. 1 Jėzui įeinant subatoje į vie-
no parisiejų vyriausiojo namus
valgyti, atsitiko, kad jie tykojo jo.
2 Štai jo akivaizdon stojo vienas
žmogus, sergąs vandens liga. 3 Tuo-
met Jėzus, atsiliepdamas į įstaty-
mo žinovus ir parisiejus, tarė: Ar

occidere. 32 Et ait illis: Ite, et di-
cite vulpi illi: Ecce eiicio daemo-
nia, et sanitates perficio hodie, et
cras, et tertia die consummor.
33 Verumtamen oportet me hodie Mt 16, 21
et cras et sequenti die ambulare:
quia non capit prophetam perire
extra Ierusalem. 34 Ierusalem, Ie- Mt 23, 37; Apc 11, 7 s
rusalem, quae occidis Prophetas, et
lapidas eos, qui mittuntur ad te,
quoties volui congregare filios tuos
quemadmodum avis nidum suum
sub pennis, et noluisti? 35 Ecce Ir 22, 5; Ps 68, 26; 117, 26;
relinquetur vobis domus vestra de-
serta. Dico autem vobis, quia non Lc 19, 38
videbitis me donec veniat cum di-
cetis: Benedictus, qui venit in no-
mine Domini.

14. 1 Et factum est cum intraret Lc 7, 36; 6, 6—11
Iesus in domum cuiusdam princi-
pis Pharisaeorum sabbato mandu-
care panem, et ipsi observabant
eum. 2 Et ecce homo quidam
hydropicus erat ante illum. 3 Et
respondens Iesus dixit ad Legispe-

pasiųsti. — (32) *Sakykite tai lapei:* Iš-ganytojas vadina Erodą lape dėl jo pik-tumo ir gudrumo. Erodas Antipas, ku-rio valdžioje buvo Galiliejos ir Perie-jos šalys, nori, kad Jėzus eitų sau iš jo valdomojo krašto, bet bijo priversti jį, todėl gąsdina. Savo atsakyme Jė-zus primena savo gerus darbus, kurie taip pat įrodo didžią jo galybę. — *Šiandien ir...:* nesiliaudamas, iki te-beeina paskirtas laikas. — *O trečią...:* nebeilgam laikui praslinkus, pasibaigs kelionė; darbas bus atliktas per mirtį ir prisikėlimą iš numirusiųjų. — (33) — *Tačiau...* Tais žodžiais, Išganytojas pareiškia, kad jis išeisiąs iš Erodo val-domojo krašto, tačiau ne dėl to, kad tai jam pataria daryti Erodo pasių-stieji parisiejai, bet dėl to, kad jis turi eiti į Jeruzalę, kame, paprastai, žūdavo pranašai, kame ir jis, visų didžiausis Pranašas, bus pasmerktas mirti. — *Turiu būti kelionėje:* nepasilikdamas vienoje vietoje.—*Netinka, kad pranašas žūtų kitur...* Jėzus dar čia nurodo, kad jis nebėga nuo mirties, bet eina jos pasitikti. — (34) *Jeruzale, Jeruzale.* Vardo pakartojimu Jėzus parodo sa-vo didelę meilę Jeruzalei. Plg. Mt 23, 37. — (35) *Iki ateis valanda...* Viltis dar lieka Izraėlyje (Euz. Beda, Bonav.). Plg. Mt 23, 39.

14, 1—14. Jėzus parisiejaus namuose moko parisiejus. — (14, 1) *Vieno parisiejų vyriausiojo:* kurs jų tarpe turėjo būti labai žymus, kilęs iš garbingesnės šeimos ir galėjo būti laikomas lygiu sektos vadams. — (2) *Vienas žmogus, sergąs vandens liga.* Yra aiškintojų, kurie mano, būk tas ligonis buvo parisiejų tyčia atve-stas, tačiau nėra įrodymų, kad iš ti-krųjų taip būtų buvę padaryta. Ligo-nis galėjo įeiti pats, nekviečiamas ir gal, tik Jėzui įėjus, buvo pastebėtas. — (3) *Jėzus, atsiliepdamas į įstatymo ži-novus.* Parisiejai ir jų tarpe buvusieji įstatymo žinovai, pamatę ligonį, tuojau

ritos, et Pharisaeos, dicens: Si licet
sabbato curare? [4] At illi tacuerunt.
Ipse vero apprehensum sa-
Lc 13, 15; Mt 12, 11 navit eum, ac dimisit. [5] Et respon-
dens ad illos dixit: Cuius vestrum
asinus, aut bos in puteum cadet,
et non continuo extrahet illum die
sabbati? [6] Et non poterant ad haec
Lc 20, 46; Mc 12, 39; Mt 23, 6 respondere illi. [7] Dicebat autem et
ad invitatos parabolam, intendens
quomodo primos accubitus elige-
rent, dicens ad illos: [8] Cum invi-
tatus fueris ad nuptias, non dis-
cumbas in primo loco, ne forte
honoratior te sit invitatus ab illo,
[9] et veniens is, qui te et illum vo-
cavit, dicat tibi: Da huic locum:
et tunc incipias cum rubore novis-
Pr 25, 7 simum locum tenere. [10] Sed cum
vocatus fueris, vade, recumbe in
novissimo loco: ut, cum venerit
qui te invitavit, dicat tibi: Amice,
ascende superius. Tunc erit tibi
gloria coram simul discumbenti-
Mt 23, 12; Lc 18, 14; 1 Ptr 5, 5 bus: [11] quia omnis, qui se exaltat,
humiliabitur: et qui se humiliat,
exaltabitur. [12] Dicebat autem et ei,
qui se invitaverat: Cum facis pran-
dium, aut coenam, noli vocare ami-
cos tuos, neque fratres tuos, ne-
que cognatos, neque vicinos divi-
tes: ne forte te et ipsi reinvitent,
Tob 4, 7; Dt 14, 29; Pr 3, 9 et fiat tibi retributio. [13] Sed cum
facis convivium, voca pauperes,

dera subatoje gydyti? [4] Bet jie tylėjo. Tai jis ėmė jį, pagydė ir paleido. [5] O atsiliepdamas į juos jis tarė: Jei kieno jūsų asilas ar jautis įkrinta į šulinį, ar ne tuojau subatos dieną jį ištraukiate? [6] Ir į tai jie negalėjo jam atsakyti. [7] Pastebėjęs, kaip pakviestieji rinkosi sau pirmąsias vietas prie stalo, jis pasakė prilyginimą ir jiems tarė: [8] Pakviestas į vestuves, nesisėsk pirmojoje vietoje, kad kartais nebūtų pakviesta garbingesnio už tave, [9] kad tas, kurs tave ir jį kvietė, atėjęs, nesakytų tau: Užleisk šitam vietą! Tuomet tu turėtumei nuraudęs sėstis paskutinėje vietoje. [10] Bet būdamas pakviestas, eik ir sėskis paskutinėje vietoje, kad atėjęs tas, kurs tave kvietė, tau sakytų: Prieteliau, slink augščiau! Tuomet tau bus garbės akivaizdoje sėdinčiųjų drauge prie stalo. [11] Nes kiekvienas, kurs save augština, bus pažemintas, ir kurs save žemina, bus paaugštintas. [12] Taip pat tam, kurs buvo jį pakvietęs, jis sakė: Keldamas pietus ar vakarienę, nekviesk savo prietelių, nei savo brolių, nei giminių, nei turtingų kaimynų, kad kartais ir jie nepakviestų tavęs ir taip būtų tau atsilyginta. [13] Bet keldamas pokylį, pasikviesk beturčių, luošų, raišų ir

pradėjo galvoti, ką padarys Jėzus, ar jis gydys ligonį subatos dieną. Jėzus žino jų mintis ir stato klausimą viešai: ar dera subatoje gydyti. Jie buvo įstatymo aiškintojai, todėl turėjo ir tokį klausimą bešališkai išspręsti. — (4) *Bet jie tylėjo:* jie bijojo sakyti „ne", nes galėjo susilaukti sau Jėzaus pasmerkimo, bet jie nenorėjo sakyti ir „taip", kadangi jie buvo papeikę kitus, subatoje Išganytojo įvykdytus, pagydymus. Kadangi jie buvo mokytojai ir į klausimą neatsakė, tai minia jų tylėjimą turėjo palaikyti pritarimu.

(8) *Pakviestas į vestuves...* Pakvietimas į vestuvių iškilmes buvo laikomas garbingesniu, negu pakvietimas į pokylį. Taip Išganytojas, kalbėdamas apie vestuvių svečius, nepasmerkia stačiai čia pat buvusiųjų ir pirmųjų vietų siekusiųjų parisiejų. — (10) *Slink augščiau...* Plg. Pat 25, 7. — (11) *Nes kiekvienas...* Plg. Mt 23, 12; žem. 18, 14.

(12) *Keldamas pietus...* Prasmė ta pati, kaip ir Mato 5, 46. — (13) *Pasikviesk beturčių...* Plg. Tob 4, 7; Pat 3, 9; Ecli 4, 1.

aklų. [14] Tai tu būsi palaimintas,
nes jie neturi, kuo tau atsilyginti;
bus gi tau atsilyginta teisiųjų pri-
sikėlime. [15] Tai išgirdęs vienas
drauge sėdįs prie stalo jam tarė:
Palaimintas, kas valgys duonos
Dievo karalystėje. [16] Bet jis jam
atsakė: Vienas žmogus prirengė di-
delę vakarienę ir pakvietė daug.
[17] Vakarienės valandą jis siuntė
savo tarną pasakyti pakviestie-
siems, kad ateitų, nes visa prireng-
ta. [18] Tuomet jie visi drauge ėmė
išsikalbinėti. Pirmasis jam sakė:
Pirkausi ūkį ir turiu eiti jo apžiū-
rėti; prašau tave, laikyk mane iš-
teisintu. [19] Kitas tarė: Pirkausi
penkis jungus jaučių ir einu jų iš-
mėginti; prašau tave, laikyk mane
išteisintu. [20] Vėl kitas sakė: Ve-
džiau moterį ir todėl negaliu ateiti.
[21] Tarnas sugrįžęs pasakė visa tai
savo valdovui. Supykęs šeiminin-
kas tarė savo tarnui: Eik greitai
į miesto gatves ir skersgatvius ir
vesk čia beturčius, luošus, aklus
ir raišus. [22] Tarnas vėl pranešė:
Valdove, padaryta, kaip liepei, bet

debiles, claudos, et caecos: [14] et Io 5, 29
beatus eris, quia non habent retri-
buere tibi: retribuetur enim tibi
in resurrectione iustorum. [15] Haec
cum audisset quidam de simul
discumbentibus, dixit illi: Beatus,
qui manducabit panem in regno
Dei. [16] At ipse dixit ei: Homo Mt 22, 5;
quidam fecit coenam magnam, et Apc 19, 9
vocavit multos. [17] Et misit servum
suum hora coenae dicere invitatis
ut venirent, quia iam parata sunt
omnia. [18] Et coeperunt simul om-
nes excusare. Primus dixit ei: Vil-
lam emi, et necesse habeo exire,
et videre illam: rogo te habe me
excusatum. [19] Et alter dixit: Iuga
boum emi quinque, et eo probare
illa: rogo te habe me excusatum.
[20] Et alius dixit: Uxorem duxi, 1 Cor 7, 33
et ideo non possum venire. [21] Et 1 Cor 1, 26 ss
reversus servus nunciavit haec do-
mino suo. Tunc iratus paterfami-
lias, dixit servo suo: Exi cito in
plateas, et vicos civitatis: et pau-
peres, ac debiles, et caecos, et
claudos introduc huc. [22] Et ait ser-
vus: Domine, factum est ut impe-

14, 15—24. **Prilyginimas pakviestųjų į pokylį.** Šitas prilyginimas gana panašus į Mato 22, 1—14, bet taip pat nemaža nuo jo ir skiriasi, ypač žiūrint laiko apystovų, vietos, asmenų ir t.t. Jis mus pamoko, kas yra tie, kurie yra verti būti įleistais į dangaus karalystę. — (17) *Pasakyti pakviestiesiems, kad ateitų...* Rytiečių įpročiu, pakvietimas daromas du kartu: vieną kartą žymiai anksčiau, o kitą kartą prieš pat pokylį. Šeimininkas yra Dievas, didelis pokylis — Mesijo karalystės gėrybės. Paskutinis pakvietimas daromas per Dievo Sūnų (Kir. Teof. Eut.). Prie Išganytojo vis tiek reikia pridėti apaštalus (Greg.), nes prilyginimas ne visame gali būti pritaikytas Kristui, pavyzdžiui, 21 eil. Pakviestieji, kurie nenorėjo ateiti, yra žydai, ypač jų vyresnybė. Patenka į tą pokylį pavargėliai nuo miesto gatvių ir pagonys nuo visų kelių, t. y., iš viso pasaulio. — (18) *Turiu eiti jo apžiūrėti:* ką turėsiu su juo padaryti. — *Laikyk mane išteisintu:* kad aš neateisiu. — (19) *Einu jų išmėginti...* Gal jis galės juos dar sugrąžinti, jei jie jam netinka. Jis neteisina savęs tikru reikalu, kaip pirmasis, bet pareiškia trumpai: „aš einu". Galų gale jis vis dėlto dar atsiprašo. Trečias net neatsiprašo. Visi šitie užsiėmimai dorovės atžvilgiu nepeiktini, tačiau jie yra kliūtis eiti paskui Dievo šaukimą. Su jais atsitinka tai, kas pasakyta augščiau 8—14. — (21) *Eik greitai:* nes pokylis jau parengtas. — *Ir vesk čia beturčius:* žemiausius žydų visuomenės atstovus. Daug iš jų įtikėjo po šventosios Dvasios atsiuntimo. Plg. Rom 15, 25. — (22) *Dar yra vietos:* tiems, ku-

rasti, et adhuc locus est. 23 Et ait dominus servo: Exi in vias, et sepes: et compelle intrare, ut impleatur domus mea. 24 Dico autem vobis quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit coenam meam.

25 Ibant autem turbae multae cum eo: et conversus dixit ad illos: 26 Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, et uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus. 27 Et qui non baiulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus. 28 Quis enim ex vobis volens turrim aedificare, non prius sedens computat sumptus, qui necessarii sunt, si habeat ad perficiendum, 29 ne, posteaquam posuerit fundamentum, et non potuerit perficere, omnes, qui vident, incipiant illudere ei, 30 dicentes: Quia hic homo coepit aedificare, et non potuit consummare? 31 Aut quis rex iturus committere bellum adversus alium regem, non sedens prius cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum vi-

Mt 10, 37; Dt 33, 9 s; Lc 18, 29 s; Io 12, 25

Mt 10, 38; 16, 24; Mc 8, 34; Lc 9, 23; Gn 6, 14

dar yra vietos. 23 Tuomet valdovas tarė tarnui: Eik į kelius ir patvorius ir priversk eiti, kad mano namai būtų pilni. 24 Sakau jums, nė vienas anų pakviestųjų žmonių neragaus mano vakarienės.

25 Kai su juo ėjo gausingos minios, jis atsigręžė ir jiems tarė: 26 Jei kas pas mane ateina ir nelaiko neapykantoje savo tėvo, motinos, žmonos, vaikų, brolių ir seserų, dar gi ir savo gyvybės, tas negali būti mano mokytinis. 27 Ir kas neneša savo kryžiaus ir neseka manęs, negali būti mano mokytinis. 28 Nes *kas jūsų, norėdamas statyti bokštą, neskaičiuoja pirma atsisėdęs išlaidų, kurių reikia, ar turės kuo ištesėti, 29 kad paskui, jam padėjus pamatą ir negalint ištesėti, nepradėtų visi, kurie mato, tyčiotis iš jo 30 ir sakyti: Tas žmogus pradėjo statyti ir negalėjo pabaigti. 31 Arba kurs karalius, norėdamas kariauti prieš kitą karalių, nesvarsto pirma atsisėdęs, ar galės su dešimčia tūkstančių eiti priešais tam, kurs ateina prieš jį

---

rie nepriklauso žydų tautai. — (23) *Eik į kelius ir patvorius:* išeik iš Jeruzalės, išeik iš sandoros tautos, eik pas pagonis. — *Priversk eiti.* Iš to galime spręsti, kaip labai šeimininkas trokšta, kad beturčiai ir kiti ateitų į dangišką laimę su pakviestaisiais. Šitas prilyginimas randa sau pritaikymą ir kalbant apie švenč. Eukaristiją (Dievo Kūno šventės oktavoje). — (24) *Neragaus mano vakarienės.* Čia Išganytojas išaiškina savo prilyginimą, nurodydamas, kad kalbėjo apie savo pokylį ir parodo čia esantiems, kas jų laukia, jei jie paniekins pakvietimą.

14, 25—35. Kokiomis sąlygomis kas nors gali būti tobulas Kristaus mokytinis. — (25) *Kai su juo ėjo...* Jėzus eina savo keliu (plg. 13, 22). Jį lydi didelė minia, pilna džiaugsmo, bet Kristų suprantanti labai žemiškai. Todėl jis savo pamokyme iškels aikštėn aukas, kurių jis reikalauja iš tikrų ir artimų savo šalininkų. — (26) *Nelaiko...* Laikyti neapykantoje čia reiškia mažiau mylėti. Mūsų artimus turime mažiau mylėti, kaip Dievą, o dėl Dievo turime būti pasiryžę išsižadėti net brangiausių mums asmenų. Plg. Mt 10, 37 ir tol. — (28) *Bokštą:* labai didelį pastatą. Šitas vaizdas dažnai taikomas krikščioniškai tobulybei. Kaip dideliam pastatui pastatyti, taip krikščioniškai tobulybei įsigyti, reikia didelio pasiryžimo. — (30) *Tas žmogus...* Plg. 2 Petro 2, 21. — (31) *Ar galės su dešimčia tūkstančių...* Nugalėjimas didesnės kariuomenės su mažesne nėra negalimas, bet mažai tikėtinas, todėl,

su dvidešimčia tūkstančių? [32] Jei
ne, tai anam dar toli tebeesant, jis
siunčia pasiuntinius ir prašo tar-
tis dėl taikos. [33] Taip pat kiekvie-
nas jūsų, kurs neišsižada viso, ką
turi, negali būti mano mokytinis.
[34] Druska geras dalykas; bet jei
druska išdvoktų, kuo ji bus sūdo-
ma? [35] Ji netinka nei į dirvą, nei
į mėšlą, ir bus laukan išmesta. Kas
turi ausis klausyti, tas teklausai.

15. [1] Į jį artinosi muitininkai ir
nusidėjėliai jo klausytų. [2] O pa-
risiejai ir Rašto žinovai murmėjo
ir sakė: Tas priima nusidėjėlius ir
su jais valgo.

[3] Tuomet jis pasakė jiems šitą
prilyginimą, tardamas: [4] Kas jūsų,
turėdamas šimtą avių, jei jam pra-
pultų jų viena, nepalieka devynių
dešimtų devynių tyruose ir neeina
paskui prapuolusiąją, kolei ją ran-
da? [5] Radęs ją, jis su džiaugsmu
užsideda sau ant pečių, [6] parėjęs
namo, sušaukia prietelius ir kai-
mynus ir jiems sako: Džiaugkitės
drauge su manimi, nes suradau
savo avį, kuri buvo prapuolusi.
[7] Sakau jums, taip bus džiaugsmo
danguje dėl vieno nusidėjėlio da-
rančio atgailą daugiau, nekaip dėl
devynių dešimtų devynių teisiųjų,
kurie neprivalo atgailos.

ginti millibus venit ad se? [32] alio-
quin adhuc illo longe agente, le-
gationem mittens rogat ea, quae
pacis sunt. [33] Si ergo omnis ex vo-
bis, qui non renunciat omnibus, Lc 9, 61 s
quae possidet, non potest meus
esse discipulus. [34] Bonum est sal.
Si autem sal evanuerit, in quo con- Mt 5, 13; Mc 9, 49
dietur? [35] Neque in terram, ne-
que in sterquilinium utile est, sed
foras mittetur. Qui habet aures
audiendi, audiat.

15. [1] Erant autem appropinquan-
tes ei publicani, et peccatores ut
audirent illum. [2] Et murmurabant
Pharisaei, et Scribae, dicentes: Lc 5, 30; 19, 7;
Quia hic peccatores recipit, et Mt 9, 11
manducat cum illis.

[3] Et ait ad illos parabolam istam,
dicens: [4] Quis ex vobis homo, qui
habet centum oves: et si perdide- Mt 18, 12
rit unam ex illis, nonne dimittit
nonagintanovem in deserto, et va-
dit ad illam, quae perierat, donec
inveniat eam? [5] Et cum invenerit
eam, imponit in humeros suos gau- Io 10, 11 s. 16
dens: [6] et veniens domum convo-
cat amicos, et vicinos, dicens illis:
Congratulamini mihi quia inveni
ovem meam, quae perierat? [7] Dico
vobis quod ita gaudium erit in
caelo super uno peccatore poeni-
tentiam agente, quam super nona-
gintanovem iustis, qui non indi-
gent poenitentia.

---

prieš pradedant kovą, reikia gerai pasvarstyti, ar verta pradėti. — (35) *Ji netinka:* nedaro geresnių nei mėšlo, nei žemės. Plg. Mt 5, 13; 13, 9.

7. Prilyginimai apie gailestingumą nusidėjėliams, 15, 1—32.

15, 1—7. P r i l y g i n i m a s p r a p u o l u s i o s a v i e s. Panašus prilyginimas yra ir pas Matą, bet pasakytas kitokiose aplinkybėse. Plg. Mt 18, 12—14. — (15, 1) *Artinosi:* vieną kartą.

(4) *Šimtą avių:* tai yra, gana daug, taip kad palyginta su jų skaičiumi viena avis sudaro tiktai labai mažą jų dalelę. — *Tyruose:* ganykloje. — (6) *Džiaugkitės drauge su manimi...* Jei viena avis sudaro kiekvienam jūsų tokį džiaugsmą, kaipgi galite jūs pykti, jei Dievas priima atgailą darantį nusidėjėlį. — (7) *Taip bus džiaugsmo,* t. y., bus didesnio džiaugsmo, nes yra nauja priežastis džiaugtis, kurios nėra pas teisiuosius.

8 Aut quae mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, et everrit domum, et quaerit diligenter, donec inveniat? 9 Et cum invenerit, convocat amicas, et vicinas, dicens: Congratulamini mihi quia inveni drachmam, quam perdideram? 10 Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente.

(Mt 21, 28) 11 Ait autem: Homo quidam habuit duos filios: 12 et dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantiae, quae me contingit. Et divisit illis substantiam.
Pr 29, 3 13 Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose. 14 Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse coepit egere. 15 Et abiit, et adhaesit uni civium regionis illius. Et misit illum in villam suam ut pas-

8 Arba kuri moteriškė, turėdama dešimtį drakmų, jei pameta vieną drakmą, neužsidega žiburio, nešluoja namų ir nejieško rūpestingai, iki atranda? 9 Radus sušaukia prieteles ir kaimynes ir sako: Džiaugkitės su manimi, nes radau drakmą, kurią buvau pametusi. 10 Taip, sakau jums, bus džiaugsmo tarp Dievo angelų dėl vieno atgailą darančio nusidėjėlio.

11 Jis dar sakė: Vienas žmogus turėjo du sūnu. 12 Jaunesnysis iš jųdviejų tarė tėvui: Tėve, duok man lobio dalį, kuri man tenka. Jis padalino juodviem lobį. 13 Ne po daug dienų jaunesnysis sūnus visa susirinkęs iškeliavo į tolimą šalį ir išaikvojo tenai savo lobį, palaidai gyvendamas. 14 Jam visa išaikvojus, kilo anoje šalyje smarkus badas, ir jis pradėjo stokoti. 15 Taigi, jis nuėjo ir pristojo pas vieną anos šalies gyventoją; tas jį nusiuntė į savo ūkį kiaulių ganyti.

15, 8—10. Pamestos drakmos prilyginimas. — (8) *Dešimtį drakmų.* Visas jos lobis yra tos 10 drakmų. Ji pameta vieną, todėl tiek, kiek uždirbama per vieną dieną. Prilyginimui Išganytojas ima moterį, nes vyras nejieškotų taip uoliai pamestos drakmos. — (10) *Tarp Dievo angelų.* Angelai džiaugiasi, parisiejai murma. Pirmame prilyginime pasirinktas piemens vaizdas irgi ne be minties apie parisiejus (Ez 34, 1. 4. 23. Ten yra Mesijo vaizdas). Išganytojas pats save vadina geru ganytoju (Jo 10, 11). Visa žmonių giminė yra prapuolusi avis: jos jieškoti ir gelbėti Dievo Sūnus buvo atėjęs iš dangaus. Angelų džiaugsmas mums parodo, kaip labai jie dalyvauja visame, kas mus liečia.

15, 11—32. Sūnaus palaidūno prilyginimas. — (11) *Jis dar sakė...* Du augščiau duotu prilyginimu parodė dieviškąjį pasigailėjimą, o šitas be to, dar stato prieš akis ir tikrą atgailą. — (12) *Duok man lobio dalį...* Vyresnysis sūnus, paprastai, paimdavo iš tėvo žemės ūkį, o kitiems buvo sumokama pinigais. Jei vienas sūnus apsivesdavo, ar pradėdavo verslą, tuomet būdavo jam išmokama dalis. Čia jaunystės nepastovumas ir perdaug didelis laisvės jieškojimas yra akstinai, kurie paskatina jaunesnįjį sūnų reikalauti savo dalies. Jam priklausė trečdalis viso lobio. Plg. 5 Moz 21, 17. — (14) *Pradėjo stokoti:* po trumpo pasismaginimo prasideda skurdas. — (15) *Pristojo:* įsipiršo už bet kurį užmokestį. Jis dar negalvoja apie grįžimą, nori dar pats sau padėti. — *Kiaulių ganyti.* Kiaulės buvo laikomos suteptais gyvuliais. Tik labai didelis skurdas galėjo priversti žydą jas ganyti. Tuo tačiau jo nelai-

16 Jis geidė prisipildyti pilvą kiau⸗
lių ėdamų žliaugčių, bet niekas
jam jų nedavė. 17 Apsimąstęs pats
sau vienas, jis tarė: Kiek tai sam⸗
dinių mano tėvo namuose turi ap⸗
sčiai duonos, o aš čia badu mirštu!
18 Kelsiuosi, eisiu pas savo tėvą ir
jam sakysiu: Tėve, aš nusidėjau
dangui ir tau; 19 jau nebeesu ver⸗
tas vadintis tavo sūnumi; laikyk
mane kaip vieną savo samdinių.
20 Taigi, jis kėlėsi ir grįžo pas savo
tėvą. Bet jam dar toli tebeesant,
jo tėvas pamatė jį ir buvo gaile⸗
stingumo sujudintas; pribėgęs jis
puolė jam ant kaklo ir jį pabučia⸗
vo. 21 Sūnus jam tarė: Tėve, nusi⸗
dėjau dangui ir tau; jau nebeesu
vertas vadintis tavo sūnumi. 22 Ta⸗
čiau tėvas tarė savo tarnams: Grei⸗
tai išneškite gražiausį drabužį ir
apvilkite jį; duokite jam žiedą ant
rankos ir kurpes ant jo kojų; 23 at⸗
veskite taip pat penėtą veršį ir pa⸗
pjaukite; valgykime ir pokyliauki⸗
me, 24 nes šitas mano sūnus buvo
miręs ir atgijo, buvo pražuvęs ir

ceret porcos. 16 Et cupiebat implere Lc 16, 21
ventrem suum de siliquis, quas
porci manducabant: et nemo illi
dabat. 17 In se autem reversus, (Act 12, 11)
dixit: Quanti mercenarii in domo
patris mei abundant panibus, ego
autem hic fame pereo! 18 Surgam, Ir 3, 12 s;
et ibo ad patrem meum, et dicam Os 14, 3;
ei: Pater, peccavi in caelum, et co⸗ Ps 50, 6
ram te: 19 iam non sum dignus vo⸗
cari filius tuus: fac me sicut unum
de mercenariis tuis. 20 Et surgens
venit ad patrem suum. Cum au⸗
tem adhuc longe esset, vidit illum
pater ipsius, et misericordia motus
est, et accurrens cecidit super col⸗
lum eius, et osculatus est eum.
21 Dixitque ei filius: Pater, peccavi
in caelum, et coram te, iam non
sum dignus vocari filius tuus.
22 Dixit autem pater ad servos
suos: Cito proferte stolam primam,
in induite illum, et date annulum
in manum eius, et calceamenta in
pedes eius: 23 et adducite vitulum
saginatum, et occidite, et mandu⸗
cemus, et epulemur: 24 quia hic Eph 2, 1—5

---

mė dar nesibaigė. — (16) *Kiaulių ėda⸗ mų žliaugčių:* ankščių medžio, iš kurio gaunama vadinamoji šv. Jono duona. Tos ankštys truputį panašios į žirnių ankštis, yra saldžios ir neturtingų žmo⸗ nių valgomos. Paprastai gi jos — kiau⸗ lių ėdalas. — *Niekas jam jų nedavė.* Ponas ir tarnai taip jį niekina, kad net nenori duoti numalšinti jo alkio žliaug⸗ tėmis, nors jis buvo prisiėmęs taip sun⸗ kią tarnybą. Net kiaulėms geriau, kaip jam. — (18) *Dangui:* Dievui, kurs žiūri iš dangaus, ką žmonės daro. — *Tau:* tavo valią statydamas žemiau, ne⸗ gu mano. Pažinimas ir išpažinimas nuodėmių yra pirmas žingsnis į pasi⸗ taisymą ir į jų dovanojimą. Prie to dar prisideda ir viltis (19 e.) — (20) *Jis kėlėsi ir...* Jis tuojau pradeda vyk⸗ dyti savo pasiryžimą. — *Jo tėvas pa⸗ matė.* Tėvas tat jo laukia. (plg. Tob 11, 5). — *Pribėgęs...* Tėvas nelaukia, iki sūnus ateis, bet skuba pats jį pa⸗ sitikti ir glaudžia sūnų prie širdies ank⸗ sčiau, negu jis ką nors pasako. — (21) *Tėve, nusidėjau.* Jis išpažįsta savo kal⸗ tę. Bet kodėl jis dabar nebepriduria: laikyk mane, kaip vieną savo samdi⸗ nių? — Tėvo gerumas jį sujaudino, jis pilnas pasitikėjimo palieka save jo valiai (Aug. Beda). — (23) *Duokite jam žiedą.* Tai laisvo žmogaus papuo⸗ šalas. Panašiai buvo papuoštas Juo⸗ zapas, paleistas iš kalėjimo (1 Moz 41, 42). — *Kurpes ant jo kojų.* Tėvas, pa⸗ sveikinęs jį kaip sūnų, nori ir viršu⸗ jiniais ženklais įstatyti jį į senas tei⸗ ses. — (24) *Mano sūnus buvo miręs...* Tėvas kalba tarnų akyse: jis taip ilgą laiką buvo man žuvęs (Auks.). Ne⸗ laimę ar ištrėmimą žydai laikė mir⸗ ties rūšimi. Plg. 1 Moz 45, 27; Ps 6, 3. Kiti šituos žodžius aiškina taip: jis buvo savo nuodėmėmis miręs, jo atgaila daro jį vėl gyvą (Eut. Bon.).

filius meus mortuus erat, et revi-
xit: perierat, et inventus est. Et
coeperunt epulari. [25] Erat autem
filius eius senior in agro: et cum
veniret, et appropinquaret domui,
audivit symphoniam, et chorum:
[26] et vocavit unum de servis, et in-
terrogavit quid haec essent. [27] Is-
que dixit illi: Frater tuus venit, et
occidit pater tuus vitulum sagina-
tum, quia salvum illum recepit.
Lc 15, 2 [28] Indignatus est autem, et nolebat
introire. Pater ergo illius egressus,
coepit rogare illum. [29] At ille re-
spondens, dixit patri suo: Ecce tot
annis servio tibi, et numquam
mandatum tuum praeterivi, et
numquam dedisti mihi hoedum ut
cum amicis meis epularer: [30] sed
postquam filius tuus hic, qui de-
voravit substantiam suam cum me-
retricibus, venit, occidisti illi vitu-
(Io 17, 10) lum saginatum. [31] At ipse dixit
illi: Fili, tu semper mecum es, et
Lc 15, 24 omnia mea tua sunt: [32] epulari
autem, et gaudere oportebat, quia
frater tuus hic, mortuus erat, et
revixit: perierat, et inventus est.

16. [1] Dicebat autem et ad disci-
pulos suos: Homo quidam erat

atsirado. Taigi, jie pradėjo pokyliauti. [25] Vyresnysis jo sūnus buvo tuo tarpu lauke; pareidamas ir artindamasis į namus, jis išgirdo muziką ir šokius. [26] Jis pasišaukė vieną tarną ir pasiklausė, kas čia yra. [27] Tas jam pasakė: Tavo brolis parėjo, tai tavo tėvas papjovė penėtą veršį, kad jį sveiką sulaukęs. [28] Tuomet jis papyko ir nenorėjo eiti į vidų. Taigi, jo tėvas išėjęs pradėjo jį prašyti. [29] Bet jis atsakydamas tarė savo tėvui: Štai, tiek metų aš tau tarnauju ir niekuomet neperžengiau tavo įsakymo, tačiau tu niekuomet man nedavei nė ožiuko pasilinksminti su savo prieteliais; [30] bet kaip tik parėjo šitas tavo sūnus, prarijęs savo lobį su kekšėmis, tu jam penėtą veršį papjovei. [31] Tuomet jis jam tarė: Sūnau, tu visuomet esi su manimi, ir visa, kas mano, tai ir tavo. [32] Reikėjo gi pokyliauti ir džiaugtis, nes šitas tavo brolis buvo miręs ir vėl atgijo, buvo prapuolęs ir vėl atsirado.

16. [1] Jis sakė taip pat savo mokytiniams: Buvo vienas turtingas

---

(30) *Šitas tavo sūnus.* Pasilikęs namie sūnus, nepatenkintas tėvo gailestingumu, sugrįžusio palaidūno nenori nė savo broliu vadinti. — *Savo lobį.* Gr. t.: tavo lobį. — (31) *Visa, kas mano, tai ir tavo:* tu visuomet vertas pagyrimo ir turi daugiau, kaip jis: visa, kas yra mano. — (32) *Nes šitas tavo brolis...* Tėvas pabrėžiamai sūnų palaidūną vadina namie pasilikusiojo broliu, ir to brolio grįžimas turi būti jam džiaugsmo priežastis. Jaunesnysis sūnus yra kiekvienas nusidėjėlis, kurs piktai panaudoja Dievo malones ir nelaimėse susipranta. Tikėjimas parodo jam jo kaltės didumą, ir jis nuolankiai išpažįsta savo nuodėmes, pasiryžęs atitaisyti padarytą negerumą, ir grįžta į tėvo namus. Tėvas, turįs du sūnu, yra Dievas; vyresnysis sūnus — tai teisieji, kurie visuomet pasilieka vienybėje su Dievu; jaunesnysis gi sūnus yra nusidėjėliai, kurie savo nusidėjimais labai nutolsta nuo Dievo, tačiau greitai pradeda jausti, kad nusidėjimas nedaro žmogaus laimingo. Didelis yra Dievo gailestingumas ir malonumas, kurs savo malone pasitinka nusidėjėlį, grįžtantį pas save, ir vėl priima jį kaip savo vaiką, vėl suteikdamas savo malones tam, kurs gailisi ir išpažįsta savo kaltes.

8. Prilyginimai apie turtus,
16, 1—17, 10.

16, 1—13. N e i š t i k i m o u ž v a i z d o p r i l y g i n i m a s. — **(16, 1)** *Jis sakė...* Šito, Luko evangelijai nuosavo,

žmogus. Jis turėjo užvaizdą. Tas
buvo jam apskųstas, kad esąs iš-
aikvojęs jo lobį. 2 Todėl jis pasi-
šaukė jį ir jam tarė: Ką tai girdžiu
apie tave? Duok apyskaitą savo
užvaizdavimo, nes jau nebegali
toliau būti užvaizdu. 3 Užvaizdas
gi pats sau vienas sakė: Ką veiksiu,
kad mano valdovas atima iš ma-
nęs užvaizdavimą? kasti neįsten-
giu, elgetauti gėdžiuosi. 4 Žinau,
ką darysiu, kad žmonės mane pri-
imtų į savo namus, kuomet būsiu
atstatytas nuo užvaizdavimo. 5 Tai-
gi, jis suvadino savo valdovo sko-
lininkus vieną po kito ir sakė pir-
majam: Kiek tu esi skolingas ma-
no valdovui? 6 Tas atsakė: Šimtą
statinių aliejaus. Jis jam tarė: Imk
savo raštą, greitai sėskis ir rašyk:
penkias dešimtis. 7 Po to jis tarė
kitam: O tu, kiek esi skolingas?
Tas jam pasakė: Šimtą saikų kvie-
čių. Jis jam tarė: Imk savo raštą
ir rašyk: Aštuonias dešimtis. 8 Val-
dovas pripažino neteisiojo užvaiz-
do gudrumą, nes šio pasaulio vai-
kai gudresni su sau lygiais už švie-
sos vaikus. 9 Ir aš jums sakau: Da-

dives, qui habebat villicum: et hic
diffamatus est apud illum quasi
dissipasset bona ipsius. 2 Et voca-
vit illum, et ait illi: Quid hoc au-
dio de te? redde rationem villica-
tionis tuae: iam enim non poteris
villicare. 3 Ait autem villicus intra
se: Quid faciam quia dominus
meus aufert a me villicationem?
fodere non valeo, mendicare eru-
besco. 4 Scio quid faciam, ut, cum
amotus fuero a villicatione, reci-
piant me in domos suas. 5 Convo-
catis itaque singulis debitoribus
domini sui, dicebat primo: Quan-
tum debes domino meo? 6 At ille
dixit: Centum cados olei. Dixit-
que illi: Accipe cautionem tuam:
et sede cito, scribe quinquaginta.
7 Deinde alii dixit: Tu vero quan-
tum debes? Qui ait: Centum co-
ros tritici. Ait illi: Accipe litteras
tuas, et scribe octoginta. 8 Et lau- (Lc 20, 34;
davit dominus villicum iniquitatis, Eph 5, 8;
quia prudenter fecisset: quia filii 1 Th 5, 5)
huius saeculi prudentiores filiis
lucis in generatione sua sunt. 9 Et Lc 14, 14;
ego vobis dico: facite vobis ami- Mt 6, 20;
cos de mammona iniquitatis: ut, 19, 21; Lc 12, 33

prilyginimo tikslas pasakytas 9 eil. — *Savo mokytiniams:* kurie į jį tikėjo, bet nebuvo visa palikę, kaip apaštalai. — *Buvo jam apskųstas.* Tas įskundimas buvo teisingas. — (3) *Kasti neįstengiu...* Užvaizda buvo pripratęs prie lengvesnio gyvenimo ir garbingų pareigų. — (5) *Skolininkus:* nuomininkus, kuriems, būdamas viso savo valdovo lobio užvaizdu, buvo atidavęs nuomon dalimis valdovo žemes ir laikė pas save padarytųjų su jais sutarčių raštus. Tų nuomininkų čia minimi tik du pavyzdžio dėliai. — (6) *Statinių.* Žydiškai toks saikas vadinama *bath*, lygus 432 kiaušiniams, lygus, anot vienų, 39, 5 litrams, anot kitų, tik 20, 12 l. — *Penkias dešimtis.* Kad įsigytų to nuomininko palankumą, jis jam dovanoja pusę nuomos mokesčio. Kitam dovanoja mažiau. Tuo tikslu liepia parašyti kitą nuomos raštą. — (7) *Saikų.* Čia minimas saikas žydiškai vadinamas *kor.* Jis buvo lygus 10 bathų. — *Aštuonias dešimtis.* Šitam jis dovanoja mažiau. Gal panašiai jis pasielgia ir su kitais savo valdovo skolininkais. — (8) *Pripažino.* Užvaizdas padarė neteisingai, sumažindamas nuomos mokestį, kurį turėjo duoti valdovui, bet taip darydamas, pasirodė labai gudrus savo rūpestyje apie ateitį. Valdovas, nors nuskriaustas, turi pripažinti, kad čia pasielgta gudriai ir stebisi tuo gudrumu. — *Nes šio pasaulio...* Žmonės, atsidavę pasauliui ir jo linksmybėms, gudresni, geriau moka pasirūpinti savo žemiškais reikalais, kai jie yra tarp sau lygių, už vaikus Dievo, kurs yra amžinoji šviesa.

(9) *Apgaulingų turtų.* Turtai vadinami apgaulingais, palyginant juos su

cum defeceritis, recipiant vos in
Lc 19, 17; Mt 25, 21 aeterna tabernacula. 10 Qui fidelis
est in minimo, et in maiori fidelis
est: et qui in modico iniquus est,
et in maiori iniquus est. 11 Si ergo
in iniquo mammona fideles non
fuistis: quod verum est, quis cre-
det vobis? 12 Et si in alieno fide-
les non fuistis: quod vestrum est,
Mt 6, 24 quis dabit vobis? 13 Nemo servus
potest duobus dominis servire: aut
enim unum odiet, et alterum dili-
get: aut uni adhaerebit, et alterum
contemnet: non potestis Deo ser-
vire, et mammonae.

Mt 23, 14 14 Audiebant autem omnia haec
Pharisaei, qui erant avari: et deri-
Lc 18, 9—15; Mt 23, 28; Ps 7, 10; 112, 6; Pr 6, 16 s debant illum. 15 Et ait illis: Vos
estis, qui iustificatis vos coram ho-
minibus: Deus autem novit corda
vestra: quia quod hominibus al-
tum est, abominatio est ante De-
Mt 11, 12 s um. 16 Lex, et prophetae usque
ad Ioannem: ex eo regnum Dei
evangelizatur, et omnis in illud

rykite sau prietelių apgaulingų turtų pagalba, kad jums mirus pri-imtų jus į amžinąsias padangtes.
10 Kas ištikimas mažiausiame dalyke, tas ištikimas ir didesniame, ir kas neteisingas mažame dalyke, tas neteisingas ir didesniame.
11 Taigi, jei jūs nebuvote ištikimi apgaulinguose turtuose, kas jums paves tikruosius? 12 Jei jūs nebuvote ištikimi tame, kas svetima, kas duos jums tai, kas jūsų. 13 Nė vienas tarnas negali tarnauti dviem valdovam, nes arba jis vieno nekęs, o kitą mylės, arba vieno laikysis ir kitą nieku vers. Negalite tarnauti Dievui ir turtams.

14 Visa tai girdėjo parisiejai; būdami godūs, jie tyčiojosi iš jo.
15 Jis gi jiems tarė: Jūs esate, kurie patys dedatės teisingais žmonių akivaizdoje, bet Dievas žino jūsų širdis; nes kas žmonėms augšta, tai pasibjaurėjimas Dievo akivaizdoje. 16 Įstatymas ir pranašai siekia Jono; nuo to laiko Dievo karalystė skelbiama Evangelijoje, ir

---

tikraisiais dangaus turtais, nes jie, kad ir žada, bet nesuteikia tikros laimės. Čia Išganytojas moko žmones nesirišti į turtus, bet, duodant išmaldą iš savo turtų, daryti sau prietelių danguje, kurie, kada mirtis atims visus turtus, priimtų ne trumpam laikui, kaip padarytų neteisingojo užvaizdo prieteliai, bet į amžinąjį gyvenimą dangaus karalystėje. — (10) *Ištikimas mažiausiame dalyke.* Kas negerai naudojasi laikinomis gėrybėmis, tas atima iš savęs daug Dievo malonių, kurias, kitaip elgdamos, jis būtų gavęs. — *Tas ištikimas ir didesniame:* vertas daugiau gauti. — (11. 12) *Jei jūs nebuvote...* Jei neesate geri užvaizdai mažiausių dalykų, žemiškų turtų, nesušelpiate jais savo artimų, kaipgi galite būti verti didžiausių dalykų, kurie yra dvasinės gėrybės, dangaus karalystė? Svetimu dalyku pavadinti žemiški turtai, nes krikščioniui nevalia rišti į juos savo širdies. Tikri turtai, savas dalykas yra Dievo malonės ir dangaus karalystė, pažadėta apaštalams ir visiems teisiesiems. — (13) *Nė vienas tarnas...* Plg. Mt 6, 24.

16, 14—18. Parisiejai ir tikra įstatymo prasmė. Plg. Mt 11, 12; 5, 18. 32; 19, 9. Visi sutinka, kad šitas straipsnelis yra įžanga į turtuolio ir Lozoriaus prilyginimą. Jo sakiniai gal nebuvo Jėzaus pasakyti tokia tvarka, kaip šičia. — (14) *Tyčiojosi iš jo:* niekino jį, kad jo žodžiams netikėtų minios. — (15) *Jūsų širdis:* su visu jūsų piktumu. — *Kas žmonėms augšta:* ką žmonės labai vertina. — (16) *Įstatymas ir pranašai...* Priekaištas parisiejams tęsiamas. Veltui jie dedasi teisingais, t. y., griežtai laikančiais įstatymą, ir susikraunamose žemiškose gėrybėse nori matyti įstatyme žadėtą Dievo palankumo ženklą, nes įstatymas ir pranašai jau pasiekė Dievo ka-

kiekvienas į ją veržiasi. 17 Bet pi-
giau dangui ir žemei praeiti, kaip
prapulti iš įstatymo vienai žymelei.
18 Kiekvienas, kurs paleidžia savo
moterį ir kitą veda, svetmoteriauja,
ir kas vyro paleistąją veda, svet-
moteriauja.
19 Buvo vienas turtingas žmogus,
kurs vilkėdavo purpuru ir ploniau-
sia drobe ir kasdien puikiai poky-
liavo. 20 Buvo taip pat vienas el-
geta, vardu Lozorius, kurs gulėjo
pas ano duris, pilnas vočių, 21 ir
geidė pasisotinti krintančiais nuo
turtuolio stalo trupiniais, bet nie-
kas jam neduodavo. Šunys ateida-
vo ir laižydavo jo votis. 22 Atsi-
tiko, kad elgeta mirė ir buvo an-
gelų nuneštas į Abraomo prie-
globstį. Mirė taip pat ir turtinga-
sis ir buvo palaidotas pragare.

vim facit. 17 Facilius est autem Mt 5, 18
caelum, et terram praeterire, quam
de Lege unum apicem cadere.
18 Omnis, qui dimittit uxorem su- Mt 5, 32;
am, et alteram ducit, moechatur: 19, 9;
et qui dimissam a viro ducit, moe- Mc 10, 11; 1 Cor 7, 10
chatur.
19 Homo quidam erat dives, qui Ia 5, 5;
induebatur purpura, et bysso: et Lc 12, 19
epulabatur quotidie splendide. 20 Et
erat quidam mendicus, nomine
Lazarus, qui iacebat ad ianuam
eius, ulceribus plenus, 21 cupiens Lc 15, 16
saturari de micis, quae cadebant
de mensa divitis, et nemo illi da-
bat: sed et canes veniebant, et
lingebant ulcera eius. 22 Factum
est autem ut moreretur mendicus,
et portaretur ab Angelis in sinum
Abrahae. Mortuus est autem et
dives, et sepultus est in inferno.

---

ralystę ir, kad galima būtų ją paveldėti, reikia šio to išsižadėti. Tą karalystę aiškiai paskelbė Jonas Krikštytojas, Kristus ir jo siųstieji apaštalai. Į tą karalystę įeinama pavartojant energiją, ir tam tikrą sau daromą prievartą, kuri, anot konteksto, pasireiškia įsigijimu sau prietelių čia žemėje turtų pagalba. Plg. Mt 11, 12. — (17) *Pigiau dangui ir žemei praeiti...* Jei parisiejai būtų įstatymo saugotojai, jie stovėtų Kristaus pusėje, kurs patikrina įstatymui jo reikšmę ir jo pastovumą, nes jis jį veda į tikrą tobulumą. — *Prapulti:* nebūti įvykdytai. Tas dėsnis turės galios toje karalystėje, kurią Jėzus skelbia, o anie, tariami įstatymo mėgėjai, yra pikčiausi jo priešai. Plg. Mt 5, 18. — (18) *Kiekvienas, kurs paleidžia...* Taip Išganytojas parodo, kad jis reikalauja tikro šventumo ir peikia kūniškumą daugelio parisiejų, kurie dažnai ardydavo savo moterystes.

16, 19—31. **Prilyginimas turtuolio ir neturtingo Lozoriaus.** — (19) *Buvo vienas turtingas...* Prilyginime duodama įrodymas, kad niekas negali tarnauti kartu mamonai ir Dievui. Jis nukreiptas taip pat prieš parisiejus ir skelbia palaimintus esant beturčius. — *Purpuru ir ploniausia drobe...* Purpuru vilkėdavo senovėje karaliai ir kunigaikščiai, o plona drobė buvo medžiaga turtingiausiems drabužiams. Turtuolio gyvenimas paskendęs kūniškuose gėriuose, bet jis nelaisvas nuo nežmoniško žiaurumo. — (20) *Lozorius.* Tai tas pats vardas, ką ir Eleazaras, Dievas yra pagalba. Lozoriui žaizdos buvo lyg jo apdaras. — (21) *Geidė pasisotinti...* Prie skausmo, kurį darė Lozoriui jo votys, dėjosi alkis, nes jis neturėjo kuo pasisotinti, tuose namuose nebuvo įpročio dalinti beturčiams turtuolio stalo liekanas. Gal jas tiesiog išmesdavo į gatvę, kur prie jų rinkdavosi šunys. Visų apleistas Lozorius negalėjo nuvaryti nuo savęs šalin tų šunų, kurie gal stengdavosi atimti iš jo paskutinį kąsnelį. Jis net negalėjo apsiginti, kad jie nelaižytų jo žaizdų. — Kiti aiškintojai mano, kad šunys, kad ir nesąmoningai, laižydami niežtinčias žaizdas, buvo Lozoriui vienatinė paguoda.

(22) *Buvo angelų nuneštas į Abraomo prieglobstį.* Elgeta ir turtuolis miršta maždaug tuo pačiu laiku, ir po mirties juodviejų likimas skiriasi ne mažiau, kaip prie gyvos galvos. Lozo-

23 Elevans autem oculos suos, cum
esset in tormentis, vidit Abraham
a longe, et Lazarum in sinu eius:
Lc 3, 8 24 et ipse clamans dixit: Pater
Abraham, miserere mei, et mitte
Lazarum ut intingat extremum digiti
sui in aquam ut refrigeret linguam
meam, quia crucior in hac
Lc 6, 24 flamma. 25 Et dixit illi Abraham:
Fili, recordare quia recepisti bona
in vita tua, et Lazarus similiter
mala: nunc autem hic consolatur,
tu vero cruciaris. 26 Et in his omnibus
inter nos, et vos chaos magnum
firmatum est: ut hi, qui volunt
hinc transire ad vos, non possint,
neque inde huc transmeare.
27 Et ait: Rogo ergo te pater ut
mittas eum in domum patris mei.
28 Habeo enim quinque fratres, ut
testetur illis, ne et ipsi veniant in
2 Tim 3, 15 s hunc locum tormentorum. 29 Et ait
illi Abraham: Habent Moysen, et

23 Būdamas kančiose, jis pakėlė savo akis ir pamatė iš tolo Abraomą ir jo prieglobstyje Lozorių. 24 Tuomet jis sušuko: Tėve Abraome, pasigailėk manęs ir siųsk Lozorių savo piršto galo pamirkyti vandenyje, kad atgaivintų mano liežuvį, nes kenčiu kančias šitoje liepsnoje. 25 Abraomas jam atsakė: Sūnau, atsimink, kad tu gavai gėrybių savo gyvenime, o Lozorius gavo nelaimių; dabar jis turi paguodos, o tu kankinamas. 26 Be visa to tarp mūsų ir jūsų stipriai padaryta didelė gelmė, taip kad tie, kurie norėtų, negali iš čia nueiti pas jus, nei iš ten čia ateiti. 27 Jis tarė: Tai meldžiu tave, tėve, siųsti jį į mano tėvo namus, 28 nes aš turiu penkis brolius, — juos jis teperspėja, kad ir jie neateitų į šitą kančių vietą. 29 Abraomas jam atsakė: Jie turi Mozę ir pranašus;

riaus siela susilaukia didelio palankumo ir eina tuojau į Abraomo prieglobstį. Išsireiškimas „Abraomo prieglobstis" dažnai minimas senovės žydų rašytojų veikaluose kaip rojaus sinonimas; jis nurodo labai artimą vienybę su pirmuoju žydų tautos protėviu, kurs įvaizdinamas kaip meilingai priimąs savo vaikus po jų mirties ir pasidalinąs su jais savo laime. Minėdamas Abraomo prieglobstį, Jėzus neturėjo sumanymo aprašyti tikrą mirusiųjų likimą. Jo išsireikimai čia panašūs į liaudies nuomones. Iš kai kurių prilyginimo žodžių net būtų galima spręsti, kad Lozorius ir net turtuolis po mirties turi kūnus. Mirusieji kalba, lyg kad jie būtų gyvi ir tebeturėtų gyvųjų jausmus. — *Buvo palaidotas pragare.* Anot graikiško teksto, čia tik žodžiai „buvo palaidotas" priklauso šitai eilutei ir jais pasakoma, kad turtuolis, miręs čia žemėje, turėjo laidotuves, kokias galėjo turėti turtuoliai. Gi žodis „pragare" priklauso jau 23 eil. Pragaru čia vadinama mirusiųjų buveinė, ebr. *šᵉ'ol.* Ji buvo įsivaizdinama kaip vieta žemės gelmėse. Pirm Išganytojo žengimo į dangų, visi mirusieji ėjo į šeolį, į mirusiųjų buveinę; bet šeolis buvo padalytas į dvi dali: viena paskirta pasmerktiesiems, kita — išrinktiesiems, laukiantiems dangaus. — (24) *Tėve Abraome.* Turtuolis priklausė teokratinei tautai, kaip ir Lozorius, taigi jis šaukiasi tėviškos Abraomo globos. Jis prašo labai nedaug: *pasigailėk manęs ir siųsk...* — (25) *Sūnau.* Abraomo pasigailėjimas baigiasi šituo pavadinimu. Abraomas jo neišsižada, kaip žydų tautos nario, bet drauge primena jam, kad jis neatliko savo pareigų, kurias turėjo kaip Abraomo sūnus. — *Gavai gėrybių savo gyvenime.* Gr t.: savo gėrybes gyvenime. — (26) *Didelė gelmė:* neperžengiama gelmė tarp Abraomo prieglobsčio ir vietos, kur pasilieka turtuolis. — (27) *Meldžiu tave...* Nieko nelaimėjęs sau, jis prašo už kitus. — (29) *Jie turi Mozę...* Turi knygas, parašytas Mozės ir pranašų, kurie stebuklais patvirtino, kad jie buvo Dievo siųsti. Jie savo raštuose ragina visus daryti atgailą; tegul jų

tegul jų klauso. 30 Anas gi sakė: Ne, tėve Abraome, bet jei kas iš mirusiųjų ateitų pas juos, jie darys atgailą. 31 Jis tačiau jam tarė: Jei jie neklauso Mozės ir pranašų, jie netikės, jei ir iš numirusiųjų kas prisikeltų.

17. 1 Savo mokytiniams jis sakė: Neišvengiamas dalykas, kad nesirastų papiktinimų, bet vargas tam, per ką jie ateina. 2 Naudingiau jam būtų, jei girnų akmuo būtų jam užkabintas ant kaklo, ir jis būtų įmestas į jūrą, kaip kad jis papiktintų vieną šitų mažutėlių. 3 Žiūrėkite patys savęs. Jei tavo brolis tau nusideda, pabark jį, ir jei jis gailisi, atleisk jam. 4 Jei jis ir septynis kartus per dieną tau nusidėtų ir septynis kartus kreiptųsi į tave, sakydamas: Gailiuos, atleisk jam. 5 Tuomet apaštalai tarė Viešpačiui: Padaugink mums tikėjimą. 6 Viešpats atsakė: Jei turėtumėte tikėjimą, kaip garstyčių grūdą, jūs galėtumėte sakyti šitam šilkmedžiui: Išsirauk save ir persisodink į jūrą, tai jis jūsų paklausytų. 7 Kas jūsų, turėdamas tarną, kurs aria ar gano, jam sako, kaip tik jis pareina iš lauko: Eik tuojau čia ir sėskis prie stalo, 8 ir ar nesako:

prophetas: audiant illos. 30 At ille
dixit: Non, pater Abraham: sed si
quis ex mortuis ierit ad eos, poe-
nitentiam agent. 31 Ait autem illi: Io 5, 45 s;
Si Moysen, et prophetas non au- 11, 45—53
diunt, neque si quis ex mortuis
resurrexerit, credent.

17. 1 Et ait ad discipulos suos: Mt 18, 7;
Impossibile est ut non veniant Mc 9, 41
scandala: vae autem illi, per quem
veniunt. 2 Utilius est illi si lapis
molaris imponatur circa collum
eius, et proiiciatur in mare, quam
ut scandalizet unum de pusillis
istis. 3 Attendite vobis: Si pecca- Mt 18, 15;
verit in te frater tuus, increpa Lv 19, 17;
illum: et si poenitentiam egerit, Sir 19, 13
dimitte illi. 4 Et si septies in die Mt 18, 21 s
peccaverit in te, et septies in die
conversus fuerit ad te, dicens:
Poenitet me, dimitte illi. 5 Et di- Mc 9, 24
xerunt Apostoli Domino: Adauge
nobis fidem. 6 Dixit autem Domi- Mt 13, 31;
nus: Si habueritis fidem, sicut gra- 17, 19;
num sinapis, dicetis huic arbori 21, 21
moro: Eradicare, et transplantare
in mare: et obediet vobis. 7 Quis
autem vestrum habens servum
arantem aut pascentem, qui re-
gresso de agro dicat illi: Statim
transi, recumbe: 8 et non dicat ei:
Para quod coenem, et praecinge te,

---

klauso. — (31) *Jie netikės...* Šitų žodžių teisingumas pasirodė pačiuose parisiejuose, kurie matė prikeltą iš numirusiųjų Marijos ir Mortos brolį Lozorių ir ne tik nepasidarė geresni, bet dar norėjo nužudyti Jėzų ir Lozorių. Plg. 18, 6...

17, 1—10. Keturi Jėzaus įspėjimai jo mokytiniams. Trys pirmieji yra ir Mato evangelijoje, tik pasakyti kitokiose aplinkybėse. Pirmas įspėjimas apie papiktinimą. Plg. Mt 18, 6—7; Mk 9, 42. — (17, 1) *Neišvengiamas dalykas:* žiūrint žmogaus gyvenimo sąlygų ir silpnybės. — Antras įspėjimas apie įžeidimų atleidimą. Plg. Mt 18, 15. 21. 22. — (3) *Atleisk jam.* Lukas čia deda Išganytojo žodžius, kuriuos jis sakydavo dažniau. Plg. 3 Moz 19, 17; Ekli 19, 13. — Trečias įspėjimas apie tikėjimą. Plg. Mt 17, 20; 21, 21; Mk 11, 22. 23. — (5) *Padaugink mums tikėjimą.* Gali būti, kad Kristaus įsakymas atleisti įžeidimus apaštalams pasirodė sunkus, todėl jie prašo, kad jų tikėjimas būtų padaugintas. — (6) *Persisodink į jūrą:* taip kad tenai įleistumei šaknis ir duotumei vaisių. Žmogaus pastangomis tai negali būti įvykdyta, o tikėjimas gali gauti tai iš Dievo. — Ketvirtas įspėjimas apie nuolankumą. Juo daugiau stebuklų daro tikėjimas, juo nuolankesnis turi būti Kristaus mokytinis. —

et ministra mihi donec manducem et bibam, et post haec tu manducabis, et bibes? 9 Numquid gratiam habet servo illi, quia fecit quae ei imperaverat? 10 Non puto. Sic et vos cum feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus.

Lc 9, 51 s 11 Et factum est, dum iret in Ierusalem, transibat per mediam
Lv 13, 45 s Samariam, et Galilaeam. 12 Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe: 13 et levaverunt vocem, dicentes: Iesu prae-
Lv 14, 2; Lc 5, 14 ceptor, miserere nostri. 14 Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt. 15 Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum, 16 et cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens: et hic erat Samaritanus. 17 Respondens autem Iesus, dixit: Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt? 18 Non est in-

Prirengk man vakarienės, susijuosk ir man tarnauk, kolei aš valgysiu ir gersiu, o paskui tu valgysi ir gersi? 9 Ar jis dėkoja tam tarnui, kad darė, kas jam buvo paliepta? 10 Manau, kad ne. Taip ir jūs, atlikę visa, kas jums paliepta, sakykite: Esame nenaudingi tarnai; darėme, ką turėjome daryti.

11 Atsitiko, kad keliaudamas į Jeruzalę, jis ėjo tarp Samarijos ir Galiliejos. 12 Jį, įeinantį į vieną kaimą, sutiko dešimtis raupsuotų vyrų; jie sustojo atstu 13 ir, pakėlę balsą, sakė: Jėzau, mokytojau, pasigailėk mūsų. 14 Pamatęs juos, jis tarė: Eikite, pasirodykite kunigams. Ir atsitiko, kad beeidami jie pasveiko. 15 Vienas jų, pamatęs, kad jis sveikas, sugrįžo, garbindamas dideliu balsu Dievą 16 ir dėkodamas parpuolė veidu prie jo kojų; tai buvo samarietis. 17 Atsiliepdamas Jėzus tarė: Argi ne dešimtis pagijo? O kur devyni? 18 Neatsirado, kas sugrįžęs duotų garbę Dievui, kaip tik šitas sve-

---

(10) *Darėme, ką turėjome daryti.* Tarno užsiėmimas yra tarnauti. Išganytojas čia pamoko, kaip mes turime įvertinti savo atliktas pareigas; kaipgi pats Viešpats įvertina savo tarnus, Išganytojas moko, kad ir toje vietoje, kur sako: gerai, gerasis ir ištikimasis tarne; kadangi tu buvai ištikimas ant nedaugelio, aš ant daugelio tave pastatysiu; įeik į savo Viešpaties džiaugsmą (Mt 25, 21. 23).

9. Dešimtis raupsuotųjų. Apie antrąjį Kristaus atėjimą. Parisiejaus ir muitininko prilyginimas, 17, 11—18, 14.

17, 11—19. *Dešimtis raupsuotųjų* — (11) *Keliaudamas į Jeruzalę.* Lukas, kaip augščiau 9, 51 ir 13, 22, vėl primena, kad Jėzus ėjo į Jeruzalę. — *Tarp Samarijos ir Galiliejos.* Gali būti, kad Išganytojas buvo prisiartinęs prie Samarijos sienos ir ėjo išilgai jos, taip kad Samarija buvo jo dešinėje, Galileja — jo kairėje. — (12) *Dešimtis raupsuotų vyrų:* devyni žydai, vienas samarietis. Jų prašymas buvo ženklas jų tikėjimo. — *Sustojo atstu.* Raupsuotiems griežtai buvo draudžiama artintis prie sveikųjų. 3 Moz 13, 46. — (13) *Pakėlę balsą, sakė...* Kiekvienas prašė už visus, taip jie tikėjosi lengviau sužadinsią Jėzaus gailestingumą. — (14) *Eikite, pasirodykite kunigams.* Išganytojas mėgina jų tikėjimą pirma, negu juos pagydys. Įsakymu žada pagydymą, nieko apie jį nesakydamas. Pasirodę klusnūs, jie pagydomi. 3 Moz 14, 2. — (15) *Sugrįžo, garbindamas...:* dėkingas Dievui ir Išganytojui. — (17) *O kur devyni?* Išganytojo klausime yra ir priekaištas, kaip 1 Moz 3, 9. — (18) *Neatsirado, kas...* Dešimtis turėjo tikėjimą, tik vienas buvo dėkin-

timtautis. [19] Taigi, jis jam tarė: Kelkis, eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave.

[20] Parisiejų paklaustas: kuomet ateis Dievo karalystė? jis, jiems atsakydamas, tarė: Dievo karalystė neateina regimai; [21] nesakys: Štai, ji čia, ar: Štai, tenai. Nes Dievo karalystė yra jumyse. [22] Savo mokytiniams jis tarė: Ateis dienų, kuomet geisite matyti vieną žmogaus Sūnaus dieną, bet neregėsite. [23] Jums sakys: Štai, jis čia, štai tenai. Neeikite ir nesekite. [24] Nes kaip žaibas, žaibuodamas padangėje, nušviečia visa, kas po dangumi, taip bus savą dieną žmogaus Sūnus. [25] Bet pirma jis turi daug kentėti ir būti šitos giminės atmestas. [26] Kaip atsitiko Noės laikais, taip bus ir žmogaus Sūnaus dienomis.

ventus qui rediret, et daret glo-
riam Deo, nisi hic alienigena. [19] Et Lc 7, 50
ait ili: Surge, vade: quia fides tua
te salvum fecit.
[20] Interrogatus autem a Phari-
saeis: Quando venit regnum Dei?
respondens eis, dixit: Non venit
regnum Dei cum observatione:
[21] neque dicent: Ecce hic, aut ecce Mt 24, 23;
illic. Ecce enim regnum Dei intra Io 1, 10 s; 3, 19;
vos est. [22] Et ait ad discipulos 12, 35
suos: Venient dies quando desi-
deretis videre unum diem Filii ho-
minis, et non videbitis. [23] Et di- Mt 24, 23;
cent vobis: Ecce hic, ecce illic. No- Mc 13, 21; Lc 21, 8
lite ire, neque sectemini. [24] Nam, Mt 24, 26 s
sicut fulgur coruscans de sub caelo
in ea, quae sub caelo sunt, fulget:
ita erit Filius hominis in die sua.
[25] Primum autem oportet illum Lc 9, 22
multa pati, et reprobari a gene-
ratione hac. [26] Et sicut factum Mt 24, 37;
est in diebus Noe, ita erit et in Gn 7, 7

---

gas. — (19) *Tavo tikėjimas*... Išganytojas vienu pavyzdžiu parodo mokytiniams, ko jis mokė 6 eil. Tuo pačiu metu jie mato, kaip didelę pažangą darys išganymo skelbimas kitose tautose.

17, 20—37. Apie Dievo karalystės atėjimą ir žmogaus Sūnaus dieną. Šitas pamokymas susideda iš dviejų dalių: pirmoji jo dalis (20—21) sakoma parisiejams, antroji dalis buvo pasakyta mokytiniams (22—37). Ji gali būti suskirstyta į 5 nedidelius skyrelius: nejieškoti žmogaus Sūnaus, nes jis aiškiai apsireikš (22—25), žmonės jo nelauks ir nebus susirūpinę (26—30); reikės skirtis su visa kuo (31—33); tuomet įvyks teismas (34. 35) ir išrinktųjų surinkimas. Šitas pamokymas yra taip pat pas Matą ir Morkų. — (20) *Dievo karalystė.* Išganytojas dažnai kalbėjo apie Dievo karalystę. Parisiejai šį kartą jį klausė, gali būti, be jokių užpakalinių minčių, nes Išganytojas duoda jiems pageidaujamą pamokymą. Jėzus, tiesa, nepasako savo pasirodymo laiko, bet nurodo jo būdą. — (21) *Ji čia*... Kaip kad sakoma apie įeinantį į miestą nugalėjusį kovotoją. — *Dievo karalystė yra jumyse:* kaip jis yra jiems sakęs augščiau 11, 20. Plg. Mt 12, 28. Kiti šią vietą supranta šiaip: jūsų galioje, jei jūs priimsite mano mokslą (Kir. Tert.).

(22) *Vieną žmogaus Sūnaus dieną:* tą dieną, kurioje jis pasirodys kaip teisėjas, taigi, jo antrojo atėjimo dieną: jūs turėsite taip daug kentėti dėl tikėjimo į mane ir dėl mano mokslo, jog trokšite, kad ateitų teismo diena. Anot senesniųjų aiškintojų: jūs trokšite tik viena diena naudotis mano paguodos teikiančiu čiabuvimu. — (23) *Neeikite*... Kristus ateis taip atvirai, kad kiekvienas įspėjimas bus nereikalingas ir melagingas. Plg. Mt 24, 23. — (24) *Nes kaip žaibas*... Plg. Mt 24, 27. — *Savą dieną:* kai jo garbingumas pasirodys visam pasaulyje. — (25) *Pirma jis turi daug kentėti*... Į garbingumą veda tik kentėjimas: aš duodu jums pavyzdį. — (26) *Kaip atsitiko Noės laikais*... Pasinėrę į žemiškus dalykus, jie netikėjo iki galui, nežiūrint Noės

diebus Filii hominis. 27 Edebant, et
bibebant: uxores ducebant, et da-
bantur ad nuptias, usque in diem,
qua intravit Noe in arcam: et venit
Gn 18, 20; 19, 14 diluvium, et perdidit omnes. 28 Si-
militer sicut factum est in diebus
Lot: Edebant, et bibebant: eme-
bant, et vendebant: plantabant, et
Gn 19, 24 aedificabant: 29 qua die autem exiit
Lot a Sodomis, pluit ignem, et
sulphur de caelo, et omnes per-
didit: 30 secundum haec erit qua
die Filius hominis revelabitur.
Mt 24, 17 s; Gn 19, 17. 26 31 In illa hora qui fuerit in tecto,
et vasa eius in domo, ne descen-
dat tollere illa: et qui in agro, si-
militer non redeat retro. 32 Memo-
Lc 9, 24; Mt 10, 39; Mc 8, 35; Io 12, 25 res estote uxoris Lot. 33 Quicum-
que quaesierit animam suam sal-
vam facere, perdet illam: et qui-
cumque perdiderit illam, vivifica-
Mt 24, 40; 1 Thes 4, 15 bit eam. 34 Dico vobis: in illa
nocte erunt duo in lecto uno:
unus assumetur, et alter relinque-
Mt 24, 40 s tur: 35 duae erunt molentes in
unum: una assumetur, et altera
relinquetur: duo in agro: unus
assumetur, et alter relinquetur.
36 Respondentes dicunt illi: Ubi
Iob 39, 30; Mt 24, 38 Domine? 37 Qui dixit illis: Ubi-
cumque fuerit corpus, illuc con-
grebantur et aquilae.

Rom 12, 12; Col 4, 2; 1 Thes 5, 17; 1 Tim 2, 1 ss **18.** 1 Dicebat autem et parabo-
lam ad illos, quoniam oportet sem-

27 Jie valgė ir gėrė, vedė moteris, ir
jos tekėjo iki tai dienai, kurią Noė
įėjo į laivą; tuomet atėjo tvanas
ir sunaikino visus. 28 Taip pat at-
sitiko Loto laikais: jie valgė ir gė-
rė, pirko ir pardavinėjo, sodino ir
statė namus; 29 bet tą dieną, kurią
Lotas išėjo iš Sodomos, lijo iš dan-
gaus ugnis ir siera ir visus sunai-
kino. 30 Panašiai bus tą dieną, ku-
rią žmogaus Sūnus apsireikš. 31 Tą
valandą kas bus ant stogo, o jo
rakandai namuose, tegul nelipa že-
myn jų pasiimti, ir kas lauke, taip
pat tenegrįžta atgal. 32 Atsiminki-
te Loto moterį. 33 Kas rūpinasi sa-
vo gyvybę išgelbėti, prapuldys ją,
ir kas ją praranda, išgelbės ją.
34 Sakau jums, tą naktį du bus vie-
name patale; vienas bus paimtas,
kitas paliktas. 35 Mals dvi drauge;
viena bus paimta, kita palikta.
Bus du lauke; vienas bus paimtas,
kitas paliktas. 36 Atsiliepdami jie
jam tarė: Kur, Viešpatie? 37 Jis
jiems atsakė: Kur yra maita, ten
renkasi ir ereliai.

18. 1 Jis pasakė jiems taip pat pri-
lyginimą, kad visuomet reikia

---

pamokslų, taip ir šitie nepaklausys Bažnyčios. — (27) *Jie valgė...* Plg. 1 Moz 7, 7; Mt 24, 37. — (28) *Taip pat atsitiko Loto laikais.* Plg. 1 Moz 19, 25. — (29) *Iš Sodomos...* Tvanas ir Sodoma parodo, kad tą dieną piktųjų laukia žuvimas. Taigi, mes turime būti taip pasirengę pasitikti Išganytoją, kaip ana diena mus ras. — (30) *Apsireikš:* pasirodys savo dabar paslėptame garbingume. — (32) *Atsiminkite Loto moterį.* Ji buvo priversta kūnu palikti tai, ko jos širdis palikti nenorėjo. — (33) *Kas rūpinasi...* Plg. Mk 8, 35; aug. 9, 24; Jo 12, 29. — (34) *Tą naktį.* Taip Išganytojas vadina laiką dėl baisenybių, kokių atneš su savim jo atėjimas (Ambr. Beda). — *Bus paimtas:* į garbę. Plg. Mt 24, 40. — (35) *Mals dvi drauge...* Išganytojas pasirenka pavyzdžius iš visokių žmonių sluogsnių. Nė vienas tenesikelia į puikybę, nė vienas tenenusimena. 34 eil. pavyzdys nurodo turtingus, o 35 eilutės — beturčius. — (37) *Kur yra maita...* Išganytojas atsako prilyginimu: nereikės įspėjėjo, taip kaip jo nereikia ereliams. Plg. Mt 24, 28.

18, 1—8. Teisėjas ir našlė. Šitas prilyginimas, nuosavas tik Lukui,

melstis ir nepailsti, [2] tardamas: Viename mieste buvo teisėjas, kurs Dievo nebijojo ir žmogaus nesidrovėjo. [3] Tame mieste buvo viena našlė; ji ateidavo pas jį ir sakydavo: Apgink mane nuo mano priešininko. [4] Ilgai jis nenorėjo, o paskui pats sau vienas tarė: Nors aš nebijau Dievo ir žmogaus nesidrovių, [5] tačiau kadangi ta našlė man įkyri, tai aš apginsiu jos teises, kad pagaliau atėjus neapdaužytų man veido. [6] Viešpats pridūrė: Klausykite, ką sako tas neteisingasis teisėjas. [7] Argi Dievas negintų teisių savo išrinktųjų, šaukiančių į jį dieną ir naktį, ir ar gaištų jiems padėti? [8] Aš sakau jums: Jis greitai apgins jų teises. O žmogaus Sūnus, kuomet ateis, ar jis ras tikėjimo žemėje?

[9] Kai kuriems, kurie patys savimi pasitikėjo teisūs esą ir kitus niekino, jis pasakė šitą prilyginimą:

per orare et non deficere, [2] dicens:
Iudex quidam erat in quadem civi-
tate, qui Deum non timebat, et
hominem non reverebatur. [3] Vidua
autem quaedam erat in civitate
illa, et veniebat ad eum, dicens:
Vindica me de adversario meo.
[4] Et nolebat per multum tempus.
Post haec autem dixit intra se:
Etsi Deum non timeo, nec homi-
nem revereor: [5] tamen quia mo- Lc 11, 7 s
lesta est mihi haec vidua, vindi-
cabo illam, ne in novissimo veniens
sugillet me. [6] Ait autem Dominus:
Audite quid iudex iniquitatis di-
cit: [7] Deus autem non faciet vin- Lc 21, 36; Ps 21, 3
dictam electorum suorum claman-
tium ad se die ac nocte, et patien-
tiam habebit in illis? [8] Dico vo- Lc 7, 9; Ir 5, 3
bis quia cito faciet vindictam illo-
rum. Verumtamen Filius hominis
veniens, putas, inveniet fidem in
terra?
[9] Dixit autem et ad quosdam, Rom 2, 19; 10, 2 s
qui in se confidebant tamquam
iusti, et aspernabantur ceteros, pa-

rišasi su tuo, kas augščiau buvo išdėstyta. — (18, 1) *Prilyginimą, kad visuomet*... Augščiau 17, 22 Kristus buvo pasakęs, kad jo sekėjų laukia persekiojimai ir sielvartai, kuriuose jie trokš jį matyti, kad gautų iš jo pagalbos. Taigi, dabar jis nurodo priemonę prieš nelaimes ir moko, kas reikia daryti priespaudose. — *Visuomet reikia melstis:* nuolat, dideliu uolumu. Jei malda netuojau išklausoma, mums nevalia nusiminti, nustoti pasitikėjimo. Plg. Ekli 18, 22; 1 Tes 5, 17. — (2) *Buvo teisėjas, kurs*... Daug žmonių daro bet ką dėl žmonių baimės, ko jie nedaro, atsižvelgdami į Dievą, nes jie nori bent pasirodyti gerais. Paskutinis piktumo laipsnis yra, jei kas nors net ir rodytis geru nebenori. — (5) *Neapdaužytų man veido.* Moteriškė tokiuo smarkumu reikalauja sau teisingumo, kad teisėjas pradeda bijoti jos įtūžimo pasėkų, jei toliau atidėliotų neišsprendęs jos bylą. — (7) *Argi Dievas negintų*... Dievas yra teisingas ir gailestingas, jis nieko labiau nemyli, kaip išrinktuosius. — *Ar gaištų jiems padėti:* ar jis pakęs, kad jo sekėjai būtų ilgą laiką varginami. — (8) *Jis greitai...:* ne taip, kaip anas teisėjas. — Kas tau rodosi ilga, yra trumpa, nes greitai praeis, palyginus su Dievo amžinybe (Aug.). Greitumas čia neturi ryšio su laiko ilgumu, kurio mes norime, kas aišku jau iš to, kad mes turime nuolat melstis ir nepailsti. — *Ar jis ras tikėjimo*... Numatomas atsakymas: nedaug bus tokių, kurie tikėtų. Plg. augšč. 17, 26—28.

18, 9—14. Parisiejus ir muitininkas. Ir šitas prilyginimas nuosavas Lukui. Jis gal nesiriša su augščiau duotu prilyginimu. Gal jis buvo pasakytas kitiems klausytojams. Plg. 9 eil. — (9) *Kurie patys savimi*... Taip darė parisiejai. — *Teisūs esą.* Tikras teisumas nėra galimas be nuolankumo.

Act 3, 1 rabolam istam: 10 Duo homines
ascenderunt in templum ut ora-
rent: unus Pharisaeus, et alter pu-
Lc 16, 15; blicanus. 11 Pharisaeus stans, haec
Rom 2, 1 ss; apud se orabat: Deus gratias ago
Is 58, 2—9 tibi, quia non sum sicut ceteri ho-
minum: raptores, iniusti, adulteri:
Mt 23, 23 velut etiam hic publicanus. 12 Ie-
iuno bis in sabbato: decimas do
Lc 23, 48; omnium, quae possideo. 13 Et pu-
1 Io 1, 8 ss; blicanus a longe stans, nolebat nec
Ps 50, 3. 19 oculos ad caelum levare: sed per-
cutiebat pectus suum, dicens:
Deus proptius esto mihi peccatori.
Mt 23, 12; 14 Dico vobis, descendit hic iusti-
Lc 14, 11; ficatus in domum suam ab illo,
1 Sm 16, 7 quia omnis, qui se exaltat, humi-
liabitur: et qui se humiliat, exal-
tabitur.
Mt 19, 13; 15 Afferebant autem ad illum et
Mc 10, 13 infantes, ut eos tangeret. Quod
cum viderent discipuli, increpabant
illos. 16 Iesus autem convocans
illos, dixit: Sinite pueros venire
ad me, et nolite vetare eos. talium
Mt 18, 3 est enim regnum Dei. 17 Amen
dico vobis: Quicumque non acce-
perit regnum Dei sicut puer, non
intrabit in illud.
Mt 19, 16 18 Et interrogavit eum quidam
princeps, dicens: Magister bone,
quid faciens vitam aeternam possi-

10 Du žmogu atėjo į šventyklą mel-
stis; vienas buvo parisiejus, kitas
muitininkas. 11 Parisiejus stovėda-
mas taip pats sau vienas meldėsi:
Dėkoju tau, Dieve, kad aš ne toks,
kaip kiti žmonės: plėšikai, netei-
sūs, svetmoteriai, taip pat ir kaip
šitas muitininkas. 12 Aš pasninkau-
ju du kartu savaitėje, duodu de-
šimtines viso, ką turiu. 13 Muiti-
ninkas, atstu stovėdamas, nedrįso
nė akių pakelti į dangų, tik mušėsi
į krūtinę ir sakė: Dieve, būk gai-
lestingas man nusidėjėliui. 14 Sa-
kau jums: šitas nuėjo į savo namus
nuteisintas, anas ne. Nes kiekvie-
nas, kurs save augština, bus paže-
mintas, ir kas save žemina, bus pa-
augštintas.
15 Pas jį atnešdavo taip pat vaikų,
kad jų prisiliestų. Tai matydami,
mokytiniai barė juos. 16 Jėzus gi
pasivadino juos ir tarė: Leiskite
vaikus eiti pas mane ir neginkite
jiems, nes tokių yra Dievo kara-
lystė. 17 Iš tikrųjų, sakau jums,
kas nepriima Dievo karalystės,
kaip kūdikis, neįeis į ją.

18 Vienas vyresnysis paklausė jį,
sakydamas: Gerasis mokytojau,
ką turiu daryti, kad paveldėčiau

— (11) *Pats sau vienas:* pasitikėdamas savimi. — *Dėkoju tau...* Net jo dėkojimas yra savęs gyrimas. — *Kaip kiti žmonės:* kurie nėra parisiejai. — *Kaip šitas muitininkas.* Parisiejus mato, kad muitininkas meldžiasi, ir prašo Dievą ne jo atvirtimo, bet primena jam, koks didelis nusidėjėlis yra tas muitininkas. — (12) *Aš pasninkauju...:* aš nedarau nieko pikta, darau daug gera, net daugiau, kaip įsakyta. Tai ko gi jis Dievą prašo? Pažiūrėk į jo žodžius, ir tu nieko nerasi (Aug.). — (13) *Atstu.* Muitininkas laiko save nevertu prieiti arčiau. — *Dieve, būk gailestingas...* Muitininkas visu savo elgesiu parodo nuolankumą, atgailą ir pagarbą Dievui. — *Man.* Nėra gr. t. — (14) *Kiekvienas, kurs...* Plg. Mt 23, 12; aug. 14, 11.

10. Jėzus Periejos krašte, 18, 15—19, 28.

18, 15—17. Jėzus priima kūdikius. Plg. Mk 10, 13—16; Mt 19, 13—15. — (15) Toliau pasakojamieji dalykai vyko Periejos krašte, kaip paaiškėja iš Mato ir Morkaus evangelijų.

18, 18—30. Apie neturtą. Plg. Mt 19, 16—30; Mk 10, 17—31. — (18) *Vyresnysis.* Tas jaunas žmogus ir dėl savo turtų ir gal dėl savo pareigų turėjo būti šiek tiek labiau žinomas. Jis

amžinąjį gyvenimą? 19 Jėzus jam
tarė: Kam vadini mane geru? Nie-
kas nėra geras, tik vienas Dievas,
20 Žinai įsakymus: Neužmuši, ne-
svetmoteriausi, nevogsi, neliudysi
neteisingai, gerbk savo tėvą ir mo-
tiną. 21 Jis atsakė: Visa tai laikiau
iš pat savo jaunystės. 22 Tai išgir-
dęs, Jėzus jam tarė: Dar vieno
dalyko tau trūksta: parduok visa,
ką turi, ir duok beturčiams; tai tu-
rėsi turtą danguje; paskui ateik,
sek mane. 23 Jis, tai išgirdęs, nu-
liūdo, nes buvo labai turtingas.
24 Matydamas jį nuliūdusį, Jėzus
tarė: Kaipgi vargiai tie, kurie turi
pinigų, įeis į Dievo karalystę!
25 Nes pigiau kupranugariui išlįsti
pro adatos ausį, kaip turtingam
įeiti į Dievo karalystę. 26 Tie, ku-
rie girdėjo, jam sakė: Ir kas gi gali
būti išgelbėtas? 27 Jis jiems atsa-
kė: Kas negalima žmonėms, gali-
ma Dievui. 28 Tuomet Petras at-
siliepė: Štai, mes visa palikome ir
sekėme tave. 29 Jis jiems tarė: Iš
tikrųjų, sakau jums, nėra nė vie-
no, kurs, palikęs namus, ar gimdy-
tojus, ar brolius, ar žmoną, ar vai-
kus dėl Dievo karalystės, 30 ne-
gautų daug daugiau šiuo laiku ir
būsimame pasaulyje amžinojo gy-
venimo.

31 Po to Jėzus pasiėmė dvyliką
ir jiems tarė: Štai mes einame į
Jeruzalę, ir įvyks visa, kas pranašų

debo? 19 Dixit autem ei Iesus:
Quid me dicis bonum? nemo bo-
nus nisi solus Deus. 20 Mandata Ex 20, 13;
nosti: Non occides: Non moecha- Dt 5, 16—20
beris: Non furtum facies: Non
falsum testimonium dices: Honora
patrem tuum, et matrem. 21 Qui
ait: Haec omnia custodivi a iuven-
tute mea. 22 Quo audito, Iesus ait Mt 6, 20
ei: Adhuc unum tibi deest: omnia
quaecumque habes vende, et da
pauperibus, et habebis thesaurum
in caelo: et veni, sequere me. 23 His
ille auditis, contristatus est: quia
dives erat valde. 24 Videns autem
Iesus illum tristem factum, dixit:
Quam difficile, qui pecunias ha-
bent, in regnum Dei intrabunt.
25 Facilius est enim camelum per
foramen acus transire, quam divi-
tem intrare in regnum Dei. 26 Et
dixerunt qui audiebant: Et quis
potest salvus fieri? 27 Ait illis: Lc 1, 37
Quae impossibilia sunt apud ho-
mines, possibilia sunt apud Deum.
28 Ait autem Petrus: Ecce nos di-
misimus omnia, et secuti sumus te.
29 Qui dixit eis: Amen dico vobis, Lc 14, 26 s
nemo est, qui reliquit domum, aut
parentes, aut fratres, aut uxorem,
aut filios propter regnum Dei,
30 et non recipiat multo plura in
hoc tempore, et in saeculo venturo
vitam aeternam.

31 Assumpsit autem Iesus duo- Mt 20, 17;
decim, et ait illis: Ecce ascendimus Mc 10, 32;
Ierosolymam, et consummabuntur Lc 9, 22. 31; 12, 50; 13, 33; 22. 27

kreipiasi į Išganytoją, norėdamas iš tikrųjų gauti sau reikalingą pamokymą apie amžinojo gyvenimo laimėjimą. — (19) *Niekas nėra geras, tik...* Šitokiu atsakymu gal Išganytojas norėjo pakišti jaunikaičiui mintį, kad pajustų Jėzaus kilnumą ir nelaikytų jo tiktai vienu iš gerų žmonių (Kir. Ambr. Bonav.). — (20) *Neužmuši...* Keletas pavyzdžių iš bendros taisyklės: saugokis pikta ir daryk gera. Plg. 2 Moz 20, 113. — (22) *Sek mane:* kaip mano mokytinis, laisvas nuo viso žemiško lobio ir visų rūpesčių. — (25) *Nes pigiau...* Pavyzdį, įrodantį šito posakio teisingumą, randame turtuolio prilyginime, 16 perskyrime. — (29) *Dėl Dievo karalystės:* kad būtų tobulas.

18, 31—34. Jėzus trečią kartą pranašauja apie savo kančią. Žr. aug. 9, 22. 44. Plg. Mt 20, 17—19; Mk 10, 32—34. — (31) *Dvyliką ir jiems tarė.* Jėzus nori iš anksto paskelbti savo kančią apašta-

omnia, quae scripta sunt per prophetas de Filio hominis. 32 Tradetur enim Gentibus, et illudetur, et flagellabitur, et conspuetur: 33 et postquam flagellaverint, occident

Lc 9, 22

eum, et tertia die resurget. 34 Et ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum istud absconditum ab eis, et non intelligebant quae dicebantur.

Mt 20, 29; Mc 10, 46

35 Factum est autem, cum appropinquaret Iericho, caecus quidam sedebat secus viam, mendicans. 36 Et cum audiret turbam praetereuntem, interrogabat quid hoc esset. 37 Dixerunt autem ei, quod Iesus Nazarenus transiret. 38 Et clamavit, dicens: Iesu fili David miserere mei. 39 Et qui praeibant, increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat: Fili David miserere mei. 40 Stans autem Iesus iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum, 41 dicens: Quid tibi vis faciam? At

Mt 9, 22

ille dixit: Domine ut videam. 42 Et Iesus dixit illi: Respice, fides tua

Lc 2, 20; 19, 37

te salvum fecit. 43 Et confestim vidit, et sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

19. 1 Et ingressus perambulabat

parašyta apie žmogaus Sūnų: 32 Jis bus paduotas pagonims, iš jo tyčiosis, bus plaktas ir apspjaudytas; 33 nuplakę jie užmuš jį, bet trečiąją dieną jis prisikels. 34 Jie nieko iš to nesuprato. Tas dalykas buvo jiems paslėptas, ir jie nesuprato, apie ką buvo sakoma.

35 Kaip jis artinosi į Jeriką, atsitiko, kad vienas aklas sėdėjo prie kelio elgetaudamas. 36 Išgirdęs praeinančią minią, jis paklausė, kas tai būtų. 37 Jam pasakyta, kad praeinąs Jėzus Nazarėnas. 38 Tuomet jis sušuko, tardamas: Dovîdo Sūnau, Jėzau, pasigailėk manęs. 39 Ėjusieji priešakyje draudė jį, kad tylėtų; bet jis daug labiau šaukė: Dovîdo Sūnau, pasigailėk manęs. 40 Jėzus sustojęs liepė atvesti jį pas save. Kai jis buvo prisiartinęs, paklausė jį, 41 tardamas: Ko nori, kad tau padaryčiau? Jis atsakė: Viešpatie, kad regėčiau. 42 Jėzus jam tarė: Regėk, tavo tikėjimas išgelbėjo tave. 43 Jis tuojau regėjo ir sekė jį, garbindamas Dievą. Ir visi žmonės, tai matydami, davė garbę Dievui.

19. 1 Įėjęs jis ėjo per Jeriką.

---

lams, ne visiems mokytiniams. Išganytojas primena pranašystes (plg. 24, 27—44), kad parodytų, jog Dievo išmintis visa numačiusi ir sutvarkiusi. — (34) *Jie... nesuprato...* Mokytiniai myli Išganytoją, jie žino, kad jis yra Mesijas, jie laukia jo garbės, todėl jie nesupranta, ką turėtų reikšti šitie žodžiai.

18, 35—43. Plg. Mt 20, 29—34; Mk 10, 46—52. — (38) *Dovîdo Sūnau.* Aklasis girdėjo, kad Jėzų vadina Nazarėnu, bet jis pats šaukia: *Dovîdo Sūnau* ir taip išpažįsta, kad Jėzus yra Mesijas. — (40) *Liepė atvesti jį...* Tą, kurį kiti paniekino ir barė, Jėzus pagerbia, sustodamas ir pasišaukdamas jį pas save prieteliškai. — (42) *Regėk...* Vienu žodžiu Jėzus parodo savo galią ir duoda dovaną už tikėjimą aklajam, kurs pasveikino jį kaip Mesiją ir laukė stebuklo.

19, 1—10 Jėzus ir Zakajus. Apie šitą atsitikimą pasakoja tiktai Lukas. Čia aiškiai parodoma Kristaus malonė ir gailestingumas, kaip jis ieško nusidėjėlių, kad juos išgelbėtų; todėl šitas pasakojimas turėjo būti pagonims įspėjimas ir paguoda. Anot kai kurių aiškintojų, pasakojamas įvykis buvęs ne mieste, nes šilkmedis turi labai platų vainiką, kuriam angštoje gat-

2 Štai čia buvo vienas žmogus, var-
du Zakajus, muitininkų viršinin-
kas ir turtingas. 3 Jis norėjo pa-
matyti Jėzų, kas jis esąs, bet ne-
galėjo dėl minios, nes pats buvo
mažo ūgio. 4 Taigi, jis užbėgo prieš-
akin ir įlipo į šilkmedį, kad jį ma-
tytų, nes ten jis turėjo praeiti.
5 Atėjęs į tą vietą ir pažvelgęs
augštyn, Jėzus pamatė jį ir jam
tarė: Zakajau, lipk skubiai žemyn,
nes man reikia šiandien pabūti
tavo namuose. 6 Jis skubiai nulipo
ir priėmė jį su džiaugsmu. 7 Tai
matydami visi murmėjo ir sakė,
kad jis užėjęs pas nusidėjėlį. 8 O
Zakajus atsistojęs tarė Viešpačiui:
Viešpatie, štai aš duodu pusę savo
gėrybių beturčiams, ir jei kuo nu-
skriaudžiau ką nors, grąžinu ke-
turgubai. 9 Jėzus jam tarė: Šian-
dien suteikta išganymas šitiems
namams, nes ir jis yra Abraomo
sūnus. 10 Nes žmogaus Sūnus atėjo
ieškoti ir gelbėti, kas buvo pra-
žuvę.

Iericho. 2 Et ecce vir nomine Za-
chaeus: et hic princeps erat publi-
canorum, et ipse dives: 3 et quae-
rebat videre Iesum, quis esset: et Io 12, 21
non poterat prae turba, quia sta-
tura pusillus erat. 4 Et praecurrens
ascendit in arborem sycomorum ut
videret eum: quia inde erat trans-
iturus. 5 Et cum venisset ad locum,
suspiciens Iesus vidit illum, et
dixit ad eum: Zachaee festinans
descende: quia hodie in domo tua
oportet me manere. 6 Et festinans
descendit, et excepit illum gaudens.
7 Et cum viderent omnes, murmu- Lc 5, 30;
rabant, dicentes quod ad hominem 15, 2
peccatorem divertisset. 8 Stans au- Ex 22, 1
tem Zachaeus, dixit ad Dominum:
Ecce dimidium bonorum meorum,
Domine, do pauperibus: et si quid
aliquem defraudavi, reddo quadru-
plum. 9 Ait Iesus ad eum: Quia Lc 3, 8;
hodie salus domui huic facta est: Act 3, 25;
eo quod et ipse filius sit Abrahae. 16, 31
10 Venit enim Filius hominis quae- Mt 18, 11;
rere, et salvum facere quod per- Lc 5, 32;
ierat. Ez 34, 16;
Io 3, 17;
1 Tim 1, 15

vėje visai nebūtų vietos. — (2) *Zakajus.* Šitas vardas reiškia tą pat, ką ir Inocentas, nekaltasis. — (4) *Įlipo į šilkmedį.* Pats Dievas jam buvo davęs tokį įkvėpimą, ir Zakajus paklausė vidujinio balso. — (5) *Jėzus pamatė jį.* Tai buvo pirmas atsilyginimas Zakajui už jo uolumą. — *Zakajau.* Jėzus vadina jį, kaip pažįstamą, jo vardu, nors dar niekuomet nebuvo jo matęs. — *Man reikia:* mano meilė to iš manęs reikalauja. — *Pabūti tavo namuose:* tu norėjai matyti mane praeinantį, tai tu turi priimti mane šiandien pas save. — (6) *Priėmė jį:* ko jis pats niekuomet nedrįso tikėtis. — (7) *Murmėjo...* Plg. aug. 18, 43. — (8) *Viešpatie.* Zakajus atsiliepia į Išganytoją su didele pagarba. — *Jei kuo nuskriaudžiau...* Zakajaus pasiryžimas atitaisyti skriaudas yra tvirtas. Kaipgi kitaip laikosi parisiejai, kai Kristus pas juos būna svečiuose. — *Keturgubai.* Einant įstatymu, už apgavimą arba padarytą skriaudą, teisėjo nutarimu, reikėjo atsilyginti kai kuriais atvejais dvigubai (2 Moz 22, 9). Čia Zakajus neprisimena, kad jis iš tikrųjų būtų ką nors apgavęs. — (9) *Suteikta išganymas...* Šitie žodžiai nukreipti prieš murmančius. — *Abraomo sūnus:* todėl teisinga buvo pasiūlyti jam mesijinį išganymą. — (10) *Kas buvo pražuvę.* Jei Zakajus yra nusidėjėlis, tai Jėzus turėjo pas jį eiti, nes Jėzus siųstas nusidėjėlių ieškoti ir gelbėti. Plg. Mt 18, 11.

19, 11—28. Dešimties minų prilyginimas. Yra kritikų, kurie mano, kad šitas prilyginimas yra tas pats, ką ir talentų prilyginimas pas Matą 25, 14—30. Tiesa, panašumo yra, bet skirtumai, rodosi, didesni. Prilyginimas greičiausiai buvo pasakytas dar

Lc 24, 21; 11 Haec illis audientibus adi⸗
Act 1, 6 iciens, dixit parabolam, eo quod
esset prope Ierusalem: et quia exi⸗
stimarent quod confestim regnum
Mt 25, 14; Dei manifestaretur. 12 Dixit ergo:
Mc 13, 34; Homo quidam nobilis abiit in re⸗
Lc 15, 13 gionem longinquam accipere sibi
regnum, et reverti. 13 Vocatis au⸗
tem decem servis suis, dedit eis
decem mnas, et ait ad illos: Nego⸗
Ps 2, 1 s tiamini dum venio. 14 Cives autem
eius oderant eum: et miserunt le⸗
gationem post illum, dicentes: No⸗
lumus hunc regnare super nos.
15 Et factum est ut rediret accepto
regno: et iussit vocari servos, qui⸗
bus dedit pecuniam, ut sciret quan⸗
tum quisque negotiatus esset.
16 Venit autem primus dicens:
Domine, mna tua decem mnas
Lc 16, 10 acquisivit. 17 Et ait illi: Euge bone
serve, quia in modico fuisti fidelis,
eris potestatem habens super de⸗
cem civitates. 18 Et alter venit, di⸗
cens: Domine, mna tua fecit quin⸗
que mnas. 19 Et huic ait: Et tu
esto super quinque civitates. 20 Et
alter venit, dicens: Domine, ecce
mna tua, quam habui repositam in

11 Jiems besiklausant, jis pasakė
dar vieną prilyginimą, nes jis buvo
arti Jeruzalės, o jie manė, kad
Dievo karalystė tuojau apsireik⸗
šianti. 12 Taigi, jis sakė: Vienas
augštos kilmės žmogus išėjo į to⸗
limą šalį gauti sau karalystės ir
paskui vėl sugrįžti. 13 Todėl jis pa⸗
sivadino dešimtį savo tarnų, davė
jiems dešimtį minų ir jiems tarė:
Verskitės, iki sugrįšiu. 14 Bet jo
piliečiai nekentė jo; jie siuntė pas⸗
kui jį pasiuntinių, sakydami: Mes
nenorime, kad šitas mums kara⸗
liautų. 15 Tačiau gavęs karalystę,
jis sugrįžo ir liepė pašaukti tar⸗
nus, kuriems buvo davęs pinigų,
kad žinotų, kiek kas buvo pelnęs.
16 Atėjo pirmasis ir sakė: Valdove,
tavo mina laimėjau dešimtį minų.
17 Jis jam tarė: Gerai, gerasis tar⸗
ne, kadangi buvai ištikimas maža⸗
me dalyke, tu turėsi valdžią de⸗
šimčiai miestų. 18 Kitas atėjo ir
sakė: Valdove, tavo mina laimėjau
penkias minas. 19 Ir tam jis tarė:
Ir tu būk viršininkas penkiems
miestams. 20 Atėjo dar kitas ir sa⸗
kė: Valdove, štai tavo mina, kurią

Zakajaus namuose. — (11) *Pasakė dar vieną...* Prie žodžiais ir darbu duotojo mokslo (5—10 eil.) Jėzus prideda prilyginimą. — *Arti Jeruzalės.* Iš Jeriko į Jeruzalę yra nemažiau šešių valandų kelionės. — *Tuojau apsireikšianti:* galinga ir garbinga. Šitos nuomonės klaidingumą Išganytojas nori parodyti 12 eil. — (12) *Išėjo į tolimą šalį.* Gal čia yra aliuzija į Romos įvestą tvarką, kad, kas norėjo turėti kunigaikščio ar karaliaus vardą, turėdavo keliauti Romon. Tolimo krašto paminėjimas turi nurodyti, kad Dievo karalystė taip greitai neapsireikš, kaip kad kai kurių buvo laukiama. — (13) *Davė jiems dešimtį minų:* kiekvienam po vieną, kaip parodo 16, 18 eil. Mina buvo vadinamas žydų pinigas. Minos buvo sidabrinės ir auksinės. Sidabrinė mina buvo verta apie šimtą aštuoniasdešimtis litų, auksinė buvo daug brangesnė. Išganytojas gal pasirenka mažą pinigų sumą dėl to, kad tarnas giriamas, jog jis buvo ištikimas mažuose dalykuose. — *Iki sugrįšiu.* Kada sugrįš, jis nepasako, tik nurodo, kad jo nebuvimas bus ilgesnis. — (14) *Mes nenorime, kad šitas...* Piliečiai atsiliepia apie savo valdovą su paniekinimu, jie nenori, kad jis grįžtų. — Mirus Erodui, jo sūnūs Arkelajus ir Antipas turėjo vykti Romon ir laukti ciesoriaus sprendimo apie Erodo paliktą testamentą. Žydai tuo tarpu siuntė Romon savo pasiuntinių ir prašė per juos laisvės gyventi savo įstatymais, todėl nenorėjo, kad Arkelajus būtų jų karalius, ir tai pareiškė ciesoriui. — (18) *Penkias minas.* Proga ir galimybė laimėti ne visiems buvo

laikiau padėtą skepetoje. 21 Aš bi-
jojau tavęs, nes tu žmogus kietas:
imi, ko neesi padėjęs, ir pjauni,
ko neesi sėjęs. 22 Jis jam tarė: Aš
teisiu tave, netikusis tarne, tavo
paties burna. Tu žinojai, kad aš
žmogus kietas, imąs, ko nepadėjau,
ir pjaunąs, ko nesėjau. 23 Tai ko-
dėl tu neleidai mano pinigų nuo-
mon, kad aš sugrįžęs būčiau ga-
lėjęs pareikalauti jų, žinoma, su
palūkanomis? 24 Čia pat stovėju-
siems jis pasakė: Atimkite iš jo
miną ir duokite tam, kurs turi
dešimtį minų. 25 Tiems pastebėjus:
Valdove, tas juk turi dešimtį mi-
nų, jis tarė: 26 Aš sakau jums,
kiekvienam turinčiam bus duoda-
ma, ir jis apsčiai turės, o iš to,
kurs neturi, bus atimta net ir tai,
ką jis turi. 27 Tuos mano neprie-
telius, kurie nenorėjo, kad aš jiems
karaliaučiau, atveskite čia ir už-
muškite mano akyse. 28 Tai pasa-
kęs, jis ėjo priešakyje, keliaudamas
į Jeruzalę.

29 Prisiartinęs prie Betpagės ir

sudario: 21 timui enim te, quia ho-
mo austerus es: tollis quod non
posuisti, et metis quod non semi-
nasti. 22 Dicit ei: De ore tuo te Mt 12, 37
iudico serve nequam. sciebas quod
ego homo austerus sum, tollens
quod non posui, et metens quod
non seminavi: 23 et quare non de-
disti pecuniam meam ad mensam,
ut ego veniens cum usuris utique
exegissem illam? 24 Et astantibus
dixit: Auferte ab illo mnam, et
date illi, qui decem mnas habet.
25 Et dixerunt ei: Domine, habet
decem mnas. 26 Dico autem vobis, Mt 13, 12;
quia omni habenti dabitur, et 25, 29;
abundabit: ab eo autem, qui non Mc 4, 25;
habet, et quod habet auferetur ab Lc 8, 18
eo. 27 Verumtamen inimicos meos Ps 2, 9;
illos, qui noluerunt me regnare Is 63, 4 ss;
super se, adducite huc: et inter- Apc 19, 15
ficite ante me. 28 Et his dictis, prae- Lc 9, 51
cedebat ascendens Ierosolymam.

29 Et factum est, cum appropin- Mt 21, 1;
Mc 11, 1

vienoda, todėl vienas laimi daugiau, kitas mažiau. — (21) *Imi, ko neesi padėjęs...:* pinigai galėjo pražūti, tai aš nusikračiau visokiu rūpesčiu ir nieko su jais nedariau. Tarnas neišaikvojo savo valdovo pinigų, bet jis pateisina savo apsileidimą negerai, nes kaltina savo valdovą. — (22) *Aš teisiu tave...:* iš to, ką tu pasakei, reikia padaryti kitoki išvada. — (25) *Turi dešimtį minų...* Jie buvo labai nustebę, kodėl tam, kurs jau taip daug turi, dar turi būti pridėta. — (26) *Turinčiam bus duodama.* Kas nebendradarbiauja su Dievo malone, jos netenka. Plg. Mt 25, 29; 13, 12; Mk 4, 29; aug. 8, 18. — Augštos kilmės žmogus yra Kristus, Dievo Sūnus, kaip žmogus pradėtas iš šv. Dvasios ir gimęs iš mergaitės, kilęs iš karaliaus Dovîdo giminės. Jis įžengė į dangų ir sėdi Tėvo dešinėje, iš kur jis ateis teisti gyvųjų ir mirusiųjų. Minos yra Dievo malonės, kurias jis kiekvienam suteikia, kad darbuotųsi savo išganymui. Piliečiai yra žydai, toliau ir visi Bažnyčios priešai. Karaliaus grįžimas yra ypač garbingas Kristaus atėjimas į pasaulio teismą. O kadangi ne visi bus gyvi iki tam grįžimui, tai tas momentas yra ypatinga apyskaita po mirties. Mūsų nuopelnai ir geri darbai yra Dievo dovana. 27 eilutėj statoma prieš akis likimas netikinčių žydų, ir Jeruzalės sugriovimas gali būti laikomas amžinojo Teisėjo apsilankymu.

IV. Jėzaus kančia ir prisikėlimas
19, 29—24, 53.

1. Iškilmingas įžengimas į Jeruzalę
19, 29—48.

19, 29—44. Iškilmingas Mesijo įžengimas į Jeruzalę pasakojamas visų ke-

quasset ad Bethphage, et Bethaniam ad montem, qui vocatur Oliveti, misit duos discipulos suos, [30] dicens: Ite in castellum, quod contra est: in quod introeuntes, invenietis pullum asinae alligatum, cui nemo umquam hominum sedit: solvite illum, et adducite. [31] Et si quis vos interrogaverit: Quare solvitis? sic dicetis ei: Quia Dominus operam eius desiderat, [32] Abierunt autem qui missi erant: et invenerunt, sicut dixit illis, stantem pullum. [33] Solventibus autem illis pullum, dixerunt domini eius ad illos: Quid solvitis pullum? [34] At illi dixerunt: Quia Dominus

Io 12, 14

eum necessarium habet. [35] Et duxerunt illum ad Iesum. Et iactantes vestimenta sua supra pullum,

4 Rg 9, 13

imposuerunt Iesum. [36] Eunte autem illo, substernebant vestimenta sua in via. [37] Et cum appropinquaret iam ad descensum Montis oliveti, coeperunt omnes turbae discipulorum gaudentes laudare Deum voce magna super omnibus,

Ps 117, 26; Lc 2, 14

quas viderant, virtutibus, [38] dicentes: Benedictus, qui venit rex in nomine Domini, pax in caelo, et gloria in excelsis. [39] Et quidam Pharisaeorum de turbis, dixerunt ad illum: Magister, increpa discipulos tuos. [40] Quibus ipse ait: Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapi-

4 Rg 8, 11; Io 11, 35

des clamabunt. [41] Et ut appropinquavit, videns civitatem flevit su-

Dt 32, 29; Mt 13, 14

per illam, dicens: [42] Quia si cogno-

Betanijos pas Alyvų kalną, jis siuntė du savo mokytiniu, [30] sakydamas: Eikite į kaimą, esantį ties jumis; įėję į jį, rasite pririštą asilaitį, ant kurio dar nė vienas žmogus nėra jojęs; atriškite jį ir atveskite. [31] Jei kas jus paklaustų: Kam atrišate? taip jam atsakykite: Jo reikia Viešpačiui. [32] Išsiųstieji nuėjo ir rado stovintį asilaitį, kaip jis jiems buvo sakęs. [33] Atrišant asilaitį, jo savininkai jiems tarė: Kam atrišate asilaitį? [34] Jie atsakė: Viešpats jo privalo. [35] Jie atvedė jį pas Jėzų, sumetė savo apsiaustus ant asilaičio ir užsodino ant jo Jėzų. [36] Jam jojant, jie tiesė savo drabužius ant kelio. [37] Kaip jis artinosi į Alyvų kalno šlaitą, visas mokytinių būrys pradėjo su džiaugsmu garbinti dideliu balsu Dievą dėl visų stebuklų, kuriuos jie buvo matę, [38] sakydami: Palaimintas karalius, kurs ateina Viešpaties vardu! Ramybė danguje ir garbė augštybėje! [39] Kai kurie parisiejai iš minios jam sakė: Mokytojau, sudrausk savo mokytinius. [40] Jis jiems tarė: Sakau jums, jei šie tylės, akmenys šauks. [41] Prisiartinęs ir matydamas miestą, jis verkė jo ir sakė: [42] Kad gi ir tu

---

turių evangelistų. Plg. Mt 21, 1—11; Mk 11, 1—11; Jo 12, 12—19. — (35) *Sumetė savo apsiaustus...* To Kristus nebuvo įsakęs, bet jų širdys ir valia vadovavosi jo dvasia. — (38) *Garbė augštybėje.* Taip giedojo kitados angelai, Kristui gimus. — (39) *Sudrausk savo mokytinius;* neleisk sveikinti savęs kaip Mesijo. Taip apreiškia parisiejai savo užsispyrimą nepripažinti Jėzaus ir dabar. Tai, ko jie reikalavo bažnyčios pašventimo metu (Jo 10, 24), Išganytojas dabar vykdo 40 eil.: šitas laikas yra Dievo tam paskirtas, kad aš būčiau viešai kaip Mesijas pasveikintas; akmenys pradėtų šaukti, jei ta Dievo valia nebūtų įvykdyta. — (41) *Jis verkė jo:* verkė tuo tarpu, kai jam buvo reiškiama pagarba. — (42) *Kad gi ir tu:* kaip kiti, pav., apaštalai ir mokytiniai. — *Savo dieną:* kurią tau duota šitas liudijimas apie mano ver-

ir tai šitą savo dieną pažintumei,
kas tau neša ramybės, o dabar ta-
vo akims paslėpta! [43] Nes ateis
tau dienų, kad neprieteliai apves
tave pylimu, apguls tave, suspaus
tave iš visur, [44] parblokš žemėn
tave ir tavo vaikus, kurie yra ta-
vyje, ir nepaliks tavyje akmens
ant akmens, nes tu nepažinai savo
aplankymo meto.

[45] Įėjęs į šventyklą, jis pradėjo
varyti laukan parduodančius joje
ir perkančius. [46] Jis jiems sakė:
Parašyta: Mano namai — maldos
namai, o jūs padarėte iš jų galva-
žudžių lindynę.

[47] Jis mokė kasdien šventykloje.
Vyriausieji kunigai, Rašto žinovai
ir tautos vyresnieji ieškojo jo nu-
žudyti, [48] bet nerado, kaip tai jam
padaryti, nes visi žmonės laikėsi
jo ir jo klausėsi.

20. [1] Vieną dieną jam mokant
žmones šventykloje ir skelbiant
Evangeliją, atsitiko, kad susiėjo
vyriausieji kunigai ir Rašto žino-
vai su vyresniaisiais [2] ir, atsiliep-
dami į jį, tarė: Pasakyk mums,
kokia galia tai darai? arba kas
yra tau tą galią davęs? [3] Atsaky-

visses et tu, et quidem in hac die
tua, quae ad pacem tibi, nunc au-
tem abscondita sunt ab oculis tuis.
[43] Quia venient dies in te: et cir-
cumdabunt te inimici tui vallo, et
circumdabunt te: et coangustabunt
te undique: [44] et ad terram proster- Mt 24, 2;
nent te, et filios tuos, qui in te Lc 21, 6; Mc 13, 2;
sunt, et non relinquent in te lapi- Ps 136, 9
dem super lapidem: eo quod non
cognoveris tempus visitationis tuae.
[45] Et ingressus in templum, coe- Mt 21, 12;
pit eiicere vendentes in illo, et Mc 11, 15
ementes, [46] dicens illis: Scriptum Is 56, 7;
est: Quia domus mea domus ora- Ir 7, 11
tionis est. Vos autem fecistis illam
speluncam latronum.
[47] Et erat docens quotidie in Mc 11, 18;
templo. Principes autem sacerdo- Lc 22, 53
tum, et Scribae, et Principes plebis
quaerebant illum perdere: [48] et non Lc 20, 19;
inveniebant quid facerent illi. Om- 21, 38; Mc 12, 37
nis enim populus suspensus erat,
audiens illum.
20. [1] Et factum est in una die-
rum, docente illo populum in tem-
plo, et evangelizante, convenerunt
principes sacerdotum, et Scribae
cum senioribus, [2] et aiunt dicentes Mt 21, 23;
ad illum: Dic nobis, in qua pote- Mc 11, 28
state haec facis? aut: Quis est, qui
dedit tibi hanc potestatem? [3] Re-

---

tę. — *Kas tau neša...:* Mesijas, ramy-bės kūrėjas. — *Paslėpta.* Tu nenori pažinti, ir tavo apakimas nepagydomas. — (**44**) *Tavo vaikus:* tavo gyventojus. Plg. Mt 24, 2; žem. 21, 6; Dan 9, 26.

19, 45—46. Išvarymas pardavėjų iš šventovės. Luko pasakojimas čia labai trumpas. Plg. Mt 21, 12—17; Mk 11, 15—19. — (**46**) *Mano namai...* Šitą priekaištą jau buvo padaręs Jeremijas, 7, 11. Plg. Iz 56, 7.

19, 47—48. Jėzus šventovėje paskutinėmis savo gyvenimo dienomis. Jėzaus veikimas čia aprašomas trumpai. Plačiau nušviečiama žydų vyresnybės elgesys. Pas Mk 11, 18 tas pats dalykas paminėtas dar trumpiau.

2. Išganytojo ginčai su jo priešais
20, 1—21, 4

20, 1—19. Jėzaus ginčas su vyriausios tarybos pasiuntiniais. Plg. Mt 21, 23—27. 33—44; Mk 11, 27—12, 11 — (**20, 1**) *Vieną dieną:* didžiajame antradienyje. — *Vyriausieji kunigai:* vyriausios žydų tarybos atstovai. — (**2**) *Pasakyk mums.* Čia atsakymo reikalavimas status. Jis parodo, kad klausiantieji buvo labai susijaudinę ir supykę dėl paskutinių įvykių. — (**3**) *Paklausiu ir aš...* Nuo mano klausimo pareina atsakymas į jūsų

spondens autem Iesus, dixit ad
illos: Interrogabo vos et ego unum
verbum. Respondete mihi: 4 Bap-
tismus Ioannis de caelo erat, an
ex hominibus? 5 At illi cogitabant
intra se, dicentes: Quia si dixeri-
mus, de caelo, dicet, Quare ergo
Mt 11, 9; non credidistis illi? 6 Si autem di-
Lc 7, 26 xerimus, Ex hominibus, plebs uni-
versa lapidabit nos: certi sunt
enim, Ioannem prophetam esse.
7 Et responderunt se nescire unde
esset. 8 Et Iesus ait illis: Neque
ego dico vobis in qua potestate
Is 5, 1; haec facio. 9 Coepit autem dicere
Ir 2, 21; ad plebem parabolam hanc: Ho-
Mt 21, 33; Mc 12, 1 mo plantavit vineam, et locavit
eam colonis: et ipse peregre fuit
4 Rg 17, 13 s; multis temporibus. 10 Et in tem-
2 Par 36 15 s pore misit ad cultores servum, ut
de fructu vineae darent illi. Qui
caesum dimiserunt eum inanem.
11 Et addidit alterum servum mit-
tere. Illi autem hunc quoque cae-
dentes, et afficientes contumelia,
dimiserunt inanem. 12 Et addidit
tertium mittere: qui et illum vul-
nerantes eiecerunt. 13 Dixit autem
dominus vineae: Quid faciam?
mittam filium meum dilectum: for-
sitan, cum hunc viderint, vere-
buntur. 14 Quem cum vidissent
coloni, cogitaverunt intra se, di-
centes: Hic est heres, occidamus
illum, ut nostra fiat hereditas.
Hbr 13, 12 15 Et eiectum illum extra vineam,
occiderunt. Quid ergo faciet illis
dominus vineae? 16 veniet, et per-

damas Jėzus jiems tarė: Paklausiu
ir aš jus vieno dalyko. Atsakykite
man: 4 Jono krikštas buvo iš dan-
gaus, ar iš žmonių? 5 Bet jie manė
patys sau vieni ir kalbėjo: Jei sa-
kysime: iš dangaus, jis paklaus:
tai kodėl gi jam netikėjote? 6 Jeigu
sakysime: iš žmonių, visa tauta
užmuš mus akmenimis, nes jie
įsitikinę, kad Jonas esąs pranašas.
7 Taigi, jie atsakė nežiną, iš kur
jis esąs. 8 Jėzus jiems tarė: Tai ir
aš jums nesakysiu, kokia galia tai
darau. 9 Po to jis pasakė žmonėms
tokį prilyginimą: Vienas žmogus
įsiveisė vynuogyną ir išnuomojo jį
vynininkams, o pats iškeliavo ilge-
sniam laikui svetur. 10 Savo metu
jis siuntė pas vynininkus tarną,
kad jie jam duotų vynuogyno vai-
sių. Tie primušė jį ir paleido tuš-
čiomis rankomis. 11 Jis vėl siuntė
kitą tarną. Ir tą jie primušę išnie-
kino ir paleido tuščią. 12 Jis siuntė
dar trečią; jie ir tą sužeidę išmetė.
13 Tuomet vynuogyno savininkas
tarė: Ką darysiu? Siųsiu mylimąjį
savo sūnų; rasi, jį išvydę, jie dro-
vėsis. 14 Bet vynininkai, pamatę jį,
tarėsi tarp savęs, sakydami: Tai
tėvonis; užmuškime jį, kad tėviškė
mums tektų. 15 Taigi, jie išmetė
jį iš vynuogyno ir užmušė. Ką gi
tat jiems darys vynuogyno vieš-
pats? 16 Jis ateis, nužudys šituos
vynininkus ir savo vynuogyną iš-
duos kitiems. Tai išgirdę, jie jam

---

klausimą. — (4) *Jono krikštas...* Apie tą krikštą juk jūs patys klausinėjote Joną (Jo 11, 25). — (5) *Tai kodėl gi jam netikėjote:* jam, kurs liudijo apie mane. — (6) *Užmuš mus akmenimis.* Užmušimas akmenimis buvo bausmė už piktžodžiavimą Dievui. — (7) *Jie atsakė...* Atsakydami jie pasirodo esą bailiai ir melagiai. Sakydami nežiną, iš kur buvęs Jonas, tuo pačiu jie pasisako, kad jie netinka mokyti tautą.

(9) *Įsiveisė vynuogyną...* Plg. Iz 5, 1; Jer 2, 21; Mt 21, 33; Mk 12, 1. Vynuogynas yra Izraėlio tauta, vynininkai yra jo vadovai ir mokytojai. — (12) *Jis siuntė dar trečią.* Viešpats be galo kantrus, vynininkai sukietėję. Plg. Apd 7, 52. — (13) *Ką darysiu.* Viešpats neskuba bausti nusikaltėlių, jis dar norėtų juos pataisyti. — (14) *Tai tėvonis...* Plg. Jo 11, 47. — (16) *Kitiems:* pagonims. — *Saugok Dieve.*

sakė: Saugok Dieve! 17 Jis pažvelgė į juos ir tarė: Ką gi tai reiškia, kas parašyta: *Iš to akmens, kurį atmetė statytojai, pasidarė kertinis akmuo?* 18 Kiekvienas, kurs krinta ant to akmens, suduš, ir ant ko jis krinta, tą sutrins. 19 Vyriausieji kunigai ir Rašto žinovai norėjo dar tą pačią valandą ištiesti prieš jį rankas, bet bijojo žmonių; nes jie suprato, kad jis tą prilyginimą jiems pasakė.

20 Taigi, jie stebėjo patys ir siuntė tykotojų, kurie, dėdamies esą teisūs, turėjo sugauti jį kalboje, kad galėtų paduoti jį vyresnybei ir valdovo valdžion. 21 Tie paklausė jį, sakydami: Mokytojau, mes žinome, kad tu teisingai kalbi ir mokai, nežiūri asmens ir mokai Dievo kelio, kaip reikalauja tiesa. 22 Ar dera mums mokėti mokesčius ciesoriui, ar ne? 23 Matydamas jų vylių, jis jiems tarė: Kam mane gundote? 24 Parodykite man denarą. Kieno jis turi paveikslą ir įrašą? Jie jam atsakė: Ciesoriaus. 25 Tuomet jis jiems tarė: Taigi, atiduokite ciesoriui, kas ciesoriaus, ir Dievui, kas Dievo. 26 Negalėdami papeikti jo žodžių žmonių akivaizdoje ir stebėdamies jo atsakymu, jie nutilo.

27 Priėjo taip pat kai kurie sa-

det colonos istos, et dabit vineam
aliis. Quo audito, dixerunt illi:
Absit. 17 Ille autem aspiciens eos Ps 117, 22;
ait: Quid est ergo hoc, quod Is 28, 16;
scriptum est: *Lapidem, quem re-* Act 4, 11; Rom 9, 33;
probaverunt aedificantes, hic fac- Ptr 2, 7
tus est in caput anguli? 18 Omnis, Is 8, 14;
qui ceciderit super illum lapidem, Dn 2, 34 s. 44 s
conquassabitur: super quem autem
ceciderit, comminuet illum. 19 Et Lc 19, 48;
quaerebant principes sacerdotum, 22, 2
et Scribae mittere in illum manus
illa hora: et timuerunt populum:
cognoverunt enim quod ad ipsos
dixerit similitudinem hanc.
20 Et observantes miserunt insi- Mt 22, 15;
diatores, qui se iustos simularent, Mc 12, 13;
ut caperent eum in sermone, ut Lc 11, 54
traderent illum principatui, et po-
testati praesidis. 21 Et interroga- Lv 19, 15;
verunt eum, dicentes: Magister, Io 2, 1. 9
scimus quia recte dicis, et doces:
et non accipis personam, sed viam
Dei in veritate doces: 22 licet nobis
tributum dare Caesari, an non?
23 Considerans autem dolum illo-
rum, dixit ad eos: Quid me tenta-
tis? 24 Ostendite mihi denarium:
Cuius habet imaginem, et inscrip-
tionem? Respondentes dixerunt
ei: Caesaris. 25 Et ait illis: Red- Rom 13, 7;
dite ergo quae sunt Caesaris, Cae- Lc 23, 2
sari: et quae sunt Dei, Deo. 26 Et
non potuerunt verbum eius repre-
hendere coram plebe: et mirati in
responso eius, tacuerunt.
27 Accesserunt autem quidam Mt 22, 23; Mc 12, 18

Žydų vyresnieji suprato, kad tas prilyginimas taikomas jiems, ir kad minimasis sūnus yra Mesijas, todėl jie ir sako „saugok Dieve", t. y., niekuomet tas sūnus nebus užmuštas. — (17) *Ką gi tai reiškia:* jei ne taip bus, kaip aš sakau. — *Statytojai:* tie, kurie turėjo statyti tikruosius Dievo namus. Šitie žodžiai yra paimti iš Ps 117, 22; Plg. Iz 28, 16; Mt 21, 42; Apd 4, 11; Rom 9, 33; 1 Petr 2, 7. — (18) *Kiekvienas, kurs...* Kas yra prieš Mesiją, tas žus iš jo priežasties, ir kurį priešą aplankys Mesijas kaip teisėjas, tas pražus.

20, 20—26. Klausimas apie mokesčius ciesoriui. Plg. Mt 22, 15—22; Mk 12, 13—17. — (25) *Atiduokite ciesoriui...* Plg. Rom 13, 7. — (26) *Negalėdami papeikti...* Iš evangelisto žodžių reikia suprasti, kad jie to labai norėjo.

20, 27—40. Sadukiejų klausimas apie mirusiųjų prisikė-

Sadducaeorum, qui negant esse re-
surrectionem, et interrogaverunt
Dt 25, 5; eum, 28 dicentes: Magister, Moyses
Gn 38, 8 scripsit nobis: Si frater alicuius
mortuus fuerit habens uxorem, et
hic sine liberis fuerit, ut accipiat
eam frater eius uxorem, et suscitet
semen fratri suo: 29 septem ergo
fratres erant: et primus accepit
uxorem, et mortuus est sine filiis.
30 Et sequens accepit illam, et ipse
mortuus est sine filio. 31 Et ter-
tius accepit illam. Similiter et om-
nes septem, et non reliquerunt se-
men, et mortui sunt. 32 Novissime
omnium mortua est et mulier.
33 In resurrectione ergo, cuius eo-
rum erit uxor? siquidem septem
Lc 16, 8 habuerunt eam uxorem. 34 Et ait
illis Iesus: Filii huius saeculi nu-
bunt, et traduntur ad nuptias:
Ph 3, 11 35 illi vero, qui digni habebuntur
saeculo illo, et resurectione ex
mortuis, neque nubent, neque du-
cent uxores: 36 neque enim ultra
mori poterunt: aequales enim An-
gelis sunt, et filii sunt Dei: cum
Ex 3, 6 sint filii resurrectionis. 37 Quia
vero resurgant mortui, et Moyses
ostendit secus rubum, sicut dicit
Dominum, Deum Abraham, et
Deum Isaac, et Deum Iacob.
38 Deus autem non est mortuo-
rum, sed vivorum: omnes enim vi-
Rom 14, 8 vunt ei. 39 Respondentes autem
quidam Scribarum, dixerunt ei:
Magister, bene dixisti. 40 Et am-
plius non audebant eum quid-
quam interrogare.

dukiejai, kurie sako neesą prisi-
kėlimo, ir paklausė jį, 28 sakydami:
Mokytojau, Mozė mums parašė:
Jei kas, vedęs ir turėdamas brolį,
miršta be vaikų, tai tas brolis turi
imti mirusiojo moterį ir pažadinti
savo broliui ainiją. 29 Taigi, buvo
septyni broliai. Pirmas vedė mo-
terį ir mirė be vaikų. 30 Ją paėmė
kitas ir tas mirė be sūnaus. 31 Ją
ėmė trečias; taip pat ir visi septyni.
Jie nepaliko vaikų ir mirė 32 Visų
paskiausiai mirė ir ta moteriškė.
33 Taigi, prisikėlus kieno iš jų ji
bus moteris? juk septyni turėjo ją
moterimi. 34 Jėzus jiems atsakė:
Šio pasaulio vaikai veda ir teka;
35 kurie gi bus laikomi vertais ano
pasaulio ir prisikėlimo iš numiru-
siųjų, tie nei ves, nei tekės. 36 Jie ir
mirti daugiau nebegalės, nes jie ly-
gūs angelams; būdami prisikėlimo
dalininkais, jie yra Dievo vaikai.
37 O kad mirusieji kelsis, nurodė
pats Mozė pasakojime apie „krū-
mą“, vadindamas Viešpatį Abrao-
mo Dievu, Izaoko Dievu ir Jokūbo
Dievu. 38 Dievas juk yra ne miru-
siųjų, bet gyvųjų Dievas; nes visi
jam gyvi. 39 Tuomet atsiliepdami
kai kurie Rašto žinovai jam tarė:
Mokytojau, gerai atsakei. 40 Dau-
giau jie nebedrįso nieko jį klausti.

---

lima. Plg. Mt 22, 23—33; Mk 12, 18—27. — (27) *Sadukiejai.* Lukas mini juos tik čia. Visi žydų sluogsniai yra sutartinai nusistatę prieš Kristų. — (34) *Šio pasaulio vaikai:* žmonės čia, žemėje. — (35) *Kurie gi bus laikomi vertais...* Kristus kalba tik apie palaimintuosius, kaip ir šv. Povilas (1 Kor 15). Kad prisikels visi, Išganytojas yra pasakęs Jo 5, 28. 29. — (36) *Prisikėlimo dalininkai:* pažadinti amžinam gyvenimui. Prisikėlimas yra draug naujo sutvėrimo rūšis. Kadangi niekas nebemiršta, tai nebėra reikalo rūpintis žmonių giminės palaikymu per moterystę. — (37) *Nurodė pats Mozė.* Plg. 2 Moz 3, 6.

20, 41—44. Klausimas apie Mesijo kilmę. Plg. Mt 22, 41—

41 Jis jiems tarė: Kaip sakoma, kad Kristus esąs Dovîdo sūnus? 42 Juk pats Dovîdas sako Psalmių knygoje: *Viešpats tarė mano Viešpačiui: Sėskis mano dešinėje, 43 kolei padarysiu iš tavo neprietelių tau pakoją?* 44 Taigi, Dovîdas vadina jį Viešpačiu, tai kaip jis yra jo sūnus?

45 Visiems žmonėms girdint, jis sakė savo mokytiniams: 46 Saugokitės Rašto žinovų, kurie mėgsta vaikščioti ilgais drabužiais, mėgsta pasveikinimus prekyvietėje, pirmąsias kėdes sinagogose ir pirmąsias vietas pokyliuose, 47 suėda našlių namus, apsimesdami ilgas maldas kalbą. Jie susilauks juo baisesnio pasmerkimo.

21. 1 Pakėlęs akis, jis matė, kaip turtingieji dėjo savo dovanas į iždo skrynią. 2 Pamatė taip pat, kaip viena visai neturtinga našlė įmetė du smulkiu pinigėliu, 3 ir tarė: Tikrai, sakau jums, šita neturtinga našlė įmetė daugiau už visus. 4 Nes visi tie dėjo dovanų Dievui iš to, kas jiems atlieka, o šita iš savo neturto; ji įdėjo visą savo išteklių, kurį turėjo.

5 Kai kuriems kalbant apie šventyklą, kad ji papuošta gražiais akmenimis ir dovanomis, jis tarė: 6 Ateis dienų, kuriose iš to, ką matote, akmuo ant akmens nepa-

41 Dixit autem ad illos: Quo- Io 7, 42
modo dicunt Christum, filium esse
David? 42 et ipse David dicit in Ps 109, 1;
libro Psalmorum: *Dixit Dominus* Mt 22, 44;
Domino meo, sede a dextris meis, Mc 12, 36
43 *donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum?* 44 Davîd
ergo Dominum illum vocat: et
quomodo filius eius est?

45 Audiente autem omni populo,
dixit discipulis suis: 46 Attendite a Mt 23, 6;
Scribis, qui volunt ambulare in Mc 12, 38;
stolis, et amant salutationes in fo- Lc 11, 43
ro, et primas cathedras in synagogis, et primos discubitus in conviviis: 47 qui devorant domos viduarum, simulantes longam orationem. Hi accipient damnationem maiorem.

21. 1 Respiciens autem vidit eos, Mc 12, 41
qui mittebant munera sua in gazophylacium, divites. 2 Vidit autem et quandam viduam paupercul am mittentem aera minuta duo.
3 Et dixit: Vere dico vobis, quia 2 Cor 8, 11 s
vidua haec pauper, plus quam omnes misit. 4 Nam omnes hi ex Lc 12, 15
abundanti sibi miserunt in munera Dei: haec autem ex eo, quod deest illi, omnem victum suum, quem habuit, misit.

5 Et quibusdam dicentibus de Mt 24, 1;
templo quod bonis lapidibus, et Mc 13, 1
donis ornatum esset, dixit: 6 Haec, Lc 19, 44
quae videtis, venient dies, in quibus non relinquetur lapis super la-

46; Mk 13, 35—37. — (41) *Jiems:* Rašto žinovams 39 e., kurie tačiau tenai buvo ne vieni. Jie tyli, kad kartais jiems nebūtų pasakyta tiesa.

20, 45—47. J ė z u s p a s a k o ž m o n ė m s R a š t o ž i n o v ų y d a s. Plg. Mt 23, 1—39; Mk 12, 38—40. — (46) *Sinagogose ir...:* religiniuose ir pasauliniuose susirinkimuose. — (47) *Jie susilauks...:* nes su puikybe jie jungia godumą be atodairos ir veidmainystę.

21, 1—4. N a š l ė s a u k a. Plg. Mk 12, 41—44. — (21, 4) *Iš savo neturto.* Kadangi krikščionių dauguma buvo neturtingi, tai šitas liudijimas turėjo suteikti jiems daug paguodos.

3. Pranašystė apie Jeruzalės sugriovimą, apie pasaulio pabaigą ir apie antrąjį Kristaus atėjimą, 21, 5—38.

21, 5—7. P r a n a š y s č i ų p r o g a. Tas pačias pranašystes randame pas Matą 24, 1—51; Mk 13, 1—37. — (5) *Kad ji papuošta...* Čia turima galvoje šventyklos išorė, nes jos vidus šiaipjau

Dn 7, 22; Lc 17, 23 — Dn 2, 28 — Is 19, 2; 2 Par 15, 6 — Lc 11, 12 — Act 6, 10 — Mt 10, 22 — Lc 12, 7 — Lc 8, 15; Hbr 10, 36 — Mt 24, 15; Mc 13, 14; Dn 9, 27

pidem, qui non destruatur. 7 Interrogaverunt autem illum, dicentes: Praeceptor, quando haec erunt, et quod signum cum fieri incipient? 8 Qui dixit: Videte ne seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum: et tempus appropinquavit: nolite ergo ire post eos. 9 Cum autem audieritis praelia, et seditiones, nolite terreri: oportet primum haec fieri, sed nondum statim finis. 10 Tunc dicebat illis: Surget gens contra gentem, et regnum adversus regnum. 11 Et terraemotus magni erunt per loca, et pestilentiae, et fames, terroresque de caelo, et signa magna erunt. 12 Sed ante haec omnia iniicient vobis manus suas, et persequentur tradentes in synagogas, et custodias, trahentes ad reges, et praesides propter nomen meum: 13 continget autem vobis in testimonium. 14 Ponite ergo in cordibus vestris non praemeditari quemadmodum respondeatis. 15 ego enim dabo vobis os, et sapientiam, cui non poterunt resistere, et contradicere omnes adversarii vestri. 16 Trademini autem a parentibus, et fratribus, et cognatis, et amicis, et morte afficient ex vobis: 17 et eritis odio omnibus propter nomen meum: 18 et capillus de capite vestro non peribit. 19 In patientia vestra possidebitis animas vestras. 20 Cum au-

siliks neišgriautas. 7 Jie paklausė jį, sakydami: Mokytojau, kuomet tai bus? ir koks ženklas, kada tai pradės įvykti? 8 Jis atsakė: Žiūrėkite, kad nepasiduotumėte suklaidinami, nes daug ateis mano vardu ir sakys, kad tai aš, ir kad laikas prisiartino; taigi, jūs neeikite paskui juos. 9 Išgirdę apie karus ir maištus, nenusigąskite, nes reikia, kad tai pirma įvyktų, bet dar ne tuojau galas. 10 Tuomet jis jiems sakė: Sukils tauta prieš tautą ir karalystė prieš karalystę; 11 bus vietomis didelių žemės drebėjimų, maro ir bado, bus baisenybių iš dangaus ir didelių ženklų. 12 Bet pirma viso to jie pakels prieš jus savo rankas ir persekios, paduos jus į sinagogas ir į kalėjimus, vedžios pas karalius ir valdovus dėl mano vardo; 13 bus gi tai jums proga liudyti. 14 Todėl įsidėkite sau į širdis nemąstyti iš anksto, kaip jūs atsakinėsite, 15 nes aš jums duosiu iškalbos ir išminties, kuriai negalės atsistengti ir prieštarauti nė vienas jūsų priešininkas. 16 Jūs būsite išduoti gimdytojų, brolių, giminių ir prietelių, ir kai kuriuos jūsų nužudys. 17 Jūs būsite visų nekenčiami dėl mano vardo. 18 Bet ir plaukas nuo galvos jums nepražus. 19 Savo kantrumu jūs laimėsite savo sielas. 20 Kuomet matysite Jeruzalę, apsupamą kariuomenės, žinokite,

---

žydams buvo nematomas. — (7) *Kuomet tai bus...* Mokytiniai mano, kad Kristaus grįžimas ir šventyklos sugriovimas įvyks kartu, taigi, jie klausia, koks bus jo sugrįžimo ženklas.

21, 8—33. P r a n a š y s t ė s. Jose pasakoma bendri ženklai prieš Jeruzalės sugriovimą ir pasaulio pabaigą (8—19). — (15) *Aš jums duosiu iškalbos.* Plg. Apd 6, 10. — (16) *Jūs būsite.* Plg. Mt 10, 21. — (18) *Ir plaukas nuo galvos.* Plg. augšč. 12, 7. Tai patarlinis išsireiškimas. Jo prasmė: be mano leidimo neatsitiks jums nė mažiausis dalykas; arba, kaip atsitiko trims jaunikaičiams ugnies krosnyje (Dan 3, 49), arba, kaip aprašyta Išm 3, 4. 5 ir 2 Mak 7, 11. — (19) *Savo kantrumu...* Jei jūs būsite ištvermingi gerume, jūs išgelbėsite savo sielą.

20—24. J e r u z a l ė s s u n a i k i n i m a s. — (20) *Kuomet matysite Je-*

kad jos sunaikinimas arti. 21 Tuomet kas yra Judiejoje, tas tebėga į kalnus, kas viduje miesto, tie teišeina, ir kas apylinkėse, teneeina į jį. 22 Nes šitos yra keršto dienos, kad įvyktų visa, kas parašyta. 23 Vargas nėščioms ir žindžiančioms tomis dienomis! nes bus didelio vargo šalyje ir rūstybės šitai tautai. 24 Jie kris po kalavijo ašmenimis, bus vedami nelaisvėn į visas tautas, ir Jeruzalė bus mindoma pagonių, iki pasibaigs pagonių laikai. 25 Bus ženklų saulėje, mėnulyje ir žvaigždėse, o žemėje didelio išgąsčio tarp tautų dėl smarkaus jūros ir bangų ūžimo; 26 žmonės džius iš baimės, belaukdami to, kas turi ateiti visam pasauliui; nes dangaus galybės bus pajudintos. 27 Tuomet išvys žmogaus Sūnų, ateinantį debesyje su didele galybe ir didenybe. 28 Tiems dalykams pradėjus įvykti, pažvelgkite augštyn ir pakelkite savo galvas, nes jūsų atpirkimas artėja. 29 Jis pasakė jiems prilyginimą: Žiūrėkite į figos medį ir į visus medžius: 30 Kai jie jau duoda iš savęs vaisių, jūs žinote arti esant vasarą. 31 Taigi, pamatę visa tai įvykstant, taip pat jūs žinokite,

tem videritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio eius: 21 tunc qui in Iudaea sunt, fugiant ad montes: et qui in medio eius, discedant: et qui in regionibus, non intrent in eam. 22 quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia, quae scripta sunt. 23 Vae autem praegnantibus, et nutrientibus in illis diebus, erit enim pressura magna super terram, et ira populo huic. 24 Et cadent in ore gladii: et captivi ducentur in omnes Gentes, et Ierusalem calcabitur a Gentibus: donec impleantur tempora nationum. 25 Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terris pressura Gentium prae confusione sonitus maris, et fluctuum: 26 arescentibus hominibus prae timore, et expectatione, quae supervenient universo orbi: nam virtutes caelorum movebuntur: 27 et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna, et maiestate. 28 His autem fieri incipientibus, respicite, et levate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. 29 Et dixit illis similitudinem: Videte ficulneam, et omnes arbores: 30 cum producunt iam ex se fructum, scitis quoniam prope est aestas. 31 Ita et vos cum videritis haec fieri, scitote quoniam propre est regnum

Dt 32, 35; Os 9, 7
Lc 23, 29; 1 Cor 7, 26; 1 Thes 2, 16
Dt 28, 64; Zach 12, 30; Is 63, 18; Dn 9, 26; 12, 7; Tob 14, 40; Apc 11, 2
Is 13, 10; Ez 32, 7; Ioel 3, 15; Mt 24, 29; Mc 13, 24; Ps 64, 8
Is 34, 4; Hbr 12, 26 s
Dn 7, 13; Mt 26, 64
Rom 8, 23
Lc 12, 57; Io 4, 35

---

ruzalę... Plg. Dan 9, 27; Mt 24, 15; Mk 13, 14. Jeruzalė buvo žydų laikoma būsimos Dievo karalystės sostine. Iš čia mokytiniai patiria, kad Dievo karalystė bus ir toliau, nors Jeruzalė bus žuvusi. — (21) *Tuomet, kas yra...:* kai priešų būriai artinsis. — (24) *Iki pasibaigs pagonių laikai:* pasaulio pabaigoje.

25—33. P a s a u l i o p a b a i g a. — (25) *Bus ženklų saulėje.* Plg. Iz 13, 10; Ez 32, 7; Joel 2, 10. 31; 3, 15; Mt 24, 29; Mk 12, 24. — (28) *Pažvelgkite augštyn:* pakelkite savo akis. Kas turi vilties, tas pažvelgia augštyn; kas nusimena, nuleidžia akis. — (31) *Dievo karalystė arti:* garbingo viešpatavimo karalystė. Bažnyčia skaito Kristaus žodžius 25—33 pirmame advento sekmadienyje, kad tikintieji stengtųsi laimėti Viešpaties gausaus malonėmis atėjimo tam tikrame laike palaiminimą, kad kada nors pasitiktų būsimą teisėją, kaip tikri jo sekėjai.

Dei. [32] Amen dico vobis, quia non
praeteribit generatio haec, donec
Mt 5, 18 omnia fiant. [33] Caelum, et terra
transibunt: verba autem mea non
transibunt.
Lc 17, 27; Mt 24, 49; Rom 13, 13; 1 Thes 5, 3. 7; Eccl 5, 18; Is 5, 11 ss; Is 24, 17 [34] Attendite autem vobis, ne for-
te graventur corda vestra in cra-
pula, et ebrietate, et curis huius
vitae: et superveniat in vos repen-
tina dies illa: [35] tamquam laqueus
enim superveniet in omnes, qui se-
dent super faciem omnis terrae.
Mc 13, 33; 1 Ptr 4, 7; Apc 6, 17 [36] Vigilate itaque, omni tempore
orantes, ut digni habeamini fugere
ista omnia, quae futura sunt, et
stare ante Filium hominis.

Lc 19, 47 s; Io 8, 1 s; 18, 2 [37] Erat autem diebus docens in
templo: noctibus vero exiens, mo-
rabatur in monte, qui vocatur Oli-
Mc 12, 38 veti. [38] Et omnis populus mani-
cabat ad eum in templo audire
eum.
Mt 26, 2; Mc 14, 1 **22.** [1] Appropinquabat autem dies
festus Azymorum, qui dicitur Pas-
Lc 20, 19 cha: [2] et quaerebant principes sa-
cerdotum, et Scribae, quomodo
Iesum interficerent: timebant vero
Mt 26, 14; Mc 14, 10; Io 6, 70 s; 13, 2. 27 plebem. [3] Intravit autem satanas
in Iudam, qui cognominabatur
Iscariotes, unum de duodecim.
[4] et abiit, et locutus est cum prin-
cipibus sacerdotum, et magistrati-
bus, quemadmodum illum trade-
ret eis. [5] Et gavisi sunt, et pacti

kad Dievo karalystė arti. [32] Iš ti-
krųjų, sakau jums, nepraeis šita
giminė, iki visa tai įvyks. [33] Dan-
gus ir žemė praeis, o mano žodžiai
nepraeis.
[34] Žiūrėkite savęs, kad kartais
jūsų širdys nebūtų apsunkintos
apsirijimu, girtybe ir šio gyveni-
mo rūpesčiais, kad ta diena ne-
ateitų jums netikėtai, [35] nes ji už-
eis kaip žabangai ant visų visos
žemės paviršiaus gyventojų. [36] Tai-
gi, budėkite, visą laiką melsda-
mies, kad būtumėte rasti verti iš-
vengti viso to, kas turi įvykti, ir
stotis žmogaus Sūnaus akivaiz-
doje.
[37] Taip jis mokė dienomis šven-
tykloje, o naktimis išėjęs pasilik-
davo Alyvų kalne. [38] Visi žmonės
anksti rytą ateidavo pas jį į šven-
tyklą jo klausytis.

22. [1] Artinosi Neraugintosios
duonos šventė, kuri vadinama
Velykos. [2] Vyriausieji kunigai ir
Rašto žinovai ješkojo, kaip nu-
žudytų Jėzų; bet jie bijojo tautos.
[3] Taigi, šetonas įėjo į Judą, vieną
iš dvylikos, kurs vadinasi Iska-
rijotas. [4] Jis nuėjo ir kalbėjosi su
vyriausiais kunigais ir viršinin-
kais, kaip jis jiems jį išduo-
siąs. [5] Jie apsidžiaugė ir suside-

34—36. R a g i n i m a s b u d ė t i. Čia paraginimas labai trumpas ir žymiai skiriasi nuo Mt 24, 36—51; Mk 13, 32—37. — (35) *Kaip žabangai:* labai ūmai.

37. 38. K a i p J ė z u s p r a l e i d o s a v o p a s k u t i n e s g y v e n i m o d i e n a s. Visas šitas straipsnelis nuosavas šv. Lukui.

4. Žydų sąmokslas prieš Jėzų.

Paskutinė vakarienė, 22, 1—38.

22, 1—6 J u d o i š d a v i m a s. Plg. Mt 26, 1—5. 14—16; Mk 14, 1. 2. 10. 11. — (22, 1) *Velykos.* Žyd. *pesach.* Tuo vardu pradžioje buvo vadinama tiktai vakarienė, kurioje buvo valgomas Velykų avinėlis. Vėliau juo pradėta vadinti visas šventes. — (2) *Bet.* Gr. t.: nes. Nurodoma pagrindas, kodėl jie negalėjo nusistatyti dėl būdo. — (3) *Šetonas įėjo į Judą:* pakišo jam mintį, sumanymą (Bonav.). Čia pat paminėti Judo titulai, kad labiau paaiškėtų jo nedėkingumas. Jau metais anksčiau Išganytojas pavadino jį velniu (Jo 6, 71). — (5) *Duoti jam pinigų:* ku-

rėjo duoti jam pinigų. 6 Jis apsi-
ėmė ir jieškojo progos išduoti jį
be minių. 7 Taip atėjo Neraugin-
tosios duonos diena, kurią reikėjo
pjauti Velykų avinėlis. 8 Tuomet
Jėzus siuntė Petrą ir Joną ir tarė:
Nuėję prirengkite mums valgyti
Velykų avinėlį. 9 Juodu paklausė:
Kur nori, kad prirengtumėm?
10 Jis jiems atsakė: Štai judviem
įeinant į miestą, judu pasitiks vie-
nas žmogus, nešinas ąsočiu van-
dens; sekite jį į namus, į kuriuos
įeis, 11 ir sakykite namų šeiminin-
kui: Mokytojas tau sako: Kur yra
butas, kuriame galėčiau valgyti
Velykų avinėlį drauge su savo
mokytiniais? 12 Jis parodys jums
priruoštą didelį kambarį; tenai
prirengkite. 13 Nuėję jie rado, kaip
jis jiems buvo pasakęs, ir priren-
gė Velykų vakarienę. 14 Valandai
atėjus, jis sėdosi prie stalo ir
drauge su juo dvylika apaštalų.
15 Tuomet jis jiems tarė: Geiste
geidžiau valgyti drauge su jumis
šitą Velykų vakarienę prieš ken-
tėdamas. 16 Nes, sakau jums, nuo
šio laiko aš nebevalgysiu jos, kolei
bus įvykusi dangaus karalystėje.
17 Paėmęs taurę, jis dėkojo ir tarė:
Imkite ir dalinkitės tarp savęs.
18 Nes, sakau jums, aš nebegersiu
šito vynmedžio vaisiaus, iki ateis

sunt pecuniam illi dare. 6 Et spo-
pondit. Et quaerebat opportuni-
tatem ut traderet illum sine turbis.
7 Venit autem dies Azymorum, in Ex 12, 14—20
qua necesse erat occidi pascha. 8 Et
misit Petrum, et Ioannem, dicens:
Euntes parate nobis pascha, ut
manducemus. 9 At illi dixerunt:
Ubi vis paremus? 10 Et dixit ad 1 Sm 10, 3
eos: Ecce introeuntibus vobis in
civitatem, occurret vobis homo
quidam amphoram aquae portans:
sequimini eum in domum, in quam
intrat, 11 et dicetis patrifamilias do- Lc 2, 7
mus: Dicit tibi Magister: Ubi est
diversorium, ubi pascha cum disci-
pulis meis manducem? 12 Et ipse
ostendet vobis coenaculum mag-
num stratum, et ibi parate. 13 Eun- Lc 19, 32
tes autem invenerunt sicut dixit
illis, et paraverunt pascha. 14 Et Mt 26, 20;
cum facta esset hora, discubuit, et Mc 14, 17
duodecim Apostoli cum eo. 15 et
ait illis: Desiderio desideravi hoc
pascha manducare vobiscum, an-
tequam patiar. 16 Dico enim vo- Lc 13, 29
bis, quia ex hoc non manducabo
illud, donec impleatur in regno
Dei. 17 Et accepto calice gratias
egit, et dixit: Accipite, et dividite
inter vos. 18 dico enim vobis quod
non bibam de generatione vitis,

---

rių jis reikalavo. Mt 26, 15. — (6) *Be minių:* to norėjo vyriausioji žydų taryba.

7—38. P a s k u t i n ė J ė z a u s v a k a r i e n ė s u d v y l i k a. Prisirengimas prie vakarienės. Plg. Mt 26, 17—19; Mk 14, 12—16. — (7) *Neraugintosios duonos diena...* Taip buvo vadinama 14 žydų mėnesio nisano diena. — (10) *Į namus.* Anot vieno seno padavimo, tai buvę Jono Morkaus motinos namai. — (14) *Valandai atėjus:* įstatymo paskirtai valandai. — (15) *Šitą Velykų vakarienę:* paskutinį kartą čia žemėje. Svarbiausis jo troškimo pagrindas yra augščiausis įrodymas jo meilės, šventoji Eukaristija, kurią jis šiandien nori įstatyti (Teof. Bonav.). Tik Lukas yra parašęs šituos Viešpaties žodžius. — (18) *Aš nebegersiu šito vynmedžio...* Taigi, Išganytojas du kartu sako, kad tai bus jo paskutinė Velykų vakarienė žemėje. Bet drauge jis parodo, kad ji danguje ras tobulesnį įvykdymą, kaip čia; nes ten bus švenčiama ne tik išsilaisvinimas iš Egipto vergijos, bet ir iš nuodėmės ir jos viešpatavimo. Eilė, kurios čia laikosi Lukas, atro-

1 Cor 11, 24; Lc 24, 30; Act 2, 46; 27, 35; Ex 12, 14
Ex 24, 8; Ir 31, 31; 32, 40; Zach 9, 11
Io 13, 21 s; Mt 26, 21; Mc 14, 18
Ps 40, 10
Lc 9, 46 ss
Mt 20, 25; Mc 10, 42

donec regnum Dei veniat. 19 Et accepto pane gratias egit, et fregit, et dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. 20 Similiter et calicem, postquam caenavit, dicens: Hic est calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. 21 Verumtamen ecce manus tradentis me, mecum est in mensa. 22 Et quidem Filius hominis, secundum quod definitum est, vadit: verumtamen vae homini illi, per quem tradetur. 23 Et ipsi coeperunt quaerere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturus esset. 24 Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse maior. 25 Dixit autem eis: Reges Gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur.

Dievo karalystė. 19 Paėmęs duonos, jis dėkojo, laužė, davė jiems ir tarė: Tai yra mano kūnas, kurs už jus duodamas; tai darykite mano atsiminimui. 20 Taip pat paėmė ir taurę po vakarienės ir tarė: Ta taurė yra naujoji sandora mano kraujuje, kurs bus už jus išlietas. 21 Tačiau štai mano išdavėjo ranka yra su manimi ant stalo. 22 Žmogaus Sūnus, tiesa, eina, taip kaip nustatyta; tačiau vargas tam žmogui, per kurį jis bus išduotas. 23 Jie ėmė klausinėti vienas kitą, kas iš jų esąs, kurs tai padarysiąs. 24 Kilo tarp jų ir ginčas, kas jų rodosi didžiausis. 25 Bet jis jiems tarė: Pagonių karaliai viešpatauja jiems, ir kurie turi valdžios jiems, vadinami gera-

---

do tinkamiausi. — (19) *Paėmęs duonos:* neraugintos duonos; nes kitokios duonos Velykų vakarienėje nebuvo. — *Kurs už jus duodamas:* jūsų išganymui ir jūsų vietoje: kaip ganadarymo ir permaldavimo auka. — *Tai darykite mano atsiminimui.* Šv. Povilas (1 Kor 11, 25) šituos žodžius deda po švenčiausio Kraujo atsimainymo. Švenčiausioji auka daroma atsiminti Viešpaties mirčiai. — (20) *Taip pat paėmė ir taurę:* kaip jis paėmė duoną. Šitą taurę reikia skirti nuo kitos 18 e. Kaip senoji sandora, taip ir naujoji sudaroma su auka. — *Ta taurė yra...:* kas yra taurėje. Kristaus žodžiai gal tiksliai yra duodami Mato, kurs juos girdėjo, tuo tarpu kad Lukas tenkinasi davęs tikslią jų prasmę. Todėl Lukas prideda prie konsekracijos žodžius: kurs už jus duodamas. Apaštalas Povilas dažnai kalba apie Viešpaties taurę (1 Kor 10, 16. 21; 11, 26. 28). Iš čia gal kilo išsireiškimo būdas: ta taurė, naujasis testamentas. Apaštalai kai kada labiau stengėsi duoti mums prasmę, nekaip tikslų žodžių skambėjimą. Taip Lukas ir Povilas išlaikė žodžius: tai darykite mano atsiminimui, tuo tarpu kad kiti šv. rašytojai laikė užtenkamu liudijimu kasdieninę praktiką, nes krikščionys matė, kad apaštalai permainydavo duoną ir vyną sulig Viešpaties nurodymais. — (21) *Mano išdavėjo ranka...* Lukas, rodosi, laikosi tos tvarkos, kad pirma pasakoja visa, kas liečia Velykų vakarienę, paskui Eukaristijos įstatymą, pagaliau, kas buvo kalbėta prieš Velykų vakarienę, jos metu ir palikus vakarienės kambarį. Anot kitų, tas pasakojimas griežtai kronologinis. — (22) *Kaip nustatyta:* ir todėl iš anksto paskelbta šventajame Rašte. Plg. Mt 26, 21; Mk 14, 20; Jo 13, 18; Ps 40, 10. — (23) *Jie ėmė klausinėti...* Plg. Mt 26, 22; Mk 14, 19. — (24) *Kas jų rodosi didžiausis.* Gal Dievo karalystės paminėjimas 16 ir 18 eil. davė progos ginčui, kaip kitados Mt 20, 20 ir Mk 10, 37. Gal priežastis buvo ir ta aplinkybė, kad Jonas turėjo artimiausią vietą prie Viešpaties, arba gal, ir tai tiespanašiausiai, ginčas kilo po kojų nuplovimo ir Viešpaties pamokymo. — (25) *Vadinami geradariais:* vykdo viešpatavimą ir turi

dariais. 26 Jūs gi netaip; bet kurs
tarp jūsų yra didžiausis, tepasi-
daro kaip mažiausis, ir kas yra
viršininkas, tebūna kaip tarnas.
27 Nes kas didesnis: tas, kurs sėdi
prie stalo, ar kurs tarnauja? argi
ne kurs sėdi prie stalo? Aš gi
esu jūsų tarpe kaip tas, kurs tar-
nauja. 28 Jūs esate tie, kurie pasi-
likote su manimi mano sunkeny-
bėse; 29 todėl aš pavedu jums ka-
ralystę, kaip mano Tėvas yra man
pavedęs, 30 kad valgytumėte ir
gertumėte prie mano stalo mano
karalystėje ir sėdėtumėte sostuose,
teisdami dvyliką Izraėlio giminių.
31 Viešpats dar kalbėjo: Simonai,
Simonai! štai, šetonas reikalavo
jūsų, kad persijotų jus, kaip kvie-
čius; 32 bet aš prašiau už tave,
kad tu nenustotumei tikėjimo;
todėl tu kada nors apsigręžęs

26 Vos autem non sic: sed qui ma-
ior est in vobis, fiat sicut minor: et
qui praecessor est: sicut ministra-
tor. 27 Nam quis maior est, qui re- Io 13, 4—14
cumbit, an qui ministrat? nonne
qui recumbit? Ego autem in me-
dio vestrum sum, sicut qui mi-
nistrat: 28 vos autem estis, qui per- Io 6, 67;
mansistis mecum in tentationibus Hbr 4, 15
meis: 29 Et ego dispono vobis sicut Lc 12, 32
disposuit mihi Pater meus regnum,
30 ut edatis, et bibatis super men- Lc 13, 29;
sam meam in regno meo: et sedea- Apc 3, 20;
tis super thronos iudicantes duo- Mt 19, 28
decim tribus Israel. 31 Ait autem
Dominus: Simon, Simon, ecce sa-
tanas expetivit vos ut cribraret si-
cut triticum: 32 ego autem rogavi 2 Cor 2, 11;
pro te ut non deficiat fides tua: et 11, 3;
tu aliquando conversus confirma Io 17, 11—19

---

garbingus, puikius vardus. Plg. Mt 20, 25; Mk 10, 42. — (26) *Jūs gi netaip...* Kristaus karalystė nežemiška, bet ir toje Kristaus karalystėje bus didžiūnų ir vyresniųjų, tačiau jie turi žiūrėti į save kaip į tarnus tų, prie kurių jie pastatyti, kadangi jie yra gavę pareigas dėl šitų. — (27) *Ar kurs tarnauja.* Išganytojas čia, matomai, turi galvoje kojų nuplovimą (Kir. Bed. Eut. Bon.), nors visas Viešpaties gyvenimas gali būti teisingai pavadintas tarnavimu. — (28) *Mano sunkenybėse:* persekiojimuose, neturte, sunkiose kelionėse ir t.t. — (29) *Kaip mano Tėvas...* Ta pačia valdžia, kuria Tėvas davė man karalystę, aš žadu ją jums ir tai tokią karalystę, kokią yra man Tėvas davęs. — (30) *Kad valgytumėte ir gertumėte:* dalyvautumėte mano laimėje. — *Teisdami dvyliką.* Viešpačiui yra Tėvo atiduotas visoks teismas; jis savo galią suteikia apaštalams. — (31) *Simonai...* Pirma, negu apaštalai įeis į Viešpaties garbę, jiems gręsia dar daug pavojų, kuriuos jie turi nugalėti. Šetonas reikalauja galios prieš apaštalus, kad išplėštų tikėjimą iš jų širdžių. Pavojus, kurs gręsia visiems, Kristaus ypatingu būdu nurodomas Simonui. Ar tai nėra aiškus nurodymas, kad Petras, kaip kitų apaštalų galva, turi visų pirma pažinti pavojų ir ginti ne tik save, bet ir kitus. — (32) *Aš prašiau už tave.* Jėzus ypačiai meldžiasi už Petrą, nes, jei jo tikėjimas pasiliks tvirtas, kiti, jį sekdami, nugalės pagundą. Šetonas nori išplėšti tikėjimą, bet Petras nenustos tikėjimo. Tikėjimas nemirs jo širdyje, nes už jį meldžiasi Kristus, kurio malda negali būti neišklausyta. Todėl Petras, išsigindamas Kristaus, tiesa, nusidėjo, bet nenustojo tikėjimo (šv. Leonas). — *Apsigręžęs:* pakilęs iš nusidėjimo, į kurį įpuolė, išsigindamas Kristaus. — *Stiprink...* Iš visos 31 ir 32 e. pasirodo, kad Petras gavo Kristaus pažadą, jog jis tikėjimo dalykuose nepaklysiąs ir neapsiriksiąs, ir paliepimą sutvirtinti tikėjime savo brolius. Gavo kaip apaštalų galva ir vadovas. Todėl ir Romos Popiežius, kaip šv. Petro įpėdinis, neklaidingas tikėji-

Mt 26, 34; Mc 14, 30; Lc 22, 60 s

Mt 10, 9; Lc 9, 3; 10, 4

Is 53, 12; Lc 12, 50; 18, 31; 22, 52

Mt 26, 36, Mc 14, 32; Lc 21, 37; Io 18, 1 s

Mt 26, 39; Mc 14, 35

Mt 6, 10

fratres tuos. 33 Qui dixit ei: Domine, tecum paratus sum et in carcerem, et in mortem ire. 34 At ille dixit: Dico tibi Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me. Et dixit eis: 35 Quando misi vos sine sacculo, et pera, et calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? 36 At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter et peram: et qui non habet, vendat tunicam suam, et emat gladium. 37 Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc, quod scriptum est, oportet impleri in me: Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quae sunt de me, finem habent. 38 At illi dixerunt: Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis: Satis est.

39 Et egressus ibat secundum consuetudinem in Montem olivarum. Secuti sunt autem illum et discipuli. 40 Et cum pervenisset ad locum, dixit illis: Orate ne intretis in tentationem. 41 Et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis: et positis genibus orabat, 42 di-

stiprink savo brolius. 33 Tas jam atsakė: Viešpatie, aš esu pasiryžęs eiti su tavim į kalėjimą ir mirti. 34 Bet jis tarė: Sakau tau, Petrai: Pirma kaip gaidys šiandien sugiedos, tu tris kartus išsiginsi pažįstąs mane. Paskui jis jiems kalbėjo: 35 Kuomet aš siunčiau jus be maišelio, be delmono ir autuvo, ar jums ko nors trūko? 36 Jie atsakė: Nieko. Tuomet jis jiems tarė: Bet dabar kas turi maišelį, tepasiima; taip pat ir delmoną; o kas neturi, teparduoda savo jupą ir tenusiperka kalaviją. 37 Nes, sakau jums, turi būti įvykdyta manyje dar ir tai, kas parašyta: Jis paskaitytas tarp piktadarių. Nes tai, kas mane liečia, baigiasi. 38 Jie tarė: Viešpatie, štai čia du kalaviju. Jis jiems tarė: Gana.

39 Išėjęs jis ėjo savo papročiu į Alyvų kalną. Paskui jį ėjo ir mokytiniai. 40 Atėjęs į vietą, jis jiems tarė: Melskitės, kad neįpultumėte į pagundą. 41 Po to pasitraukęs nuo jų, akmenimi primetamai, ir atsiklaupęs, jis meldėsi 42 ir sakė:

mo dalykuose. — (33) *Aš esu pasiryžęs...* Visa tai įvyko gal tuo metu, kai buvo palikta vakarienės vieta. Petras kalba apie savo pasiryžimą eiti į kalėjimą ir mirti su Kristumi, bet šiuo atveju jis nepasirodys tvirtas kaip uola. — (34) *Sakau* tau. Plg. Mt 36, 34; Mk 14, 30. — (35) *Kuomet aš siunčiau.* Plg. 10, 9. — (36) *Tepasiima...* Žmonės nebebus apaštalų geradariai. — *Teparduoda savo jupą.* Kaip reikalingas kalavijas, parodo įsakymas parduoti net jupą. Taigi, visi turi nusipirkti kalaviją. Šitie žodžiai alegoriški. Bus taip kietų persekiojimų, kad, žmonių išmanymu, reiktų parduoti jupą kalavijo įsigijimui. — (37) *Baigiasi.* Mano viešas ir mano žemiškas gyvenimas baigiasi. Plg. Iz 53, 12. — (38) *Du kalaviju.* Apaštalai nesuprato, kad 36 e. buvo kalbama apie dvasinį pasipriešinimą. — *Gana.* Anot kai kurių aiškintojų, šitas žodis pasakytas ironiškai, nes apaštalai buvo nesupratę Viešpaties; anot kitų — Išganytojas taip nutraukia kalbą apie kalaviją.

5. Išganytojo sugavimas, teismas ir pasmerkimas mirti, 22, 39—71.

22, 39—53. Jėzus Getsemanės darže. Plg. Mt 26, 30. 36—56; Mk 14, 26. 32—49. — (41) *Pasitraukęs nuo jų.* Gr. t. žodis ἀπεσπάσθη, parodo, kad Išganytojas nenoromis skiriasi su savaisiais, lyg darydamas sau prievartą ar tai dėl meilės, kuria mylėjo savuosius, ar tai dėl sielos nuliūdimo. — *Meldėsi:* su didžiausia pagarba, nuolankumu ir dideliu uolumu. — (42) *Jei nori:* jei tai suderinama su tavo valia, kad būtų apsieita be mano

Tėve, jei nori, atimk šitą taurę
šalin nuo manęs. Tačiau tebūnie
ne mano valia, bet tavo. 43 Tuo⸗
met jam pasirodė angelas iš dan⸗
gaus, kurs jį stiprino. Susisielo⸗
jęs savyje, jis karščiau meldėsi.
44 Jo prakaitas pasidarė, kaip lašai
kraujo, varvančio žemėn. 45 Atsi⸗
kėlęs nuo maldos ir atėjęs pas
savo mokytinius, jis rado juos be⸗
miegančius iš nuliūdimo 46 ir jiems
tarė: Ko miegate? Kelkitės, mels⸗
kitės, kad neįpultumėte į pagundą.
47 Dar jam tebekalbant, štai,
atėjo žmonių minia; jų priešakyje
ėjo vienas iš dvylikos, kurs vadi⸗
nosi Judas, ir artinosi prie Jėzaus
jo pabučiuoti. 48 Jėzus jam tarė:
Judai, pabučiavimu tu išduodi
žmogaus Sūnų? 49 Tie, kurie bu⸗
vo aplink jį, matydami, kas turėjo
įvykti, paklausė jį: Viešpatie, ar
ištikti kalaviju? 50 Vienas jų iš⸗
tiko vyriausiojo kunigo tarną ir
nukirto jam dešinę ausį. 51 Atsi⸗
liepdamas Jėzus tarė: Liaukitės,
jau gana; ir prisilietęs jo ausies

cens: Pater si vis, transfer calicem
istum a me: Verumtamen non mea
voluntas, sed tua fiat. 43 Apparuit 3 Rg 19, 5 ss;
autem illi Angelus de caelo, con⸗ Mt 4, 11;
fortans eum. Et factus in agonia, Io 12, 29
prolixius orabat. 44 Et factus est
sudor eius, sicut guttae sanguinis
decurrentis in terram. 45 Et cum
surrexisset ab oratione, et venisset
ad discipulos suos, invenit eos
dormientes prae tristitia. 46 Et ait
illis: Quid dormitis? surgite, orate,
ne intretis in tentationem.
47 Adhuc eo loquente ecce tur⸗ Mt 26, 47;
ba: et qui vocabatur Iudas, unus Mc 14, 43;
de duodecim, antecedebat eos: et Io 18, 3
appropinquavit Iesu ut oscularetur
eum: 48 Iesus autem dixit illi: Iu⸗
da, osculo Filium hominis tradis?
49 Videntes autem hi, qui circa ip⸗ Lc 22, 36. 38
sum erant, quod futurum erat,
dixerunt ei: Domine, si percutimus
in gladio? 50 Et percussit unus
ex illis servum principis sacerdo⸗
tum, et amputavit auriculam eius
dexteram. 51 Respondens autem
Iesus, ait: Sinite usque huc. Et

---

kentėjimų. — (43) *Jam pasirodė angelas:* regimame pavidale, taip kaip tiko žmogiškajai prigimčiai, kurią angelas norėjo stiprinti. — Angelas apreiškė Viešpaties įsikūnijimą, angelai skelbė jo gimimą, angelai tarnavo Išganytojui tyruose, angelai skelbė jo prisikėlimą, jo į dangų žengimą, tai derėjo, kad jie patarnautų Jėzui ir jo kančioje. — *Stiprino:* jo žmogišką prigimtį, kūną ir sielą. Kurs angelas, nepasakyta, gal Gabriėlis, gal Mîkolas. — *Susisielojęs savyje...* Prigimties pasipriešinimas kovoja su valios pasidavimu dangiškojo Tėvo valiai. Ką čia Kristus sakė maldoje, mokytiniai gal sužinojo iš jo po prisikėlimo (Eut.). — (44) *Kaip lašai kraujo.* Prieveiksmiu „kaip" čia išreiškiama ne plikas palyginimas (nes ką gi čia toks palyginimas reikštų ir kam prakaitas, visiems žinomas dalykas, būtų lyginamas su kraujo lašais), bet jis sakomas, kad būtų iškelta aikštėn dalyko tikrumas, kaip Jo 1, 14. Arba galima dar sakyti, kad palyginimas čia sutrumpintas: kaip prakaitas, kurs susideda iš kraujo lašų. Išganytojas iš tikrųjų liejo savo švenčiausį kraują. — (46) *Kelkitės, melskitės...* Tokį paraginimą Išganytojas davė savo mokytiniams bent du kartu.

(48) *Judai.* Išganytojas vadina Judą jo vardu, kad jis atsimintų seniau buvusį artimą santykiavimą, nurodo, kaip pasirinktas išdavimo ženklas yra priešingas to ženklo tikrai prasmei, ir nurodo savo vertę. — (49) *Ar ištikti kalaviju?* Gal dabar mokytiniai atsiminė nesuprastus Viešpaties žodžius e. 36—38. — (50) *Vienas jų ištiko...* Tuo tarpu, kai kiti klausia, Petras pradeda veikti. — (51) *Atsiliepdamas Jėzus:* į apaštalų paklausimą, arba tikriau, ma⸗

cum tetigisset auriculam eius, sa-
Act 4, 1; navit eum. [52] Dixit autem Iesus
Lc 22, 37 ad eos, qui venerant ad se, prin-
cipes sacerdotum, et magistratus
templi, et seniores: Quasi ad latro-
nem existis cum gladiis, et fusti-
Lc 19, 47; bus? [53] Cum quotidie vobiscum
Io 7, 30; fuerim in templo, non extendistis
18, 20; manus in me: sed haec est hora
19, 11 vestra, et potestas tenebrarum.
[54] Comprehendentes autem eum,
Mt 26, 57; Mc 14, 53; duxerunt ad domum principis sa-
Io 18, 24 cerdotum: Petrus vero sequebatur
Mt 26, 69; a longe. [55] Accenso autem igne in
Mc 14, 66; medio atrii, et circumsedentibus il-
Io 18, 25 lis, erat Petrus in medio eorum.
Act 4, 13 [56] Quem cum vidisset ancilla quae-
dam sedentem ad lumen, et eum
fuisset intuita, dixit: Et hic cum
illo erat. [57] At ille negavit eum,
dicens: Mulier, non novi illum.
[58] Et post pusillum alius videns
eum, dixit: Et tu de illis es. Petrus
Io 18, 26 vero ait: O homo, non sum. [59] Et
intervallo facto quasi horae unius,
alius quidam affirmabat, dicens:
Vere et hic cum illo erat: nam et
Galilaeus est. [60] Et ait Petrus:
Homo, nescio quid dicis. Et con-
tinuo adhuc illo loquente cantavit
Mt 26, 34; gallus. [61] Et conversus Dominus
Mc 14, 30; respexit Petrum. Et recordatus
Io 13, 38; est Petrus verbi Domini, sicut
Lc 22, 34 dixerat: Quia prius quam gallus
cantet, ter me negabis. [62] Et egres-
sus foras Petrus flevit amare.

išgydė jį. [52] Tiems gi, kurie buvo
atėję prie jo, vyriausiems kuni-
gams, šventyklos viršininkams ir
vyresniesiems Jėzus tarė: Išėjote
su kalavijais ir su vėzdais, lyg kad
prieš galvažudį. [53] Kada buvau
kasdien su jumis šventykloje, jūs
nepakėlėte prieš mane rankų; bet
tai yra jūsų valanda ir tamsybės
valdžia.
[54] Jie nutvėrė jį ir vedė į vyriau-
siojo kunigo namus. Atstu sekė
ir Petras. [55] Susikūrus ugnį vidu-
ryje kiemo ir jiems susėdus aplin-
kui, Petras atsisėdo jų tarpe.
[56] Viena tarnaitė, pamačiusi jį sė-
dintį prie šviesos ir įsižiūrėjusi į
jį, tarė: Ir šitas buvo drauge su
juo. [57] Bet jis išsigynė jo, saky-
damas: Moteriške, aš jo nepažįstu.
[58] Po valandėlės pamatęs jį kitas
tarė: Ir tu esi iš jų tarpo. Petras
gi atsakė: O, žmogau, neesu.
[59] Arti vienos valandos praslin-
kus, dar kitas tvirtino, sakyda-
mas: Tikrai ir šitas buvo su juo,
nes jis ir galiliejietis. [60] Bet Petras
tarė: Žmogau, aš nežinau, ką tu
sakai. Ir tuojau, dar jam tebe-
kalbant, gaidys pragydo. [61] Tuo-
met Viešpats atsigręžęs pažvelgė
į Petrą; ir Petras atsiminė Viešpa-
ties žodį, kaip jis buvo pasakęs:
Pirma kaip gaidys giedos, tu tris
kartus išsiginsi manęs. [62] Po to
Petras, išėjęs laukan, karčiai verkė.

---

tydamas Petro veiksmą. — (53) *Tai yra jūsų valanda...:* dabar jums Dievo leista suimti mane ir vesti mirti. Jūs esate tamsybės įrankiai, Dievo neprietelio, šetono, įrankiai. Tos neprietelystės vaizdas yra naktis.

22, 54—62. P e t r o i š s i g y n i m a s. Plg. Mt 26, 57. 58. 69—75; Mk 14, 53. 54. 66—72; Jo 18, 15—18. 25—27. — (55) *Petras atsisėdo jų tarpe:* nes buvo šalta. — (56) *Viena tarnaitė:* durininkė (Jo 18, 17). — *Ir šitas buvo...* Aplink stovėjusieji, matomai, kalbėjosi apie Jėzų. — (58) *Pamatęs jį kitas...* Anot Mato ir Morkaus, pirma paklausė tarnaitė, ar jis neesąs jo mokytinis. — (59) *Arti vienos valandos:* taigi, pilnai valandai nepraėjus. Evangelistas pasakoja šv. Petro išsigynimą, kiek galėdamas švelnindamas jį. Kadangi jis buvo Povilo palydovas, iš to galima daryti išvadą, kaip šv. Povilas kalbėdavo apie šitą įvykį.

[63] Tie vyrai, kurie laikė Jėzų, tyčiojosi iš jo ir mušė jį. [64] Jie dangstė jį, mušė jį į veidą ir klausė jį, sakydami: Pranašauk, kas tave užgavo. [65] Piktžodžiaudami jie sakė prieš jį ir daug kitų dalykų.

[66] Išaušus susiėjo tautos vyresnieji, vyriausieji kunigai ir Rašto žinovai, nusivedė jį į savo susirinkimą ir klausė: Jei tu Kristus, tai sakyk mums. [67] Jis jiems tarė: Jei aš jums sakysiu, jūs man netikėsite. [68] Jeigu ir paklausiu, neatsakysite man ir nepaleisite. [69] Tačiau nuo šito meto žmogaus Sūnus sėdės Dievo galybės dešinėje. [70] Tuomet visi paklausė: Tai tu esi Dievo Sūnus? Jis atsakė: Jūs patys sakote, nes aš esu. [71] Jie tarė: Kam dar mums reikia liudijimo? juk patys girdėjome iš jo burnos.

23. [1] Tuomet visa jų daugybė kėlėsi ir nusivedė jį pas Pilotą. [2] Tenai jie ėmė skųsti jį, sakydami: Radome, kad šitas kelia sumišimą mūsų tautoje, draudžia mokėti mokesčius ciesoriui ir sakosi esąs Kristus karalius. [3] Pilotas paklausė jį: Ar tu esi žydų karalius? Atsakydamas jis tarė: Tu sakai. [4] Tuomet Pilotas pasakė vyriausiems kunigams ir minioms: Aš nerandu šitame žmo-

[63] Et viri, qui tenebant illum, illudebant ei, caedentes. [64] Et velaverunt eum, et percutiebant faciem eius: et interrogabant eum, dicentes: Prophetiza, quis est, qui te percussit? [65] Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

[66] Et ut factus est dies, conve- Mt 27, 1;
nerunt seniores plebis, et principes Mc 15, 1; Io 18, 28
sacerdotum, et Scribae, et duxerunt illum in concilium suum, dicentes: Si tu es Christus, dic no-
bis. [67] Et ait illis: Si vobis dixero, Io 10, 24;
non credetis mihi: [38] si autem et 8, 45
interrogavero, non respondebitis
mihi, neque dimittetis. [69] Ex hoc Dn 7, 13;
autem erit Filius hominis sedens a Ps 109, 1
dextris virtutis Dei. [70] Dixerunt autem omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum. [71] At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audivimus de ore eius.

23. [1] Et surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pila-
tum. [2] Caeperunt autem illum ac- Mt 22, 21;
cusare, dicentes: Hunc invenimus Mc 12, 17; Lc 20, 25
subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dare Caesari, et dicentem se Christum regem es-
se. [3] Pilatus autem interrogavit Mt 27, 11;
eum, dicens: Tu es rex Iudaeo- Mc 15, 2;
rum? At ille respondens ait: Tu Io 18, 33; 1 Tim 6, 13
dicis. [4] Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, et turbas: Nihil

---

22, 63—65. Jėzus išniekinamas žydų tarybos tarnų. Plg. Mt 26, 67. 68; Mk 14, 65.

22, 66—71. Jėzus žydų teisme. Plg. 27, 1; Mk 15, 1. — (69) *Nuo šito meto:* tuojau po mirties. — (70) *Jūs patys sakote:* iš tikrųjų taip yra, kaip jūs sakote, nes aš tikrai esu Dievo Sūnus. — (71) *Kam dar mums...* Išgirsti šitokį Jėzaus atsakymą buvo tikras klausiančiųjų noras. — *Iš jo burnos:* to, ką jis pasakė, be jokių kitų įrodymų gana, kad būtų galima pasmerkti jį mirti.

6. Jėzus pas Pilotą ir Erodą, 23, 1—25.

23, 1—5. Jėzus atiduodamas teisti Pilotui. Plg. Mt 27, 1—2. 11—14; Mk 15, 1—5; Jo 18, 28—38. — (23, 1) *Visa jų daugybė:* tie, kurie paminėti augščiau, 22, 66—71. — (2) *Draudžia mokėti...* Kiekvienas naujas kaltinimas turi įrodyti ir paremti pirm jo pastatytąjį. Todėl Pilotas klausia Išganytoją tik apie paskutinį kaltinimą, 3 e. — (3) *Tu sakai:* taip, taip yra. — (4) *Aš nerandu...* Nes Jėzus buvo paaiškinęs, kad jo karalystė ne šio pa-

Act 10, 37 invenio causae in hoc homine. 5 At
illi invalescebant, dicentes: Com-
movet populum docens per uni-
versam Iudaeam, incipiens a Gali-
laea usque huc.
6 Pilatus autem audiens Galilae-
am, interrogavit si homo Galilaeus
Lc 3, 1 esset. 7 Et ut cognovit quod de
Herodis potestate esset, remisit
eum ad Herodem, qui et ipse Iero-
Lc 9, 9; solymis erat illis diebus. 8 Hero-
Io 12, 21 des autem viso Iesu, gavisus est
valde, erat enim cupiens ex multo
tempore videre eum, eo quod au-
dierat multa de eo, et sperabat
signum aliquod videre ab eo fieri.
Io 19, 10 9 Interrogabat autem eum multis
sermonibus. At ipse nihil illi res-
Act 25, 7 pondebat. 10 Stabant autem prin-
cipes sacerdotum, et Scribae con-
stanter accusantes eum. 11 Sprevit
autem illum Herodes cum exerci-
tu suo: et illusit indutum veste al-
Act 4, 28 ba, et remisit ad Pilatum. 12 Et
facti sunt amici Herodes et Pilatus
in ipsa die: nam antea inimici
erant ad invicem.
13 Pilatus autem convocatis prin-
cipibus sacerdotum, et magistrati-
Act 28, 18; bus, et plebe, 14 dixit ad illos: Ob-
Io 18, 38; tulistis mihi hunc hominem, quasi
19, 4 avertentem populum, et ecce ego
coram vobis interrogans, nullam
causam inveni in homine isto ex

guje jokios kaltės. 5 Bet jie dar
smarkiau tvirtino, sakydami: Jis
savo mokslu kursto tautą visoje
Judiejoje, pradėjus nuo Galiliejos
iki čia.
6 Pilotas, išgirdęs apie Galiliеją,
paklausė, ar tas žmogus galiliejie-
tis. 7 O patyręs, kad jis iš po
Erodo valdžios, nusiuntė jį pas
Erodą, kurs pats tomis dienomis
taip pat buvo Jeruzalėje. 8 Ero-
das, pamatęs Jėzų, labai apsidžiau-
gė; jis jau seniai norėjo jį pama-
tyti, nes daug buvo apie jį girdė-
jęs ir tikėjosi išvysiąs jį darant
kokį nors stebuklą. 9 Jis davė jam
daug klausimų, bet Jėzus nieko
jam neatsakė. 10 Tuo tarpu vyriau-
sieji kunigai ir Rašto žinovai stó-
vėjo ir nuolat jį skundė. 11 Tuo-
met Erodas su savo kariuomene
paniekino jį, pasityčiodamas ap-
vilkdino baltu drabužiu ir nu-
siuntė atgal pas Pilotą. 12 Tą pa-
čią dieną Erodas ir Pilotas pastojo
prieteliais, nes pirma to buvo vie-
nas kitam neprieteliai.
13 Pilotas, pasišaukęs vyriau-
sius kunigus, viršininkus ir žmo-
nes, 14 jiems tarė: Jūs atvedėte
man šitą žmogų, būk jis keliąs
maištą tautoje, ir štai, aš, klausi-
nėdamas jūsų akivaizdoje, nera-
dau tame žmoguje nė vienos tų

saulio. — (5) *Jis savo mokslu...:* visas jojo gyvenimas ir mokslas kelia sumišimą visoje Palestinoje. Gal jie įvardija Galiliеją ypačiai dėl to, kad jo gyventojai buvo žinomi Pilotui kaip pirmieji maištininkai (Teof.).

23, 6—12. Jėzus prieš Erodą. Šitą įvykį pasakoja tiktai Lukas. — (7) *Iš po Erodo valdžios:* nes Jėzus buvo užaugęs Galiliejos Nazarete ir buvo vadinamas Nazarėnu. — *Nusiuntė jį pas Erodą.* Siųsdamas pas Erodą, Pilotas tikėjosi tuo būdu nusikratyti jam nemalonaus reikalo. Dieviškoji Apvaizda sutvarkė taip tą dalyką, kad Jėzus gautų iš jų liudijimą apie savo nekaltybę. — (11) *Paniekino jį.* Į žydų vyresniųjų skundus Erodas nekreipia dėmesio, bet jis atkeršijo Išganytojui už ištvermingą jo tylėjimą ir neatsakinėjimą į jo klausimus. — (12) *Pastojo prieteliais...* Kad Pilotas siuntė Išganytoją pas Erodą, tai šitam buvo nemaža garbė. Kada gi Erodas siunčia Viešpatį atgal pas Pilotą, tai jis pareiškia savo pagarbą Romos teisėjo didenybei.

23, 13—25. Jėzus ir Barabas. Plg. Mt 27, 15—26; Mk 15, 6—15; Jo 18, 39. 40. — (13) *Ir žmones.* Kadangi Išganytojas buvo kaltinamas,

kaltybių, dėl kurių jį skundžiate.
15 Taip pat ir Erodas; nes buvau
nusiuntęs jus pas jį; ir štai nieko
nepadaryta, kas rodytų jį esant
vertą mirties. 16 Taigi, aš jį nu-
plakdinsiu ir paleisiu. 17 Jis šven-
tėms turėjo jiems vieną paleisti.
18 Bet visa minia ėmė šaukti drau-
ge: Šalin šitą, paleisk mums Ba-
rabą. 19 Tasai gi dėl kažkokio
mieste padaryto maišto ir žmog-
žudystės buvo įmestas į kalėjimą.
20 Pilotas, norėdamas paleisti Jėzų,
vėl jiems kalbėjo. 21 Bet jie šaukė
priešais, sakydami: Ant kryžiaus,
ant kryžiaus jį! 22 Tuomet jis sakė
jiems trečią kartą: Ir ką gi pikta
yra jis padaręs? Aš nerandu ja-
me jokios kaltės, vertos mirties;
taigi, nuplakdinsiu jį ir paleisiu.
23 Bet jie nesiliovė reikalavę dide-
liu šauksmu, kad būtų prikaltas
ant kryžiaus, ir jų šauksmas ėjo
vis smarkyn. 24 Tuomet Pilotas
nusprendė padaryti, kaip jie rei-
kalavo. 25 Jis paleido jiems už
žmogžudystę ir maištą į kalėjimą
įmestąjį, kurio jie reikalavo, o Jė-
zų atidavė jų valiai.
26 Vesdami jį, jie sugavo vieną
kirenietį, Simoną, pareinantį iš
lauko, ir uždėjo jam kryžių, kad
neštų paskui Jėzų. 27 Jį sekė di-
delė minia liaudies ir moterų, ku-
rios dejavo ir raudojo jo. 28 Atsi-
gręžęs į jas, Jėzus tarė: Jeruzalės
dukterys, ne manęs verkite, bet

his, in quibus eum accusatis. 15 Sed Lc 23, 22;
neque Herodes: nam remisi vos ad Act 23, 29
illum, et ecce nihil dignum morte
actum est ei. 16 Emendatum ergo
illum dimittam. 17 Necesse autem
habebat dimittere eis per diem fes-
tum, unum. 18 Exclamavit autem
simul universa turba, dicens: Tol-
le hunc, et dimitte nobis Barab-
bam, 19 qui erat propter seditionem
quandam factam in civitate et ho-
micidium, missus in carcerem.
20 Iterum autem Pilatus locutus
est ad eos, volens dimittere Iesum.
21 At illi succlamabant, dicentes:
Crucifige, crucifige eum. 22 Ille Mt 27, 23;
autem tertio dixit ad illos: Quid Mc 15, 14
enim mali fecit iste? nullam cau-
sam mortis invenio in eo: corri-
piam ergo illum, et dimittam. 23 At
illi instabant vocibus magnis pos-
tulantes ut crucifigeretur: et inva-
lescebant voces eorum. 24 Et Pi-
latus adiudicavit fieri petitionem
eorum. 25 Dimisit autem illis eum, Mt 17, 12
qui propter homicidium, et seditio-
nem missus fuerat in carcerem,
quem petebant, Iesum vero tradi-
dit voluntati eorum.
26 Et cum ducerent eum, appre- Mt 27, 32;
henderunt Simonem quendam Cy- Mc 15, 21
renensem venientem de villa: et
imposuerunt illi crucem portare
post Iesum. 27 Sequebatur autem
illum multa turba populi, et mu-
lierum: quae plangebant, et lamen-
tabantur eum. 28 Conversus au- Apc 1, 7

---

būk jis kėlęs maištą žmonėse, tai Pi-
lotas, norėdamas paleisti Jėzų, tikisi
rasiąs daugiau pritarimo liaudyje, todėl
jis liepia ir ją pašaukti. — (16) *Aš jį
nuplakdinsiu:* kad jus patenkinčiau ir
kad neatrodytų, būk jis buvęs jūsų
kaltinamas be jokio pagrindo. — (18)
Šalin šitą... Iš Piloto nusileidimo 14 e.
jie pamatė, kad gąsdinimais gali pa-
siekti visa. — (22) *Aš nerandu.* Gr. t.:
aš neradau. — (24) *Nusprendė pada-
ryti...* Plg. Apd 2, 24.

7. Jėzaus mirtis Kalvarijos kalne ir palaidojimas, 23, 26—56.

23, 26—32. Jėzus kelyje į Kal-
varijos kalną. Plg. Mt 27, 31—
34; Mk 15, 20—23; Jo 19, 16. 17. —
(27) *Kurios dejavo.* Gr. t.: kurios mu-
šėsi į krūtinę, — taip išreikšdamos, ry-
tiečių įpročiu, savo gedulą. — (28)
Jeruzalės dukterys... Tai nebuvo tos
pamaldžios moterys, kurios ėjo paskui
Jėzų iš Galiliejos. — *Ne manęs ver-*

tem ad illas Iesus, dixit: Filiae Ie-
rusalem, nolite flere super me, sed
super vos ipsas flete, et super fi-
Lc 21, 23 lios vestros. [29] Quoniam ecce ve-
nient dies, in quibus dicent: Bea-
tae steriles, et ventres, qui non ge-
nuerunt, et ubera, quae non lacta-
Is 2, 19; verunt. [30] Tunc incipient dicere
Os 10, 8; montibus: Cadite super nos. et
Apc 6, 16; 9, 6 collibus: Operite nos. [31] Quia si
1 Ptr 4, 17 s in viridi ligno haec faciunt, in ari-
do quid fiet? [32] Ducebantur au-
tem et alii duo nequam cum eo, ut
interficerentur.
Mt 27, 33; [33] Et postquam venerunt in lo-
Mc 15, 22; cum, qui vocatur Calvariae, ibi
Io 19, 17 crucifixerunt eum: et latrones,
unum a dextris, et alterum a si-
Mt 5, 11; nistris. [34] Iesus autem dicebat:
Ps 21, 19; Pater, dimitte illis: non enim
Is 53, 12 sciunt quid faciunt. Dividentes
vero vestimenta eius, miserunt sor-
Ps 21, 8 tes. [35] Et stabat populus spectans,
et deridebant eum principes cum
eis, dicentes: Alios salvos fecit, se
salvum faciat, si hic est Christus
Ps 68, 22 Dei electus. [36] Illudebant autem
ei et milites accedentes, et acetum
offerentes ei, [37] et dicentes: Si tu
es rex Iudaeorum, salvum te fac.
[38] Erat autem et superscriptio scrip-
ta super eum litteris Graecis, et

verkite verčiau pačios savęs ir sa-
vo vaikų. [29] Nes štai ateina die-
nos, kuriose sakys: Palaimintos ne-
vaisingosios! palaimintos, kurios
negimdė, ir krūtys, kurios nežin-
dė! [30] Tuomet jie ims sakyti kal-
nams: Griūkite ant mūsų, ir kau-
buriams: Apdengkite mus. [31] Nes
jei taip daroma žaliam medžiui,
tai kas bus sausam? [32] Drauge su
juo vedė nužudyti dar du pikta-
dariu.

[33] Atėję į vietą, kuri vadinama
Kaukolė, jie prikalė tenai ant kry-
žių jį ir du galvažudžiu, vieną de-
šinėje, antrą kairėje pusėje. [34] Jė-
zus sakė: Tėve, atleisk jiems, nes
nežino, ką darą. Pasidalindami jo
drabužius, jie metė burtą. [35] Žmo-
nės stovėjo ir žiūrėjo. Vyresnieji
drauge su jais tyčiojosi iš jo ir
sakė: Kitus išgelbėjo, save teiš-
gelbi, jei jis Kristus, Dievo išrink-
tasis. [36] Tyčiojosi iš jo ir karei-
viai: jie prieidavo, paduodavo jam
acto [37] ir sakydavo: Jei tu žydų
karalius, gelbėk save. [38] Buvo vir-
šuje jo padėtas ir įrašas graikiš-
kai, lotyniškai ir ebrajiškai: ŠI-
TAS YRA ŽYDŲ KARALIUS.

---

kite: nes aš geriu taurę, kurią duoda man Tėvas, ir duodu atsilyginimą už žmonių nuodėmes, kad taip įeičiau į savo garbę. — (29) *Palaimintos nevaisingosios...* Kas kitados žyduose buvo laikoma tikra laime, dabar bus laikoma nelaime. Priežasties žr. Mt 27, 25. — (30) *Griūkite ant mūsų...* Plg. Iz 2, 19; Oz 10, 8; Apr 6, 16. — (31) *Daroma žaliam medžiui...* Tai patarlė. Žalias medis šventajame Rašte yra teisiojo vaizdas (Ps 1, 3; Jer 17, 8): jei aš teisusis turiu kentėti tokias kančias, tai kas gi laukia bedievių?

23, 33—46. J ė z u s m i r š t a a n t k r y ž i a u s. Plg Mt 27, 33—50; Mk 15, 12—37; Jo 19, 18—30.—(34) *Jėzus sakė: Tėve...* Kai kurie aiškintojai mano, kad šitie žodžiai buvo ištarti prikalimo ant kryžiaus metu. Plg. Apd 3, 17.— (35) *Žmonės stovėjo ir žiūrėjo.* Taigi, didelė tautos dalis rodėsi jau nebevisai palaikanti vyriausios žydų tarybos pusę, nes jie nepiktžodžiauja drauge su ja. Taip jų širdys prirengiamos atgailai (48 e.). — *Drauge su jais:* iš tos pačios minios (Mt 27, 39). — (38) *Šitas yra...* Išganytojas leido dievišku sutvarkymu padaryti šitą įrašą, kurs sakė, ką buvo pranašavęs apie Mesiją

39 Vienas tųdviejų galvažudžių,
kurie kabėjo, ėmė jam piktžo⸗
džiauti, sakydamas: Jei tu Kri⸗
stus, gelbėk pats save ir mus.
40 Bet atsiliepdamas kitas draudė
jį ir sakė: Ir Dievo tu nebijai,
nors esi taip pat pasmerktas! 41 Mu⸗
du juk teisingai, nes gauname tai,
ko mūsų darbai verti, o šitas ne⸗
padarė nieko pikta. 42 Tuomet jis
tarė Jėzui: Viešpatie, atsimink ma⸗
ne, kaip įeisi į savo karalystę.
43 Jėzus jam atsakė: Iš tikrųjų, sa⸗
kau tau, šiandien tu būsi su ma⸗
nim rojuje. 44 Buvo apie šeštą va⸗
landą, ir visoje šalyje pasidarė
tamsu iki devintai valandai.
45 Saulė aptemo, ir šventyklos už⸗
danga pusiau perplyšo. 46 Tuomet
Jėzus sušuko dideliu balsu, saky⸗
damas: Tėve, į tavo rankas aš ati⸗
duodu savo dvasią, ir su tais žo⸗
džiais numirė.

47 Šimtininkas, matydamas, kas
buvo atsitikę, garbino Dievą ir
sakė: Tikrai šitas žmogus buvo
teisus. 48 Visa minia tų, kurie
drauge buvo prie to reginio ir
matė, kas darėsi, grįžo, mušdamies
sau į krūtinę. 49 Atstu stovėjo vi⸗
si jo pažįstamieji, taip pat mote⸗
riškės, kurios buvo atėjusios iš
Galiliejos paskui jį, ir tai matė.

Latinis, et Hebraicis: Hic est rex
Iudaeorum. 39 Unus autem de Mt 26, 68
his, qui pendebant, latronibus,
blasphemabat eum, dicens: Si tu es
Christus, salvum fac temetipsum,
et nos. 40 Respondens autem alter
increpabat eum, dicens: Neque tu
times Deum, quod in eadem dam⸗
natione es. 41 Et nos quidem iuste,
nam digna factis recipimus: hic
vero nihil mali gessit. 42 Et dice⸗ Mt 16, 28
bat ad Iesum: Domine, memento
mei, cum veneris in regnum tuum.
43 Et dixit illi Iesus: Amen dico ti⸗
bi: Hodie mecum eris in paradiso.
44 Erat autem fere hora sexta, et Am 8, 9
tenebrae factae sunt in universam
terram usque in horam nonam.
45 Et obscuratus est sol: et velum Ex 36, 35;
templi scissum est medium. 46 Et Am 8, 30;
clamans voce magna Iesus ait: Pa⸗ 9, 1 Ps 30, 6;
ter in manus tuas commendo spi⸗ Act 7, 59;
ritum meum. Et haec dicens, ex⸗ 1 Ptr 4, 19
piravit.

47 Videns autem Centurio quod
factum fuerat, glorificavit Deum,
dicens: Vere hic homo iustus erat.
48 Et omnis turba eorum, qui si⸗ Lc 18, 13
mul aderant ad spectaculum istud
et videbant quae fiebant, percu⸗
tientes pectora sua revertebantur.
49 Stabant autem omnes noti eius Ps 37, 12;
a longe: et mulieres, quae secutae 87, 9;
eum erant a Galilaea haec viden⸗ Lc 8, 2
tes.

Ezekiėlis, 21, 27. — (39) *Jei tu Kristus.* Anot gr. t.: ar tu ne Kristus? — *Gelbėk pats save...* Kitaip pasirodys, kad tu pasisavinai svetimą vardą. — (40) *Ir Dievo tu nebijai.* Jei bausmė negali tavęs atvesti į atgailą, tai ar negalėtų ji bent priversti tave bijoti Dievo teismo. — (42) *Viešpatie, atsimink mane...* Galvažudis tikriausiai mano, kad Kristus greit grįš savo galybėje. Kiekvienas jo atvirtimo bruožas yra stebėtinas. — (43) *Būsi su manim rojuje.* Anot kai kurių: mirusiųjų buveinėje, toje vietoje, kur buvo patrijarkai, į kurią Viešpats nužengė savo dieviškoje garbėje. Anot daugumos šv. tėvų: amžinoje laimėje. Čia svarbu ne vieta, bet laimėjimas Dievo. Plg. taip pat Apr 2, 7. Taigi, Išganytojas žada gerajam latrui, kad jis paims jį su savim pas senosios sandoros išrinktuosius ir teisiuosius.

23, 47—49. Išganytojui mirus. Plg. Mt 27, 51—56; Mk 15, 38—41. — (49) *Atstu...* Kareivių sargyba neleido jiems prieiti arčiau.

50 Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat decurio, vir bonus, et iustus: 51 hic non consenserat consilio, et actibus eorum, ab Arimathaea civitate Iudaeae, qui expectabat et ipse regnum Dei. 52 hic accessit ad Pilatum, et petiit corpus Iesu: 53 et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. 54 Et dies erat parasceves, et sabbatum illucescebat. 55 Subsecutae autem mulieres, quae cum eo venerant de Galilaea, viderunt monumentum, et quemadmodum positum erat corpus eius. 56 Et revertentes paraverunt aromata, et unguenta: et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

24. 1 Una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum, portantes, quae paraverant, aromata: 2 et invenerunt lapidem revolutum a monumento. 3 Et ingressae non invenerunt corpus Domini Iesu. 4 Et factum est, dum mente consternatae essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. 5 Cum timerent autem, et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid quaeritis viventem cum mortuis? 6 non est hic, sed surrexit: recordamini qualiter locutus est vobis, cum adhuc in Galilaea esset, 7 dicens:

Mt 27, 57; Mc 15, 43; Jo 19, 38 Lc 2, 25. 38
Lc 19, 30
Lc 23, 49
Ex 12, 16; 20, 10; Lv 23, 8
Mt 28, 1; Mc 16, 2; Jo 20, 1
Act 1, 10; 10, 30
Apc 1, 18
Mt 17, 21; Mc 9, 30; Lc 9, 22

50 Štai buvo vienas vyras, vardu Juozapas, iš Judiejos miesto Arimatajos, tarybos narys, žmogus geras ir teisus. 51 Jis nebuvo pritaręs jų sumanymui ir darbams, ir pats laukė Dievo karalystės. 52 Tas atėjo pas Pilotą ir prašė Jėzaus kūno; 53 nuėmęs, įvyniojo į maršką ir paguldė jį iškaltame kape, kuriame dar nieko nebuvo paguldyta. 54 Tai buvo Prisirengimo diena, ir turėjo prasidėti subata. 55 Moteriškės, kurios buvo atėjusios su juo iš Galiliejos, palydėjo jį, matė kapą ir kaip jo kūnas buvo paguldytas. 56 Sugrįžusios jos prirengė kvepalų ir tepalų, bet subatoje nieko nedarė, kaip buvo įsakyta.

24. 1 Pirmą savaitės dieną labai anksti jos atėjo pas kapą, nešdamos su savimi prirengtus kvepalus, 2 ir rado akmenį atristą nuo kapo. 3 Įėjusios jos nerado Viešpaties Jėzaus kūno. 4 Kada jos tuo buvo labai susirūpinusios, atsitiko, kad štai du vyru žibančiais rūbais atsistojo prie jų. 5 Kadangi jos nusigando ir nulenkė žemyn savo veidus, tai juodu joms tarė: Kam ješkote gyvojo tarp mirusiųjų? 6 Jo nėra čia; jis prisikėlė. Atsiminkite, kaip jis jums kalbėjo, dar tebebūdamas Galiliejoje, 7 ir sakė: Reikia, kad žmogaus Sūnus

---

23, 50—56. Jėzaus palaidojimas. Plg. Mt 27, 57—61; Mk 15, 42—47; Jo 19, 38—42. — (51) *Jis nebuvo pritaręs...* Gali būti, kad jis buvo atvirai pasakęs, jog nepritaria. Nors Juozapas buvo iš Arimatajos, bet Kristaus mirties metu gyveno Jeruzalėje. — (56) *Subatoje nieko nedarė:* kaip buvo įsakyta 2 Moz 20, 8—10 ir k. Jos tęsė savo darbą, subatai pasibaigus. Mk 16, 1.

8. Kristaus prisikėlimas ir žengimas į dangų, 24, 1—53.

24, 1—12. Pamaldžios moterys ir Petras prie Kristaus kapo. Plg. Mt 28, 1. 5—7. 8; Mk 16, 1—8; Jo 20, 1—10. — (24, 2) *Rado akmenį.* Evangelistas duoda vieną po kito daugiau prisikėlimo įrodymų, nes sunkiau buvo į tokį prisikėlimą įtikėti. Plg. aug. 18, 34; Apd 17, 32. — (3) *Viešpaties Jėzaus.* Evangelistas dabar vadina Išganytoją Viešpačiu Jėzumi. Plg. Mk 16, 19. — (4) *Atsistojo:* ūmai. — (6) *Dar tebebūdamas Galiliejoje:* daug laiko prieš kančią. — (7) *Reikia, kad...* Plg. Mt 16, 21; 17, 21.

būtų išduotas į žmonių nusidėjė⸗
lių rankas, būtų prikaltas ant kry⸗
žiaus ir trečiąją dieną prisikeltų.
8 Tuomet jos atsiminė jo žodžius.
9 Sugrįžusios nuo kapo, jos paskel⸗
bė visa tai vienuolikai ir visiems
kitiems. 10 Tai buvo Marija Mag⸗
dalena, Joana, Jokūbo motina ir
kitos su jomis buvusios, kurios
tai papasakojo apaštalams. 11 Tos
žinios pasirodė jiems lyg tuščios
pasakos, ir jie joms netikėjo. 12 Ta⸗
čiau Petras atsikėlęs nubėgo pas
kapą ir pasilenkęs pamatė tik pa⸗
dėtas marškas; jis parėjo nustebęs
tuo, kas buvo atsitikę.

13 Štai du iš jų ėjo tą pačią dieną
į miestelį, vadinamą Emausu, į
kurį iš Jeruzalės buvo šešios de⸗
šimtys varsnų. 14 Juodu kalbėjosi
tarp savęs apie visa tai, kas buvo
įvykę. 15 Atsitiko, kad jiedviem
besišnekant ir tarp savęs besitei⸗
raujant, pats Jėzus prisiartino ir ėjo
drauge su jais. 16 Jų akys buvo
sukliudytos, kad jo nepažintų.
17 Jis jiems tarė: kokios čia kalbos,
kurias eidami kalbate tarp savęs ir
esate nuliūdę? 18 Atsakydamas
vienas, kurs buvo vardu Kleopas,

Quia oportet filium hominis tradi
in manus hominum peccatorum, et
crucifigi, et die tertia resurgere.
8 Et recordatae sunt verborum eius.
9 Et regressae a monumento nun⸗ Lc 24, 22 s
ciaverunt haec omnia illis undecim,
et ceteris omnibus. 10 Erat autem Lc 8, 2 s
Maria Magdalene, et Ioanna, et
Maria Iacobi, et ceterae, quae cum
eis erant, quae dicebant ad Apo⸗
stolos haec. 11 Et visa sunt ante Gn 45, 26
illos, sicut deliramentum verba ista:
et non crediderunt illis. 12 Petrus
autem surgens cucurrit ad monu⸗
mentum: et procumbens vidit lin⸗
teamina sola posita, et abiit secum
mirans quod factum fuerat.
13 Et ecce duo ex illis ibant ipsa Mc 16, 12
die in castellum, quod erat in spa⸗
tio stadiorum sexaginta ab Ieru⸗
salem, nomine Emmaus. 14 et ipsi
loquebantur ad invicem de his om⸗
nibus, quae acciderant. 15 Et fac⸗ Mt 18, 20
tum est, dum fabularentur, et se⸗
cum quaererent: et ipse Iesus ap⸗
propinquans ibat cum illis: 16 oculi
autem illorum tenebantur ne eum
agnoscerent. 17 Et ait ad illos: Qui
sunt hi sermones, quos confertis
ad invicem ambulantes, et estis
tristes? 18 Et respondens unus, cui

— (8) *Tuomet jos atsiminė...:* jos gal stebėjosi, kad šitų aiškių žodžių dar nesuprato anksčiau. Plg. Mk 8, 31; 9, 30; augšč. 9, 22; 18, 34. — (10) *Ir kitos.* Pav., Salomė. Mk 16, 1. — (11) *Jie joms netikėjo...* Jų abejonė sustiprina mūsų tikėjimą: tie, kurie buvo pirmieji prisikėlimo liudytojai ir vėliau jį taip ištvermingai išpažino, nebuvo žmonės lengvatikiai. Taigi, Kristus turėjo įrodyti savo prisikėlimą, ir tie įrodymai palengvina taip pat mūsų tikėjimą (Greg. Bed. Bon.). — (12) *Nubėgo:* taip parodydamas savo paprastą uolumą. — *Jis parėjo.* Gr. t.: į namus.

24, 13—35. Du mokytiniu iš Emauso. Plg. Mk 16, 12. 13. — (13) *Du iš jų:* iš Jėzaus mokytinių ar jo šalininkų (9 e.). — *Ėjo:* po to, kai Petras buvo sugrįžęs nuo kapo, kaip parodo 23. 24 e., anksčiau, negu Marija Magdalena matė Viešpatį, taigi, dar prieš kokią aštuntą valandą ryto. — *Emausu:* dabar Kubeibė, trys kelionės valandos į šiaurės vakarus nuo Jėruzalės. — (15) *Besiteiraujant.* Apie ką jie teiravosi, paaiškėja iš 19 e. — (16) *Kad jo nepažintų.* Panašiai nepažino Jėzaus ir Marija Magdalena (Jo 20, 14) ir mokytiniai prie Genezareto ežero (Jo 21, 4). Kai kurie aiškintojai mano, kad Jėzus jiems pasirodė pakeista išvaizda, tačiau toks aiškinimas nėra būtinai priimtinas. Kadangi mokytiniai apie jį kalba, Viešpats yra arti jų; kadangi tačiau jie apie jį abejoja, jie negali jo pažinti (Greg. Beda). — (18) *Kleopas.* Gal tai bus sutrumpin⸗

nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus
peregrinus es in Ierusalem, et non
cognovisti quae facta sunt in illa
Mt 21, 11; Act 2, 22 his diebus? [19] Quibus ille dixit:
Quae? Et dixerunt: De Iesu Na⸗
zareno, qui fuit vir propheta, po⸗
tens in opere, et sermone coram
Deo, et omni populo: [20] Et quomo⸗
do eum tradiderunt summi sacer⸗
dotes, et principes nostri in dam⸗
nationem mortis, et crucifixerunt
Lc 1, 68; 2, 38; 19, 11 eum. [21] nos autem sperabamus quia
ipse esset redempturus Israel: et
nunc super haec omnia, tertia dies
est hodie quod haec facta sunt.
Lc 24, 1—11 [22] Sed et mulieres quaedam ex no⸗
stris terruerunt nos, quae ante lu⸗
cem fuerunt ad monumentum, [23] et,
non invento corpore eius, venerunt,
dicentes se etiam visionem angelo⸗
rum vidisse, qui dicunt eum vive⸗
Lc 24, 12; Io 20, 3—10 re. [24] Et abierunt quidam ex no⸗
stris ad monumentum: et ita inve⸗
nerunt sicut mulieres dixerunt, ip⸗
sum vero non invenerunt. [25] Et ip⸗
se dixit ad eos: O stulti, et tardi
corde ad credendum in omnibus,
quae locuti sunt Prophetae! [26] Non⸗
ne haec oportuit pati Christum, et
Dt 18, 15; Ps 21; Is 53 ita intrare in gloriam suam? [27] Et
incipiens a Moyse, et omnibus
Prophetis, interpretabatur illis in
omnibus scripturis, quae de ipso
erant. [28] Et appropinquaverunt cas⸗
tello quo ibant: et ipse se finxit
Idc 19, 8 longius ire. [29] Et coegerunt illum,
dicentes: Mane nobiscum, quo⸗

jam sakė: Tu vienas teesi svetimas Jeruzalėje, kurs nepatyrei, kas joje atsitiko šiomis dienomis? [19] Jis juos paklausė: Kas gi? Juodu atsakė: Su Jėzumi Nazarėnu, kurs buvo pranašas, galingas darbais ir žodžiais Dievo ir visos tautos akivaizdoje, [20] kaip vyriausieji kunigai ir mūsų vyresnieji išdavė jį, kad būtų pasmerktas nužudyti, ir prikalė jį ant kryžiaus. [21] O mes tikėjomės, kad jis atpirksiąs Izraėlį. Dabar po viso to šiandien trečia diena, kaip tai įvyko. [22] Tiesa, kai kurios moterys iš mūsiškių, kurios prieš išauštant buvo prie kapo, nustebino mus; [23] neradusios jo kūno, jos parėjo ir sakė, kad jos net mačiusios pasirodžiusius angelus, kurie sakę jį esant gyvą. [24] Kai kurie mūsiškiai buvo irgi nuėję pas kapą ir rado taip, kaip moterys sakė, o jo paties nerado. [25] Tuomet jis jiems tarė: O, neišmanėliai ir nerangios širdies tikėti visam, ką yra kalbėję pranašai! [26] Argi nereikėjo, kad Kristus tai kentėtų ir taip įeitų į savo garbę? [27] Ir pradėjęs nuo Mozės ir visų pranašų, jis aiškino jiems iš viso šventojo Rašto, kas buvo apie jį pasakyta. [28] Taip jie prisiartino prie miestelio, į kurį juodu ėjo, o jis apsimetė toliau einąs. [29] Bet juodu privertė jį, sakydamu: Pasilik su mudum, nes artinasi vakaras, ir diena jau baigiasi. Ir jis

---

tas vardas Kleopatras. Kas buvo antras keleivis, nežinoma. — (19) *Kurs buvo pranašas:* kurs pasirodė esąs didelis pranašas savo veiksmais, t. y., stebuklais, kurie liudijo apie jo galią pas Dievą, ir savo pamokslais, kurie rodėsi grąžinę tautai senovės žmonių dienas, nes jais buvo skelbiama Dievo valia, primenamos pareigos. — (21) *O mes tikėjomės...* Šitą viltį juose buvo sužadinęs Jėzus. Bet, jei jis yra Mesijas, Izraėlio išvaduotojas, kaip jis galėjo būti taip nuožmiai Izraėlio vyresniųjų nužudytas ir kaip galėjo būti palikta neįvykdyta išsilaisvinimo viltis. — (24) *Kai kurie mūsiškiai:* Petras (12 e.) ir Jonas (Jo 20, 2). Plg. Mt 28, 9. — (26) *Tai:* kas buvo įvykę. — *Ir taip...* Plg. augšč. 23, 34; Ps 109, 7. — (28) *Apsimetė toliau einąs.* Išganytojas būtų ėjęs toliau, jei jie nebūtų jo taip labai kvietę pasilikti su jais. Jėzus tiria juos, ar jie jį, kaip svetimą, myli (Beda). — (29) *Diena jau bai-*

ėjo su jais. 30 Atsitiko, kad, sėdė-
damas su jais prie stalo, jis ėmė
duonos, laimino, laužė ir jiems da-
vė. 31 Dabar jų akys atsivėrė, ir
jie pažino jį, bet jis pražuvo iš jų
akių. 32 Tuomet juodu kalbėjo vie-
nas kitam: Argi mūsų širdis ne-
buvo užsidegusi mumyse, kuomet
jis kalbėjo kelyje ir aiškino Raštą?
33 Atsikėlę tą pačią valandą, juodu
sugrįžo į Jeruzalę ir rado susirin-
kusius Vienuoliką ir kitus drauge
su jais buvusius, 34 kurie sakė:
Viešpats iš tikrųjų prisikėlė ir pa-
sirodė Simonui. 35 Tuomet ir juo-
du papasakojo, kas buvo atsitikę
kelyje, ir kaip juodu pažino jį, ka-
da jis laužė duoną.

36 Jiems taip bekalbant, Jėzus at-
sistojo tarp jų ir jiems tarė: Ra-
mybė jums, tai aš, nebijokite.
37 Nusigandę ir pilni baimės, jie
tarėsi matą dvasią. 38 Tuomet jis
jiems tarė: Ko esate nusigandę ir
kodėl tokios mintys kilsta jūsų šir-
dyse? 39 Matykite mano rankas ir
kojas, kad tai aš pats; čiupinėkite
ir žiūrėkite; juk dvasia neturi kū-
no ir kaulų, kaip kad matote mane
turint. 40 Tai pasakęs, jis parodė
jiems rankas ir kojas. 41 Jiems dar
netikint ir besistebint iš džiaug-

niam advesperascit, et inclinata est
iam dies. Et intravit cum illis.
30 Et factum est, dum recumberet Lc 22, 19
cum eis, accepit panem, et bene-
dixit, ac fregit, et porrigebat illis.
31 Et aperti sunt oculi eorum, et 4 Rg 6, 17 ss
cognoverunt eum: et ipse evanuit
ex oculis eorum. 32 Et dixerunt
ad invicem: Nonne cor nostrum
ardens erat in nobis dum loquere-
tur in via, et aperiret nobis Scrip-
turas? 33 Et surgentes eadem hora
regressi sunt in Ierusalem: et inve-
nerunt congregatos undecim, et
eos, qui cum illis erant, 34 dicentes:
Quod surrexit Dominus vere, et
apparuit Simoni. 35 Et ipsi narra- 1 Cor 15, 4 s
bant quae gesta erant in via: et
quomodo cognoverunt eum in frac-
tione panis.
36 Dum autem haec loquuntur, 1 Cor 15, 5;
stetit Iesus in medio eorum, et di- Mc 16, 14;
cit eis: Pax vobis: ego sum, noli- Io 20, 19
te timere. 37 Conturbati vero, et Mt 14, 26
conterriti, existimabant se spiritum
videre. 38 Et dixit eis: Quid tur-
bati estis, et cogitationes ascendunt
in corda vestra? 39 Videte manus Io 1, 1
meas, et pedes, quia ego ipse sum:
palpate, et videte: quia spiritus car-
nem, et ossa non habet, sicut me
videtis habere. 40 Et cum hoc di-
xisset, ostendit eis manus, et pedes.
41 Adhuc autem illis non credenti-

---

giasi. Plg. Teis 19, 8. Laikas buvo jau po vidudienio. — (30) *Laimino, laužė ir...* Jėzus elgiasi ne kaip svečias, bet kaip šeimynos tėvas. Melstis prieš valgį pas žydus buvo paprastas dalykas; pirm pradedant valgyti, šeimynos tėvas dalindavo duoną. — (33) *Sugrįžo į Jeruzalę.* Jie pigiai galėjo sugrįžti į Jeruzalę dar nesutemus. — (34) *Iš tikrųjų prisikėlė:* kaip skelbė Marija Magdalena, o mes jai nenorėjome tikėti (Mk 16, 11). — *Pasirodė Simonui.* Plg. 1 Kor 15, 5. Petras čia pirmą kartą sustiprina brolius tikėjime.

24, 36—49. Jėzus pasirodo apaštalams ir kitiems su jais buvusiems. Plg. Mk 16, 14; Jo 20, 19—23. — (36) *Jėzus atsistojo:* ūmai. Taip Išganytojas parodo peršviesto savo kūno savybes. — (39) *Matykite mano rankas ir...:* jos turi vinių žymes. Išganytojas pasiliko sau savo žaizdų žymes, kad jomis įrodytų savo mokytiniams savo prisikėlimo tikrumą, kad Tėvui parodytų, ką jis iškentėjo už mus šiame gyvenime, kad atpirktiesiems statytų visuomet prieš akis jo gailestingumo atsiminimą, kad apreikštų netikintiesiems, kaip teisingai jie bus pasmerkti (Tom.). — (41) *Besi-*

bus, et mirantibus prae gaudio,
dixit: Habetis hic aliquid, quod
Io 21, 5. 10 manducetur? 42 At illi obtulerunt
ei partem piscis assi, et favum mel-
Act 10, 41 lis. 43 Et cum manducasset coram
eis, sumens reliquias dedit eis.
Lc 9, 22. 45; 44 Et dixit ad eos: Haec sunt ver-
18, 31 ss; 24, 27; ba, quae locutus sum ad vos, cum
Io 5, 46 adhuc essem vobiscum, quoniam
necesse est impleri omnia, quae
scripta sunt in lege Moysi, et Pro-
phetis, et Psalmis de me. 45 Tunc
aperuit illis sensum ut intelligerent
1 Tim 3, 16; Scripturas. 46 et dixit eis: Quo-
Ps 18, 6 niam sic scriptum est, et sic opor-
tebat Christum pati, et resurgere a
Act 17, 30 mortuis tertia die: 47 et praedicari
in nomine eius poenitentiam, et
remissionem peccatorum in omnes
gentes, incipientibus ab Ierosoly-
Act 1, 8 ma. 48 Vos autem testes estis ho-
Io 14, 26; rum. 49 Et ego mitto promissum
16, 7; Patris mei in vos, vos autem sede-
Act 1, 4 te in civitate, quoadusque indua-
mini virtute ex alto.
Mc 16, 19; 50 Eduxit autem eos foras in Be-
Act 1, 4—14 thaniam: et elevatis manibus suis
Mc 16, 19; benedixit eis. 51 Et factum est, dum
Act 1, 9 benediceret illis, recessit ab eis, et
Io 16, 22; 14, 28 ferebatur in caelum.

smo, jis tarė: Ar neturite čia ko
nors valgyti? 42 Jie padavė jam
keptos žuvies dalį ir medaus korį.
43 Paėmęs jis valgė jų akivaizdoje
ir, kas liko, jiems atidavė. 44 Po to
jis jiems tarė: Tie yra mano žo-
džiai, kuriuos esu jums pasakęs,
dar tebebūdamas su jumis: Reikia,
kad įvyktų visa, kas parašyta apie
mane Mozės įstatyme, Pranašuose
ir Psalmėse. 45 Tuomet jis davė
jiems išmanymo, kad jie suprastų
Raštus, 46 ir jiems tarė: Taip pa-
rašyta ir taip turėjo Kristus ken-
tėti ir trečiąją dieną keltis iš nu-
mirusiųjų. 47 Reikia skelbti jo var-
du atgaila ir nuodėmių atleidimas
visose tautose, pradedant nuo Je-
ruzalės. 48 Jūs gi esate tų dalykų
liudytojai. 49 Aš atsiųsiu jums, kas
mano Tėvo pažadėta. Pasilikite
mieste iki jūs būsite aprūpinti ga-
lybe iš augštybės.

50 Iš ten jis nusivedė juos Beta-
nijos link ir pakėlęs savo rankas
palaimino juos. 51 Laimindamas
jis atsiskyrė nuo jų ir pasikėlė į

---

stebint... Visos apystovos, regimas Viešpaties pasirodymas, jo prakalba, jo žaizdų žymės sakyte sakė: jis prisikėlė; iš čia nustebimas: argi galima, kad prieš tris dienas mirusis šiandien stovėtų mūsų akyse gyvas? — (43) *Paėmęs jis valgė...* Gr. t.: jis paėmė ją ir ją valgė jų akivaizdoje. Plg. Apd 10, 40. 41. — (44) *Po to.* Gal ne tą pačią dieną. — *Tie yra mano žodžiai:* kad visa turi būti įvykdyta. — *Dar tebebūdamas su jumis:* mariame kūne. — *Mozės įstatyme, Pranašuose ir Psalmėse.* Senojo Testamento knygos Kristaus laikais, kaip parodo Ekleziastiko (Jėzaus Sirako) pratartis, buvo skirstomos į tris skyrius, kuriuos Išganytojas čia mini. — (45) *Kad jie suprastų Raštus.* Todėl sutinkami evangelijose ir apaštalų laiškuose šventojo Rašto aiškinimai teisingai turi būti laikomi paties Išganytojo aiškinimais. — (46) *Taip parašyta ir...:* Taip parašyta ir kadangi yra parašyta, turėjo įvykti, kad Kristus kentėtų ir t.t. Plg. Ps 15, 10; 18, 6. — (47) *Reikia skelbti.* Plg. Apd 5, 31. — (48) *Liudytojai:* kentėjimo, prisikėlimo, mesijinio darbo įvykdymo, pranašysčių išpildymo. Plg. Apd 1, 8. — (49) *Aš atsiųsiu...:* Tėvo pažadėtąją šv. Dvasią. Plg. Iz 44, 3; Ez 11, 19; 36, 26. 27; 39, 29; Joėl 2, 28; Jo 14, 16 ir 16, 7. — *Galybe iš augštybės:* iš augštybės atsiųsta, jėgos teikiančia, šventąja Dvasia.

24, 50—53. Viešpaties į dangų žengimas. Plg. Mk 16, 19—

dangų. [52] Jie pagarbino jį ir su di=
deliu džiaugsmu sugrįžo į Jeru=
zalę. [53] Čia jie nuolat lankydavo
šventyklą, girdami ir šlovindami
Dievą. Amen.

[52] Et ipsi adorantes regressi sunt
in Ierusalem cum gaudio magno:
[53] et erant semper in templo, lau=
dantes, et benedicentes Deum.
Amen.

20; Apd 1, 9—12. — (52) *Jie pagar=bino jį.* Tik šitoje vietoje skaitome, kad mokytiniai pagarbino Viešpatį. — (53) *Lankydavo šventyklą:* kasdien skirtu laiku. Dabar jie jau elgiasi visai kitaip, negu anksčiau, kada slėpėsi už užda=rytų durų. — Šita evangelija pradėta paminėjimu aukos šventykloje, ji bai=giama garbinimu Dievo šventykloje, tuo garbinimu, kurį Naujojo Testamen=to kunigai atnašauja Dievui kaip auką (Beda).

[illegible]